Saara Meier 1863.

Wronke

Dieses Gebetbuch

HARVARD UNIVERSITY LIBRARY

[illegible]

Dieses Gebetbuch
gehört Sara Maier
[illegible]

תחנות

איין געבעטבוך פֿור געבילדעטע פֿרויענצימּמער

צום געברויך

בייא דער

אפפענטליכען אונד הייזליכען אנדאכט

נאך פארהאנדענען אלט-דייטשען תחנות בעארבייטעט

פאן

ה' מירא

לעהרער אן דער קעניגליכען ווילהעלמס-שולע צו ברעסלויא.

נאכגעזעהען אונד געארדנעט

פאן

שלמה בלאך

צווייטע פערמעהרטע אונד פערבעססערטע אויפלאגע.

הנובר

בשנת תר"ב לפ"ק

אונד פערלאג אין דער קעניגליכען האף-בוכדרוקקערייא בייא
ערנזט אויגוזט טעלגענער.

01

Zur Nachricht.

---

as Honorar, welches mir von dem Herrn E. A. Telgener, iglicher Hofbuchdrucker zu Hannover, für den Abdruck er zweiten Auflage dieser Techinoth festgesetzt worden, nir bei der Anwesenheit des Herrn Blogg hieselbst baar richtig ausgezahlt, und tritt daher vorgenannter Herr :ger, gegen jeden Nachdruck in meine Rechte.

Breslau, den 13. Mai 1841.

H. Myro,
Lehrer an der Königl. Wilhelms-Schule.

ביים איינטריטטע אין דאז בעטהויז.

מה טובו וויא טאָן זינד דיינע צעלטע יעקב! דיינע וואָה־
נונגען ישראל! אויך דיינע גראָסע גוטע האָפפענד, בעטרעטע
איך מיט צופערזיכט דיין הויז, איך בעטע אַן פאָר דעם טעמפעל
דיינער הייליגקייט. עוויגער! איך ליעבע דיינע וואָהנונגזסטאַטטע,
דען אָרט, וואָ דיינע הערליכקייט טהראָנט. איך בעטע קניענד פאָר
דעם עוויגען, מיינעם טאָפפער. איך בעטע, הערר, צו דיר נור
גנאַדענצייט. גאָטט, נאַך דיינער גרענצענלאָזען גוטע, ערהאָרע מיך
מיט דיינער טרייען הולפע!

גאָטט! — אונענדליכער, עוויגער, איינציגער — פאָר דיר
בייגען זיך אַללע היממלישען הערע; דיך בעטען דיא ערהאַבענסטען
געטאַפפענען גייסטער אין טיעפער עהרפורכט אַן, אונד פער־
ליערען זיך אין דער בעוואונדרונג דיינער אונערמעסליכען גראָסע.
וויא קאַנן איך טוואַכער, אירדיטער, זונדהאַפטער מענט איך טיעף
גענוג פאָר דיר, דעם אַללערהאָכסטען, בייגען? וויא איך צו מיינעם
געדאַנקען פאָר דיר ערהעבען, דער דיינער ניכט גאַנץ אונוואורדיג
זייא? יאַ, פאָר דיר ווערפע איך מיך אין דען סטויב אונד בעטע
טווייגענד אַן, וואַז איך ניכט פאַססען אונד בעגרייפען קאַנן. —
איך פוהלע דיינע אונענדליכע גראָסע אונד מיינע ניכטיגקייט.
גאָטט! ווער קאַנן דיך דענקען, ווער דיינע גראָסע אונד הערר־
ליכקייט אויזספרעכען? — דאָך, טאָן דאַז געפוהל, דאַס דו
ביזט, דאַס דו אונענדליך מעהר ביזט, אַלז וויר דענקען אונד
פערסטעהען קאָננען, דאַז ערהעבט מיינען גייסט אובער דען
סטויב; לאָסט מיך מיינען אורספרונג פאָן דיר, דעם פאַטער
אַללער גייסטער, פוהלען; אונד גיבט אונד פערספריכט מיר מעהר
פריידע אונד זעליגקייט, אַלז מיר דיא גאַנצע זיכטבאַרע וועלט
צו געבען פערמאַג. איזט אויך דיין טהראָן מיט מיינעם אונצו־
גאַנגליכען ליכט אומגעבען; איזט אויך דיין וועזען פאָר יעדע מענט־

זיכע דענקקראַפט אונערפאָרשליך; זאָ נייגען זיך דאָך דיינע אייז
גענשאַפטען אין דיינען ווערקען; זאָ אָפפענבאַרט דוא דיך אונ:
דורך אַללעס וואַז דוא טאַפּפֿעזט, אַנאָרדנעזט אונד טהוזט. אונד
אונ:, דעם פאָלקע ישראל, האַזט דוא דורך דיא הייליגען אורפאֶטער
אונד פראָפהעטען דען צוגאַנג צו דיינער ערקעננטניס געאָפפֿנעט;
דורך זיא האַזט דוא דיך אונ: אָפפענבאַרט אַלז ליעבעפאָללער פאַטער
דער אונ: אויפפאָדערט, דאַס וויר אונ:, פריי:ענד, לאָבענד, דאַנ=
קענד אונד פלעהענד אַן דיך ווענדען. אונד איך פערטרויען אויף
דיינע פאַטערגוטע, נאַהע איך מיך דיעזער דיינער פערעהרונג
געווייהטען שטאֶטטע, אונד דוא וויר:ט וואָהלגעפאֶללינג אויפנעה=
מען דיא וואָרטע מיינע: אונדע:. אמן

דעמזעלבען אינהאלטז·

גאָטט, איך געפֿוהלע מיינער דורפטיגקייט, מיינער שוואַכ=
הייט, מיינער אָהנמאַכט, טרעטע איך אין דיעם דיינער אַנבע=
טונג געהייליגטע הויז; איך פוהלע מיינע גאֶנצליכע אַבהאֶנגיגקייט
פאָן דיר אונד דעם איינפלוס דיינער אַללמאֶכטיגען קראַפט· פאָן
מיר אונד דורך מיך זעלבזט קאַנן אונד פערמאַג איך גיכטס; אַללעז
קאָממט פאָן דיר, אַללעז בעסטעהט, אַללעז געשיעהט דורך דיך,
ווען בעדורפניססע איך טאֶגליך דראֶנגען; אָהנע דיך קאַנן איך
קיינע: פאָן אַללען בעפֿריעדיגען. ווען געפאַהרען אונד שוויעריג=
קייטען אונכערלייא אַרט מיך אומגעבען, אָהנע דיך קאַנן איך
קיינע געפאַהר פערמיידען, קיינע שוויעריגקייט בעזיעגען. ווען איר=
טהום, טהאָרהייט אונד זונדע מיך צו בעסטריקקען אונד צו פערפֿוהרען
זוכען, אָהנע דיך קאַנן איך איהרען נאַכסטעללונגען אונד פאַללסטריקקען
ניכט ענטגעהן. דיא גיזטאֶפטע, אַרבייטען אונד פפליכטען דיא איר
יעדער טאַג אויפלעגט, וויא קאֶננטע איך זיא אָהנע דיך גליקליך פאָללז
ברינגען. דער זעהנליכע וואונש נאַך גליקזעליגקייט לעבט אין איר,
וויא איך הערלען יעדע: מענשען, אונד וויא קאֶננטע ער איר
געוואֶהרט ווערדען, אָהנע דיינען ביישטאַנד, אורהעבער אונד געבער
אַללער גליקזעליגקייט? דרום בעטרעטע איך דיין הויז אין צופערזיכט
אויף דיינע גראָסע גוטע. דען דוא, אַללגוטיגער פאַטער, דוא האַזט,
דוא קאַננזט, דוא ווייסט, דוא פערמאַגזט אַללעז, דוא זעגנעזט אונד
ערפרייעזט גערן דיינע געשאֶפּפע דיא דיך מיט קינדליכעם געמוטהע
אַנרופען, פאָן דיר פליעסט לעבען אונד פריידע אונד קראַפט;
זעגנען אונד וואָהלטהון איזט דיין הייליגער ווילע; דוא אובעריהזט,

פֿערגיסט, פֿערזייאזט קיינע דיינער געשעפּפֿע; דאַז זאַגט איר איין הערץ, דאַז לעהרען איך אַללע דיינע אָפֿפֿענבאַהרונגען דער נאַטור אונד דער רעליגיאָן. דרום קאָממע אויך איך דיין געשעפּף, דיין קינד, געטראָזט צו דיר, אונד זוכע בייא דיר דאַז לעבען, דיא קראַפֿט, דיא הוֹפֿפֿע, דען ביישטאַנד דען דוא איר אַללין געבען קאַננזט אונד געוויס געבען ווירזט. ערהאָרע, אָ אַללגוטיגער, איין געבעט אונד דאַז געבעט אַללער דיא היער פֿערזאַממעלט זינד, דיך אַנצובעטען אונד אין דער אַנגזט איהרעז געמיטהעז אום הוֹפֿפֿע אונד ביישטאַנד אַנצופֿלעהען. אמן

אללגעמיינעז געבעט·

איין גאָטט, איין פֿאַטער! בייא דיר זוכע איך וואַז דוא אַללין געבען קאַננזט, אַללמאכטיגער, אַללגוטיגער! בייא דיר זוכע איך לעבען, קראַפֿט, הוֹפֿפֿע אונד ביישטאַנד. וואַז איר ווירקליך נוטצליך איזט, ווען איך עס אויך ניכט ערקעננע, דאַז פֿערלייהע איר; פֿערוויגערע אונד ענטציעהע איר, וואַז איר שאַדליך איזט, וואָרע עס אויך דער געגענשטאַנד איינער זעהנליכזטען וואונשע. וויא איינזט דער פֿראָממע אונד וויזע קאָניג, אַזו דוא איהם צו געבען ערטיילעזט, פֿלעהע איך ניכט אום רייכטהום אונד איבערפֿלוס, ניכט אום האָהייט אונד פּראַכט. איר איזט דיא צוקונפֿט, איר איזט דער צוזאַממענהאַנג איינער שיקזאַלע אונד דער שיקזאַלע איינער איטמענשען פֿערבאָרגען, וויא קאָננטע איך וויסטען, וואַז איר גוט אונד היילזאַם איזט. אונאונטערבראָכענע געזונדהייט, אונגעשטערטע פֿריידע, איין לאַנגעז אונד גליקליכעז לעבען/—/ וואַז איר אונד איינען ברידערן אונד שוועזטערן אויף ערדען פֿאָן אַללעם דיעזען דאַז בעזטע איזט, דאַז ווירזט דוא אונז געבען, דיינע וויזע אַללגוטע האַסט איך דאַהער ניכט צווייפֿעלן. אַבער אום וויזהייט אונד פֿערשטאַנד, אום קראַפֿט צור אויזאיבונג דער פּפֿליכט אונד טוגענד, אום בעוואַהרונג פֿאָר טהאָרהייט אונד זינדע, אום האָפֿפֿנונג אונד צופֿערזיכט צו דיר, איין פֿאַטער, אום איין אונשולדיגעז, פֿאָן פֿערברעכען אונד געוויססענזפֿאָרוואורפֿען פֿרייעז, איט גוטען געזעטצמעסיגעז אונד געמיינניצליגעז לעבען, דאַז אַללין ערפֿלעהע איך פֿאָן דיר, אורקוועלל דער גנאַדע אונד באַרמהערציגקייט; דיעס אַללין ערקיצנע איך אַלז נאָטהווענדיג, איינע בעסטימונג צו ערריכען, אום היער אויף ערדען גליקליך אונד איינזט גליקזעליג צו ווערדען. — אונד דיעס פֿערלייהע איר אַללגוטיגער; איך פֿלעהע

דיך אַן אוף דעז פֿערדיענסטע דעז קאֶניגז דוד'ס ווילען, דער איינזט
אוף דאַזעלבע בעטעטע (תהלים קי"ט) „צייגע מיר, אָ עוויגער, דען
וועג דיינער געזעטצע, אונד ניא זאָלל איין פֿוס פֿאָן איהם ווייכען,
אונטעררייכטע מיך, דאַס מיך דיינע לעהרע בעפֿאָלגע, אונד זיא
האַלטע פֿאָן גאַנצעם הערצען. לייטע מיך אין דער באַהן דיינער
געבאָטע, דען נאַך איהר מיט מיין פֿערלאַנגען. לענקע מיין
געמוטה צו דיינען צייגניססען אונד ניכט צור האַבזוכט, ציעהע
מיינע בליקקע אַב פֿאָם אייטלען וואַהן! לאַס מיך ערקוויקקונג אין
דיינען לעהרען פֿינדען. ערשאַפֿפֿע גאָטט אין מיר איין ריינעז הערץ,
אונד ערנייע אין מיר איינען פֿעזטען גייזט, דאַס מיך פֿאָר דיר
וואַנדלע אין טרייע אונד וואַהרהייט, גאָטט דער וואַהרהייט! אמן

פֿאָרביטטע.

הערר דער וועלט! פֿאַטער אַללער וועזען! דוא ליעבזט אַללע
דיינע געשאָפּפֿע מיט גלייכער פֿאַטערליעבע, אונד ווייזט, דאַס
דיא מענשען אַללע, זיך אַלז דיינע קינדער בעטראַכטען; וויא דוא
אונז אין דער הייליגען שריפֿט צורופֿזט „איהר זייד קינדער דעז עוויגען
איירעז גאָטטעז"; אונד דאַס זיא זיך איינאַנדער ליעבען זאָללען,
וויא דיין געבאָט לויטעט „דוא זאָללזט דיינען נאֶכזטען ליעבען",
דען ער איזט וויא דוא, — איין געשאָפּף אים עבענבילדע גאָטטעז;
עמפּפֿאַנגליך פֿאָר פֿריידען אונד ליידען, פֿאֶהיג אַללער טוגענדען,
אונד בעשטיממט צו איינער עוויגען זעליגקייט. ניכט אויף דען
ענגען צירקעל אונזערער עלטערן, געשוויזטער אונד פֿערוואַנדטען
זאָלל זיך אונזרע ליעבע ערשטרעקקען, ניין, וויא דיינע פֿאַטער־
ליעבע זיך איבער אַללע וועזען ערשטרעקט, זאָ זאָללען אויך וויר,
אין יעדעם מענשען, אים פֿריינדע וויא אים פֿיינדע, אים רעלי־
גיאָנזגענאָססען, וויא אין דעם אַנדערז גלויבענדען, אים טוגענד־
האַפֿטען וויא אים לאַסטערהאַפֿטען, שטעטז דען מענשען עהרען.
וויא דיין געטטליכער דיענער משה פֿאָן דיר לעהרט „גאָטט
ליעבט אַללע פֿעלקער, אַללע איהרע הייליגען זינד אונטער זיינעם
שוטצע." — דוא עוויגער, ביזט עבען זאָ אַללמעכטיג אונד ווייזע,
אַלז גיטיג אונד באַרמהערציג, אונד קאַננזט דורך דיינען ווילען,
וועלטען בעגליקקען. וויר אַרמען שטערבליכען הינגעגען, קאֶננען
אונז נור דורך דען ווילען הייליגען. אונזרע מאַכט איזט צו גערינג,
פֿאָר דיא גייזטיגען אונד לייבליכען בעדאָרפֿניססע אונזרער נאֶכזטען
אַנגעהאֶריגען צו זאָרגען, אונד מיט בעטריבטעם הערצען זעהען

וויר אָפט דיא, דיא אונז אַם טהייערזטען זינד, טמאַכטען, אָהנע רעטטען צו קאָננען · ניכטס קאָננען וויר אַלז אונזער הערץ פֿאָר דיר, עווינע ליעבע, אויזטוטטען, אונד דיא אַנגעלעגענהייטען אַללער דע־רער, דיא אונז ליעב אונד ווערטה זינד, דיר עמפֿפֿעהלען ·

דורך דאַז בייספיעל אונזערס אורפֿאַטערס אברהם, לערנען וויר, זעלבזט פֿיר פֿיינדע אונד לאַזטערהאַפֿטע, וויא דיא בע־וואָהנער פֿאָן סדום אונד עמורה בעטען; וויא פֿיעל מעהר זאָל־לען וויר דיא אין אונזער געבעט איינשליעסען, דיא וויר אַלז גוט אונד פֿראָמם קעננען ·

וויא וואורדיג איזט עס, דעז זונדיגען טוואַכען, הילפֿע בע־דורפֿטיגען מענטען, אים געפֿוהלע זיינער גייזטיגען אונד לייבליכען טוואכען, דיא פֿעהלער זיינעס נאכזטען מיט ליעבע צו בעדעקקען אונד אין דעם היילינען אויגענבליק, וואָ ער זיין הערץ דורך געבעטע ערלייכטערט, פֿאָר דעם עווינען באַרמהערצינען פֿאַטער אויך אַללע זיינע קינדער אין זיין געבעט איינצושליעסען. — אַך וויא פֿיעלע אונגליקליכע מאָגען אין דיעזער סטונדע זייפֿצען; וויא פֿיעלע קראַנקע טמערצפֿאָלל אויף גענעזונג אָדער ערלייכטערונג האַררען; וויא פֿיעלע אַרמע טמאַכטען יעטצט נאַך בראָד; אַך וויא מאַנכע וויטטווע צערפֿליעסט יעטצט אין טהראנען דער ערינגערונג אַן איין גליק, דאַז איהר פֿיר דיעזע ערדע ענטפֿלאָהען, אין טמערצליכען טהראנען, דיא איהר דיא זאָרגע פֿיר איהרע אונד איהרער פֿער־וויזטען קינדער צוקונפֿט ערפרעזט! אַך, אונד וויא פֿיעלע זינד אונגליקעליג אָהנע עס צו וויססען, וויא פֿיעלע וואַנדעלן אין דער פֿינזטערניס דעז גלויבענז, דיא דיך אַללגיטיגער אונד דיין היילינ וואָרט ניכט קעננען, אָדער עס פֿערוואָרפֿען האַבען!

פֿיר אַללע דיעזע אָפֿפֿנע איך דיינע מילדע האַנד, דוא ביזט יאַ דער אַללמאכטיגע באַרמהערציגע, גיטיג, לאַנגמוטהיג אונד פֿאָן גראָסער גיטע אונד טרייע. ערלייכטערע יעדעז בעטריבטע, פֿאָן קוממער געדריקטע געמיטה! מאָכטע אַללען, דיא דיינער הילפֿע בעדירפֿען, הילפֿע, ערלעטטונג, לינדערונג אונד גענעזונג, האָפֿפֿנונג, טראָזט אונד פֿריידיגקייט צו טהייל ווערדען! אונד מאָכטע איך אונד יע־דער ערדבעוואָהנער, נאַך קראַפֿטען צור ערפֿיללונג דיעזעס וואונטעס בייטראַגען · ערפֿילע דיא וואָהלוואָללענדען וואונטע דערער, דיא דיך אים פֿעזטען פֿערטרויען אויף דיינע אַללליעבע אַנרופֿען. דיא דיך זוכען, האַבען ניא איינען מאַנגעל, דיא דיר פֿערטרויען, ווער־דען ניא ערניעדריגט (?) ערשטיהען דורפֿען · אמן

פֿוֹר דען ערסטען טאג דער וואָכע.

אַם ערסטען דיינער שאָפּפֿונגסטאַגע ערהעבט זיך מיינע זעלע צו דיר, אַללמאַכטיגער! אונד דיא עמפּפינדונגען מיינעס אינגערן שמעלצען צו איינעם געדאַנקען אַן איינאַנדער, דען איך מיך געבעט פֿאָר דיר אויסצוספּרעכען סטרעבע.

וואָהל ערקעננע איך עס, דאַס איך איין שוואַכעס, הינפֿעלליגעס וועזען בין; וואָהל ווייס איך, דאַס איך מיט אַללער אַנסטרענגונג מיינעס גייסטעס אונד מיט אויפביעטונג אַללער מיינער קראַפֿטע ניכט אים שטאַנדע בין, דאַס קליינסטע טיילכען אונבעדייטענסטע אין דיינער שאָפּפֿונג גאַנץ צו בעגרייפֿען; וויא קאָננטע איך ערסט מיך פֿערמעססען זיין, דיא גראָססע סטופֿענלייטער דיינער וואונדער ערקלימען צו וואָללען? וויא קאַנן דער מענש, דער אויס סטויב געבילדעטע, דען גראָססען רוים דורכמעססען וואָללען, דער פֿאָם קליינסטען געוואַכס, דאַס אין איינער נאַכט ענטשטעהט אונד פֿערגעהט, ביז צור טויזענדיאָהריגען צעדער אויף דעם לבנון, דיא איהר מאַכטיגעס הויפט אין דיא וואָלקען ערהעבט; פֿאָן דעם קליינען, קוים זיכטבאַרען וואורמכען דאַס אין איינעם טהויטראָפּפֿען שווימט ביז צום געוואַלטיגען לויתן, דער דאַס אונענדליכע מעער דורכשטרייפֿט; וויא קאָננטע דער מענש, דעססען לעבענסטאַגע פֿאָן קורצער דויער זינד אונד וויא איין שאַטטען דאַהין פֿליעהען, דיעזען ענדלאָזען רוים דורכמעססען וואָללען. דאַרום וואַרד מיינעס דיין וואָרט צו איוב, דער זיך געמאָסט צו מייסטערן אונטערפֿאַנגען וואָללטע: „איך פֿעראַכטע דיין געספּרעך אונד פֿערלייהע דעם, דער נור סטויב אונד אַשע איסט.“ ווען איך דיך אַבער אויך ניכט פֿאַססען קאַנן, העררר דעס וועלטאַללס, אַללמאַכטיגער! גאָטט דער גייסטער אַללעס פֿלייסעס! ווען איך אין דער אַללמאַכט דיינער ווערקע נור פֿערעהרען, ניכט בעגרייפֿען קאַנן, זאָ ווערפֿע איך מיך אים געפֿיהלע איינער ניכטיגקייט פֿאָר דיר אין דען סטויב, אונד דאַנקע דיר פֿיר דיא גראָססע וואָהלטהאַט, דיא דו אַללען לעבענדען וועזען האַסט אַנגעדייהען לאַססען, דורך דיא ערשאַפֿונג דעס ליכטעס. ליכט, דיעזעס וואָהלטהאַטיגע עלעמענט, דיעזער וואַהרע אַבגלאַנץ איינער האָהערן וועלט! ליכט, זיעבענפֿאַכעס זאָננענליכט האַסט דו דענען פֿערהייסען, וועלכע דיך היענידען וואַהרהאַפֿט פֿערעהרען. מיט ענטציעהונג דעס ליכטעס האַסט דו דיא האַלססטאַררינגען מצרים (עגיפּטער) געשטראַפֿט, דיא דיינע מאַכט ניכט אַנערקעננען וואָללטען. אונד דיא פֿינ=

שטערנ'ס אין דער דוא זיא האַזט שמאַכטען לאַססען, זאָללטע
איהנען אין בילד דער פֿערפֿינזטערונג איהרער זעלע זיין.
שאָפּפֿער דעז ליכטס! בעוואַהרע אונז גנאֶדיג פֿאָר פֿערפֿינ=
זטערונג דער זעלע, פֿאָר דער פֿערפֿינזטערונג דעז הימלישען
ליכטעס אין אונז. לאַס איינען שטראַהל דיינעז אונענדליכען ליכטעס
אונז ערלייכטען אונד אונז דאַז פֿערשטאַנדניס ערעפֿפֿנען פֿיר דיא
טיעפֿע דיינער שאָפּפֿונג אונד דיינער הייליגען לעהרע, אויף דאַס
וויר איממער ווייזער אונד בעססער ווערדען. לאַס אונז ניא פֿאָן
דער ליכטבאַהן דער טוגענד אונד דער רעליגיאָן וויכען, אויף דאַס
אונזער לעבען דען אונזריגען איין פֿאָרבילד אויף איהרעם לעבענז=
וועגע זייא אונד ערפֿוללע אונז דיא פֿערהייסונג דיינעז פּראָפֿהע=
טען דניאל: „דיא גערעכטען ווערדען גלאַנצען וויא דער גלאַנץ
דער זאָננע אַם הייטערן היממעל, אונד וויא דיא שימערנדען
שטערנע עוויגליך." אמן

אם צווייטען טאַגע דער וואָכע.

געלאָבט זייזט דוא גאָטט, אונזער הערר, דער מיט זיינעם
אַללמאַכטיגען שאָפּפֿערוואָרט, אויז דעם וואַססער אונד דער וואָזטען
לעערע דיא ערדע אונד דען היממעל הערפֿאָר גערופֿען! אונד געלאָבט
זייזט דוא אין עוויגקייט, דאַס דוא אונז דיעזע שאָנע ערדע צום
וואָהנאָרט וואָהרענד אונזערס צייטליכען לעבענז האַזט אַנגעוויעזען!
אָ, וועלכע פֿריידען האַזט דוא אונז בערייטעט אויף דיעזער ערדע!
איבעראַלל וואָ מיינע אויגען הינבליקען, זעהע איך דיא שאָנהייט
דיינער ווערקע אונד דיא פֿאָללקאָממענהייט דיינער שאָפּפֿונג; איבער=
אַלל האָרע איך דאַז יויכצען לעבענזפֿראָהער וועזען, דענען דוא דאַז
לעבען אונד דען טריעב צור פֿריידע געגעבען האַזט. אָ דוא אַלל=
גוטיגער, דער דוא דיעזע מיליאָנען וועזען אַללע מיט דיינער איבער=
שווענגליכען גוטע איבערהייפֿט האַזט, לעהרע מיך דיא גוטער
דיעזער ערדע וואָרדיג שאָטצען, דאַס איך דיינע רייכען גאַבען, דיא
דוא מיט פֿאַטערהולד זאָ גנאֶדיג דיינען קינדערן שפּענדעזט, ניכט
מיזברויכען מאָגע. ערדע אונד היממעל האַזט דוא מיט דיינעם
אַללמאַכטיגען וואָרטע אינז דאַזיין גערופֿען; זאָ ערצעהלט אונז דיא
געשיכטע דעז צווייטען שאָפּפֿונגזטאַגעז אין דער הייליגען שריפֿט
(תורה) ווער מאָכטע דיא האָהע אונד הייליגע בעדייטונג דיעזער
וואָרטע פֿערקעננען, אונד אַללעין דיא זיכטבאַרע ערדע אונד דען
זיכטבאַרען היממעל דאַרונטער פֿערשטעהען; אונזרע פֿערעהרטען

וויזען האבען אויך דען טיעפען זינן, דער אין דיזען וואָרטען ליעגט, אין איינעם שאָנען גלייכניס אויזגעשפראָכען: „דאס ערדענלעבען, זאגען זיא, גלייכט דעם פאָרליאוועער איינעס גראָסען, אונד פאָן דעם וואָרטראגען בענעהמען איין פאָרליאוועער אללויין, ווירד עס אב־ האָנגען, אָב דוא אין דאס איננערע צו געלאנגען פאָר וואָרדיג בע־ פונדען ווערדען ווירזט,“ אין דאס איננערע דעז הייליגטהומז, אין דיינען הימעל אויפגענאָממען צו ווערדען, דיעס זייא איין איינציגעז בעסטרעבען אויף דער ערדע. איין גאנצעז לעבען זייא איינע פאָר־ בערייטונג פאָר דאס בעססערע לעבען, אונד האבע איך דיא האָהע שטופע דעס וואהרען ערקעננטניס נאָך ניכט ערלאנגט, אונד זונדיגע איך אויך טאָגליך אונד שטונדליך געגען דיינען הייליגען ווילען, אָ, זא לאס דיא שטראלע דיינער גנאדע איבערוויגען אונד דיינע בארמ־ הערציגקייט איבער איך וואלטען! אָ לאס איך מיינזט, ווענן דיא ערדענהוללע דיא מיך יעטצט אומגיעבט אבגעשטרייפט זיין ווירד, דער עוויגען פריידען טהיילהאפטיג ווערדען, דיא דוא פאָר דיינע פערעהרער אויפבעוואהרט האזט. דאס איך נאך איינעם וואָרדי־ גען ערדענלעבען, ערוואכענד איך זאטטיגע אין דער אנשויאונג דיינער גאָטטעזגעשטאלט. אמן

אם דריטטען טאגע דער וואכע.

דאנק דיר ערהאבענער וועזען, אללמאכטיגער שאָפפער, דער דוא אונזערע ערדע מיט דיינעם אונערשאָפפליכען זעגען בייא איהרעם ענטשטעהען בעדאכט האזט. אָ מאָכטעזט דוא דיא טהראָנע דעז טיעפגעפיהלטען דאנקעז אין איינעם אויגע אן: איין טוואכעז אָפפער אויפנעהמען. דאס איך דיר, היינגעריססען פאָן אללדען וואונדערן דיינער אללמאכט, הייטע דארבריינגען. דוא קליידעזט דיא וויזען אין לאבענדעז גרין, אונד בעלעבעזט דיא ערסטארטען געוועכזע מיט דיינעם ערקוויקענדען הויכע, דאס זיא בליהען אונד גרינען צור פריידע אללער לעבענדיגען וועזען; דוא טרענקעזט דיא בערגע אויז דיינען האָהען אונד דיא ערדבעוואהנער זעטטיגען זיך פאָן דען פרוכטען, דיא דיין ווערק זינד. דוא לעהרעזט זיא בראָד אויז דער ערדע ציהן, אונד ווין, דאס ער דעז מענשען הערץ ערפרייע (תהלים ק"ד ט"ו — ערהייטערנדעז אָל, ערקוויקענד בראָד. אבער דאנק, אונענדליכען האָהערן, הייליגען דאנק דיר אללגיטיגער, דאפור, דאס דוא איר דאז קאָסטליכע געטענק דער פערנונפט פער־ ליעהען האזט, וועלכעז איך אללויין פאָן דעם טהיער אונטערשיידעט,

דאַ נור דען אירדישען זיננליכען גענוס קעננט. דיא פֿערנונפֿט איזט עס, דיא מיר אויך היער, נאֶכסט דיינער געֶטטליכען לעהרע דיא דוא אונס אויס גנאַדע אָפֿפֿענבאַרט האַסט, דיא ענטצוקקענדע אויסזיכט אין דאַס רייך איינער האָהערן וועלט אונד איינער זעלי־גען לוסטאַנדע ערעָפֿפֿנעט. יאַ, דער לעבענסע בוים, דער נאַך איינער לאַנגען ווינטערליכען ערסטאַררונג, צו נייעם קראַפֿטיגען לעבען אויפֿבליהט אונד זיך יעדען פֿריהלינג וויעדער פֿעריונגט — אין איהם ערבליקקע איך דאַס ענטצוקקענדע בילד דער וויע־דערבעלעבונג אונד דער עוויגען פֿאָרטדויער נאַך דעם לייבליכען טאָדע. אָ לאַס אויך אין דיעזעם יאַהרע דיא אונענדליך מאַנניג־פֿאַכען אַרטען פֿאָן ערצייגניססען, דיא דוא אַללע צור פֿריידע אונד נוטץ, צור נאַהרונג אונד לעבענסערהאַלטונג דיינער געשאָפּפֿע בע־רייטעט האַסט, גנאֶדיג געדייהען! לאַס דיא געזעגנעטען פֿעלדער דען שווייס דעס מענשען לאָהנען, דער זיא בעבויט, אויף דאַס וויר אַללע מיט פֿראָהליכעם הערצען דיר דיענען מאָגען. מאָגען וויר אַבער ביים איבערפֿלוס אירדישער גיטער, אונזרע ערהאַבענע בע־שטיממונג ניכט פֿערגעססען; מאָגען וויר שטעטס איינגעדענק זיין, דאַס דאַז וואַהרע גוטע עטוואַז האָהערעז הייליגעז איזט, אַלז אַללעז וואַז דיא ערדע געבען קאַנן דיעזען זעגען, דיעזע ערקעננטניס, פֿערלייהע אונז אום אַללער פֿראָממען אונד גוטען אונד אום דיינעז פֿאָלקעס ישראל וויללען. אמן

אם פֿיערטען טאַג דער וואָכע.

געלאָבט זייזט דוא פֿאַטער אים הימעל, דער דוא דורך דיין אַללמאֶכטיגעז הערשערוואָרט דיא הימעלזליכטער אינז דאַזיין גערופֿען האַזט, דאַז זיא, וויא דיא הייליגע שריפֿט ערצאֶהלט: „איינען אונטערשיעד מאַכען צווישען טאַג אונד נאַכט, אונד דיענען מאָגען צו צייכען אונד צייטבעשטיממונגען, צו טאַגען אונד יאַהרען.“ וויא גוט אונד ווייזע איזט דיעזע איינטהיילונג, וויא זאָ גאַנץ דיינער האָכזטען אַנזיכט אַנגעמעססען. דענן זאָ פֿריינדליך אונז אויך דאַז טאַגעזליכט צולאֶכעלט, אונד זאָ זיס עס אימער דעם אויגען איזט, זאָ טרויריג וואֶרע דיא איינפֿאָרמיגקייט דעז לעבענז, ווענן עס נור איינען לאַנגען טאַג אויסמאַכטע, אָהנע אונטערברעכונג, אָהנע דיא וואָהלטהאֶטיגע אַבוועכסלונג דער נאַכט, דיא דען מיעדען אין דיא זאַנפֿטען אַרמע דעז שלומער אויפֿנימט, דאַז ער זיך דאַדורך שטאֶרקע צו נייער טהאֶטיגקייט אונד צו נייעם לעבען וויעדער

ערוואַכע. הייליגער גאָטט, דער דוא דיא שיקזאַלע דער מענשען
מיט דיינעם אַללזעהענדען בליק איבערשויזט, ווענן דיא פֿאָדען
דערזעלבען אונזערן אויגען אויך נאָך זאָ פֿערוויקקעלט ערשיינען;
דער דוא גנאָדיג איבער אונז וואַכעזט, ווענן וויר פֿאָן דער טאַגעז
לאַזט אונד מיהע דעם טיעפֿען שלאַף בעוואוזטלאָס אין דען אַרמען
ליעגען. — יאָ דוא, דער דוא ניכט שלוממערזט אונד ניכט שלאָפֿזט
היטער ישראל'ס! זייא אונזער בעשוטצער אין דונקלען נאַכטען!
טאַג אונד נאַכט זייא אונז שירם אונד שוטץ, אונד טאַג אונד נאַכט
וואָללען וויר דיינע גוטע פּרייזען. וויא דער פֿראָממע קאָניג דוד
זאַנג: „דעז טאַגעז בעפֿיעהלט גאָטט זיינע גוטע איבער מיך, אונד
דעז נאַכטז זינגע איך איהם דעז דאַנקעז ליעדער." יאָ, לאַס דענען דיא
נאַגענדער קוממער, אונד דריקקענדע זאָרגען דיא מידען אויגענ=
לידער אָפֿפֿען האַלטען, דאַס זיא דער ערהאָלונג דעז וואָהלטהאָ=
טיגען שלאַפֿעז ניכט פֿראָה ווערדען קאָננען, לאַס איהנען פֿאָן דיינען
האָהען לינדערנדען באַלזאַם אין דאַז צערריססענע הערץ טרייפֿעלן;
לאַס איינען שטראַהל דיינער גנאַדע איהר הערץ ערפֿרייען, דאַס
זיא האָפֿפֿנונג פֿאַססען אונד פֿראָה אין איהרעם בערופֿע טהאָטיג
זיין מאָגען. ווענדע אונז אַללען דיינען גנאָדיגען בליק צו, זאָ
פֿירכטען וויר אונז ניכט פֿאָר דען אַנגזטען דער נאַכט, נאָך פֿאָר
דעם פּפֿייל דער אַם טאַגע שוועבט, אונד דער פּעזט דיא אים
פֿינזטערן שלייכט. דיינע גנאַדע מאַכט אונז דיא נאַכט צום טאַגע,
זיא ערהעללע אונז דיא פֿינזטערניס דער ערדענבאַהן, אונד לייגע
אונז דען וועג צום עוויגען ליכטע. אונזערע גאָטטעז פֿריינדליכ=
קייט ווערדע אונז בעשיעדען, זאָ געלינגט אונזער האָנדע ווערק,
אַלז אונזער טהון געלינגט נור דורך איהן. אמן

אם פֿינפֿטען טאגע דער וואָכע.

דאַנק דיר, הערר דער וועלט, דער דוא דיעזע שאָנע ערדע מיט
געשאָפּפֿען אַנגעפֿיללט האַזט, דאַס זיא זיך דיינער אונענדליכען
גוטע פֿרייען. אַז דוא דען גראָסען ערדבאַלל מיט אַללען דען
שאָנהייטען אויזגעשמיקט האַטטעז אין וועלכען וויר איהן הייטע
ערבליקקען, דאַ פֿאַנד דיינע גאָטטליכע ווייזהייט, דאַס דיעזע איבער=
אַללעז שאָנע אונד ערהאַבענע שאָפּפֿונג, איין טאָדעזרייך, איינע
טויערליכע וויזטע זיין ווירדע, ווענן ניכט וועזען הויך איהר לעבטען,
לאַזגעבונדען פֿאָן דער ערדע, דיא זיך איהרער פֿרייען.

אונד דאס טופ:ט דורך דיינען אַללמאַכטיגען ווילען וועזען אַללמער
אַרט. ווא: איך איק וואַססער רעגט, ווא: אויף דער ערדע וואַנ:
דעלט, ווא: איק סטויבע קריעכט אָדער אין דען לופטען שוועבט:
דאַ: גראָסטע אונגעהייער איק מעערע אונד דער קליינ:טע ווארם
דער אין איינעם וואַססערטראָפפען מיט טוי:ענדען זיינעם גלייכען
זיך דע: דאַ:יינס פרייעט, יא אַללע זינד ווערקע דיינער אַללמאַכט,
יא אַללע פערקינדיגען דיינע גראָסע, יא אַללע לאָבען אונד פריי:[...]
דיך, אַללע פערהערליכען זיך צו דעם גראָסען הללויה דער שאָ[...]
אַללע האָפפען אויף דיך דאַס דוא איהנען נאַהרונג גיע[...]
טען צייט, דענן דוא אָפפנע:ט דיינע מילדע האַנ[...]
אַללע: ווא: לעבט מיט וואָהלגעפאַללען. זאָ דו[...]
פערבירג:ט, שווינדען דיינע געשאָפפע ד[...]
דען הויך דע: לעבענ:, זאָ פערשווי[...]
סטויב צוריק; דוא לאָסט דיי[...]
יא ערסטעהען נייגעשאַפ[...]
אָבערפלאָכע דער ערד[...]
לאַנען אַללע ספיי:[...]
דען מייניגען אונ[...]
מער, אויף דאַ[...]
דאַן וויל א[...]
מיינען גאָ[...]
דיא אויף[...]
דיך זוכ[...]

ד[...]

וועזען אויגעלייכנעט. ניכט דעק טהיערע גלייך אַיזט זיין אויגע
אַן דען סטויב געהעפֿטעט, ניין, זיין פֿרייע אַנטליטץ ערהעבט
זיך לו דען סטערנען, אונד בליקט אויף לום היממעל לו זיינעם
וואַהרען פֿאַטערלאַנדע. געליערט האַזט דוא דען מענטען, דיא
קראָנע דיינער טאָפּפֿונג, מיט פֿערסטאַנד, פֿערנונפֿט אונד פֿריי=
הייט דעז ווילענז. אונזער קאָרפער מיזט פֿרייליך פֿאָם סטויבע
געבילדעט אונד ווירד וויעדער אין סטויב אויפֿגעלאָסט ווערדען.
…ייר זינד ניכט גאַנל פֿערגאַנגליך; עטוואַז מיזט אין אונז
… איבער דען סטויב ערהעבט, דאַז זיך ווייט איבער
… אונד זיכטבאַרע, דאַז זיך בייז לו גאָטט עמפּאָר
…יזט ווירקט נאַך גאַנל אַנדערן געזעטלען אַלז
…רע קאָרפער. דער מענט קאַן זיינע
… לורוק ווערפֿען. אין דיא לוקונפֿט
… געגענוואַרט פֿערבינדען. יאַ
…ינז אונד זינד איילער אימער
…יעזעס לעבען קאַן ניכט
… זיין; עס קאַן נור
…ענטליכען דאַזיינס
…דינגען געטיקט
…ינע בעסטימ=
… דער גליק=
…רסטייגע
…טעטס
…יינעם
…לאָס
…עג

טאָן חײַט עס, אָ גאָטט, דיר לו דאַנקען חונד דײַנען נאַמען לו לאָבײַנגען, האָכסטער! הײַטע אַן דעם הײליגען טאַגע, דען דוח דער רוהע חונד דער סטיללען בעטראַכטונג געווידמעט האַט, הײַטע, אָ גאָטט! ווילל חיך דיח רוהע דאַלו אַנווענדען, חיך דורך געבעטע חונד פֿראָממע בעטראַכטונגען חיך גלויבען לו סטאַרקען חונד פֿוֹר דען חונסטערבליכען טהייל מײַנעס ווײַעניג ... חָרגע לו טראַגען, וועלכעס וואַהרענד דער ײַעכס טאַג ... וואָכע, וועגען מאַנניכפֿאַכער בעשאַפֿטיגונגען חונד ... ניכט מאָגליך חײַט.

אַלז פֿאָללענדעט וואַרען דער הימ... דיח גראָסע חונד חונענדליכע ... האָהען פֿראַכט. - אַלז דער ... דען דעז דאַײַנס עמפֿ... טאַגע פֿאָן דײַנען ווי... לעהרט, דאַס דײַ... טאָפֿפֿע ניכט ... אורדונג חונד ... דענקבאַר ... דאַז אַלל ד... „ער ס... דאַ.“ ... בענט... טוו... ח... ח...

איינגעזעצטען פערדאַנקע. דענן אין דיעזער בעטראַכטונג, אָ
גאָטט! ערפרייעט דאס איך מיט דיינען ווערקען אונד איך רופע
מיט דעם געזאַלבטען זאַנג. ר' אוי: „ווין גראָס זינד דיינע ווערקע,
אָ הערר! וויא טיעף זונד אונערגרינדליך דיינע געדאַנקען!"
וועננ דער זאַטערהאַפטע איך גרינט אונד בליהט איינע קורצע
צייט אויף ערדען, זאָ פערציערע איך דעננאָך ניכט דאַז פער=
טרויען אויף דיינע גיטע אונד גערעכטיגקייט, אָ הערר! דענן
...הט דעננאָך אונטער, דיין שטראַהלגעריכט טריפפט איהן
... דער פראָממע גרינט וויא דיא פאַלמע, וויא דיא
יאַ, אָ זאַלפאַטער! איך ערקעננע עס מעהר
אַן דענען וויר נור פיר אונזרע איר=
...העען, וואָרען פערלאָרען אויז אונ=
... ניא געלעבט. האַטטע אונ=
... געגעבען, דען דאס זיזט
...נער פאַטער, דיינען
...ם געבוטרט, אויף
... דענען פערהיי=
...ווירזט איהנען
... איינען נאַ=
...לאַם איך,
... פריידען
...ן פער=

דחַם דער טהאָריכטע געדאַנקע חונ:ער הערץ ניכט בעטלייכע, דחַם דיח רוהע חַק שבת חונ:ערק פֿערחָגענסטחַנד נחַכטהייליג :יין קאָננטע, חונד וויר חונ: ניכט פֿאָן לייטען לחַטסען, חיהן לו ענטווייהען, וועדער דורך חַרבייט, נאָך דורך חיבערמחַס חין גענוססע, חָהנע חַן עטווחַ: לו דענקען, חַל: חַן דיח פֿפֿלעגע חונ: ערע: לייבע:. דיע:ע ערדע, :חַגען חונ:ערע וויי:ען, גלייכט דען וואָכענטחַגען, יענע: לעבען חַבער גלייכט דעק שבת. לחַס חונ: דען טיעפֿען :ינן דיע:ער פֿערגלייכונג ניח פֿערגעססען, וויח עס קיינע שבת=פֿייער גיעבט פֿאָר דען, דער דיח וואָכע חין דוח= פֿפֿעק חוסטיגחַנג פֿערלעבט החַט, :אָ גיעבט עס יענ:ייטס קיינע :עליגקייט פֿאָר דען, דער :יין ערדענלעבען חונווחָרדיג חין חוסטיגחַנג היגגעברחַכט. דוח החַ:ט דיע:ען טחַג לור רוהע בע= סטיחמט, חונד עס ליעחט חונ: טווחַכען סטערבליכען ניכט, חָבער דיע:, חָדער חָבער חירגענד עטווחַ:, ווחַ: פֿאָן דיינער ערוואָהלונג חַבהאָנגט, לו קלאָגעלן; דיע:עס לעבען חי:ט דחַ: לעבען חיק גלוי= בען, דורך ווענכע: וויר חונ: וואָרדיג מחַכען, חיינ:ט דיח ווחונדער דיינער לעהרע לו טויען. חיך דחַכטע, ספריכט דער הייליגע :אָנ= גער, חיך וויל דיח ווייסהייט ערלאַנגען, חַבער :יח חי:ט פֿערן פֿאָן חיר. חיך בין גערנע חונוויסענד חונד דעאָטהיגע חיך חיק גלויבען, בי: חיך חיינ:ט חין דחַ: גאָטטליכע הייליגטהוק קאָמע, דחַ ווערדע חיך דען לוועק דער גאָטטליכען געבאָטע ערקעננען. לחַס חונ: ניח פֿערגעססען דיח וואָרטע דע: פראָפהעטען: ווענן חַק שבת דיינע פֿוסע רחַ:טען, דיינע געטחַפֿטע לו פֿעררי̈כטען, חונד דוח חויך ניכט פֿאָן חייגנען רעדע:ט; ווענן דוח דען שבת לו:ט דער :עלע נעננ:ט, גע:עהרט דעק הייליגען לו עהרען; דחַנן ווי:ט דוח דיך חין גאָטט פֿערגנאָגען, חיך ווערדע דיך :עטלען חויף דיח האָהען דע: ערדענגלאָקע:, :אָ החַט עס דער עוויגע פֿערהייסען. אמן

ווענן מאַן ערב שבת וי"ט ליכט אַנצאָנדעט.

גאָטט דע: ליכטע: חונד דער וואַהרהייט! דער מענט, חיין :ינכליכע: ווע:ען, לייכט נערסטרייט פֿאָן חַללעק, וואַ: חיהן הוח= גיעבט, לייכט היגגעריסטען, :חָווחָהל פֿאָן דען פֿריידען חַל: חויך פֿאָן דען מאָהען דע: לעבענ:, וויח לייכט וואָרדע ער פֿער:ינקען חין דען קלייגליכען :אָרגען פֿאָר דיח פֿרי:טונג :יינעס חירדיטען לעבענ:; וויח לייכט וואָרדע ער חַללע האָהערען בעניעהונגען דע:

זעבענ: פערגעסטען, וו:נן וויר ניכט :יננזיכע ערחיננערונג:חיטטעז המטטען, דיח חונ: דעק חירדיטען ענטזיעהען, חונד דען בזיק חונ:רעס גיי:טעס חויך דחַ: החָהע, הייזיגע ריכטען. :חָ החַבען חונ:רע ווי:ען פערחָרדנעט: דעק שבת נו עהרען נווייח זיכטער חַנזונ׳נדען. קוועזזע דע: זיכטע:, דער דוח ישראל חונד דען שבת געהייזיגט, זחַס חיך דיח החָהע בעדייטונג דער החַנדזונג, דיח חיך עבען פעררינכטעט. ניח פערגעססען! זיכט, דחַ: :ייח חיין וו חונט חונד חיין פערזחַנגען! וויח יעדע: פערנונפטזחָ:ע ווע: :ען :יך נוק חירדיטען זיכטע נייגט, :חָ :חָזזען וויר חונ:ערן גיי:ט חונד חונ:ער גמווטה סטעטע: חויך דען ריכטען, דער דער חור: קוועזז דע: זיכטע:, דער המכ:טען ווי:הייט, דער טיעפ:טען חיינ:יכט חי:ט, חויך חיהן, דען חַזזוויי:ען. זיכט חי:ט דחַ: געזעטן, דחַ: דוח חונ: חַק סיני געגעבען. היין דעק, דער חין דיע:עק זיכטע וואַנדעזט, בי: ער חיינ:ט קחָחמט נוק קוועזז דע: זעבענ:, ווחָ ער דחַ: היחחזיטע זיכט טויט. חָ, חַזזגוטיגער! זייטע חונ:ער הערז, דחַס חיך (חונד חיינע קינדער) ניח פחָן דיינעק זיכטע וויכען! זיכט חיק גיי:טע, ווחָהזוזחָזזען חונד חענטענזיעבע חיק הערזען, :חָ ווחָזזען וויר דיינער ווארטה ווערדען; חונד :חָ ווחָזזען וויר דען הייזיגען רוהעטחַג פייערן, דורך נחַכדענקען חוֹבער דיח פחָרטבילדונג חונ:רעס גיי:טעס חונד חונ:רעס הערזענס, חוק זיכט חונד זיעבע נו פערברייטען, דורך דיינע הוזפע. אמן

ווענן מאַן חלה נימםט.

חַזזגערעכטער חונד בחַרמהערציגער גחָטט! החַט עס חויך דיינער ווי:הייט געפחַזזען, דחַס דיין פחָזק ישראל קיינען סטחַחַט מעהר בילדעט, חונד חין חַזזען טהייזען דער ערדע נערסטרייט חי:ט; חי:ט חויך פוֹר חונ: קיין ירושלים, קיין הייזיגער טעמפעז מעהר, ווחָ דיינע דיענער, דיח פריע:טער, דיר חָפפער געברחַכט, חונד דיח הייזיגען חונד ריינען טויברחָדע פחָר גחָטט פערזעהרט החַבען. חי:ט חויך :חָ מחַנכע: החָהע חונד הייזיגע חין דען סטויב געזונקען, :חָ מחַנכע: הערזיכע פערגחַנגען, :חָ ניעמט עס חונ:, חונ:ערן געפוֹהזען חיינע עוויגקייט נו געבען, חונד דורך חוי:וֹבונג דער חיינגע:עטזטען נערעמחָניען, חונ: דער פפזיכטען נו ערחיננערן, דיח וויר חַז: מענטען חונד חַז: חי:רחַעזיטען חוי: זוחזבען החַבען. געווייהטען פריע:טערן קחָננען וויר קיינע הע: בעחָפפער, קיינע זעהנטען געבען. דיע:עס חַבזחָנדערן חיינע:

סטוֹקכען פֿחָן חונ:ערק ברחָדע חֲבער, ערחיננרע איך סטעטס, דחַס דיח וויי:ען חונד געזעהרטען יעדער זייט, דיח דורך חיהרען חונטעררינט, דחַ: רייך גחָטטע: חויף ערדען פֿערברייטען, חין ינחַ: גחָגען חונד טוֹזען, דיינע פריי:טער ינד, דיח חויף חונ:רע חונ: טערסטוֹטזונג הייזיגע חַנספרוֹכע החַבען; דחַס דיח חַרמען, דערען עס כחַך דיינער פֿערהייסונג חימער געבען ווירד, דיח חונ:ערער ווחָהזטהחֲטיגקייט עמפּפֿחָהזענע זעוויטען ינד. גיעב עוויגער! דחַס וויר חונ:רע ווחָהזטהחֲטיגען גע:יננונגען סטעטס חוי:וֹבען קחֲננען מחֲכטען. וועססען געמוֹטה זור ווחָהזטהחֲ: טיגקייט געניייגט חי:ט, חָ דען זחַס ניח דען טמערז ערפֿחַה: רען, חיינען וומַהרהחַפֿט חַרמען חונד דוֹרפֿטיגען חָהנע הוֹזפֿע חַבוויי:ען זו מוֹססען. אמֵן

וועננ מאַן דיא געזעטצראָללע אויז דער הייליגען לאַרע נימםט

היצאות ספר תורה׃

געפריי:ען ייח דער נחַמע דע: הערךן דער וועזט, געזחָבט יינע הערריזכקייט חונד יין רייך! החַבע ווחָהזגעפֿחַזזען חַן דיי: נעם פֿחָזקע ישראל עוויגזיך, חונד זייגע חונ: דיח בעפֿרייחונג דורך דיינע חַזזמחַכט, חין דיינעם הייזיגען טעמפעז, זחַס חונ: חיינען סטרחַהז דיינע: זיכטע: נופֿזיעסען חונד ניחַק חונ:ער געבעט מיט ערבחַרמען חויף. עס ייח דיר געפֿחֲזזיג, חונ:ער זעבען זו ערהחַזטען חין גזוֹק:עזיגקייט, חונד דחַס חיך מיטגערעכנעט ווערדע חונטער דיח גערעכטען. ערבחַרמע דיך חוֹבער מיך חונד חוֹבער דיח חייגיגען חונד חוֹבער גחַנץ ישראל, דוח בי:ט עס יחַ, דער חַזזע: ערנחֲהרט חונד ערהחֲזט; דוח בי:ט דער בעהערטער דע: וועזטחַזז:, דער בעהערטער דער קחֲניגע, דענן דיין חי:ט דחַ: רייך. — חיך, חיין דיענער דע: הייזיגען, געזחָבט ייח ער! דער יך חַזזע זייט פֿחָר חיהם חונד פֿחָר דער ווחֹרדע ייינער זעהרע (תורה) בייגט. חיך פֿערזחַססע מיך חויף קיינען מענטען, חיך סטוֹטזע מיך חויף קיין גחֲטטזיכע: וועזען, חויסער דעם גחָטט דע: היממעז:, דער חַזזיין חי:ט דער ווחַהרע גחָטט, דעססען זעהרען וומַהר, דעססען פרחָפהעטען ווחַהרהחַפֿטיך ינד, דער חונערדזיך ווחָהז טהוט חין דער ווחַהרהייט. חויף חיהן חַזזיין פֿערזחַססע חיך מיך, יינעם הייזיגען ווחֹרדיגען נחַמען ינגע חיך זחָבזיעדער. עס ייח דיר געפֿחֲזזיג, דחַס דוח מיין הערץ דיינער זעהרע חָפֿפֿ: נעגט, חונד דיח ווחֹנטע מיינע: הערזענ: ערפֿוֹזזעגט, וויח דיח

וואַלטע דעז גאַנצען פֿאָלקעז ישראל, צום גוטען, צום לעבען אונד צור גלוקזעליגקייט. אמן

פֿאָר דעם איינזעגנען דעז ניימאָנדעז (ראש חודש בענשען.)

דיך, אַללמאַכטיגער גאָטט, דער דוא דיינע מילדע האַנד אָפּפֿנעזט אונד יעדעז לעבענדע וועזען מיט וואָהלוואָללען זעטטיגעסט, דיך בעטע איך אַן! פֿערלייהע אויך מיר, דען מייניגען אונד אַללען, דיא זיך יעטצט מיט אונז צום געבעטע פֿעראייניגט האַבען, אונזרע בעדוֹרפֿניססע אין פֿריעדען אונד אויף איינע עהרענפֿאָללע אַרט. ערהֶרע אונזער פֿלעהען אונד זעגנע אונזער ווערק. שענקע אונז רוהע אונד פֿריעדען, אונד בעהוֹטע אונז פֿאָר אונגלוֹקליכען עראייגניססען. לאַס מיך ניכט בעטהֶרט אונד בעהעררשט ווערדען פֿאָן בֶּזען בעגיערדען, זאָנדערן ערהאַלטע מיינע זעעלע ריין צו דיינעם דיענזטע. בעשוֹטצע מיך אונד אַללע מיינע מיטמענשען פֿאָר הונגערזנאָטה, פֿאָר פֿייער= אונד וואַססערשאַדען אונד אַנדערן בֶּזען בעגעגניססען. ערהֶרע מיך, אָ גאָטט, ווען איך צו דיר פֿלעהע, שטעהע אין דער נאָטה מיר ביי! מֶגע דער פֿראָממע וואַנדעל מיינער פֿאָרעלטערן, מֶגען דיא אייגענשאַפֿטען דיינעז גֶטטליכען וועזענס, מיר פֿוֹרשפּרעכער פֿאָר דיינעם טהראָנע זיין. לאַס מיך דיא טאַגע מיינעז לעבענז אין גֶטטעזפֿורכט, גלוֹק אונד פֿריעדען פֿערלעבען. ערלייכטע מיך אונד דיא מייניגען (מיינע קינדער) אין דיינען הייליגען לעהרען. גיעב, דאַס וויר וואָהלוואָללען פֿינדען אין דען אויגען אַללער מענשען, אונד לאַס אונזרע האָפֿפֿנונגען ערפֿוֹללט ווערדען! ערהֶרער דעז געבעטעז, דענקע מיינער, מיינעז מאַננעז אונד מיינער הויזגענאָססען הייטע ביים בעגיננען איינעז נייען מאָנדעז אין דיינער גנאַדע. אונד מֶגען דיר וואָהלגעפֿעלליג זיין דיא וואָרטע מיינעז מונדעז אונד דיא געדאַנקען מיינעז הערצענז, עוויגער, מיין האָרט אונד מיין ערלֶזער! אמן

דעזזעלבען אינהאַלטז.

באַרמהערציגער פֿאַטער, גאָטט מיינער פֿאָרעלטערן! פֿאָר דיך שוֹטטע איך הייטע מיין הערץ אויז, ביים דער איינזעגנונג דעז נייען מאָנדעז! דער דוא פֿאָן יעהער דעם פֿאָלקע ישראל דיינע גנֶדיגען בליקקע צוגעווענדעט, דער דוא מיינען פֿאָרעלטערן אונד מיר, זאָ אָפֿט דיינע רייכע, אונערשֶׁפּפֿליכע ליעבע האַזט אַנגעדייהען לאַססען, זאָ, וואוֹרדיגע איך אויך הייטע אונד דיא מיי=

נייגען אַללע, דיינעס פֿאָטערליכען זעגענס, לאַס איינען סטראַהל דיינער עוויגען גנאַדע אונזערן לעבענספֿאַד ערלייכטען, בעהיטע אונס מיט דיינער אַללגיטע, דאַס וויר ניכט סטרויכלען אויף דעם וועגע דעס לעבענס. גיעב אונס אויך, פֿאַטער אים היממעל, אונזערן לעבענסבעדאַרף אויף איינע עהרענפֿאָללע אַרט, דאַמיט וויר ניכט אין דיא טרויריגע נאָטהווענדיגקייט געראַטהען, דיא הילפֿע דער מענשען אין אַנספרוך נעהמען צו מיססען. בעהיטע אונס, אָ אַללגיטיגער פֿאַטער, סטעטס פֿאָר דיעזער ביטטערן ערפֿאַהרונג, דען וויר וויססען וואָהל, דאַס דער שוואַכע אַרם דעס מענשען ניכט הינרייכענד איסט צו העלפֿען, זאָנדערן דאַס נור דיינע אַללמאַכטיגע האַנד אים סטאַנדע איסט, דאַס גוטע צו ספענדען. גלייך וויא דער פֿראָממע קאָניג דוד זאַגט: גאָטט עפֿפֿנעט זיינע האַנד אונד זעטטיגעט אַללע לעבענדע וועזען מיט וואָהלוואָללען. בעשיטצע אונס אויך, גיטיגער, אין דיעזעם מאָנאַטע פֿאָר אַללען באָזען צופֿעללען, דאַמיט וויר דיינען הייליגען נאַמען פרייזען קאָננען אָהנע אונטערלאַס. פֿאָססע מיר אונד דען מייניגען ריינע עהרפֿורכט פֿאָר דיינער הייליגקייט איין; סטאַרקע אונזער הערץ אים גוטען, אונד בעפֿעסטיגע אונזערן ווילען, דאַס עס דען פֿאָרזאַטץ, דיר טרייא צו דיענען, סטעטס בעוואַהרע. דענקע מיינער, אָ עוויגער פֿאַטער, אונד אַללער דערער, דיא מיר טהייער זינד, צום גוטען. בעשיטצע אונס אונד זייא אונס גנעדיג אין דיינער באַרמהערציגקייט. מאָגע אונזער הייל פֿאָן טאַג צו טאַג וואַכסען אונד צונעהמען וויא דיא בעדייטונגספֿאָללע געסטאַלט דעס מאָנדעס, דען דוא אים עוויגען וועכסעל אַם היממעלסצעלטע אויף אונד ניעדער געהען לעססעסט, אום דען ערדענבעוואָהנערן פֿאָר דיינער גראָססע אונד אַללמאַכט בעוואונדערונג אונד עהרפֿורכט איינצופֿלאָססען. אָ אורקוועלל אַללער גנאַדע, זייא אונס גנעדיג אונד באַרמהערציג, הייטע אונד אַללעצייט. אמן

בייא הוצאות ספר תורה אַן דען דרייא הויפטפֿעזטען שלש רגלים.

יי יי דער עוויגע איסט אונפֿעראַנדערליך, דאַס עוויגע וועזען איין אַללמעכטיגער גאָטט! אַללבאַרמהערציג אונד אַללגנעדיג, לאַנגמיטהיג פֿאָן אונענדליכער הולד אונד טרייע, דער זיינע הולד דעם טויזענדסטען געשלעכטע נאָך אויפֿבעוואַהרט, דער מיססעטהאַט, אַבפֿאַלל אונד זינדע פֿערגיעבט, דער אַבער ניכט אָהנע אַהנדונג הינגעהען לעסט.

רבון העולם הערר דער וועלט, ערפֿיללע דיא ווינשע מיינעס

הערצענז, ווענן זיא צו מיינעם וואהל זינד. לאס מיין אונטערנעהמען מיר געלינגען אונד ערהאהרע דאז געבעט דיינער דיענערין (היער שאלטעט דיא בעטענדע איהרען נאמען איין) מאכע מיך (מיינען מאנן, מיינע זאהנע אונד טאכטער) פאהיג, דיינען ווילען מיט אויפריכטיגעם הערצען צו ערפוללען; לאס קיינע ליידענשאפט אובער אונז הערשען; לאס דיינע לעהרע אונזער אנטהייל זיין. מאכע אונז וואורדיג, דאס דער אבגלאנץ דיינער הערליכקייט אונזערם גייסטע געגענווארטיג זייא! לאס דען גייסט דער וויזהייט אונד דער איינזיכט אובער אונז וואלטען. לאס אן אונז ערפוללט ווערדען דען אויזספרוך דער הייליגען שריפט (ישעיה י"א ב') "אונד עס ווירד אויף איהם רוהן דער גייסט גאטטעס, דער וויזהייט אונד דער איינזיכט, דער גייסט דעס ראטהעס אונד דער שטארקע, דער גייסט דער ערקענטניס אונד גאטטעספורכט." זא זייא דיר אויך אנגענעהם, עוויגער אונזער גאטט, דאס איך זא גלוקליך זייא, האנדלונגען צו אובען, דיא דיר וואהלגעפאלליג זינד; וועגע צו וואנדעלן, דיא דיר רעכט זינד. הייליגע אונז דורך דיינע געבאטע, דאס וויר צום גלוקזעליגען לעבען געלאנגען, צום לעבען דער בעססערן וועלט. בעוואהרע אונז פאר אובעלטהאטען, פאר בעזען שטונדען, דיא אונז אובעראיילען אים לעבען. ווער אויף גאטט פערטרויט, דען אומגיעבט גנאדע. אמן

ואני תפלתי לאס מיין געבעט צו דיר אויפשטייגען, עוויגער, צור גנאדענצייט! גאטט, נאך דיינער ענדלאזען גוטע, ערהאהרע מיך נאך דיינער טרייען הולד.

בייא עבען דיעזער געלעגענהייט אַן ראש השנה, יום כפור אונד הושענא רבה.

יי יי דער עוויגע איזט אונפעראנדערליך, דאז עוויגע וועזען, איין אללמאכטיגער גאטט, בארמהערציג, אללגנאדיג, לאנגמוטהיג, פאן אונענדליכער הולד אונד טרייע; דער זיינע הולד בעוואהרט ביז אינז טויזענדזטע געשלעכט, דער מיססעטהאט, אבפאלל אונד זונדע פערגיבט, דער אבער ניכטס אהנע אהנדונג הינגעהן לאסט.

רבון העולם הערר דער וועלט, ערפוללע מיינע וואונשע, ווענן זיא צו מיינעם וואהל זינד; לאס מיין פערלאנגען געלינגען, ערהאהרע מיין געבעט, פערגיעב מיינע אונד מיינער הויזגענאססען מיססעטהאטען אונד פערברעכען! זייא מיינער איינגעדענק צום גוטען אונד בעדענקע מיך מיט הייל אונד טראסט. לאס לאנגע אונד גלוקליכע

לעבען, פריידען, נאהרונג אונד ערהאלטונג אונזער טהייל זיין.
גיעב אונז בראד צור ערהאלטונג, געוואנד, צור בעקליידונג, עהרע
אונד רייכטהום אונד לאנגעס לעבען, דאס וויר דיין געזעטץ ער-
לערנען, אונד דיינע געבאטע ערפיללען קאננען. גיעב אונז פער-
שטאנד אונד איינזיכט, דיא טיעפען געהיימניססע דיינער לעהרע
צו ערפאססען, פערלייהע אונז גענעזונג פיר אללע אונזרע שמערצען;
זעגנע אונזרער הענדע ווערק, אונד בעשליעסע איבער אונז גליק,
הייל אונד טראסט. ווענדע אב פאן אונז הארטע שיקזאלע. נייגע
דאז הערץ דעז רעגענטען, דאז הערץ זיינער ראטהע אונד פיר-
שטען, דאס זיא אונז וואהלוואללען. אמן

ואני תפלתי לאס איין געבעט צו דיר אויפשטייגען, עוויגער,
צור גנאדענצייט! גאטט, נאך דיינער ענדלאזען גיטע, ערהארע
מיך מיט דיינער טרייען הולד.

ביים שלום דעז גאטטעזדיענסטעז אין דער סינאגאגע.

דוא קעננסט, א עוויגער! דיא קורצזיכטיגקייט דער געשאפפע
דיעזער ערדע. וויר האבען דיך געלאבט, געפריעזען, אנגעבעטעט
אונד וואהלטהאטען פאן דיינער בארמהערציגקייט ערפלעהט; נימם
א עוויגער, אונזרע ווארטע זא אויף, דאס וואהרען זיא דיינער ערהא-
בענען מאיעסטאט וואורדיג. שוואך איזט אונזרע איינזיכט, נאך
שוואכער, אך, איזט אונזרע קראפט; שטארק אונד רייך איזט נור
אונזער ווילע, דער הייליגע ווילע, צו טהון וואס אונז דאס מענטען
ציעמט, אונד וואס דיינער ערהאבענהייט וואורדיג איזט. דו קעננסט
אונזערן ווילען אונד ווירסט איהן אונז דאס טהאט אנרעכנען. מאגען
זיא דיר אנגענעהם זיין דיא ווארטע מיינעס מונדעס אונד דיא גע-
דאנקען מיינעס הערצענס, עוויגער, מיין הארט אונד מיין ערלאזער.

דיא פיער ערינגערונגען (ארבע זכירות).

עוויגער, דער דו אונז דיא קראפט געגעבען, אונזרע בליקע
אין דיא פערגאנגענהייט צו ווערפען, אונד אונז דיא בעגעבענ-
הייטען פערגאנגענער צייטען צור לעהרע, צור ווארנונג, אָדער
נאכאהמונג פארצושטעללען, לאס מיר דיא ערינגערונג לעהררייך
זיין, אן דיא האנדלונג אונזרעס שטאממפאטערז אברהם, דער
דאז גראסטע בייספיעל געגעבען האט, וויא דער גאטטערגעבענע

ועגט בעריעט זיין זחָזז, דחַז בעזטע חויף ערדען נו וִיפּפֿערן, חיך פֿערטרויען חויף דיח חַזזווייזהייט חונד גוטע זיינע: טחָפּפֿער. זחַס חונז סטעטס בזרייט זיין דיר, חָ פֿחַטער! דער דוח גְעוויס קיינע בזוטיגע חָפּפֿער פֿערזחַנגזט, טחָגזיך חונזרע זיידענט זפֿטען. בעגיערדען חונד בחָזען נייגונגען, נו חָפּפֿערן, חום חיחמער עדזער חונד דיינער וחורדיגער נו ווערדען. זחַס איך דען גרחָסזען טחַג ניכט פֿערגעססען, חַן דעם דוח דיינע חַזזמחַכט געזייגט החַזט פֿחָר דער ערדע, חונד דורך דיינע וחונדער דיח פֿחָזקער דער ערדע נחָטהיגטעזט נו ערקעננען, דחַס דוח חַזזיין גחָטט זייעסט, דורך דיח וחונדער, דיח דוח חין עגיפּטען געטהחַן החַזט. וויר, דיין ערוחהזטעז פֿחָזק, זערנען נחָך הייטע חויז יענער בעגעבענהייט, דחַס דוח, חַזזגוטיגער! טרייח בזזט חין דיינען פֿערהייסונגען, חונד דיך סטעטס חַנניחמזט דער חונטערדרוקטען מיט דיינער גערעכ= טיגקייט, פֿחָר דער קיינע מחַכט בעסטעהען קחַנן.

געדענקע, הייסט עס חין דער הייזיגען טריפֿט, געדענקע דעז טחַגעז, חַן וועזכעם דוח געסטחַנדען החַזט פֿחָר דעם עוויגען, דיינעם גחָטטע חַם בערגע חורב! (סיני. חים יחַהרע דער וועזט 2448) חונד וחַז וחרע דער ערינגערונג וחורדיגער, חַזז דיעזע גרחָססע חונד הייזיגע וועזטבעגעבענהייט, וחָ דוח, חַזזמחכ= טיגער, דיך הערחַבגעזחַססען החַזט, חיינעם פֿחָזק דיינע סטיממע החָרען נו זחַססען חונד חיהנען נו זחַגען: „חיך בין דער עוויגע, דיין גחָטט, דוח זחָזזסט קיינע חַנדרע גחָטטער החַבען נעבען מיר!“ בעהוטע מיך, חָ גחָטט, דחַס חיך ניח זחָ טיעף זינקע, מיר חיינען גחָטט נו מחַכען פֿחָן זיזבער חָדער גזחַז, דחַס הייסט, מיך דען פֿריידען דער ערדע הינזוגעבען, חונד חויף עטווחַז, וחַז מענ= טען פֿערעהרען, חַזז: טחָנהייט, עהרע, רייכטהום, מעהר מיין פֿערטרויען נו זעטנען, חַזז חויף דיך, חַזזגוטיגער גחָטט! זחַס מיך דער זיעבע ניח פֿערגעססען, דעז וחָהזוחָזזעגז, דחַס חיך חַזזען מיינען געטחָפּפֿען, חַזז ווערקע דיינער החַנד, חַזז קינדער חיינעז געמיינטחַפּטזיכען פֿחַטערז, טוזדיג בין; מחָגע זיך מיין געמוטה ניח זחָ וויט פֿערחיררען, חיינען חונטוזדיגען נו חונטער= דרוקקען. דחַז גחָטטזיכע מיספֿחַזזען חַן דער טחָנדזיכען פֿער= פֿחָזגונג דעז עמלק ווידער דחַז פֿחָזק ישראל, בייח חיהרעם חויזגחַנג חויז עגיפּטען, זייח מיר סטעטס געגענווחרטיג (שמות י"ז, ח'). חָפּפֿנע מיינע חויגען, הערר, חונד זחַס מיך דיח וחונדער דיינער זעהרע טויען. אמן

אַן איינעם כֿאַזטטאַגע (תענית).

חַלזבחַרמהערליגער! דיר חי:ט עס בעקחַננט, דחַס וויר חַרמען שווחַכען געטחָפפֿע דיר גערנע דיענען, גערנע סטעטס חין דיינעם געבחָטע וואַנדעלן מעכטען. דיח :ינגליכקייט חַבער חי:ט עס, דיח חונ: פֿערפֿיהרט, דיין געבחָט לו חיבערטרעטען. חיך שווחַכע סטערבליכע, דיח :חָ לייכט פֿחָן טיין געטייטט, פֿחָן חייגענ= ליעבע געבלענדעט ווירד, חיך :עהע עס בייח רוהיגעם נחַכדענקען חיין, דחַס חיך דיח :ינדע ערניעדריגט חונד ענטעהרט, דחַס :יח דער וואַהרהייט ווידערספריכט, דחַס חיך החָכ:ט חונרעכט האַנדלע, חונד מיך סטרחַפבחַר פֿחָר דיר מאַכע, ווענן חיך :ינדיגע, — חונד דחָך ווירד דיע:ע חיינ:יכט :חָ חָפֿט פֿערדונקעלט, חַנסטחַטט דחַס :יח רעכט לעבענדיג חונד ווירק:חַם חין מיר :יין :חָללטע.

וואָהל החַבען חונ:רע ווייזען-לעהרער רעכט, ווענן :יח :חַגען: עס :ינדיגע קיין מענש, עס ווחָרע דענן דער גיי:ט דער טהחָר= הייט חין חיהן געפֿאַהרען. וואָהל חי:ט עס טהחָרהייט, חיינען מוגענבליק דער לייט פֿוֹר חיינע עוויגקייט, דען גיפֿטבעכער דער :ינגליכקייט פֿוֹר חיינען בעכער דער פֿריידע לו האַלטען. ווער דחַ :ינדיגט, דער לחָסט :יך פֿחָן :יינער פֿערנונפֿט ניכט בעהערר= שען חונד לייטען, חונד :ינקט פֿחָן :יינער מענשליכען וועורדע, לו דען טהיערישען געטחָפפֿען הערחַב. חַך, דער :ינדער פֿערגי:ט עס; דחַס גחָטט :יין חָבערהערר, :יין גע:עטלגעבער, :יין ריכטער :יח, חונד דחַס עס קיינע גלוק:עליגקייט חָהנע גחָטט גיעבט.

דוח, חַללמעכטיגער! חובערשוטטע:ט חונ: טעגליך חונד סטונד= ליך מיט וואָהלטהחַטען, קיינע פֿחָן חַללען קחָננען וויר דיר פֿער= געלטען. דוח פֿערלחַנג:ט חויך ניכטס פֿחָן חונ:; נור דיך ליעבען :חָללען וויר פֿחָן גחַנלעם הערלען, פֿחָן גחַנלער :עעלע חונד מיט גחַנלעם פֿער= מחָגען, דחַ: פֿחָדער:ט דוח פֿחָן חונ:; דחַס וויר חונ: דיינער פֿרייען, דיר געהחָרכען חונד דיינע וואָהלטהחַטען וועורדיג גע= ברויכען, דחַס קחָננען חונד :חָללען וויר טהון. מעכטען וויר דחָך סטעטס דיע:ער וואַהרהייט חיינגעדענק :יין. מעכטע דחָך חונ:ער גחַנלע: לעבען חיינע פֿחָרטגע:עטלטע בוסע :יין, דחַ: הייסט: :יינע פֿערטרויענדע גע:יננונג דער רייע חיבער יעדע ענטפֿערנונג פֿחָן דיינעם געבחָטע, חיבער יעדע חיבערטרעטונג דיינע: הייליגען ווילען: חונד חיך סטעטען סטרעבען, ווידער גוט לו מאַכען, וואַ וויר געפֿעהלט החַבען. דיח :חָרגען דע: לעבענ: חַבער, דיח וועהען, דיח חונ: דיח פֿרי:טונג דע: חירדי:טען לעבענ: פֿערמור:חַכען,

דיא הייזליכען פפליכטען אונד זארגען פיר דיא, דיא אונזרער אב־
הוט עמפפאהלען זינד, אונד ענדליך דיא פערפוהרערישען רייצע
דעז לעבענז אונד זיינע טהאריכטען צערסטרייאונגען, ציעהען אונז
פאם היממעל אב, אונד מאכען אונז פערגעססען, דאס דער צוועק
דעז לעבענז וויכטיגער איזט, אלז דאז לעבען זעלבזט. געלאבט
זייא דיין הייליגער נאמע, דאס דוא אונז בעלעהרט האזט: עס
גיעבט גלייכזאם היילמיטטעל געגען דיא קראנקהייטען דער זעעלע,
דיא דא זינד (תשובה, תפלה וצדקה) בוסע, געבעטע אונד
ווערקע דער וואהלטהאטיגקייט. איין טאג וויא דער הייטיגע,
איין פאזטטאג, אן וועלכעם וויר נאך דער פארשריפט אונזרער
וויזען, אדער אויז איינענעם אנטריעבע אונז אללער זיננליכען גענוססע
ענטהאלטען, איזט געאייגנעט, בעטראכטונגען אנצוסטעללען איבער
דען צוסטאנד אונזרעס געמיטהז. ווער עס יא צור צייט, אלז וויר
נאך איינען טעמפעל אונד פריעזטער האטטען, דאז וועזענטליכסטע
בייא איינעם אפפער זיינע זינדען צו בעקעננען אונד זיך צו בע־
קעהרען, זא וויא עס הייסט (תהלים כ"ו,ט') „איך וואשע מיינע
הענדע אין אונשולד, דאנן אומרינגע איך דיין אפפעראלטאר."
זא מאגע דענן מיין הייטיגעז פאזטען איין וואהלגעפאלליגעז אפפער
זיין, דיר מיין גאטט אונד הערר! מאגע דער פארזאטץ, מיינען לע־
בענזוואנדעל צו בעססערן אונד דיר וואהלגעפאלליג איינצוריכטען,
שטעטס זא אויפריכטיג אין מיינעם הערצען לעבען, אלז וויא איך איהן
יעטצט פאר דיר אויזשפרעכע. לאס מיך בעהארען אין דען געזינ־
נונגען טהאטיגער מענשענליעבע, אין דען געזיננונגען דער וואהל־
טהאטיגקייט אונד דער ליעבע צום פריעדען אונד צור פערטראגליכקייט.
אויך דאס וויר ניכט וויא דיא פאם פראפהעטען אנגערעדעטען זא־
גען דורפען (ישעיה נ"ח): „וואראום פאזטען וויר, דוא זיעהזט
עס ניכט; וויר פייניגען אונזערן לייב, דוא מערקזט ניכט אויף
אונז!" אונד אונז דיא אנטווארט ווערדע, דיא דער הייליגע פרא־
פהעט יענען מענשען געגעבען האט: „איהר פאזטעט יא אונטער
שטרייט אונד האדער, נעננט איהר דאז איינען פאזטטאג, אן
דעם איך וואהלגעפאללען האבען זאלל, ווענן דער מענש זיך אב־
קוועלט, זיין הויפט וויא שילפראהר בייגט, זיך אויף זאק אונד
אשע בעטטעט, דאז זאלל איין פאזטען זיין אונד מיר איין וואהל־
געפאלליגער טאג? דאז נעננע איך איינען פאזטטאג, ווענן דוא
דעם ארמען דיין בראד בריכזט, דעם געבייגטען עלענדען אין דיין
הויז פיהרזט, דען נאקטען בעקליידעזט אונד דיך דעם ניכט

ענטליעה:ט, דער דיינע: פלייטע: חי:ט.» חין :חלכען געיינונגען
לחם חונ: לעבען, לו :חלכען ווערקען פעלייהע חונ: קרחפט, חונד
לחם חן חונ: ערפוללט ווערדען דיינע פערהייסונג: »דחנן ווירד
דיין ליכט וויח דיח מחרגענרחטהע הערפחרברעכען, געגעזונג דיר
טנעלל הערפחרספריעסען, דיינע טוגענד ווירד פחר דיר הער=
געהען חונד גחטטעס מחיעסטחט דיך חויפנעהמען, לו עוויגער
זעליגקייט.» אמן

אם פאססאפעזטע (פסח).

מיט חיננִיגער פריידע, חללגערעכטער, חללגוטיגער פחטער!
פייערן וויר הייטע דיח ערחיננערונג חן דיח וומהלטהחטען, דיח
דוח חין יענען יחהרען, חוק דיעזע לייט, חונזערן פחרפחהרען ער=
לייגט החזט. עס החט דיינער חללוויזהייט געפחללען, חונזרע
פחטער יחהרהונדערטע חין עגיפטיטער סקלחפעריח טמחכטען
לו לחססען, וויח דוח עס חונזערן חורפחטער אברהם פערקונדעט
החזט. דוח ביזט טרייח חין דיינען פערהייסונגען חונד פוהר=
טעזט חיהרע ערלחזונג חונטער גרחטען וומונדערן הערבייח; לייג=
טעזט דיינע חללמחכט חין עגיפטען דורך החרטע סטרחפען, חונד
דיח גערעכטיגקייט, מיט דער דוח דיך דעז חונטערדריקטען חנ=
כימזט, דער חוין דיך החפפט חונד דיר פערטרויט, חונד רעטטונג
זענדעזט, ווען דיח החפפנונג טווינדעט חונד דער ליידענדע פחזט
פערלחגען וויל. לוחר חיזט חונזרע חיינזיכט פיעל לו טוחך,
דען לוזחממענהחנג לו פינדען חונטער דיינען וומונדערטהחטען,
חונד דיח ענדחביזיכט לו ערקעננען, דיינע וומונדערבחרע וועלט=
לייטונג. דחך ווירד חונ: דורך דען גלויבען קלחר, וומ: חונזער
פערסטחנד ניכט בעגרייפט. פרייהייט מיזט דמ: קחזטליכסטע
גוט יעדעז מענטען, חונגלוקליך מיזט דער, דער דיעזעס קחזטבחרע
גוט פערלחרען חונד זיין לעבען חין געפחנגענטחפט הינטמחכטעט.
חך, חונד נחך חונגלוקליכער מיזט חיין פחלק, דמ: חונטערדרוקט
מיזט, דעססען גייזטיגע קרחפטע חונד חנלחגען זיך ניכט ענט=
וויקעלן קחננען, דמ: געבייגט חונטער דער וויללקוהר זיינער חונ=
טערדריקקער לום טהיער הערחבזינקט, חונד חין זיינער ענטווחור=
דיגונג נחך ניכט טרחכטעט, נחך ניכט סטרעבט, חל: וומ: מיהם
דיח טרויריגען טחגע זיינעס לחזיינס ערלייכטערן, וומ: זיינעם
קחרפער ערהחלונג חונד פריידע געווחהרען קחנן. דיח טוגענד
מיזט מים הערלען דעז סקלחפען חויזגעטלחססען, דער עדעלמוטה

מיט אין איהם ערסטיקט, אונד זעלבזט דיא זעטזטען באנדען
דער מענשהייט, דיא באנדע דער עהעליכען אונד עלטערליכען
ליעבע זינד געלעזט, אונד דען זעטען נאמען פאטערלאנד, אונד
אללע טוגענדען, דיא זיך אן דיעזען נאמען קנופפען, קעננט דער
סקלאווע ניכט. אויז דיינער גנאדע אבער האט דוא ישראל
פאן אללען פעלקערן צו איינער גראסען בעסטיממונג ערוועהלט,
אונד דיעזעס פאלק דיינען ערזטגעבארנען זאהן גענאננט (שמות
ד׳ כ״ב) אונד אויז עגיפטען האט דוא דיעזען דיינען זאהן צור
פרייהייט גערופען (הושע י״א א׳) דיא פרייהייט איהרעז לייב=
בעז ווארד פריילויך דיא בעדינגונג צור ערפיללונג דער גראסען בע=
סטיממונג דעז פאלקעז, דיר איין פריעזטערליכעז פאלק צו זיין,
(שמות י״ט ו׳) אונד דיא ערקעננטניס דיינעז הייליגען נאמענז
אונטער דען פעלקערן דער ערדע צו פערברייטען. אבער איינע
האהערע הייליגע פרייהייט האט דוא אין איהרען הערצען אויפ=
געהען לאססען, דיא פרייהייט דעז גייזטעס. אונד דיין הייליי=
גער ווילע פאהרטע זיא צום בערגע סיני, אום זיא פרייא צו
מאכען פאן אללען אירדישען באנדען, אונד נור דיר אונטערטהאן
צו זיין, נור דיינעם ווילען צו געהארכען. זאננע, מאנד אונד
סטערנע בעוועגען זיך נאך געזעצען, איהנען אונבעקאננטען גע=
זעטצען; דאז טהיער פאלגט בלינדען אונווידערסטעהליכען טריע=
בען, אונד האנגט פאן דעם איינדרוק אב, דען דיא אייסערן דינגע
אויף איהן מאכען, דער מענש אללעין איזט יענען געזעטצען, דיע=
זען טריעבען ניכט גאנץ אונטערווארפען, ער קאנן וואהלען, ער
האט פרייהייט, דער מענש קאנן איבערלעגען, פערגלייכען אונד
וואהלען. ער קאנן דיא פאלגען זיינעס טהונז ערקעננען אונד
וואהלט אונד טהוט דאז, וואז ער פיר רעכט אונד גוט, פיר
דאז בעזטע אין יעדעם פאללע ערקעננט; ער פערווירפט אונד
פליעהט דאז, וואז ער פיר אונרעכט אונד באזע האלט. אבער
אך, ווען דער גוטע גייזט איך מענשען צו גאטט סטרעבט, זא
ציעהט דיא זיננליכקייט, דיא באזע בעגיערדע איהן אפט צור ערדע
הינאב. דארום האט דיינע געטטליכע גנאדע זיך צו דען מענ=
שען הערהאב געלאססען אונד איהנען דיינען הייליגען ווילען בע=
קאננט געמאכט. „איך לעגע דיר פאר לעבען אונד טאד, דאז גוטע
אונד דאז באזע, וואהלע דאז לעבען!“ (דברים ל׳ י״ט) אונד
אום דיינער לעהרע איינגאנג איך הערצען דיינעז פאלקעז צו פער=
שאפפען, האזט דוא איהם צופאר דיינע אללמאכט אונד דיינע

אַלגלטע אויפז דייטליכזטע בעוויעזען, עהע דוא דאַז גראָסע וואָרט געשפראָכען: „איך בין דער עוויגע דיין גאָטט!“ לאַס, אָ גאָטט, דיעזע בעטראַכטונגען אַן הייטיגען פֿעזטע, דאַס וויר דאַז פֿעזט דער פֿרייהייט נעננען, אונז איין גוטען סטאָרקען; דאַמיט וויר דיא גראָסען וואָהלטהאַטען, דיא דוא אונז ערצייגט האַזט, ערקעננען אונד וואָרדיגען. לאַס אונז ערקעננען אונזרע וואָרדע אַלז מענשען, אַלז פֿרייא געבאָרענע, בעזטיממט צו עוויגער זעליגקייט, אַלז איזראַעליטען, דיינען נאַמען דורך טוגענד אונד גאָטטעזפֿורכט צו פֿערהערליכען. אונד וויא דוא אונזרע פֿאָרפֿאַהרען ערלאָזעט אונד בעפֿרייעט האַזט, זאָ ערלאָזע אונד בעפֿרייע אונז פֿאָן דער סקלאַפֿעריי דער זינדע. אמן

דעזזעלבען אינהאַלטז.

גאָטט אונזערער פֿאָטער! וויא איין גוטיגער פֿאַטער האַזט דוא דיך הערהאַבגעלאַזזען, דאַז מענשליכע געשלעכט דורך מאַנניכפֿאַלטיגע פֿריידיגע אונד טרויריגע שיקזאַלע צו ערציעהען, עז צו בעלעהרען, אויף עז זיינער בעזטיממונג צוצופֿיהרען, אונד עז אין דיעזעם לעבען גליקליך, אונד אין יענעם בעזזערן לעבען גליקזעליג צו מאַכען. פֿריידיג דאַנקען וויר דיר אַן דיעזעם הייליגען פֿעזטע, דאַז דיינע הייליגע שריפֿט דאַז פֿעזט דער אונגעזייערטען בראָדע, דאַז פֿעזט דעז פֿריהלינגז, דאַז פֿעזט דער איבערטרייטונג נעננט. וואָהל וויזזענד, דאַס דער מענש געניגט איזט, דיינע וואָהלטהאַטען אונבעאַכטעט צו לאַזזען, אונד אין דער מענגע אונד מאַנניכפֿאַלטיגקייט דעז זיכטבאַרען, דאַז אונזיכטבאַרע צו פֿערגעזזען, האַזט דוא אונז זיננליכע ערינערונגזמיטטעל געגעבען, לערעמאָניען אונד געבריכע, אויף טאָגליך אונד זטונדליך אַן דאַז ערינערט צו ווערדען, וואַז וויר צו גלויבען אונד צו האָפֿפֿען האַבען. לאַס אונז ניכט טהאָריכטער וויזע דיינע הייליגען אַנאָרדנונגען געריננג אַכטען, אָדער זיא בלאָס אויזאיבען אָהנע צו דענקען. מאָגע עז אונזערם גייזטע געגענוואָרטיג זיין, דאַס יעדעז וואָרט דיינער הייליגען שריפֿט בעדייטונגזפֿאָלל איזט. דער נאַמע דעז הייטיגען טאַגעז: „פֿעזט דער אונגעזייערטען בראָדע“ (חג המצות) זייא אונז ערינערונג, אונז פֿאָן זיננליכער לוזט לאָזצורייסען, אויף ניכט אונטער דער לאַזט דעז איבערפֿלוססעז אויף דער רייזע דעז לעבענז צו ערליעגען, וויא אונזרע פֿאָרפֿאַהרען, וואָהל וויססענד, דאַס זיא איינעם געלאָבטען לאַנדע ענטגעגען געהן, דאַס איהנען מעהר זעליגקייט גע-

ווחָהרען ·ווחוֹרדע, דחַ: עגיפטענ: שחַטזע. :חָ זחַס חויך חונ: כוֹר חויף דחַ: כחָטהדוֹרפֿטיגע זור זעבענ:רייזע טרחַכטען, חונד ניכט וויח דחַ: פֿערוויטטע פֿחָזק (ערב רב) חין עגיפטען כחַך שחָטזען טרחַכטען, חונד זו חיהנען ספרעכען: „דחַ: זינד דיינע גחָטטער, חיזרחַעז!" זחַס חונ: דחַ: גוטע דיזער ערדע פֿריידיג חוי: דיינער פֿחַטערהחַנד עמפפֿחַנגען, ווענן חויך עטווחַ: ביט= טערע: בייגעמישט מיזט (מרור). מיזט חויך חונזער זעבען דורך פֿיעזע זיידען געטרוֹבט, :חָ מחָגען וויר ניכט פֿערגעססען, דחַס דיזעס ערדענזעבען חיינע פרוֹפֿונגזייט מיזט, חונד דוח חונ: חונטער ענטבעהרונגען חונד שמערץ, דורך דיזע וומיזטע, חין דחַ: גזיחָבטע זחַנד יענזייטס פֿוֹהרזט. דוח זחֶסט חונ: יחַ ניח חין זיידען גחַנץ פֿערזינקען, חונד ווענן דיח החָפֿפֿנונג זינקען וויזז, :חָ בערייטעזט דוח חונ: חיין חוֹבערטרייטונגזפֿעזט; דיינע סטרחַפֿענדע החַנד געהט שחָנענד חונד רעטטענד חַן חונ: פֿחָר= חוֹבער. וויח חונזרע פֿחָרפֿחַהרען, דחַ: חוֹבערטרייטונגזחָפפֿער (קרבן פסח) כחַך דיינער גחֶטטזיכען פֿחָרשריפֿט פֿערזעהרט החַבען, חין געזעזשחַפֿט פֿחָן הויזגענחָססען, פֿריינדען חונד כחַכבחַרען, מיט געגוֹרטעטען הוֹפֿטען, דען רייזעשטחַב חין דער החַנד; :חָ זחַס חונ: דיח פֿריידען דיזער ערדע גערנע מיט חונ= זערן נעבענמענשען טהייזען, חַז: ברוֹדער, חַז: קינדער דע: עווי= גען פֿחַטער:; חונד זחַס חונ: ניח פֿערגעססען, דחַס וויר קיינע בזייבענדע שטחֶטטע היער חויף ערדען החַבען, חונד יעדער זייט בערייט זיין מוֹססען זור גרחָסזען רייזע, דען בערג דע: הערר:ן זו בעשטייגען, ווחָ כור דיזעניגען היון געזחַנגען, דיח רעדזיך ווחַנ= דעזן חונד גוטע: טהון. מוֹססען וויר חויך היניעדען חָפֿט חונ= זער ברחָד מיט דעם זחַזע דער טהרחֶנען געניעסען, :חָ זייח דיינע פֿערהייסונג חונזער טרחָזט, דחַס דע: פֿרחָממען חונד גוטען עוויגע זעזיגקייט ווחַרטעט, חַן דיינער רעכטען עוויגזיך. אמן

אין דער ספירה.

דוח ביזט הייזיג, חונד דיינע געבחָטע זינד הייזיג, ווחָהז דעם, דער חין דיינען געבחָטען זעבט; ווחָהז דעם, דעם חיין שטרחָהז דיינע: זיכטע: דען זעבענ:פֿחַד ערזייכטעט, דחַס ער דיח וויי= הייט דיינער זעהרע ערקעננט. ער ווירד ענטזוֹקט מיט דעם פֿרחָממען זחָנגער חויזרופֿען: „דיח זעהרע דיינע: מונדע: חיזט מיר זיעבער חַז: טויזענדע פֿחָן גחָזד חונד זיזבער (תהלים קי"ט)."

איהר זאָללט אייך צאַהלען פאָם אַנדערן טאַגע דעז פסח־פייער־טאַגעז, פאָם טאַגע, דאַ איהר דאַז עומר דער ווענדונג געבראַכט, זיעבען גאַנצע וואָכען, דאַנן ברינגט איהר נייע שפייזעאָפּפער, דעם עוויגען צו עהרען, נעמליך: צווייא בראָדע פאָם פיינשטען מעהל אַלז ערשטלינגע (ויקרא ט"ו כ"ג), אַם צווייטען פסח־פייערטאַגע, צו וועלכער צייט אין דעם געזעגנעטען לאַנדע אונזערער פאָרפאַהרען דיא ערנטע אַנפינג, וואורדען איינינגע רייפע אעהרען דעם פריעזטער געבראַכט, דער זיא פאָר גאָטט ערהאָב, אונד דאַנן ערסט דורפטע מאַן פאָן דער נייען ערנדטע געברויך מאַ־כען. איך גענוס דער גוטער דעז לעבענז איזט מאַן זאָ זעהר געניייגט, דעססען צו פערגעססען, פאָן דעם אַללעז קאָממט. דאַהער דענן, יעדעז גערינגע אָפּפער פאָר דעם גענוססע, צור ערינערונג, דאַס גאָטט דער געבער אַללעז גוטען זייא, דאַס וויר איהם דאַז געדייהען דער נייען פרוכטע צו פערדאַנקען האַ־בען. דיר, אַללגוטיגער! וואַרען אויך אַללע ערשטלינגע געהייליגט, דאַס וויר דיא לעהרע שטעטס פאָר אויגען האַבען מאָכטען, דאַס דוא דיא וועלט דורך דיינע גוטע ערהאַלטעזט, אונד דאַס דורך דיינען ווילען אַללעז אין דער נאַטור ערפאָלגט. ווענן דוא דיי־נען בליק פאָן דען געשעפּפען ווענדעזט, וואורדע איין שטילל־שטאַנד אין דער נאַטור ענטשטעהען, אונד אַללע קראַפט אונד אַללעז געדייהען וואורדע שווינדען. ברינגען וויר אויך הייט צו טאַגע קיינען עומר מעהר, זאָ מאָגען וויר דיא וואַהרהייט שטעטס פאָר אויגען האַבען, דאַס וויר דיינער אַללגוטע אַללעז פערדאַנ־קען, אונד ביי יעדעם גענוססע וואָללען וויר דיר דאַז אָפּפער ברינגען, דאַז דוא זאָ וואָהלגעפעלליג אויפנימסט, נעמליך: איינע גאַבע אַן דיא דורפטיגען אונד ליידענדען. דורך דיעזע אָפּפער וואָללען וויר אונז דיינעז זעגענז ווערטה מאַכען. דוא ווירזט דיא ערנדטע דעז יאַהרעז זעגנען אונד דיא ערדע פאָר מאַנגעל בע־וואַהרען, אויף דאַס וויר פריידיג אונזער אויגע צו דיר, פאַטער, ערהעבען קענגען אונד דיך פרייזען עוויגליך! אמן

פאָר דאַז וואָכענפעזט (שבועות).

אַז ישראל אויז עגיפטען אויזצאָג, פאָם דעם פאָלקע דער באַרבאַרען, דאַ וואורדע יהודה זיין הייליגטהום, ישראל זיין רייך. געזעגנעט זייא דיא ערינערונג, דיא דער הייטיגע טאַג אין אונז וועקט! הייטע, אַם זעכזטען טאַגע דעז מאָנאַטז סיון,

האַט זיך אָפפענבאַרט דיינע אַבזיכט, אַללגיטיגער! מיט
דעם פאָלקע ישראל ביים אויזגאַנג אויז עגיפטען. זאַהלרייך
אונד קראַפטיג סטאַנד דיין פאָלק דאַ, אים גענוס דער פריי־
הייט, אַבער דיא טאָזטע זיער פעהלטע איהנען, געזעטץ אונד
רעליגיאָן. דאַ ליעס זיך דיינע מאַיעזטעט אויף סיני ניעדער,
וואָלקען, דאַמפף, נעבעל אונד פינזטערניס היללטען דען בערג
איין; פייערברענדע זייגטען זיך, סטירמען אונד פאָזוינענשאַלל
ליעסען זיך הערען, אונד איין זעהן גראָסען, הייליגען וואָרטען
טהאַטעזט דוא איהנען דיינע לעהרע קונד. דיעזע ערשיינונג
האַט אונזרע פאָטער פאָן דער וואַהרהייט אונד וואורדיגקייט דער
לעהרע אובערזייגט, אונד דען בונד בעזיעגעלט, דען גאָטט מיט
אברהם, יצחק אונד יעקב אונד מיט איהנען זעלבזט געשלאָס־
סען האַטטע. איינע זאָ אויזעראָרדענטליכע הערהאַבלאַססונג גאָט־
טעז געגען מענשען, האַט זיא מיט איינעם פעזטען פערטרויען
אויף דיינע געטטליכע גנאַדע אונד מיט דעם גלויבען אַן דיא
וואַהרהאַפטיגקייט דיינעז דיענערז משה ערפוללט, דען דוא זו
דיעזער ערהאַבענען זענדונג אויזערזעהען האַטטעזט. דיעזע וואונ־
דערפאָללע אָפפענבאַרונג וואַר איינע קוועללע דעז היילז, דיא
לעכזענדע זעעלע זו לאַבען, אונד דאַז זעהנזוכטפאָללע פערלאַנ־
גען נאַך גלוק אונד בעזעליגונג זו בעפריעדיגען. נאָך הייטיגעז
טאַגעז זינד דיא געבאָטע, דיא דוא אויף סיני אויזגעספראָכען,
לייכטענדע סטערנע פור דיא מייזטען נאַציאָנען דער וועלט. אַללע
האַלטען זיא הייליג, אַללע ערקעננען, דאַס זיא פאָם פינגער גאָט־
טעז אויפגעצייכנעט זינד; אונד אויך דיא טאַפעלן פערלאָ־
רען, אויף וועלכען זיא איינגעגראַבען וואַרען, זאָ גראַבען זיא זיך
זעלבזט מיט דעם גריפפעל דער וואַהרהייט אין דאַז הערץ איינעז
יעדען פערנונפטיגען אונד טוגענדהאַפטען מענשען. אָ לאַס
אונז, אַללגיטיגער! סטעטס דער וואַהרהייט טרייא בלייבען! דיא
לעהרע, דיא אונז משה געבאָטען, זייא עוויג איין ערבטהייל דער
געמיינדע יעקב'ס. לאַס אונז דיא וואַהרהייט אונזרער הייליגען
רעליגיאָן אימער מעהר ערקעננען; אונד ווענן וויר דורך דיא
אויזאובונג דיינער לעהרע אין בעדרוקקענדען פערהעלטניססען לע־
בען מיססען, לאַס עס אונז אויז ליעבע זו דיר פריידיג טראַגען,
לאַס אונז סטעטס בעדענקען, דאַס וויא זיך ביז יעטזט דיינע
פערהייסונגען ערפוללט האַבען, דוא אויך דאַז ערפוללען ווירזט,
וואַז דוא דיינעם פאָלקע פערהייסען האַזט, ווענן עס דיינע גע־

באַטעט האַט. אָמגע דיינע לעהרע אונ טראָסט זיין אים ליידען, אונד אונזרע פֿריידען פֿערעדלען אונד הייליגען. אָמגע זיא אונ איין דוירנדע איננערע וואָהלזיין, סטעטע צופֿריעדענהייט אונד הייטערקייט דער זעעלע געוואַהרען אונד אונ צור אויזבונג דער טוגענד סטאַרקען. דאַס פֿראָהע געפֿיהל, דיינער גאָטט=ליכען ליעבע אונד דיינעס וואָהלוואָללענס וואַרדיג צו זיין, ערהעבע אונ איבער אַללע אירדישע ליידען אונד ערפֿאַללע אונ צו יעדער צייט מיט דער פֿריידע אונד בערוהיגונג, דיא דאַס פֿערטרויען אויף דיך, דיינען פֿערעהרערן געוואַהרט. אמן

דעזועלבען אינהאַלטס.

רעליגיאָן, טאָכטער דעס היממעלס, בעזטער זעגען גאָטטעס, אונסטערבליך וויא גאָטט דיין סטיפֿטער! אורקוועלל דער פֿראָמ=מיגקייט, סטיפֿטערין דעס פֿריעדענס, טאָפֿפֿערין דער זעליגסטען רוהע אונד צופֿריעדענהייט! זעליג איזט דאַס געמיטה, אין וועל=כעס זיך דיין ליכטסטראַהל זענקט. דאַס פֿעזט דער רעליגיאָן איזט עס, וועלכעס וויר הייטע פֿייערן, אונד דיך, אַללמאַכטיגער! בעטען וויר אַן אונד דאַנקען דיר פֿיר דיעזעס העררליכע גוט, דאַס דוא אונזערן פֿאָרעלטערן, אַם זעכזטען טאַגע דעס מאָנאַטס סיון, אים דריטטען מאָנאַטע נאָך איהרעם אויזצוגע אויס עגיפּ=טען אַם בערגע סיני געגעבען האַט. נאָך גיעבט עס פֿאָלל=קער אין דער וועלט, אַן דערען בייספּיעל וויר זעהען קאָננען, וואַס דער מענש אָהנע רעליגיאָן איזט. דיא גאָטטעסלעהרע איזט גאָטטזעליגקייט. וואָ רעליגיאָן איזט, דאַ איזט ליעבע צו מענ=שען, יאַ צום גאַנצען וועלטאַלל. דיא רעליגיאָן איזט דיא בעזטע פֿיהרערין דורך דאַס לעבען, דיא בעזטע לייטערין אין פֿראָהען טאַגען, דיא בעזטע טראָסטערין אים אונגליק. וויא זאָללען וויר דיר גענוג דאַנקען, אונזער גאָטט, הערר אונד פֿאַטער אַללער וועזען, דאַס דוא דיין פֿאָלק ישראל געוואַרדיגט האַזט, ערוואַהלט צו ווערדען פֿאָר אַללען פֿאָלקערן דער ערדע, דיין ווערקצייג צו זיין, דאַס ליכט דער רעליגיאָן, דען גלויבען אַן דיך, איינציגער, אונטהיילבאַרער גאָטט! איבער דיא בעוואָהנטע ערדע צו פֿער=ברייטען! זאָ הייסט עס אין דער הייליגען שריפֿט: „איהר האַבעט געזעהען, וואַס איך אַן עגיפּטען געטהאַן האַבע, וויא איך אייך אויף אַדלערפֿליגעלן געטראַגען אונד אייך צו מיר גע=בראַכט האַבע. ווענן איהר נור מיינער סטיממע געהאָרכט אונד

מיינען בונד האַלטען ווערדעט, זאָ זאָללט איהר מיר געליעבט זיין פֿאָר אַללען פֿעֶלקערן, דענן מיין איזט צוואַר דיא גאַנצע ערדע, איהר אַבער זאָללט מיר איין רייך פֿאָן פריעזטערן אונד איין היי-ליגעז פֿאָלק זיין. זאָ לאַס אונז דענן ניכט פֿערגעססען, הייליי-גער גאָטט! דיינער גנאַדע ווירדיג צו זיין, אונד סטעטס דער רעליגיאָן טרייא צו בלייבען אונד דעם בונדע, דען דוא מיט אונ-זערן פֿאָרפֿאַהרען פֿור זיא אונד איהרע נאַכקאָממען געשטיפֿטעט האַזט. מאָכטען וויר עס ניא פֿערגעססען, דאַס אַללע באַנדע דער ליעבע צעררייסען, וואָ מאַן גאָטטעז ניכט דענקט. מאָכ-טען וויר אַללע זיין, וויא דוא איינזט דורך דיינען פראָפהעטען שפראַכזט: „איין פֿאָלק, דאַז גאָטטעז לעהרע אים הערצען האַט“ מאָכטען וויר שטעטס הייליג לעבען, לאָזגעריססען פֿאָן באָזען נייגונגען אונד בעגיערדען, וויא עס אין דער שריפֿט הייסט: „איהר זאָללט הייליג זיין, דענן איך, דער עוויגע איהער גאָטט, בין הייליג. הייליג, הייליג, הייליג איזט דער עוויגע צבאות. דיא ערדע איזט פֿאָלל פֿאָן זיינער העררליכקייט.“ אמן

שבעה עשר בתמוז.

אַללגערעכטער גאָטט! דוא האַזט דיך אונז אָפֿפֿענבאַרט אונד אונז אין דען ווערקען דיינער אַללמאַכט, דיינער אַללווייזהייט אונד אַללגיטע געצייגט; דיינע פֿאַטערליעבע האַט זיך אונז דורך דיין געטטליך וואָרט אָפֿפֿענבאַרט, אונד ענדליך איזט דאַז בוך דער געשיכטע פֿאָר אונז אויפֿגעשלאַגען, דאַז אונז בעלעהרען זאָלל פֿאָן דיינער וועלטלייטונג; אויף דאַס וויר לערנען אויז דען שיק-זאַלען גאַנצער פֿעלקער, דאַס אַללעז הייניעדען דורך רעליגיאָן אונד טוגענד בעשטעהט, אונד דאַס דאַ, וואָ מאַן דיינער אונד דיינער געבאָטע פֿערגיסט, אַללע ליעבע שווינדעט, אַללע באַנדע דער אָרדנונג אונד דער געזעטצליכקייט געלאָזט זינד. נאַך אַללען וואונדערן, דיא דוא אין עגיפטען געטהאַן, נאַך אַללער מאַיעזטעט אונד העררליכקייט, דיא אונזרע פֿאָרפֿאַהרען אַם בערגע סיני געזעהען האַטטען, פֿערפֿיעלען זיא דעננאָך שנעלל ווידער אין דיא פֿינזטערניס דעז עגיפטישען געטצענדיענזטעס, מאַכטען זיך איין גאָלדנעז קאַלב אונד בעטעטען עס אַן. אונד דער טרייע הירט זיינעס פֿאָלקס, דער טרייע דיענער גאָטטעז, משה, צער-בראַך אין אונמוטה איבער דען וואַנקעלמוטה, דעז זיינער לייטונג אַנפֿערטרויטען פֿאָלקעז, דיא צווייא טאַפֿעלן, אויף וועלכע גאָט-

טעז האַנד דיא גראָסטען אונד הייליגען צעהן געבאָטע איינגעגראַ=
בען האַטטע. אונד דיעזער אונגלוֹקזטאַג וואַר עס, אַן וועלכעם
גלייך באָזע האַנדלונגען, גלייכע טרויריגע פֿאָלגען הערפֿאָרבראַכ=
טען. אַלז ישראל פֿייזט וואַרד, דאַ וואַרד עס אוֹבערמוֹטהיג
אין דעם הערליכען לאַנדע דער פֿערהייסונג, אונד פֿערגאַס זיי=
נעס טעמפעלס. אונד זאָ בעגאַנן איהרע סטראַפֿע אַם זיעבענ=
צעהנטען דעז מאָנאַטז תמוז. אונד זאָ איזט דיעזער טאַג אַלז
אונהיילברינגענד, אָפֿט וויעדערגעקעהרט. זאָ לאַס אונז דאַנן
ניכט פֿערגעססען, וואַז דוא, אַללגערעכטער! איינזט אין דיע=
זעם מאָנאַט צו דעם פּראָפהעטען יחזקאל געספּראָכען האַזט:
„ווענן דוא דען באָזען געוואַרנט האַזט אונד ער קעהרט ניכט
צורוֹק פֿאָן זיינעם באָזען וואַנדעל, זאָ סטירבט ער אין זיינער זוֹנדע
הין. דוא אַבער האַזט דיין לעבען פֿערוואַהרט.“ מאָגען דיא
לעהרען דער הייליגען סריפֿט אונז סטעטס צו איינעם פֿאָן זוֹנדע
פֿרייען לעבען ערוועקקען, אונד נאַך דיינער פֿערהייסונג זיך דער
פֿאַזטטאַג דעז פֿיערטען מאָנאַטז אין וואָננע אונד פֿריידע פֿער=
וואַנדעלן. אמן

אַן תשעה באב.

ריכטער דער וועלט, דוא ביזט דיא וואַהרהייט, אונד דיא
סטראַפֿגעריכטע, דיא דוא אוֹבער דיא מענטהייט פֿערהאֶנגזט,
זינד אין דער וואַהרהייט אונד גערעכטיגקייט. דער הייטיגע טאַג
איזט איין טאַג דער טרויער, איין טאַג טמערצליכער עראיננערונג.
ווער דיא איינזיכט האַט, דאַז האָהע גלוֹק צו ערפֿאַססען, דעם=
סען אין פֿאָלק געניעסט, וועלכעז אין איינעם פֿרוכטבאַרען לאַנדע,
פֿרייא אונד זעלבזטסטאֶנדיג לעבט; ווער יע געלעזען האַט פֿאָן דער
בעטאַפֿפֿענהייט דעז קאָזטליכען טעמפעלז אין ירושלים, אונד
זיינעם הערליכען הערץ אונד גייזט אַנספּרעכענדען גאָטטעס=
דיענזט, דעם מוס זיך דיא עראיננערונג אַן דיא צערסטאָרונג
אַללער דיעזער הערליכקייטען, אַם הייטיגען טאַגע טמערצליך
דאַרסטעללען: געזוֹנדיגעט האַט ירושלים, דאַרום איזט עס צום
אַבטייא דער פֿאָלקער געוואָרדען. אַלז זיינע אונרייניגקייט נור
נאָך אַם זוימע דעז קליידעז וואַר, ספּריכט דער פּראָפהעט ירמיהו
דאַ בעדאַכטען זיא דאַז ענדע ניכט, דאַרום זינד זיא זאָ טרעק=
ליך געזונקען, אונד נאַך דער פֿערהייסונג גאָטטעז דורך משה,
צום ספּריכוואָרט אונד צור סטאַכעלרעדע געוואָרדען אין אַללען גע=

געגענדען דער ערדע, וואָהין זיא צערשטרייט זינד. אונד יעדע
בלאַטט דער געשיכטע איזט מיט בלוט בעדעקט, דאַז אונזרע
פֿאָרפֿאַהרען פֿערגאָססען האַבען, פֿיר דיא בעהאַררליכקייט איהן
איהרעם גלויבען. דאַז, אָ גאָטט! איזט דיא ווייזע דעז זינדי=
גען מענשען. ער לאָסט זיך הינרייסען פֿאָן שטאָלץ אונד האָכ=
מוטה, ער ענטלעהנט זיך דער הערטאַפֿט דעז איינציגען,
אַללגיטיגען העררן אונד פֿאַטערז, אונד ווירד איין סקלאַפֿע זיי=
נער זינדען אונד לאַזטערהאַפֿטער מענשען, דיא גאָטט לאַנג וועהר=
לייגע בעסטימט, איהן צו נאָכטיגען. דורך דיא זינדע אונזרער
פֿאָטער איזט דיזער טאַג דער נייגטע דעז פֿינפֿטען מאָנאַטז,
איין טאַג דער טרויער פֿיר ישראל געוואָרדען, אונד איין טאַג
דעז טרעקקענז פֿיר אַללע פֿאָלקער, דיא דען צוסטאַנד דעז איז=
ראַעליטישען לאַנדעז אונד פֿאָלקז געקאַננט האַבען, אונד יעטצט
אויזרופֿען מיססען; וואַרום האַט גאָטט דיזעם פֿאָלקע אַלזאָ גע=
טהאַן, אונד וואַז בעדייטעט דיזער גראָסע גאָטטליכע צאָרן?
אונד זיא מיססען אַנטוואָרטען: אַך! אונד וויר מיססען מיט
איהנען געשטעהען: „ווייל זיא דען בונד פֿערלאַססען האַבען,
דען דער עוויגע מיט איהנען געשטיפֿטעט, אַלז ער זיא אויז
עגיפטען געפֿיהרט האַט.“ שאָן בייא איהרעם אויזצוגע אויז
עגיפטען האַבען זיא דורך מיסטרויען אין זייגען פֿערהייסונגען
אַן דיזעם טאַגע געפֿרעפֿעלט, אונד זאָ איזט דיזער טאַג שטעטס
דורך גראָסע אונגליקספֿאַללע אויזגעצייכנעט געוועזען. אַן דיזעם
טאַגע איזט איבער דאַז גאַנצע געשלעכט, דאַז אויז עגיפטען גע=
צאָגען איזט, פֿערהאָנגט וואָרדען, דאַס זיא דאַז געלאָבטע לאַנד
ניכט זעהען זאָללטע. — אַן דיזעם טאַגע איזט דער ערזטע,
אונד שפּעטערהין אויך דער צווייטע טעמפעל צערשטאָרט וואָר=
דען; פֿערנער איזט דיא גראָסע אונד בעריהמטע שטאַדט ביתר
אין פֿיינדעז הענדע געפֿאַללען. אונד איין זאָ שרעקליכעז בלוט=
באַד וואורדע אַנגעריכטעט, דאַס דיא ווענינגען איבערלעבענדען,
דיא פֿיעלען טאָדטען ניכט בעערדיגען קאָננטען, אונד דיזע ביז
צום פֿינפֿצעהנטען דעז מאָנאַטז אב ליעגען בלייבען מוסטען. זאָ
איזט דענן אין ערפֿיללונג געגאַנגען דיין וואָרט דורך דען פּראָ=
פהעטען ירמיהו „ציון ווירד וויא עבענעז פֿעלד געפֿליגט ווער=
דען, ירושלים ווירד אין טרימערן ליעגען אונד דער טעמפעל=
בערג ווירד איינע וואַלדיגע אַנהאָהע זיין. אַבער אויך דיא טראָסטענדע
פֿערהייסונג דורך דיינען דיענער משה איזט אין ערפֿיללונג גע=

גאַנגען „אויך ווענן זיא אין פֿרעמדען לאַנדערן צערסטרייט זיין ווערדען, ווערדע מיך זיא ניכט זאָ פֿעראַכטען אונד פֿערווערפֿען, זיא גאַנץ אויפֿצורייבען: זאָ פֿערלייהע אונז פֿערנער גנאַדע פֿאָר דען אויגען דער קאָניגע אונד פֿירסטען, אונטער דערען שוטץ וויר לעבען, אויך דאַס וויר רוהיג דיינער לעהרע טרייא לעבען קאָננען, ביז עס דיין ווילע זיין ווירד, דיינע פֿערהייסונגען אַללע אַן אונז צו ערפֿיללען; ברינגע אונז צורוק, עוויגער! וויר קעהרען צורוק צו דיר, ערנייע אונזרע טאַגע ויא אין דער פֿאָרצייט. אמן

ראש חודש אלול ביים שופר בלאַזען.

ערטאָנעט וואָהל דער שופר אין איינער סטאַדט, אונד דאַז פֿאָלק זאָללטע ניכט בעבענד זיך ערמונטערן, זיך ניכט עראיננערן, דאַס וויר דעם גראָססען אונד עהרפֿורכטבאַרען טאַגע, דעם טאַגע דעס אַנדענקענס ענטגעגען געהן! דער ערסטע טאָן דעס שופר'ס זיא אונז איינע מאַהנענדע, וואַרנענדע, עראיננערנדע אונד ער־וועקקענדע סטיממע, דיא אונז גלייכזאַם צורופֿט: „ערוואַכעט איהר שלאַפֿענדען, ערמונטערט אייך ענדליך אויס איירעם שלוממער! עראיננערט אייך איירעס שאָפֿפֿערס, אונטערזוכט איירע ווערקע אונד בעקעהרט אייך. אָ איהר, דיא איהר דער וואַהרהייט האָ־העס ציעל אויס דען אויגען זעטצט, דיא איהר דיא עדלע צייט, דאַס גאַנצע יאַהר מיט אונוטצעם טאַנד הינבריינגט אונד נור נאַך אייטעלקייט האַשט, האַבט דאָך ענדליך רוקזיכט אויף דאַס הייל אייערער זעלע, בעססערט אייער טהון אונד ווירקען! איין יע־דער לאַססע אַב פֿאָן זיינעם באָזען וואַנדעל, אונטערדרוקקע יעדע אונריינע נייגונג, דאַם ער מיט בוספֿערטיגעם הערצען דעם גראָססען טאַגע דעס געריכטס ענטגעגען געהע! אָ דאַס יעדעס הערץ דיעזעם צורופֿע אָפֿפֿען וואָרע אונד זיך רוסטעטע אויף דען טאַג דעס געריכטס. קעהרעט צורוק, קעהרעט צורוק איהר פֿאָם הויזע ישראל, וואַרום וואָללט איהר אומקאָממען! בעקעהרונג, (תשובה) דאַס זאָללטע דאַס ציעל אונזערעס גאַנצען לעבענס זיין. אונזער גאַנצעס לעבען זאָללטע איינע רוקקעהר זיין צו דער אונשולד, צו דער ריינהייט, מיט וועלכער דוא, אַללגוטיגער! אונס געשאַפֿ־פֿען האַסט. אַבער דוא, אַללגוטיגער! ווייסט, דאַס וויר סטויב אונד אַשע זינד, דאַס דאַס וועזען אונד טרייבען דיעזער ערדע אונזען אויפֿבליק צום היממעל הינדערט, דאַרום האַסט דוא בע־זאָנדערע צייטען פֿעסטגעזעטצט, וואָ וויר אונס פֿאָן אַללעם איר־

דיסעז זאָ פיעל מאַל אונגליך לאָסמאַגען אונד נור מיט דעם הייליגע אונזרער זעעלע אונז בעשעפטיגען זאָללען, אָבוואָהל דוח יעדען מאָרגען דען מענשען היימזוכסט, יעדען אויגענבליק איהן פרופסט, זאָ הייסט עס דאָך אין דיינער הייליגען שריפט: „זוכעט דען עוויגען, ווען ער זו פינדען איזט, רופעט איהן אן, ווען ער אייך נאַהע איזט.“ זאָ לאַס איך דיעזעס דיין נאַהזיין פעהלען, איין גאָטט! זאָ לאַס איך אין דיעזער הייליגען צייט נור מיט ווירדיגען געדאַנקען בעשעפטיגט זיין. גיעב מיר קראַפט, איך זעלבער זו ערפאָרשען אונד זו ערקעננען. אַ, הערר! דיר זייכטעט דיח פינזטערע נאַכט דעם העללען טאַגע גלייך, דוח ערפאָרשעזט איך אונד ווייסט מיינע געדאַנקען, בעפאָר זיח אין מיר ענטשטעהן, זייטע דוח איך אין דיינער וואַהרהייט, פיהרע איך אויף דען וועג דעז רעכטס. דוח רייכזט יאַ גנאַדיג דעם זינדער דיינע האַנד, אונד דיינע רעכטע איזט שטעטס בערייט, דען בוספערטיגען אויפצונעהמען, געטראָזט האָפפט איין הערץ אויף דיינע פערהייסונג, דוח ערלעזט ישראל פאָן אַללען זיינען זינדען. אמן

דיעזען מזמור (מ״ז) זאַגט מאַן אַן ר״ה זיעבען מאַל פאַר שופר בלאַזען·

דעם זאַנגמייזטער, איין פזאַלם פאָן דען זאָהנען קרח׳ס. פראָהלאָקקעט אַללע פעלקער מיט האַנדען! יויכזעט גאָטט מיט פראָהליכעם שאַלל! דענן דער הערר, דער האָכזטע, עהרפורכטווירדיגטע, איזט גראָסער קאָניג אויף דעם גאַנזען ערדרייך; זוויגגעט פעלקער אונטער אונז, נאַציאָנען אונטער אונזרע פיסע. וואַהלט אונז אונזער ערבטהייל; יעקבס העררליכקייט, פאָן איהם געליעבט. גאָטט פאָהרט עמפאָר אונטער יויכזען, דער עוויגע אונטער פאָזוינענשאַלל. לאָבזינגעט גאָטט, לאָבזינגעט! לאָבזינגעט אונזערם קאָניגע, לאָבזינגעט! דענן גאָטט איזט אויף דעם גאַנזען ערדרייך קאָניג; רוהרט דאַז זייטענשפיעל צום אונטערווייזונגזליעד. גאָטט איזט קאָניג איבער אַללע פעלקער; גאָטט זיטזט אויף זיינעם הייליגען טהראָנע. פערזאַממעלט זינד דיח פירסטען דער פעלקער צו איינעם פאָלקע דעז גאָטטעז אברהם׳ס; דענן גאָטטעז זינד דיח שילדע דעז ערדרייכז; האָך ערהאַבען איזט ער!

אן ראש השנה פאר שופר בלאזען·

אַללמאַכטיגער שעפפער! געזרעכטער קאָניג אונד ריכטער, דער דוח אַללע דיינע געשעפפע מיט וואַהרהייט אונד גערעכטיגקייט

ריכטעסט! וואַס קאַנן איך אַן דיעזעם גראָסען אונד פֿורכטבאַרען געריכטסטאַגע צו מיינער פֿערטהיידיגונג פֿאָרברינגען? בייא דער סטיממע דעס שופר ערבעבט דאַס הערץ אין מיר אונד מיינע זעעלע געראָטה אין טרעקקען.

גראָסער, באַרמהערציגער פֿאַטער! מיט געבייגטעם אונד צער=קנירטטעם געמוטהע טרעטע איך פֿאָר דיך אונד בעטע רייעפֿאָלל אום ערבאַרמען אונד פֿערצייהונג אַללער מיינער זינדען, דיא איך פֿאָרזעטצליך אָדער אויס איררטהום בעגאַנגען האַבע, אין געדאַנ=קען, וואָרטען אָדער טהאַטען. פֿערצייהע, אָ אַללפֿערצייהענ=דער קעניג! פֿערצייהע מיר אונד ריכטע מיין קוממערפֿאָללעס הערץ ווידער אויף. וועהע דעם מענשען אונד זיינער זינדיגען זעעלע, ווען דו נאַך דער שטרענגע דעס געזעטצעס ריכטען וואָללטעסט, אַבער דו ביזט יאַ ערבאַרמענד אַללען, דיא דיך מיט וואַהרער רייע אַנרופֿען. איין גאָטט! דיין וואָרט איזט איין טראָזט — איין צערבראָכענעס צערטאָסענעס געמוטהע פֿערטמאַהעסט דו ניכט — לאַס איך ניכט אונערהערט פֿאָן דיר געהן! מאָגע דיר מיין געבעט וואָהלגעפֿעללינג זיין, מעגען מיינע טהרענען גלייך איינעם טראַנקאָפּפֿער אויף דיינעם אַלטאַרע גוטיג אויפֿגענאָממען ווער=דען. פֿערניכטע וואַס באָזעס אובער אונס פֿערהענגט איזט, אונד פֿערצייכנע אונס אין דאַס בוך דעס לעבענס, צור רעטטונג אונד צום טראָזט, צור פֿריידע אונד וואָננע. אמן

צווייטע תחינה פֿאַר שופר בלאַזען.

דו אַללגוטיגער ביזט דער קוועלל דער וואַהרהייט! אונד אַללע געבאָטע דיינער שריפֿט, אונד אַללע פֿעראָרדנונגען דיינער וויזען לעהרען דאַרויף הין, אונס דיא וואַהרהייטען, דיא דער מענש אים געוואוהלע דער וועלט פֿערגיסט, אין ערינגערונג צו ברינגען. וואַס דער מענשליכע לייב איזט, ווען איהן דיין געטטליכער הויך דיא זעעלע ניכט בעלעבט, דאַס איזט דיא פֿערריכטונג איינעס געבעטעס, דיא אויסאובונג איינער צערעמאָניע, ווען וויר ניכטס דאַבייא דענקען. דען הייטיגען טאַג נעננט דיינע הייליגע שריפֿט, טאַג דעס אַנדענקענס, טאַג דעס פּאָזוינענבלאַזענס אונד פֿיעלפֿאַך זינד דיא ערינגערונגען, דיא אונס הייטע, ווען וויר דען טאָן דעס שופר'ס הערען, בעשעפֿטיגען זאָללען. נאַך דער אובער=ליעפֿערונג אונזרער וויזען, איזט הייטע דער געבורטסטאַג דער וועלט, דער טאַג, אַן וועלכעם דו דאַס וועלטאַלל אויס דעם ניכטס

הערפארגערופען האט; אונד זא אויט דאז שיפר-בלאזען איינע
ערמאהנונג דער הולדיגונג, דיא וויר דיר טאפפער אונד ערהאב-
טער! ברינגען. — הייטע איזט דער עריטע דער לעהן בוס-
טאגע, אונד דער שופר מיזט אונז איינע מאהנונג צור בוסע
אונד בעקעהרונג, צור בעסערונג אונזרעס וואנדעלז, צום פאססען
גוטער פארזאטצע, אום אן פעראהנונגסטאגע וואורדיג צו זיין
דער פערגעבונג דער זינדען, דיא דוא אונז פערהייסען האסט.
— דער שופר זאלל אונז איינע ערמאהנונג זיין אן יענע גראסע
בעגעבענהייט, ווא אונזרע פארפאהרען אם בערגע סיני גע-
סטאנדען אונד אונטער פאזוינענשאלל געספראכען האבען:
(נעשה ונשמע) וויר וואללען טהון אונד געהארכען; אונד זא זייא
אונז דער שופר איינע ערוועקונג, נאך דעם געבאטע גאטטעס
צו לעבען אונד דעם געטטליכען בונדע איט אונזערן פאטערן טריא
צו בלייבען. — אויך זאלל אונז דער שופר איינע ערמאהנונג
זיין אן דיא לעהרען אונד ווארנונגען אונזרער הייליגען פראפהע-
טען, דערען ווארטע אפט איט דעם פאזוינענשאלל פערגליכען
ווערדען. — פערנער זאללען וויר אונז בייא טאלל דער פאזוינע
ערמאננערן, וויא אונזער הייליגער טעמפעל אונטער דעם טאלל
פיינדליכער פאזוינען ניעדער געסטירצט איזט, אונד איט איהם
דיא גליקזעליגקייט דעז איזראעליטישען פאלקעז. — דיא גראסע
בעגעבענהייט זייא אונז יעטצט געגענווארטיג וויא אברהם אונ-
זער אורפאטער, זיינען איינציגען זאהן אויף דען אלטאר געלעגט
האט אונד בערייט וואר, איהן, זיין ליעבסטעס אויף ערדען, צו
אפפערן, זא זאללען אויך וויר בערייט זיין, וואז אונז אויף ער-
דען ליעב אונד טהייער איזט, דיר, א גאטט! אונד דער טוגענד
צו אפפערן. — ליטטערנד, וויא דיא שטימע דעז שופר, זאלל
אונזער הערץ זיך דיר הייטע נאהען איט בעוואוסטזיין זיינער
שולד, אונד זיך ערמאננערן דעז גראסען טאגעז דעז געריכטעז, ווא
קיינע הייכעלייא, קיינע פאלשהייט פאר דיר בעסטעהען קאנן;
אונד יענעז טאגעז, פאן דעם עס הייסט: „אללע בעוואהנער דער
וועלט, אללע דיא אויף דער ערדע זינד, ווערדען זעהען, וועננ זיך
דיא פאהנע אויף דען בערגען ערהעבט, ווערדען הארען, ווענן דער
שופר געבלאזען ווירד,״ דאנן ווירד גאטט דיא טאדטען ערוועק-
קען; דאנן ווערדען וויר איינזעהן דען אונטערשיד צווישען טוגענד
אונד לאזטער, צווישען דענען דיא אויף ערדען גאטט דעם הערין
געדיענט, אונד דענען, דיא זיין ווארט פערווארפען האבען. אונד

פיעלע פאן דענען דיא אים שטויבע שלאפען, ווערדען ערוואכען, דיעזע צום עוויגען לעבען, אונד יענע צו עוויגער שמאך. שטארקע אונזערן ווילען אללגוטיגער, דאס וויר דיא פֿאָרזאטצע, דיא וויר אין דיעזער הייליגען שטונדע פאססען, געטרייליך אויזפֿיהרען מאָגען, אונד אונז ווערטה מאכען פֿאָר דיינען אויגען דעז גליקז דיעזער ערדע אונד דער גליקזעליגקייט דער בעססערן וועלט. אמן

געבעט, ווענן דער חזן ונתנה תוקף פֿאָרטראַגט.

היממלישער פאטער! דער הייטיגע טאג, איזט איין פֿאָרבילד יענעז גראָססען טאגעז דעז וועלטגעריכטז, וויא דוא דיך ערהעבען ווירזט צו ריכטען דיא לעבענדיגען אונד דיא טאָדטען. דיא היממעל ערבעבען, דיא ענגעל ערציטטערן, דיא וועלטפאזוינע ערטאָנט, דיא גרעבער אָפֿפֿנען זיך, אונד דוא, גערעכטער ריכטער אויף ערהאבענעם טהראָנע, ערשיינזט, אום דען פֿראָממען מיט עוויגער הערלליכקייט צו אומשטראהלען, אונד דיא אונפֿערבעססערליך בעזען צו פֿערשטאָססען.

הייטע שטעללזט דוא, היממלישער פאטער צו געריכטע אונד אונזער געשיק פֿיר דאז קינפֿטיגע יאהר ווירד פאן דיר פֿערצייכ־נעט. הייטע ווירד דאז שיקזאל דעז איינצעלנען מענשען, וויא דאז שיקזאל גאנצער נאציאָנען בעשטיממט. ווער אין דיעזעם יאהרע רייכטהום ערווערבען, ווער פֿערארמען זאלל; ווער איין רוהיגעז, ווער איין מיהזאמעז אונד זאָרגענפֿאָללעז לעבען פֿיהרען זאלל; ווער זיך איינער קראֶפֿטיגען געזונדהייט ערפֿרייען, ווער אויף דעם קראנקענלאגער שמאכטען זאלל; ווער פֿאָרטלעבען אָדער אין דיעזעם יאהרע זיינע לעבענזבאהן ענדיגען זאלל. וועם זאללטע ניכט פֿאָר דער צוקונפֿט באנגען? ווער, דעססען לעבען אין דיעזעם יאהרע נאך דיינער ווייזהייט אויפֿהאָרט, ווירד זאנפֿט היניבער שלוממערן, אָדער מיט ביטטערן קאמפֿע זיך פֿאָם לעבען טרעננען. וועלכע פֿרויא ווירד פֿיר ליידען אונד שמערצען דורך זיסע מוטטערפֿריידען בעלאָהנט ווערדען, וועלכע, ווירד דאז לעבען איהרעז קינדעז מיט דעם אייגנען לעבען ערקויפֿען. וואָללטעזט דוא, אָ אללגיטיגער נאך אונזערן זינדען ריכטען, ווער קאָננטע פֿאָר דיר בעשטעהן? — מיין אינגערזטעז ערבעבט אין דער ערינגערונג מיינער שוואכהייט, אין דעם בעוואוסטזיין מיינער זינדען. דאך דיינע אללבארמהערציגקייט איזט מיין טראָזט. דוא האזט אונז יא דורך דיינען פראָפהעטען פֿערהייסען: „דוא וואָללטעזט ניכט דען טאָד

דעז זונדערס, נור דאס ער פאן זיינעם באזען וואנדעל אבלאססע אונד לעבע.״ תשובה, תפלה וצדקה, אויפריכטיגע רייע, אינ־ ברונסטיגעס געבעט אונד ווערקע דער וואהלטהאטיגקייט ווענדען דאז באזע פעהאנגניס אב. דוא ביזט לאנגמוטהיג אונד פאן אונענדליכער הולד אונד טרייע. דוא רייכזט סטעטס דיינע האנד, דיא בערייענדען אויפנונעהמען. אין דיינע גנאדענפאללע האנד לעגע איך מיין שיקזאל. איך בערייע דיא פעהלער דיא איך וויסענטליך בעגאנגען האבע, אונד פלעהע צו דיר אום קראפט, פאן דיזער סטונדע אן, אללעז וואז דיר אללגערעכטער מיספאללט צו פערמיידען. איך אונטערווערפע מיך דעם שיקזאלע דאז דוא אובער מיך פערהאנגזט, מיט פערטרויען אויף דיינע אללוויזהייט אונד אללגוטע, מיין געבייגטעז געמוטה מיזט דיר סטעטס איין וואהלגעפאלליגעז אפפער. ערטאפפע מיך איר מיין רייניז הערץ, איינען פעזטען גייזט ערניירע אין מיר. אום דיינעז נאמענז ווילן ערהארע מיך מא הערר.

כורביטטע פור דיא פערסטארבענען (הזכרת נשמות.(*)

דונקעל פור אונז געשעפפע דער ערדע, אבער גערעכט זינד דיא וועגע דיינער פערזעהונג, אללגוטיגער! ״איך וואללטע אויך וויזע זיין,״ ספריכט דער הייליגע זאנגער (דוד), ״דיזע וויזהייט אבער איזט פערן פאן מיר; ביז איך איינזט אין דאז הייליגטהום גאטטעז קאם, ווערדע איך דען צוועק דער געטטליכען לייטונגען פערסטעהן,״ דאס וויססען וויר אבער, דאס דיינע פאריזיכט מיט פאטערהולד אובער אללע דיינע געשעפפע וואלטעט אונד דאס

*) ווער זיינען נייגונגען, בעגיערדען אונד לידענשאפטען ניכט הערר ווערדען קאנן, זאגען אונזרע וויזען, זאלל זיך מאכט דעןטאד, דיא פערגאנג־ ליכקייט אללעז אירדישען פארסטעללען, דיזע פארסטעללונג ווירד זיינען אובערמוטה דאמפפען, אונד איהן צו איינער רוהיגען וואורדיגונג דער צייט־ ליכען גוטער פיהרען. פארנעמליך אבער אום דיא ערינרונג אן אונזרע אבגעשיעדענען עלטערן, פערוואנדטען אונד פריינדע, אונז אין איינע וועהמוטהיגע סטימונג פערזעטצען, אונז צו בעטראכטונגען אובער טאד אונד אונסטערבליכקייט לייטען, אונד דיזע בעטראכטונג קאנן נור פרוכט־ באר פור אונזער מאראלישע לעבען זיין. דארום האבען אונזרע וויזען אויך פעראורדנעט, דאס מאן ניכט נור אם פערזאהנונגסטאגע, זא: אן דעם טאגע אללגעמיינער בוסע, זאנדערן אויך איממער אם לעטצטען טאגע איינעס פעזטעס (מתנת יד), דורך איין געבעט, אן אונזרע פערסטארבענען פערוואנדטען ערינערט ווערדען זאלל.

:עלב:ט דיח הערב:טען ליידען, דיח דוח חובער. חונ: פֿערהחנג:ט, נור לו חונ:ערן בע:טען :יין קחננען.

חין דיינעם הוי:החלטע, חַ חַללמחכטיגער, געטיהט ניכטס חַן חונרעכטען חָרטע, ניכטס לו חונרעכטער לייט. עס וומַר דיין היילִיגער ווילע, מיר מיינען פֿחַטער, (מיינע מוטטער, מיינע עלטערן) *) לו ענטליהען, חונד מיהן (:יח) חין מיין בעססערע: לעבען לו רופֿען. מיינע :עעלע מי:ט בעטרובט חין מיר, טרויריג חי:ט מיין הערל, וועכן חיך מיך חַן דען חונער:עטלליכען פֿערלו:ט ער־חיננערע, וועכן חיך דחַרחַן דענקע, דחַס מיין פֿחַטער, (מיינע מוטטער, מיינע עלטערן), וועלכער (וועלכע) מיר :חָ פֿיעל ליעבע: חונד גוטע: ערלייגט החַט (החַבען), ניכט מעהר מיט מיר חויף דיע:ער ערדע וחַנדעלט, (וחַנדעלן), חונד חיך חיהם (מיהר, מיהנען) ניכט מעהר מיינע קינדליכע ליעבע, מיינע חינניגע דחַנקבחַרקייט בעלייגען קחַנן. געטלעכטער פֿערגעהן, געטלעכטער ענטסטעהן נחַך דיינער גחֶטטליכען וויי:הייט, חויף דחַס דיח ערדע עוויג בלייבע. חיך ערקעננע דיינע חַללגוטע חונד חַללוויי:הייט; חַבער מיין הערל בלוטעט דענכחָך, מיינע חויגען פֿליעסען חין טהרחֶנען חובער, חין דער ערחיננערונג חַן מיינע ליעבען, דיח מיינע פֿריידע חויף ערדען געוועזען :ינד, חונד דיח כון דחַ: דונקלע גרחַב פֿער־שליסט. דחַך ניין, כור דיח קחָרפערליכע הוללע מיינער ליעבען רוהט חים גרחַבע, :יח :עלב:ט חַבער וחַנדעלן חין יענען ליכטען החֶהען דע: הימחעל:, וחָ קיינע טהרחֶנע פֿליעסט, וחָ קיין :ייפֿלער ערטחֶנט, וחָ קיין שמערל נחַגט חונד קיינע טרעננונג דרחָהט, דחָרט :ינד :יח ענטלוקט חין דער חַנשויחונג דער הערלליכקייט גחָטטע:, געניעסען עוויגע :עליגקייט חַן דיינער רעכטען, חַללגע־רעכטער פֿערגעלטער! —

מיין חויגע :יעהט פֿרייליך חיהר ווחורדיגע: חַנגע:יכט ניכט; מיין חָהר פֿערניחמט מיהרע :חַנפֿטע בעלעהרענדע, חונטערווי־:ענדע חונד טרחָ:טענדע סטימחע ניכט מעהר; חַבער :יח, דיח פֿערקלחֶרטען, :עהן חונד החֶרען מיך געוויס, חיהר פֿערקלחֶרטער גיי:ט חומשוועבט חונ:יכטבחַר מיהרע געליעבטען חויף ערדען, חונד יעדע גוטע החַנדלונג דיח מיך הינידען חוי:חובע, פֿערמעהרען מיהרע הימחלישע :עליגקייט. חונד :חָ פֿערמחַג מיך עס יחַ

*) יעדע פֿערנונפֿטיגע פערזחַן ווירד וומַהל היער דען ריכטיגען חויזדרוק דער לחַהל חונד דער פערזחַן לו פֿינדען וויססען.

יעטצט נאָך, מיינען טהייערן אַבגעשידענען מיינע ליעבע אונד
דאַנקבאַרקייט צו ערצייגען, ווענן איך מיינען לעבענזוואַנדעל נאַך
דען געבאָטען דער הייליגען רעליגיאָן איינריכטע, ווענן איך קיינע
האַנדלונג בעגעהע אָהנע איך צו פֿראַגען: „וואוֹרדע דיעזעס אויך
דיינעם פֿאַטער (דיינער מוטטער, דיינען עלטערן) געפֿאַללען? —
זאָ וויל איך סטעטס טוגענדהאַפֿט אונד ריין זיטטליך לעבען,
גאָטטגעפֿעלליג, נאַך קרעפֿטען, יעדעם מענשען וואָהלטהון, זאָ
דאַס דוא מיין פֿאַטער, (דוא מיינע מוטטער, איהר מיינע עלטערן),
מיט וואָהלגעפֿאַללען פֿאָן דיינעם (אייערן) היממלישען זיטץ אויף
דיין (אייער) קינד מיט פֿריידען אוֹבער מיינען רעכטליכען לעבענז-
וואַנדעל הערואַבבליקען קאֶננעזט (קאָננעט). אונד, ווענן איינזט
מיינע סטונדע שלאָגט, ווענן אויך איך איינזט אים גראַבע פֿאָן
דעז לעבענז מוֹהען אויזגערוהט, ווירזט דוא מיין פֿאַטער (מיינע
מוטטער, איהר מיינע עלטערן) דיין (אייער) געליעבטעז קינד פֿער-
קלאֶרט ווידער זעהן, אונד זיך עוויג דער הימלישען זעליגקייט
מיט איהם ערפֿרייען. אמן

דעסזעלבען אינהאַלטס.

מיט טיעפֿער וועהמוטה אים הערצען בייגע איך מיך יעטצט
פֿאָר דיר אים געבעט, דוא עוויגער הערר אונזערעס לעבענז,
אונד מיט קינדליכער ערגעבונג פֿערעהרע איך דיינען הייליגען
וויללען, דער דוא אונזערם ערדענלעבען, אין וועלכעם וויר דאָך
נור פֿרעמדלינגע זינד, אָפֿט עהע וויר עס ערוואַרטען איין ציעל
זעטצעזט. זאָ שווער אונז אויך איממער דיא טרעננונג ווירד,
ווענן דיינע אַללווייזהייט עס פֿוֹר גוט פֿינדעט איין טהייערעז מיט-
גליעד אויז דעם קרייזע דער זייניגען אַבצורופֿען, זאָ לעהרט אונז
דעננאָך דיינע הייליגע שריפֿט איינען זאָ שמערצליכען פֿערלוזט
מיט פֿראָממער ערגעבונג טראַגען, אינדעם זיא אונז דיא טראָזט-
רייכען וואָרטע צורופֿט: גאָטט האַט זיא אונז געגעבען, גאָטט האַט
זיא אונז גענאָממען, דער נאַמע גאָטטעז זייא געלאָבט! יאַ, גע-
לאָבט זייא דיין הייליגער נאַמע יעטצט אונד אין עוויגקייט! זאָ אַלל-
באַרמהערציגער פֿאַטער! האֹרע הייטע מיין אינברוֹנזטיגעס געבעט,
דאַז איך פֿוֹר דיא הינויף שיקקע, דיא איינזט מיט מיינעם הערצען
פֿאָלל עלטערליכער ליעבע אויך פֿוֹר מיך געבעטעט האַבען. זיא,
ערען סטעטע זאָרגע עס געוועזען איזט, מיר אירדישעז וואָהלזיין,
אונד עוויגע גלוֹקזעליגקייט צו בערייטען; זאָ דענקע איהרער אַב-

געטיעדענע ;עעלען חין גנחַדע, לחַס ;יח דחָרט חיק עוויגען רייכע חונד חיק חַנטויען דיינער הערר׳יכקייט דען חונפֿערגחֶנג׳יכען לחָהן פֿינדען פֿוֹר חיהרען פֿרחָמוען וואַנדעל חויף ערדען. געדענקע חיהנען ניכט דיח ;וֹנדען חיהרער יוגענד, נור חין דיינער גנחַדע ערחינגערע דיך חיהרער, חום דיינער חונענד׳יכען גוֹטע ווי׳׳ען, ׳ חָ הערר! פֿחַטער דע; ערבחַרמענ;, לחַס ;יח טהיי׳החַפֿטיג ווערדען דער עוויגען פֿריידען, דיח דענען חויפֿבעוואַהרט ;ינד, וועלכע טריי׳יך דיין געבחָט ערפֿוֹ׳׳ען. גיעב חיהרען ;עעלען פֿריעדען, חונד לחַס חיהנען דיח סטונדע חיהרע; טיידענ;, דיח ביטטערע טרעננונג;סטונדע פֿחָן חַ׳׳עם וואַ; חיהנען היניעדען טהייער גע; וועזען חי;ט, פֿערגעבונג ;יין פֿוֹר חיהרע פֿערגעהונגען. לחַס ;יח חיק ריינען ׳יכטע בייח חונ;ערן הייליגען פֿחֶטערן, בייח אברהם, יצחק חונד יעקב, בייח חונ;ערן פֿרחָמוען מוֹטטערן שרה, רבקה, רחל חונד לאה, פֿחָר דיר דחַ; עוויגע היי׳ חונד דען ניח פֿער׳יגענדען קוועלל דער גנחַדע חונד דע; ערבחַרמענ; פֿינדען. ערוועקקע ;יח חיינ;ט מיט דענען, וועלכע דוח ב;סטיממט החַ;ט לו טויען דיינע הערר׳יכקייט, חונד דיח ערפֿוֹ׳׳ונג דיינער גרחָסען ערפֿרייענדען פֿערהייסונגען. מחָגען דיח הייסען טהרחֶנען, דיח חיך יעט;ט חיהרעם חַנדענקען חוי; קינד׳יך געֿרוֹהרט;ם הער;ען וויינע, פֿוֹרספרעכער ;יין פֿוֹר מיינע חונפֿענגעס׳יכען ער׳ייגער, פֿחָר דיינעם הייליגען ריכטערסטוה׳! מחָגען דיר ענד׳יך דיח וואָרטע מיינע; מונדע; חונד דיח געדחַנקען מיינע; הער;ענ; וואָה׳׳ געפֿחַ׳׳ען, הערר דע; ׳עבענ;. אמן

דעמזעלבען אינהאַלטס.

חייך, חיהר געליעבטען, חיהר מיינעם הער;ען חונפֿערגעס׳יכען, וויהע חיך יעט;ט מיינע געדחַנקען. דענן מיינע ;עהנ; ;וכט לו חייך לעבט, ביס חיך ;על;ט ניכט מעהר חיק סטויבע ׳עבע. חַן חייך דענקען, חויף חייך החָפֿפֿען, חי;ט חיינע פֿער; מעהרונג מיינער גלוֹק;ע׳יגקייט היניעדען, חי;ט חיינער דער קחֶ;ט; ׳יכ;טען טהיי׳ע מיינער חיננערן רע׳יגיחָן. חיינע סטי׳׳ע וועה; מוטה בעט׳ייכט מיך, ווענן חיך מיך חיק גיי;טע לו חייך פֿער; ;עט;ע. חַבער דיע;ע וועהמוטה חי;ט קיין ׳יידען דער ;עע׳ע, ;חָנדערן חיינע ׳יעב׳יכע ערהעבונג דע; געמוֹטהע; דורך ;עהנ;וכט חונד ענט;וֹקקען. עס חי;ט קיין הערבער טמערל חין דעם גע; דחַנקען חַן חייך, חָ חיהר מיינע ענטשלחַפֿענען! חיך חונפֿחָ׳׳ענ;

דעטטע האַנגע נאָך מיט איינברונזט אַן אייך; איך געדענקע איי־
רער נאָך היר אים סטויבע מיט דער אַלטען ליעבע. אַך, איהר,
אין איירען הימmליזען וואָהנונגען, זאָללטעט איהר ניכט אויך
מיינעס טרייען ליעבענדען הערצענס געדענקען? זאָללטע דער אַלל־
ליעבענדע, דער אַללען לעבענדען וועזען אונטער דער זאָננע דיא
געפֿיהלע דער פֿריינדשאַפֿט אונד דער ליעבע צום הערליכסטען
גוט מאַכט, זאָללטע ער דיא הערליכקייט בעססרער וועלטען מיט
דער פֿערניכטונג טרייער ליעבע בעגיננען, דיא דאַס געזעטץ זיי־
נער גאַנצען שאָפּפֿונג איזט? — ניין, אויך דער צייט אונד עוויג־
קייט בעגעגנען זיך טרייע זעעלען ליעבענד, אונד ביעטען איינאַנדער
דיא האַנד אוֹבער דען גראֶבערן. איך האַבע איירער ניכט פֿער־
געססען, אונד איהר ווּסטעט אום מיינע ליעבע, אום מיינע
טהראֶנען, אום מיינע זייפֿצער, אין דענען איך דיא זעהנזוכט רופֿט.
איהר ווּסטעט אום מיינע אונסטערבליכע צאֶרטליכקייט; איהר
ערווידערט זיא אין דער ערהאַבענהייט איירעס בעססערן זיינס.
פֿליעססעט איהר טהראֶנען דער וועהמוטה; בלוטעט איממערהין
פֿאָן נייעם, איהר טיעפֿען וואונדען מיינעס טרייען הערצענס! אַך
דיא פֿאָן מיר שיעדען, זיא וואַרען איירער וואָהל וואֶרדיג. איהר
זייד גלייכזאַם דאַס הייליגע אָפּפֿער, אונד דאַס איינציגע וואַס איך
איהנען נאָך דאַרביעטען קאַנן; עס איזט מיר זיס צו גלויבען, דאַס
זיא, דענען דיעזעס אָפּפֿער גילט, עס קעננען אונד ליעבען. רייננעט
אָ טהראֶנען, ברעכט ווידער אויף איהר בלוטענדען הערצענסוואונ־
דען! אין מיך פֿערבלוטעט זיך מיינע זיננליכקייט אונד מיינע
אַנהאֶנגליכקייט אַן דעם ערדענלעבען; אין מיך פֿערבלוטען זיך
דיא אונעדלען ליידענשאַפֿטען, וועלכע דען פֿריידען אונד ליידען
דיעזער צייט מיינען האֶהערן ווערטה ביילעגען אַלז זיא פֿערדיענען.
איך ווערדע אין דען געדאַנקען אַן מיינע ליעבען פֿערקלאֶרטען,
בעססער אונד עדלער, אונד מיינע פֿייערליכע צופֿריעדענהייט
ווירד הערשענדער אין מיינעם געמיטהע. — נור דאַ ווירד
דיעזע צופֿריעדענהייט ניא איינקעהרען, נור דאַ ווירד דער שמערץ
אום דיא פֿערשטאָרבענען צור שטומפֿען פֿערצווייפֿלונג, וואָ דער
גלויבע אַן גאָטט אונד עוויגקייט פֿעהלט, אונד דער מענש, פֿאָן
זיינעם וואַהנזינן געבלענדעט, דיא מאֶגליכקייט דענקט, דען טאָד־
טען זייא אַללעס טאָד אונד אַללעס גענאָממען.
דאַנק זייא עס דיר אַללגיטיגער גאָטט, דוא האַסט אונס בע־
לעהרט, דאַס מיט דעם טאָדע דעס לייבעס, איין בעססערעס, איין

חונצענדליך זעליגערעס לעבען פֿור חונז חַנפֿחֿנגט, פֿור דיח דיח דורך חיהרען לעבענזוואַנדעל דיעזע זעליגקייט פֿערדיענען, זאָ הייסט עס חין דער היילוגען טריפֿט: „חַלז חנוך פֿאָר גאָטט וואַנדעלטע, זאָ וואַר ער ניכט מעהר דאַ, דענן גאָטט האַטטע חיהן לו זיך גענאָממען.“ מיינע פֿראָממען עלטערן (פֿאַטער, מוטטער, ברודער, שוועזטער) האַבען פֿאָר גאָטט געוואַנדעלט, חונד זינד מיר דאַרום ניכט פֿערלאָרען. דער לייב קעהרט לום שטויבע לורוק פֿאָן דעם ער גענאָממען חיזט, דער גייזט אַבער קעהרט לו גאָטט לורוק דער חיהן געגעבען האַט (קהלת י״ב). וויח דוח אַללגוטיגער דורך מיינע טרייען עלטערן פֿור מיינען עמפּפֿאַנג חין דיעזעם לעבען זאָרגע געטראַגען האַזט. זאָ ווירד מיין עמפּפֿאַנג יענזייטס דער טאָדעזשטונדע נאַך דיינער חונענדליכען הולד בערייטעט זיין. דוח וואַרזט, אָ גאָטט, עהע אַללעז געשאַפֿפֿען וואַר, דוח ביזט מיין גאָטט דורך דען חיך לעבע, חונד דוח ווירזט מיין גאָטט זיין דאָרט, וואָ חויך זיח זינד, דיח טהייערן אַללע, דיח דוח מיינעם הערלען היניעדען געגעבען חונד פֿור חיינע קורלע לייט גענאָממען האַזט. אמן

דעמזעלבען אינהאַלטס (אונסטערבליכקייט).

דרייח געגענשטאָנדע גיעבט עס, לו דענען זיך נור דער מענשליכע גייזט, חונד קיין אַנדערעז געשאָפּף ערהעבען קאַנן, — דרייח געגענשטאָנדע, דיח דאַז הייליגטהום אַללער זעעלען זינד, חונד אָהנע דערען בעזיטץ דער מענש חויפֿהאָרען וואָרדע מענש לו זיין. דיעזע זינד: דער געדאַנקע אַן חיינע חין אַללעם וואַלטענדע גאָטטהייט, דאַז שטרעבען זיך גאָטט לו נאָהערן, דורך דאַז שטרעבען נאַך פֿאָללקאָממענהייט, חונד דיח האָפֿפֿנונג דער עוויגקייט. ווער דיעזע הייליגטהואָמער חין זיינעם הערלען בעוואַהרט, דער חיזט חויף דעם וועגע דעז הייל! חוי דעססען ברוזט ווירד ניח יענער גאָטטעזפֿרידען וויכען, וועלכער חיין פֿאָרשמאַק דער האָהערן זעליגקייט חיזט, דיח חונז ערוואַרטעט. וועננ דער געדאַנקע אַן דיח חונפֿערגאָנגליכקייט חונזרער זעעלע חונד אַן דיח חונענדליכע גוטע גאָטטעז לו אַללען לייטען חין דעם מענשען לעבענדיג גענוג וואָרע, וואָרדען ויר וועניגער וועלקע דעז לייכטזיננס, דער חייטעלקייט, דער ליעבלאָזיגקייט זעהן; וואָרדען ויר וועניגער פֿורכט חונד גרויזען פֿאָר דעם טאָדע עמפּפֿינדען.

הייטע, אין דער הייליגען סטונדע, וואָ איך דאַז אַנדענקען אַן דיא ליעבען אַבגעשיעדענען ערנייערטע, אונד איין בעטריבטעז הערץ זאָ זעהר דעז טראָזטעס בעדאַרף; הייטע וויל איך איך אין דען געדאַנקען פערזענקען: עז איזט איין גאָטט אונד איך בין זיין ווערק אונד עוויג אונפערניכטבאַר. איך בין איין פרעמד־לינג אויף ערדען, ספריכט דער קאָניג דוד, איין אויפגענאָממענער וויא איינע פאָרפאַהרען אַללע. אַבער איך בין נור אונפערגאַנג־ליכקייט געבאָרען. דיעזער לייב, אין וועלכעם איך יעטצט וואַנדלע, איזט פאָן דער ערדע גענאָממען, ער ווירד ווידער סטויב אונד אַשע ווערדען. אַבער דאַז אונפערוועזליכע פערגעהט ניכט, רופט איר דיא הייליגע שריפט צו: (תהלים ט"ז) דוא איבערלאססעזט איינע זעעלע דער גרופט ניכט, דיינע פראָממען לאססעזט דוא ניכט דאַז פערדערבען שויען. דיא אייגענשאַפטען דיינעז גאָטט־ליכען נאַמענז לעהרען איך, דאַז איך אונסטערבליך בין. דוא ביזט אַללגוטיג, אונד האַזט ניכט אומזאָנזט דיא זעהנזוכט נאַך איינעם בעססערן לעבען אין איינע ברוזט געזענקט, ווען דוא זיא ניכט בעפרידיגען וואָללטעזט; דוא ביזט אַללגערעכט אונד ווירזט דיא טוגענד דיא היר אויף ערדען אָפט אים סטויבע געבוקט איזט, ניכט אונבעלאָהנט לאַססען. וויא מאַנכער אָפפערט דער טוגענד אַללעז פריידען דעז לעבענז הין, אונד שטירבט אונטער שמערצען אונד טהראָנען, דען גאָטטליכען געזעטצען טרייא! אַבער איבער דען שטערנען אַהנט דער עוויגע פערגעלטער! דוא ביזט לאַנג־מוטהיג, אונד זאָ מאַג דער לאַזטערהאַפטע איינע צייט לאַנג טריאומפהירען, איינזט ווירד ער דיא פרוכט זיינעז וואַנדעלז גע־ניעסען. וויר זינד אונסטערבליך! גאָטט, איין גאָטט, נאַמענלאָס בארמהערציגער, וועיזער, גערעכטער גאָטט! אין דיעזער האָפפנונג ליעגט איינע גאַנצע ערדענלוזט. אין דיינער וועלט איזט קיין טאָד זאָנדערן נור לעבען; אונד וואַז וויר טאָד נעננען איזט נור פער־וואַנדלונג. דוא האַזט איך ניכט פיר דיעזען טרוזט אינז דאַזיין גערופען — דוא וואָהלטעזט איר דיא עוויגקייט. וויא קאָננטע איך אַהנע דיעזען גלויבען איך אין דיעזער סטונדע אַן דיא איר עוויג טהייערן אַבגעשיעדענען ערמיננערן, אָהנע פאָר שמערץ צו פערגעהען? אָ איין גאָטט! פעזט וויל איך אַן דיר האַנגען. איך בין דורך דיינען ווילען אונסטערבליך; איך וויל פאָן דען לעהרען דיינער שריפט. דורכדרונגען, דער אונסטערבליכקייט וואַהרדיג האַנדעלן. איך וויל וויא איינען בעפלעקקענדען סטויב

איינע פעהלער אבצושטעלן, אונד זעהנזוכטספאָלל צו דיר עמפאָר-
ציהען, וואָ איך אַללע ווידערפינדען זאָלל, וואָ איר דיא ערדע
גערויבט האַט. אמן

אַן ראֹש השנה אונד יה״כ ווענן דער חזן עלינו זינגט.

עלינו. הערר דער וועלט! עס איזט אונזרע פפליכט מיט עהרפורכט דיינען היילינען נאַמען צו לאָבען. מיט זינדען בעלאַסטעט טרעטע איך פורכטזאַם, פאָר דיר, דיינע באַרמהערציגקייט אנצורופען. אללבאַרמהערציגער, דו האַסט אונז דיא וועגע דער בעקעהרונג פאָרגעצייכנעט! דאַהער קאָממע איך פאָלל רייע אונד בוסע, קניענד אונד ניעדערגעבייגט, פאָר דיר, מיינען מאַנן אונד קינדער, פאָר דיינעם טהראָן צו בעטען. דיא גנאַדע דיא דו מיר אונד דען מיינינען פאָן אונזער יוגענד אַן האַסט אנגעדייהען לאַססען, ענטציעהע אונז ניכט. פערנימם מיין געבעט מיט ערבאַרמען אין דער יעטציגען גנאַדענפאָללען צייט, וויא דו איינזט דיינעם טרייען דיענער משה צוגערופען האַסט: (סלחתי כדבריך) „איך פערציהע, וויא דו ביטטעסט!" פערציהע דיא זינדען, דיא וויר מיט בעטריבטען הערצען בעקעננען, ריכטע אונז ניכט מיט שטרענגע, דענן ווער קאָננטע דאַנן פאָר דיר בעשטעהען. לאַס פיעלמעהר דיינע אייגענשאַפטען דעס וואָהלוואָללענס אונד דער באַרמהערציגקייט פאָרוואַלטען. אונד דורך דיזע דיינע באַרמהערציגקייט, ווענדע מיר, (מיינעם מאַננע אונד מיינען קינדערן) דיינע גנאַדע צו אונד ווענדע אַב פאָן אונס אַללעס איבעל. אמן.

אַן צום גדליהו.

מיט אינניגער בעטריבניס געדענקען וויר הייטע אַן דיא צייט וואָ אונזרע פאָרפאַהרען דורך נבוכדנאצר קאָניג פאָן בבל אונטערייאָכט, אונד מייסטענטהיילס אויס איהרעם לאַנדע פערטריעבען וואָרדען זינד. אַללגערעכטער אונד גיטיגער גאָטט, דו האַסט אונס דיין וואָרט דורך דיא פראָפהעטען אויפבעוואַהרט, דאַמיט וויר לערנען, וויא דיר געהאָרכען, לעבען אונד זעליגקייט איזט; וויא יעדער אַבפאַלל פאָן דיינען געבאָטען, יעדע ווידערספענסטיגקייט ווידער דיא, דיא אין דיינעם נאַמען לעהרען, זינדע איזט אונד אונגליק ערצייגט. דער פראָממע גדליהו דער נאַך דען לעהרען דעס פראָפהעטען ירמיהו, אונזרע פאָרפאַהרען בעלעהרט האַט אין איהרעם לאַנדע צו בלייבען, אונד דען געזעצלען

דע: ערחָבערער: לו געהחָרכען, בים חיהנען דחַ: ערבחַרמען גחָט=
״טע: בעססערע לייטען הערבייח פֿוֹהרען ווחוֹרדע, וווחורדע חין
חָפפֿער דער ווחוטה ווילדער מענטען, דיח חויף חייגנע וויי:הייט,
חויף חייגנע קרחַפֿט מעהר פֿערטרויען :עטלטען חַז: חויף גחָטט.
חונלחֿהליג :ינד דיח טרויריגען פֿחָלגען יענע: טרעקליכען פֿערברע=
כענ:, חונד ניכט חָהנע חיינפֿלוס חויף ספּחֿטערע געטלעכטער.
דרוק גיעב חָ גחָטט, דחַס דיע:ע ערחיננערונג חונ: וווחַרנענד פֿחָר=
טוועבע, סטעטס דען געבחָטען דיינער טרייען לעהרער חונד
חיהרעם רחַטהע לו געהחָרכען, סטעטס טרייח חונטערטהחַן דער
חָבריגקייט לו :יין, דיח חוֹבער חונ: גע:עטלט חי:ט· דענן ניכטס
געטיעהט חָהנע דיינען ווילען הערר, חונד חויך דחַ: קליי:טע חַמט
ווירד חָהנע דיינע ערוועחֿהלונג חָדער לוסטימוונג ניכט ערטהיילט.
דחַ: הערל דע: קחֶניג: חַבער, חי:ט וויח ווחַססערבחֿכע, דוח ליי=
טע:ט עס נחַך דיינעם ווילען· :חָ וויר:ט דוח דענן סטעטס
דחַ: הערל חונ:רער בעהערדטער לור בחַרמהערליגקייט לייטען
דחַס :יח חונ: וווחָהלטהון· אמן

בעטראַכטונגען פֿוֹר עשרת ימי תשובה.

עס טלחֿגט ענדליך פֿוֹר יעדען מענטען חיינע ער:טע סטונדע
דע: ערווחַכענ:, דע: סטיללען נחַכדענקענ: חוֹבער :יך. יעדעם
מענטען טלחֿגט פֿרוֹה חָדער ספּחֿט דיע:ע סטונדע דער ערחיננע=
רונג חַן דיח חונחוי:וויכבחַרען טיק:חַלע דער :עעלע יענ:ייטס דע:
גרחַבע: — דחַנן סטעהט דער מענט בעטרחֶפֿפֿען חונד פֿינ:טער,
חונד בליקט חין דיח חונגעוויסע פֿערנע היניו:, חונד :יינער בע=
טרחַכטונג דרחֿנגט :יך דיח גרחָסע פֿרחַגע חויף: ווחַרום בין חיך
דענן חויף ערדען? ווחַ: ווירד חוי: מיר ווערדען נחַך דעם טחָדע?
עס מוס דחָך נחָך עטווחַ: חַנהערע: :יין, וווחָלו חיך חייגענטליך בע=
רופֿען בין. בלחָס פֿוֹר דיע:ען קורלען ביטטער:וֹסען לעביענ:טריוים
בין חיך ניכט געבחָרען, חונד ניכט בלחָס דחַ לום געננום חונד
לור חַרבייט גלייך דען טהיערען דער ערדע. וועהע דעם מענטען,
חין דעססען הערלען דיע:ע געדחַנקען ערסט דחַנן ענטסטעהען,
ווענן :יח חַלט חונד לעבענ:מוֹדע :ינד, ווענן קיין פֿערגנוֹגען דער
ערדע :יח מעהר ערפֿרייען קחַנן· דחַנן ערגעבען :יח :יך פֿחַלטער
חַנדחַכֿט חונד טווחֿרמעריי; חיינע חיננערע פֿערווחַנדלונג, חיינע
הייליגקייט דע: הערלענ:, חיינע פֿערעדלונג דע: געמוֹטה: חי:ט
חיהנען חונמחֶגליך, חונד מיט דעם חייסערן טיין דער רעליגיחָן

גלויבען זיח פָֿחן גָחטט דיח זעליגקייט ערקויפֿען צו קָחננען. חַנ=
דערע מענטען פֿערזינקען מוטהלָח; חין דער פֿערצווייפֿלונג, וועגן
זיח חיהר זינדיגעס לעבען בעטרַחכטען, חונד ווַחגען עס ניכט,
חיך בעוחוסטזיין חיהרעׂר טוּלד, חויך גָחטט צו הָחפֿפֿען.
חיינע זעעלע חַבער ערהעבט זיך צו דיר. חורקוועלל דער גנַחדע.
געפריעזען זייזט דוח, חָ גָחטט דער דוח חונז פֿחָן דען חיררענדען
חויזגעצייכנעט חונד חונז חיינע לעהרע געגעבען הַחזט, דורך דיח
דוח דַחז עוויגע לעבען חין חונז חיינגעפֿלַחנצעזט, דוח הַחזט חונז
חיינען בַחזַחק ערטחַפֿפֿען, דיח ווחונדען דיח חונז דיח טהחָר=
הייט דער זינדע טלחָגט, צו הייצען, — דַחז חיזט דיח בוסע,
(תשובה) זחָ צעהרען חונז דיח פרחָפהעטען פֿיעלפֿחַך: זחָ חויך
זחַגט דוד דער קחָניגליכע זחָנגער »דוח פֿחָהרזט דען מענטען
ביז צור צערקניררטונג, חונד ספריכזט דחַן: בעקעהרט חייך חיהר
ערדענזחָהנע!« חונד ווענן דער בחָזע זיך בעקעהרט, ספריכט
דער פרחָפהעט יחזקאל, חונד גערעכטיגקייט חונד טוגענד
חובט, דער ערהחָלט זיינע זעעלע, חינדעם ער חַבזחָסט פֿחָן
זיינען זינדען, ער זחָלל לעבען חונד ניכט פֿערדערבען. חויך החַט
חונז דיינע גנחַדע לייטען בעסטיחמט, דיח בעזחָנדערס צור בוסע
חונד בעקעהרונג געחייגנעט זינד. זחָ זינד עס פֿחָרנעחמליך דיח צעהן
בוסטחַגע, חין וועלכען וויר חונז חויך דען גרחָסען חונד הייליגען פֿער=
זחָהנונגסטחַג פֿחָרבערייטען זחָללען. עוויג, חָ גחָטט, חיזט דיינע גנחַ=
דע! ניכט נור דעם פֿרחָממען חונד גערעכטען, חויך דעם זינדער
בּיזט דוח גנחָדיג! דער פֿערחיררטע זחָלל חונד ווירד ניכט גחַנץ פֿער=
צחָרען זיין. — גחָטט חיזט גנחָדיג, ער צירנט ניח, ער סטרחַפֿט
ניח, דענן ער חיזט דיח עוויגע ליעבע, נור דער מענט זעלבזט
סטרחַפֿט זיך דורך זיינע טהחָרהייטען, פֿעהלער חונד לחַזטער.
זחָ הייסט עס חין דער טריפֿט (משלי י"ט) »דיח טהחָרהייט
דעז מענטען פֿערווירט זיינע לעבענזבחַהן, חונד ווידער גחָטט
חורט זיין הערץ.« דיח סטרחַפֿען זינד נחָטהווענדיגע פֿחָלגען
חונזרער לחַזטער. »קחָמחט, ספריכט דער פרחָפהעט הושע,
לחַסט חונז צורוקקעהרען צום עוויגען חונזערן גחָטט, ער פֿערווחונ=
דעט חונד הייצט; ער טלחָגט ווחונדען חונד פֿערבינדעט זיח ווידער.«
ניכט חיך פייניגען דעז לייבעז חַלליין בעסטעהט דיח בוסע, דענן
דער לייב חיזט נור חיין ווערקצייג דער זעעלע; דיח זינדיגע זעעלע מוס
זיך פֿחָר גחָטט בייגען, דער זינן זחָלל זיך חָנדערן, דחַז הערץ זיך
בעססערן, סטרעבען חונד רינגען נחַך גרחָסערער פֿחָללקחָמ=

מענשהייט אונד נאַך דער גנאַדע גאָטטעס. אָ דו, אַללגיטיגער, דער דו וואָהלגעפֿאַללען האַסט אַן בוסע אונד בעסערונג דער מענשען, סטעהע מיר זינדערין בייא, לאַס מיך פֿאָן הייטע אַן זאָ לעבען, דאַס איך דיר וואָהלגעפֿאַללע, אונד איך דיינער גנאַדע ווירדיג מאַכע. איך וויל פֿאָן דיעזער סטונדע אַן, איין בעסערעס זעלבסט וויר־דיגען, אויף דעם אַדעל מיינער זעעלע דיא הויפּטזאַכע אים לעבען מאַכען, מיינע פֿעהלער ענטפֿערנען אונד מיך אין דען איהנען ענטגעגען סטעהענדען טוגענדען איבען. איך וויל געגען מיינע מיטמענשען, געגען מיינע פֿריינדע אונד בעקאַננטען, וויא געגען אונבעקאַננטע אונד פֿיינדע נאַך גאָטטליכעם זיננע האַנדעלן. דער גראָסע צורוף דעס פּראָפֿהעטען: (האמת והשלום אהבו) „ליעבעט דיא וואַהרהייט, ליעבעט דען פֿריעדען!" שאַללטע סטעטס פֿאָר מיינעם אָהרע. — ניכט אויס קנעכטישער פֿורכט, זאָנדערן אויס איבערצייגונג פֿאָן מיינעם פֿערהעלטניססע צום קינפֿטיגען לעבען, אונד צו גאָטט דעם אַללהייליגען, וויל איך מיינען גאָטטליכען וואַנדעל פֿיהרען; ניכט אויס קנעכטישער פֿורכט וויל איך זוכען פֿאָללקאָממענער אונד גאָטט עהנליכער צו ווערדען, זאָנדערן אויס זעהנזוכט נאַך פֿאָללקאָממענהייט אונד גנאַדע גאָטטעס. דיא בע־קעהרונג אויס ליעבע איסט עס, וויא דו ווילסט, אָ גאָטט דער ליעבע! אונד ניכט דיא דער פֿורכט. הייליג, הייליג, אונד גערעכט אָ גאָטט! איסט דאַס עוויגע געזעטץ דיינער גנאַדע, אין וועלכער זיך דיינע גאַנצע שעפּפֿונג בעוועגט. אַך, דאַס איך אונווירדיגע זאָלכער נאַמענלאָזער הולד אונד באַרמהערציגקייט נור ווירדיג ווער־דען קאָננטע! ניין, איך ווערדע עס ניא קאָננען, דען וואַס איך אויך טהוע, וואַס איך אויך ווערדע, אַללעס קאָממט מיר יאַ דאָך, היר אונד דאָרט, נור דורך דיינע גנאַדע צו, ניכטס דורך מיין אייגנעס פֿערדיענסט. ווענן דו גערעכט ביסט, שפּראַך איוב: „וואַס גיבסט דו איהם, וואַס קאַנן ער פֿאָן דיר אַננעהמען?" אונד וואַס איך אויך דעס גוטען טהוע, אונד ווענן איך אַללעס הינאָפּפֿערטע פֿיר דיא טוגענד, איך טהעטע עס, איך אָפּפֿערטע עס יאַ נור מיר, אונד מיינעם וואָהלע, עס וועהרע יאַ נור פֿערדיענסט אום מיך. ווער זיך פֿאָן דער וואַהרהייט, פֿאָן דער טוגענד ענט־פֿערנט, דער האַט זיך פֿאָן דיר ענטפֿערנט. וויא שרעקליך שטראַפֿט זיך דאַס לאַסטער! — דיר פֿערן צו זיין איסט דער שרעקליכסטע פֿלוך דער זעעלע. גאָטטעס מאַכט, שפּריכט דער ערהאַבענע פּראָפֿהעט (ישעיה נ"ט) גאָטטעס מאַכט איסט

ניא פֿערקירצט צום רעטטען, זיין אָהר איזט איממער גענייגט צו הערען; אַבער אייערע זינדען טרעננען אייך פֿאָן גאָטט. זינדיג אונד אונפֿאָללקאָממען וויא איך בין, זינקע איך בעטענד פֿאָר דיר אים סטויבע ניעדער, דוא, אַללערהייליגסטער. מיינע זעלע לאַללט דיר נור לייזען דאַנק פֿיר דיינע גנאַדע, מעהר קאַנן זיא ניכט. דוא, עוויג באַרמהערציגער! זיעהסט מיינע אונפֿאָללקאָממענהייט אונד שוואַכע, אונד פֿערווירפֿסט מיך ניכט. „ווענדעט אייך צו מיר, רופֿסט דוא אונס צו, אונד עס זאָלל אייך געהאָלפֿען ווערדען!" (ישעי' מ"ה). יאַ, איך קאָממע צו דיר, פֿאַטער! מיינער זינדען מיר בעוואוסט, אונד פֿלעהע צו דיינער גנאַדע. איך קאָממע צו דיר מיט דעם פֿעסטען פֿאָרזאַטץ, פֿאָן טאַג צו טאַג ווייזער, דולדזאַמער, פֿריעדפֿערטיגער, פֿערזאָהנליכער, וואָהלטהעטיגער, דאַנקבאַרער, מענשענפֿריינדליכער אונד געמיינניטציגער צו ווערדען. איך קאָממע צו דיר, יאָ ווערדע איך איינסט נאָך אים לעטצטען אויגענבליק מיינעס לעבענס ספרעכען. ווענן מיינע אויגען זיך פֿערדונקלען, ווענן מיינע ווינענדען פֿריינדע פֿאָר איהנען פֿערשווינדען, ווענן ניכטס מעהר פֿאָר מיר סטעהט אַלס דיא עוויגקייט, ווענן איך ניכטס מעהר האַבע אַלס דיך, דאַנן רופֿע איך אויס: „אין דיינע האַנד בעפֿעהלע איך מיינען גייסט!" אונד קאָממע צו דיר מיין האָרט אונד מיין ערלאָזער. אמן.

פֿאַר כל נדרי.

הע"ר, גאָטט, באַרמהערציג גנעדיג, פֿאָן גראָססער גיטע אונד טרייע, דער דוא פֿערגיעבסט מיססעטהאַט, איבערטרעטונג אונד זינדע, אויך איך האַבע געזינדיגט, אונד פֿיהלע מיין אונרעכט אונד מיינע סטראַפֿבאַרקייט, אונד וואונשע אונד זוכע בייא דיר גנאַדע אונד פֿערגעבונג דער זינדען. דוא ביסט איין גאָטט דער גנאַדע, אַבער אויך איין גאָטט דער גערעכטיגקייט, פֿאָר דעם קיינע הייכעלייא, קיינע בעסטעכונג, קיין אַנזעהן דער פערזאָן איזט. דוא קאַננסט מיך ניכט אַלס אונשולדיג בעהאַנדלען, ווענן איך מיר זעלבסט בעוואוסט בין, געזינדיגט צו האַבען. אַבער יאַ וויא איך מיינע זינדען ערקעננע אונד בערייע, מיינע געזינונגען געגען דאַס בעזע, אונד דאַס גוטע בעטראַגען געגען דיך אונד מיינען נעכסטען אענדערע, אונד איך ווירקליך בעססערע, יאַ קאַננסט דוא אויך מיט וואָהלגעפֿאַללען אויף מיך הערנאַבזעהען, דאַנן ווערדע איך אויך דיינער גנאַדע אונד וואָהלטהאַטען, דיא מיינ-

פֿזוסטע: דיינע: גיי:טע: חונד דיינער קראַפֿט, פֿחֿהיגער; זאָ טרעטע חיך חין חיין נאַטוירליכע: פֿערהחֿלטניס, נזו דיר, חיין גאָטט! נזורוֹק, חונד קאַנן דיח זעליגקייט דעס:עזבען געניעסען. דאַפֿאָן פֿער:יכערט חיך דיין הייזיגע: וואָרט. דענן עס הייסט חין דער הייזיגען טריפֿט: „דער נזעהנטע טאַג דיע:עס זיעבענ־טען מאָנאַטע:, חי:ט דער פֿער:אָהנונג:טאַג, דאַ זאָזזט חיהר היי־זיגע פֿעי:ט־פֿערקוֹנדיגונגען חונד פֿאַ:טטאַג האַזטען, קיינערזייח חַרבייט זאָזזט חיהר חַן דעמ:עזבען פֿעררינטען; עס חי:ט חיין פֿער:אָהנונג:טאַג, חַן וועזכעם חיהר פֿער:אָהנט ווערדעט, פֿאָר דעם עוויגען חיירעם גאָטטע — עס חי:ט חייך חיין גראָסער רוהעטאַג, חונד חיהר זאָזזט פֿאַ:טען: חַם נײנטען דע: מאָנאַטע: זאָזזט חיהר דע: חַבענד: חַנפֿאַנגען, חונד פֿאָן חַבענד בי: חַבענד חיירען רוהעטאַג האַזטען.‟ דיע:ע פֿערהייסונג פֿער:יכערט חונ: פֿאָן דיינער פֿער:אָהנזיכקייט, פֿאָן דיינעם עוויגען חונפֿערחֿנדער־זיכען ווילזען, בוספֿערטיגע חונד זיך בעססערנדע זינדער נזו בע־גנאַדיגען. נזופֿער:יכט חונד פֿריידע פֿאָסט דיינע פֿערהייסונג יעדעם חיין, דער זיך חויף דעם וועגע דער בעססערונג פֿינדעט. חים געפֿוֹהזע חונ:רער שוואַכהייט חונד פֿעהזערהאַפֿטיגקייט קאָנ־נען וויר חונ: געטראָ:ט דיר נאַהען, חונד חונ: דיינער חַז: חיינע: פֿערטראָנעגדען, גוֹטיגען פֿאַטער: פֿרייען, זאָבאַזד וויר דיינעם רופֿע פֿאָזגען חונד דען וועג דער זוֹנדע וויקזיך פֿערזאַססען. וועגן וויר חונ: חַבער דיר נאַהען חים פֿערטרויען חויף דען נאַ פֿער:יעגענדען קוועזז דיינער זיעבע; זאָ מוֹססען וויר דאַמיט חַנ־פֿאַנגען, האַס חונד ראַכע חוי: חונ:ערן הערנזען נזו פֿערבאַננען. וועגן וויר דיך חַז: פֿאַטער חַנרופֿען, זאָ מוֹססען וויר חונ: געגען חונ:רע מיטמענשען חַז: ברוֹדער געזייגט האַבען, דענן, וועגן חויך דיע:ער טאַג חיין פֿער:אָהנונג:טאַג חי:ט, זאָ חי:ט ער עס נור דאַנן, וועגן וויר נזופֿאָר חונ:רע בעזיידיגטען ברוֹדער חונד שווע:טערן פֿער:אָהנען, דיח וויר חים זויפֿע דע: יאַהרע: בעזיי־דיגט, חַן חיהרעם עהרע, חַן חיהרעם פֿערמאָגען בעטחֿדיגט חונד פֿערזעטנזט האַבען, דענן זאָ הייסט עס חין דער הייזיגען טריפֿט (ויקרא ט״ו): „דענן חַן דיע:עם טאַגע פֿער:אָהנט מאַן חויך חייך, חום חייך נזו רייניגען; פֿאָן חַזזען חיירען זוֹנדען פֿאָר דעם עוויגען זאָזזט חיהר ריין ווערדען.‟ נור פֿוֹר זוֹנדען געגען דען עוויגען חַזזיין, הייזפֿט דער פֿער:אָהנונג:טאַג, ניכט חַבער פֿוֹר זאָזכע, וואָדורך מאַן זיך געגען זיינען נעבענמענטען פֿערגאַנגען,

זאָ לאַנגע אַן דיזע ניכט ערזט בעפֿריעדיגט האַט. דאַנק זייא
דיר, באַרמהערציגער פֿאַטער! פֿיר דיזע הולדרייכען אָפֿפֿענבאַ־
רונגען דיינער גנאַדע, פֿיר דיזע טראָֿזטליכען אונד זאָ אונענט־
בעהרליכען פֿערזיכערונגען דיינער פֿאָרטדויערנדען פֿאָטערליכען
געזיננונגען געגען אונז. וועלכע קוואַללען דער אַנגזט אונד דעז
שרעקקענז, דער אונזעליגקייט אונד דער פֿערדאַממטהייט איך
גוטען, האַזט דוא ניכט דאַדורך פֿיר אונז פֿערשטאָפּפֿט! וויא
זעהר אונז דאַז געשעֶפֿט אונזרער בעססערונג ערלייכטערט! נון
וויססען וויר געוויס, דאַס דוא זינדען פֿערגיעבזט אונד שטראַפֿען
ערלעֶסזט, אונד דיך אַלז איין פֿאַטער איבער דיא יעניגען ערבאַר־
מעזט, דיא צו איהרער פֿפֿליכט צורוקקעהרען אונד דיר צו געפֿאַללען
זוכען; אונד דאַס דוא פֿאָן איהנען וועדער שטראַפֿאָפּפֿער נאָך
זיהנאָפּפֿער, דאַס דוא ניכטז אַלז אויפֿריכטיגקייט אונד טרייע
פֿאָן איהנען פֿערלאַנגזט. זאָ וויא עס אין דער שריפֿט הייסט,
(תהלים ל"ט): „שלאַכט־ אונד מעהלאָפּפֿער פֿערלאַנגזט דוא ניכט,
אָהרען האַזט דוא מיר אַנערשאַפֿפֿען. — געהאָרכען איזט בעס־
זער אַלז שלאַכטאָפּפֿער." (שמואל א' ט"ו כ"ב): „נון וויססען
וויר געוויס, דאַס וויר אונז ניכט פֿערגעבליך בעמיהען, בעססער
צו ווערדען; דאַס עס דיר וואָהלגעפֿעֶללט, ווען וויר אַן דער אֶנ־
דערונג אונזרעס זיננעס אונד לעבענז אַרבייטען; דאַס דוא אונז
דאַביי אונטערשטיטצעזט אונד שטאַרקעזט, אונד דאַס דוא קיינע
בעססערונג פֿאָן אונז פֿאָדערזט, דיא איבער אונזרע קרעֶפֿטע
רייכען. אונד קעֶננען וויר אויך ניכט פֿערלאַנגען, דאַס דיא
איבעל, דיא מיינע נאָטהווענדיגע פֿאָלגע אונזרער בעגאַנגענען
זינדען אונד טהאָרהייטען זינד, דורך איין וואונדער שנעלל פֿער־
שווינדען זאָללען, זאָ האָפֿפֿען וויר דאָך, דאַס דיינע אַללווייזהייט
אַללעז צו אונזערן בעזטען לענקען ווירד. אָהנע מוררען וויל איך
טראַגען, וואַז איך מיר זעלבזט דורך מיינע מיססעטהאַטען אויפֿגע־
בירדעט האַבע, אונד דוא, אָ גאָטט! ווירזט אַללעז צום בעזטען
לייטען אונד מיינע איבעל מיר פֿריה אָדער שפּעט אין קוועללען
דער פֿריידע אומשאַפֿפֿען. גיעב מיר קראַפֿט, אָ גאָטט! נאַך
דיינעם געבאָטע, פֿאָם הייטיגען אַבענד ביז צום קינפֿטיגען, גאַנץ
דיינעם דיענזטע געווייהט צו זיין. לאַס מיינען קערפּער ניכט ערמאַט־
טען, מיינען גייזט ניכט ערשלאַפֿפֿען, דאַמיט איך מאָרגען געטראָ־
זטעט פֿאָן היער געהע, אין דער האָפֿפֿנונג, דאַס מיין געבעט דיר
וואָהלגעפֿעֶלליג, מיין טהון דיר אַנגענעהם איזט, הערר מיין גאָטט. אמן

יום כפור ווענן מאן לייענט.

אללגוטיגער גאטט, נאך אללען בעטראכטונגען, דיא וויר הייטע אנגעסטעללט, נאך אללען געדאנקען, דיא וויר געדאכט אונד אויסגעשפראכען האבען, וואללען וויר יעטצט אונזרע אויפמערקזאמקייט אויף דאס הייליגע ווארט ריכטען, דאס יעטצט אויס דער הייליגען תורה פארגעלעזען ווירד. עס בעגיננט דער אבשניטט מיט דען ווארטען: „אונד עס געשאה נאך דעם טאדע דער ביידען זאהנע אהרן'ס." ווער אובער דען פערלוסט דער זאהנע אהרן'ס טהראנען פערגיעסט, זאגען אונזרע ווייזען, דעם פערזיכערט זיין, דאס זיינע קינדער ניכט בייא זיינעם לעבען שטערבען ווערדען. געוויס ליעגט איין טיעפער זינן אין דיעזען ווארטען, דען וויר ענטוויקקעלן אונד בעהערציגען וואללען. אהרן, דער עדעלסטע מענש, דער איין פריינד אונד בעפארדערער דעס פריעדענס, איין מענשענפריינד גענאננט ווירד, דער דיא מענשען דאהין לייטעט, נאך דעם געזעטץ צו לעבען, ער, דער פאר אללען זיינען ברודערן געהייליגטע האהעפריעסטער, דער אם הייטיגען טאגע אין דאס אללערהייליגסטע פאר גאטט היניינטרעטען דורפטע, אום דער מיטטלער צו זיין צווישען איהם אונד זיינעם פאלקע. דעססען זינדען אן דיעזעם טאגע פערגעבען ווערדען; ער מוסטע דען שמערץ עמפפינדען אן דעם פייערליכסטען טאגע זיינעס לעבענס, בייא דער איינווייהונג דעס משכן, צוויא זיינער זאהנע צו גלייכער צייט דורך דען טאד צו פערליערען, אלס זיא עבען בעשעפטיגט וואַרען, איין אפפער צו ברינגען. וועלכעס מוטטערהערץ פאהלט ניכט דען הערבען שמערץ דער עלטערן, אובער איינען זאלכען פערלוסט? אך! אונד אום וויא פיעל שמערצליכער איסט דער פערלוסט דער קינדער, ווענן מאן וויים, דאס זיא וועגען איהרער זינדע פלאטצליך היניגעראפפט ווערדען! פאן אהרן'ס זאהנען הייסט עס: „זיא בראכטען פרעמדעס פייער פאר גאטט, דארום שטארבען זיא." איינע פאראייליגקייט, איין אונצייטיגער אייפער אים גאטטליכען דיענסטע, רויבטע דעם פאטער צוויא זאהנע. וויא ווייט שמערצליכער מוסטע דיעזער פערלוסט דעם טרויערנדען פאטער זיין, ווענן ער זיך בעוואוסט וואר, דען טאד זיינער זאהנע הערבייא געפוהרט צו האבען: ווענן איהרע אובעראיילונג אדער איהר אונגעהארזאם זיין ווערק וואר, ווענן ער עס אונטערלאססען האטטע, זיינע זאהנע צום געהארזאם געגען גאטט אונד פארגעזעטצטען, צור הייליגהאלטונג דיינער געבאטע צו ערציהען? — ווענן עס דער צוועק

דעז הייטיגען טאַגעז איזט, אָבער דאַז פֿערגאַנגענע לעבען נאַכ-
צודענקען אונד פֿראָממע ענטשליססע פֿאָר דיא צוקונפֿט צו פֿאַז-
זען, זאָ קאָננטע אונז קיינע היילזאַמערע עראיננערונג געגעבען
ווערדען אַלז דיא, אַן אונזרע קינדער, דערען ערציעהונג אונד
בילדונג, צו איהרעז אייגענען אונד צום וואָהלע דער מענשען,
וויא נור עהרע גאָטטעז, אונזרע הייליגסטע פּפֿליכט איזט. עס
איזט ניכט גענוג, ווענן וויר דיא זינדע פֿערמיידען, אונד דורך
נאַכלאֶססיגע ערציעהונג דען קיים דער זינדע אים הערצען אונזרער
קינדער ערספּראָססען לאַססען, זאָ דאַנן איזט עס אונזרע זינדע,
דיא גאָטט היימזוכט אַן קינדער אונד קינדעז-קינדער, ביז אינז
דריטטע אונד פֿיערטע געשלעכט. לאַס מיך, אָ גאָטט! מיינע
גראָססע בעסטיממונג ניא פֿערגעססען, דאַס מיינע קינדער בע-
סטיממט זינד, דיינען נאַמען צו פֿערהערליכען. גיעב מיר קראַפֿט
אונד מוטה דען פֿערגניגונגען, דיא דיא פֿערצאֶרטעלונג פֿאָר דען
אויגענבליק געוואָהרט, וויא איין טאָדטענדעז גיפֿט פֿאָן מיר צו
סטאָססען, אונד דורך ערנזט אונד ליעבע מיינע קינדער צום גע-
האָרזאַם געגען גאָטטליכע אונד מענשליכע געבאָטע צו ערציעהען.
לאַס מיך ניכט ציטטערן דירפֿען, ווענן איך איינזט רעכענשאַפֿט
אַבלעגען זאָלל פֿאָן דען האַנדלונגען מיינער קינדער, דיא זיא אין
פֿאָלגע מיינער ערציעהונג אויזאיבען. אָ לאַס מיינע קינדער ניכט
סטערבען בייא מיינעם לעבען! לאַס מיך ניא ערלעבען, דאַס איך
מיינע קינדער אַלז זינדער זעהען מיססטע, וועלכעז אייגענטליך דער
טאָד איזט, דען עלטערן פֿאָר איהרע קינדער צו פֿירכטען האַבען.
פֿערלייהע מיר דיא פֿריידע, אַללגיטיגער מענשענפֿאַטער! מיינע
קינדער אין גאָטטעזפֿורכט וואַכזען אונד בליהען צו זעהן. דאַז
טהאָריכטע לאָב דער וועלט, דאַז מיינען קינדערן וועגען איהרער
אייסערן געשטאַלט אונד גלאַנצענדער טאַלענטע געספּענדעט ווירד,
בעסטעכע מיין הערץ ניכט. זיא אַלז שילער אהרן'ס צו ערציעהען,
אַלז גאָטטעז אונד מענשענפֿריינדע, אַלז פֿריינדע דעז פֿריעדענז
אונד דער רעליגיאָן, דיעז זייא מיין ציעל, מיין שטאָלץ אונד מיינע
פֿריידע. אמן

הנותן תשועה למלכים

וועלכעז אין אַללען זינאַגאָגען יעדען שבת פֿאָם ראַבבינער אָדער קאַנטאָר
פֿאָר דען רעגענטען געבעטעט ווירד.

ער, דער דען קעניגען זיעג, דען פֿירסטען הערשאַפֿט
פֿערלייהט, דעססען רייך דער עוויגקייטען רייך איזט, דער אים

וועלטמעער וועגע באַהנט, פּפאַדע אין מאַכטיגען געוואַססערן, דער איינסט זיינען דיענער דוד פֿאָם מאָרדערישען שווערטע גערעטטעט, ער זעגנע, בעהוטע, בעשוטצע, בעשירמע, ערהאָהע אונד העבע האָך עמפּאָר אונזערן אללערגנעדיגסטען לאַנדעסהעררן,

N. N.

האָך ערהאַבען בלייבע זיינע גלאָררייכע העררשאַפט! קאָניג אללער קאָניגע, דורך דיינע הולד בעשוטצע איהן! בעוואַהרע איהן פֿאָר אללעם ליידען, פֿאָר פֿערדרוס אונד שאַדען. ערפֿוללע דיא פֿאָלקער דיא ער בעהעררשט, מיט טרייע אונד פֿאָלגזאַמקייט. לאַססע זיינע פֿיינדע אין שרעקקען פֿאָר איהם ניעדערפֿאַללען, אונד וואָ ער זיך הינווענדעט, לאַס איהן גלוקליך זיין. קאָניג אללער קאָניגע! דורך דיינע אונענדליכע באַרמהערציגקייט פֿלאָססע אין זיין הערץ אונד אין דאַס הערץ זיינער ראַטהע אונד דיענער, מיטלייד פֿור אונס אונד גאַנץ ישראל איין, דאַס זיא אונס גוטיג בעהאַנדלען. לאַס אין זיינער אונד אין אונזרער צייט יהודה געהאָלפֿען ווערדען, ישראל אונטער איהם אין זיכערהייט וואָהנען, אונד נאַך ציון דען ערלאָזער קאָממען, זאָ זייא עס דיר געפֿעלליג. אמן

יה"כ צו מנחה (אובער דיא געשיכטע פֿאן יונה)·

עוויגער! ווער איסט איין גאָטט וויא דוא? דוא פֿערצייהעסט דיא זינדע, איבערזיעהסט דיא פֿערברעכען, דעם איבערדעסטע דיינעס ערבפֿאָלקעס, דוא פֿערהאַררסט ניכט אין דיינעם צאָרנע, דען דוא האַסט וואָהלגעפֿאַללען אַן וואָהלוואָללען אונד גנאַדע. דוא נימסט אונס ווידער מיט ערבאַרמען אויף, אונטערדרוקסט אונזרע זינדע אונד פֿערזענקסט זיא אין דיא טיעפֿע דעס מעערעס. וויא טרעסטליך איסט דיין וואָרט, גאָטט דער גנאַדע, וויא ערפֿרייענד אונד דאַס געמוטה ערקוויקקענד, זינד דיא וואָרטע דיינער פּראָפהעטען! וויא באַלזאַם דער וואונדע, טהון איהרע פֿערהייסונגען אונד דיא ערצעהלונגען איהרער בעגעבענהייטען דעם זיך זיינער זינדען בעוואוסטען הערצען וואָהל! עפֿפֿנע מיין אויגע, דאַס איך דיא וואונדער דיינער לעהרע שויע! מאָגע דיא ערצעהלונג פֿאָם פּראָפהעטען יונה, דיא אין דיעזער, דיר געהייליגטען שטונדע פֿאָרגעלעזען ווירד, אויף מיינען גייסט ערלייכטענד, אונד אויף מיין געמוטה טרעסטענד אונד בערוהיגענד איינווירקען. גיעב, דאַס איך נאַך דעם ביישפּיעל דיינעס פּראָפהעטען, מיך ניא מיינעס גלויבענס שעמע, אונד יעדערצייט וואָס עס נאָטה טהוט, מיט פֿריימוטה

אונד אהנע שייא ספרעכע, וויא דערזעלבע איינזט געספראכען, „איך בין איין העבראער אונד עהרפורכטע דען אללמאכטיגען גאטט, דער דאז מעער אונד דאז פעזטע לאנד ערשאפפען האט.“ מאגע דאז בייספיעל, וועלכעז אונז דיא הייליגע שריפט אין דען בעגע־בענהייטען דיעזעז פראפהעטען אויסטעללט, אונז רעכט איינ־דרינגליך לעהרען, וואז דיין טרייער דיענער משה לעהרט: „גאטט ליעבט אללע פאלקער, אללע איהרע הייליגען זינד אין דיינער האנד; זיא סטורצען הין צו דיינען פוסען אונד עמפפאנגען דיין ווארט.“ וואדורך קאנן דאז דייטליכער בעוויעזען ווערדען, אלז דאדורך, דאס דוא, אללגוטיגער! וויא אן פיעלע אנדערע פאלקער, אויך נאך נינוה שיקטעזט, אום דיא בעוואהנער צו ווארנען, אונד זיא צור בוזע אויפצופאדערן. מאגע אונז דאז איין פארבילד זיין, קיי־נען מענשען, זעלבזט דען זינדער ניכט צו האססען אדער צו פלו־כען, זאנדערן פור איהן צו בעטען אונד צו זיינער בעססערונג ביי־צוטראגען. דוא האזט וואהלגעפאללען, עוויגער! אן זאלכען פערעהרערן, דיא אויף דיין וואהלוואללען האפפען, אלזא אויך זעלבזט וואהלוואללענד זינד; דיא דיא זינדע האססען, ניכט אבער דען זינדער: דיא דען איררענדען פיעלמעהר אויף דען רעכטען וועג צו לייטען זוכען. יא, אללמאכטיגער! דוא ביזט איין גאטט אללער פאלקער; וויר נעננען דיך אונזערן גאטט, ווייל וויר דאז פאלק דיינער ערוואהלונג זינד, אונד זא דארף יעדער מענש דיך נעננען, דער זיך דיר גאנץ צו אייגען ערגעבען האט. — איינע צווייטע לעהרע געהט אונז אויז דעם בוך יונה הערפאר: דאז דער מענש גאטטעז וויללען ערפוללען זאלל, אהנע צו מורען, אהנע צו קלאגען. פאר איהם ליעגען דיא רייהען דער בעגעבענהייטען אפפען דא, וויר קורצזיכטיגען סטערבליכען זינד נור ווערקצייגע פור דיא אללווייזען פלאנע גאטטעז, דעם זיך קיין וועזען ענט־ציעהען, פאר דעם זיך קיין וועזען פערבערגען קאנן. ווא זאלל איך הין פאר דיינעם גייזטע? וואהין פאר דיינעם אנגעזיכטע פליעהען? שטיעגע איך אין דיא היממעל הינויף, זא ביזט דוא דא, אונד בעטטעטע איך מיך אין דיא אונטערוועלט, זא פאנדע איך דיך. שווינגע איך מיך אויף דער מארגענראטהע פליגעל, אם אייסערזטען דעז מעערעז צו רוהען, זא ווירדע אויך דארט מיך דיינע האנד לייטען, אויך דארט ערגריפפע מיך דיינע רעכטע.

דענן זא ערגינג עס דעם פראפהעטען יונה. אויף דען וואגען דעז מעערעז ערגריף איהן גאטטעז האנד. איין פיש פערשלאנג

איהן, אום דער אונגלייביגען וועלט דיא לעהרע צו געבען, דאַס אַללעז אויף ערדען איין ווערקצייג ווירד אין גאָטטעז האַנד, זיינע אַבזיכטען צו ערפֿיללען, זאָ צום וואָהל אַלז צור סטראַפֿע דעז מענשען. גאַנץ בעזאָנדערס אַבער זאָללען וויר לערנען, דאַס קיין מענש אַן דער באַרמהערציגקייט גאָטטעז פֿערצווייפֿעלן מאֶגע. אונד ווענן אויך דיא באָסהייט, וויא דיא דער בעוואָהנער פֿאָן נינוה, ביז צום היממעל עמפּאָר סטייגט — רייע פֿערזאָהנט, בוסע האַלט דיא סטראַפֿענדע גייסעל אים שוואונגע אויף. עס הייסט אַבער בייא דען בעוואָהנערן פֿאָן נינוה: „זיא ריעפֿען מיט מאַכט צום היממעל, יעדער בעקעהרטע זיך פֿאָן זיינעם באֶזען וואַנדעל אונד פֿאָן דעם רויבע אין איהרען הענדען.“ איין ריינעז הערץ אונד ריינע פֿאָם רויבע פֿרייע הענדע, מוססען וויר צו גאָטט ערהעבען, דאַנן דורפֿען וויר זיינער גנאַדע פֿערזיכערט זיין. דענן ער איזט אַללבאַרמהערציג אונד גנאַדענרייך אונד ניממט צורוק דאַס־בעשלאָססענע באֶזע. זאָ לאַס אונז סטעטס גלויבען, אַללגוטיגער! אונד נאַך דיעזעם גלויבען האַנדעלן. דיא אויף אייטלען אַבערגלויבען האַלטען, דיא זינד פֿערלאַססען; וויר אַבער ערהעבען דאַנקענד, לאָבענד אונד פרייזענד אונזער הערץ צו דיר, אורקוועלל דער גע־רעכטיגקייט, דער גנאַדע אונד באַרמהערציגקייט, פֿאָן עוויג־קייט צו עוויגקייט. אמן

פֿאַר נעילה.

הַיּוֹם יִפְנֶה, הַשֶּׁמֶשׁ יָבוֹא וְיִפְנֶה, נָבוֹאָה שְׁעָרֶיךָ:

דער טאַג האַט זיך געווענדעט, דיא זאָננע נייגט זיך אונד געהט אונטער, וויר קאָממען אַן דיינע היממעלזפּפֿאָרטען. אַלל־מעכטיגער גאָטט! ליעברייכער פֿאַטער! וויר האַבען דיין געבאָט ערפֿיללט, אונד פֿאָם געזטריגען אַבענד ביז צום הייטיגען אַבענד דיר איינען האָהען הייליגען שבת געפֿייערט. וויר האַבען אונז פֿאָר דיר געבייגט, אונזערן לייב געפּייניגט; וויר האַבען וועדער ספּייזע נאָך טראַנק צו אונז גענאָממען; וויר האַבען אונז לאָזגע־ריססען פֿאָן אַללעם אירדישען, אום איינען טאַג גאַנץ דיין צו זיין. — נון האַט זיך דער טאַג געווענדעט, דיא זאָננע וויל אונטער־געהען, אונד וויר שטעהען נון דאַ אונד ווערפֿען גלייכזאַם נאַך איינען אַבשיעדזבליק אויף דיינע היממעלזפּפֿאָרטען, איינען זעהנזיכטיגען בליק נאַך דעם היממלישען הייליגען, דעם וויר גערנע

אונזער גאַנצעס לעבען ווידמען מאָכטען. אַבער וויר מוססען צורוק אינס לעבען אונד אין זיין געדייט, אַבוואָהל וויר מיט דעם הייליגען פּסאַלמיסטען (דוד המלך) זאַגען: „איין טאַג אין דיינען פֿאָרהעֿפֿען איזט בעססער אַלז זאָנסט טויזענדע.“ דענן דיעזעס לעבען איזט ניכט איין לעבען דער בעטראַכטונג, דעם אַנשויען געווידמעט; היער מוססען וויר האַנדעלן אים גלויבען, דאָרט איינזט ווערדען וויר שויען אונד עמפּפֿינדען עוויגע זעליגקייט אַן דיינער רעכטען. אַבער עהע וויר פֿאָן היער שיידען, ווענדען וויר נאָך איינמאַל אונזערן בליק צו דיר, אונזער גאָטט! אונזער העררר, אונזער פֿאַטער, אונזער אַללעס אויף ערדען אונד אים הימ-מעל! אונזער אַללעס, אים לעבען וויא אים טאָדע. וויא אונצו-רייכענד איזט אַללעס, זעלבזט וואַז וויר אַם הייטיגען טאַגע גע-טהאַן האַבען. וויא גערנע האַטטען וויר אויך ניכט איינען אויגענבליק אונז פֿאָן דיר אַבגעווענדעט; וויא גערן האַטטען וויר אונז גאַנץ אים געבעטע אויפֿגעלאָססט. אַבער אונזערע קראַפֿט איזט נור מענשענקראַפֿט, אונד וויט אונטער אונזערם וויל-לען. — יאַ, אַללגוטיגער! געהט עס אונז אויך אים לעבען. וויא גערנע וואָללטען וויר שטעטס דאַז גוטע טהון, ניא פֿעהלען; וויא גערן וואָללטען וויר יעדען בוכשטאַבען דיינעז געזעטצעס אויז-איבען; וויא גערן וואָללטען וויר זיין, וויא דיין הייליגעז וואָרט אונז נעננט, קינדער דעז עוויגען גאָטטעז; וויא גערן וואָללטען וויר ברידערליך האַנדעלן געגען אונזערע מיטמענשען. וויא שמערצ-ליך איזט עס אונז, אונזערע ברידער אונד שוועסטערן ליידען צו זעהען אונד ניכט העלפֿען צו קאָננען, וויא עס אונזערע פֿפֿליכט איזט, אונד וויא וויר וואָהל וואָללטען. אַבער אונזערע קראַפֿט איזט שוואַך, אונד צו דען געריגזטען טהייל פֿאָן דעם, וואַז אונזערע פֿפֿליכט פֿאָדערט, אונד וואַז וויר גערנע מאָכטען, קאָננען וויר אויזאיבען. דאָך טרעסטען וויר אונז: דער טאַג ווירד זיך ווענ-דען, דיא זאָננע ווירד אונטערגעהן, וויר ווערדען אַן דיינען פֿאָר-טען שטעהען אונד דו ווירזט ניכט אונזערע האַנדלונגען וויעגען, זאָנדערן אונזערן איפֿריגען ווילען דיר צו דיענען, ווירזט דו אונז אַלז טהאַט אַנרעכנען. אינדעם וויר הייטע נאָך איינמאַל אונזער הערץ צו דיר ערהעבען, אום דען הייליגען טאַג וואָירדיג צו בע-שליעסען, פֿלעהען וויר דיך אַן: זעגנע אונז, דאַס וויר דיעזע געזינונג דער וואָהלטהאַטיגקייט, אונד דאַז פֿערלאַנגען, דיר אונ-זערן ווילען שטעטס צו הייליגען, איממער בעוואַהרען. קיין בחָ-

ִעס בייספיעל ;מאַל אונ: פֿערפֿיהרען אונד פֿאַק גוטען אַבלייטען
אַמג דער לאַ:טערהאַפֿטע היענידען גלוקליך זיין; אַמג דאַ: גלוק
איהן אויף זיינען וועגען בעגלייטען, אָמגע ער טריואַפהירען אונד
זיך זיינעס גלוקקע: אובערהעבען, אַמג ער זיין הערץ פֿאָר דעם
אַרמען ברודער פֿערשליעסען; אַמג ער זיין פֿעראָמגען פֿעראַעה=
רען אָהנע גערעכטיגקייט, — עס זייא פֿערן פֿאָן אונ:, איהם
נאַכלואַהמען. — זיין לעבענ:טאַג ווירד זיך ווענדען, דיא זאָננע
זיינעס גלוק: ווירד אונטערגעהן, ער ווירד אַן דיינער פֿפֿאָרטע
סטעהען, אום ערבאַרמען פֿלעהען, וויא דער אַרמע ברודער איהן
אין דיעזעם לעבען אונערהאָרט אַנגעפֿלעהט האַט. ווענן וויר
אויף ערדען ליידען, ווענן שמערץ אונד קראַנקהייט אונזער לאָמאַ:
איזט, ווענן אַרמוטה אונ: דרוקט, אונד וויר אָפֿט ראַטה= אונד
הולפֿלאָ: דאַסטעהען; ווענן ליידען אונזער הערץ דרוקקען, דיא
וויר אָפֿט ניכט איינמאַל אויסזפרעכען קאָננען אונד דורפֿען אונד
וויר זייפֿלענד אונזער בראָד עססען, אונד מיט שמערלענ:טהרא=
נען אונזער לאַגער נעטלען. ווענן וויר אויף דען וואָגען דע: מעע=
רע: אָוואהערטוואַנקען, דיא סטורמע טאָבען, אונד דיא האָפֿפֿ=
נונג דען אַנקערגרונד פֿערלאָרען האַט; ווענן אונ: דער ביטטערע
שמערץ טריפֿפֿט, בייא אונזערן בעזטען ווילזען פֿערקאַננט לו
זיין פֿאָן דענען, דיא וויר ליעבען; ווענן דיא נאָטה אונ: אָפֿט לו
האַנדלונגען טרייבט, דיא וויר זעלבזט פֿערדאַמאען, אונד דיא
קאַלטע וועלט אונ: אַל: לייכטזינניג פֿעראורטהיילט. אַך, ווענן וויר
אָפֿט גלויבען, וויר פֿערגעהן, אונד אונ: גערן אין דיא אַרמע
דע: טאָדע: וויא אין פֿריינדע:אַרמע ווערפֿען אָמכטען, אונד ווענן
וויר ענדליך זאָ פֿאָן ליידען געדרוקט ווערדען, דאַס וויר פֿאַזט אַן
דיינער באַרמהערציגקייט לווייפֿעלן אָמכטען. דאַנן, אָ דאַנן, אַללז
גוטיגער, האָרט אונד ערלאָזער, דאַנן פֿערלאַס אונ: ניכט, לאַס
אונ: דען טראָזט געגענוואָרטיג זיין: דער טאַג ווענדעט זיך,
דיא זאָננע ווירד אונטערגעהען, דאַנן זינד וויר אַן דיינען פֿפֿאָר=
טען, דאַנן ניאַזט דוא אונ: באַרמהערציג אויף. אונד וויר פֿינ=
דען לאָהן אונד פֿריידען, דיא אונענדליך מעהר זינד אַל: אַללע פֿריי=
דען דיעזער ערדע. דענן קיין סטערבליכע: אויגע האַט גע:עזע=
העןַ, וואַ: דוא דענען אויפֿבעוואַהרזט, דיא אויף דיך האָפֿפֿען.
ווענן אונ: דער טאָד נאַך דיינעם געטטליכען ווילזען דעם לע=
בען ענטריסען האַט, דאַ: אונ: טהייער וואַר, ווענן וויר פֿרוה=
לייטיג דען טאָד איינע: פֿאַטער:, איינער אוטטער, אונזערר לעה=

רעל חונד זייטער חיף ערדען, בעוויינען מוסטען; חָדער ווענן דוח חונ: נחַך דיינער חַזזוויי:הייט דיח בזוטהע חונ:רעס זעבענ:, חיין געזיעבטע: קינד ענטרייסע:ט; ווענן חונ:ער הערך חָבער חיינען :חָזכען פערזו:ט פחַ:ט פערזחַגען וויזז, חונד דיח ערדע מיט חיהרען הערזזיכקייטען זו חַדם חי:ט, חונ: זו טרחָ:טען, דחַנן טרחָ:טע דוח חונ:, קוועזזע דע: טרחָ:טעס, דחַנן טרחָ:טע חונ: דחַ: ווחָרט: „דער טחַג ווירד :יך ווענדען, דיח :חָננע חונ:רע: זעבענ: ווירד חונטערגעהן, וויר קחָממען דחַנן זו דיינען היממזיטען ספּחָרטען. — דחָרט ווערדען וויר חַזזע: וויעדערפינדען, ווחַ: וויר היער פערזחָרען החַבען; דחָרט חי:ט וויעדער:עהן חָהנע טרעננונג, דחָרט חי:ט חיין בייזחַממענ:יין חָהנע טחעריך, חָהנע זיידען, נור פחָזזע זעזיגקייט. חָ, דחַ: חונ:ער זעבען :חָ פערגעהן מחֶכטע וויח חונ: דער הייטיגע טחַג פערגחַנגען חי:ט! :חָ חָהנע :ינגזיכקייט, חָהנע :ינדע, :חָ גחַנך פחָן דער ערדע חַבחונד דעם היממעז זוגעווענדעט. חונד ווענן דער זעבענ:טחַג :יך ווענדעט, ווענן דיח :חָננע דע: דחַ:יינ: חונטערגעהט; דחַנן, חָ גחָטט! טענקע חונ: בעוומו:ט:יין חין דער זעטזטען :טונדע, טענקע חונ: קרחַפט, דען זעבענ:טחַג :חָ וויח דען הייטיגען הייזיגען טחַג זו בעטזיע:ען. טענקע חונ: קרחַפט זו ערקעננען ה' הוא אלהים דער עוויגע חי:ט דער חַזזמחֶכטיגע גחָטט; ער חי:ט דיח גנחַדע, ער חי:ט דיח גערעכטיגקייט. טענקע חונ: קרחַפט, ווענן דיח זעבענ:זחָננע טחָן :יך ווענדעט, חונד וויר חַן דיח היממעז:פּחָרטען זו :טעהען בערייט :ינד; טענקע חונ: קרחַפט, חיך זעטזטען חויגענבזיקקע נחָך חוי:זורופען: ה' הוא אלהים. שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.

פָאר דעם אתרוג בענשען.

יהי רצון. עס :ייח דיר ווחָהזגעפחֶזזיג, הערר חונד פחַטער! דחַס חיך דיין געבחָט ערפחֶזזע: „חיהר :חָזזט חייך חַם ער:טען טחַגע דע: זויבהוטטענפע:טעס (סכות) נעהמען חיינע פרוכט פחָם בויחע הדר (אתרוג) פחַזמזווייגע (לולב), מירטע (הדס) חונד בחַכוויידען (שענות) חונד פרחֶהזיך :יין פחָר דעם עוויגען חיירעם גחָטטע. חונד וויח חיך דיע:ע פיער פפזחַנגחַרטען זו חיינעם זוועקקע יעטזט פערבינדע, :חָ :חָ מחֶגע עס דיר ווחָהזגעפחֶזזיג :יין, דיח הערזען חַזזער מענטען זו פערחייניגען זו דיינעם דיענ:טע, דחַס :יח חייניג :יין מחֶגען מיט :יך :עזב:ט, חייניג

מיט איהרען נעבענמענשען, איניג מיט דיר, דעססען נאַמע איזט דער איניגע איינציגע. דער זעגען אונד דיא זעעליגקייט, דיא מיט דער אויסאיבונג דיעזעס געבאָטעס: דער פֿיער פֿפלאַנצאַרטען (ארבע מינים) פֿערבונדען איזט, קאָממע אין רייכער פֿילע איבער מיך אונד מיין הויז אונד איבער גאַנץ ישראל. נימם אונזערן פֿראָממען ווילען יאַ אויף, אַלז העטטען וויר דיעזעס געבאָט אין זיינער גאַנצען אויסדעהנונג, מיט אַללען בעדינגונגען, דיא אַן דעססען אויסאיבונג געקניפפֿט ווערדען זאָללען, אויסגעאיבט. אונד אויך דיעזער געזיננונג וועגען ערוועקקע אין מיר דיא האָפֿפֿנונג אויף דיא זעליגקייט, דיא דוא דיינען פֿערעהרערן בערייטעט האַזט. אמן

פֿאָר דען ערזטען טאַג סכות.

אַללגיטיגער גאָטט! וואַז וועהרען וויר מענשען, ווען דוא דיך ניכט פֿעטערליך העראַבגעלאַססען העטטעזט, דיך אונזערן פֿאָרעלטערן צו אָפֿפֿענבאַרען, אונד זיא איבער דיינען ווילען צו בעלעהרען. דוא האַזט דען מענשען מיט פֿערשטאַנד אונד פֿערנונפֿט געצִיערט, דיא גראָססען וואַהרהייטען צו ערפֿאַהרען, דאַס דוא דער שעפֿפֿער אונד ערהאַלטער דער וועלט ביזט, דער לענקער אונד לייטער אונזרער שיקזאַלע; אונד דאַס וויר דער ערדע ניכט אַנגעהערען; דאַס וויר נור איינע פילגערריזע דורך דיעזעס לעבען מאַכען, דאַס דיעזעס לעבען נור דער דורכגאַנגזפונקט איזט צום וואַהרען לעבען אין דען געפֿילדען דער זעליגקייט, וואָ דיא וואַהרע פֿריידע וואָהנט. וויא שפּעט אַבער דיא מענשהייט אויז אייגנער קראַפֿט דיעזע וואַהרהייטען ערפֿאָרשט העטטע, דאַ זעהן וויר יאַ דאַדורך, דאַס הייטע נאָך מיללִיאָנען פֿאָן היידען אים פֿינסטערן וואַנדעלן. אונד וויא לייכט וואָרדען וויר דיעזע בעזעליגענדע לעהרע פֿערגעססען, העטטע דיינע געטטליכע ווייזהייט ניכט צערעמאָניאַל־געזעטצע געגעבען, פֿעראָרדנונגען אונד געברייכע, דורך דערען אויסאיבונג וויר אַן דיין הייליגעז וואָרט דער וואַהרהייט ערינערט ווערדען. ניכט אַבער דאַז בלאָסע געדאַנקענלאָזע טהון איזט עס, וואָדורך וויר דיר וואָהלגעפֿעלליג צו ווערדען האָפֿפֿען דירפֿען; דיא געזיננונג, דיא וויר מיט דער האַנדלונג פֿערבינדען, איזט עס, דיא אונזרע האַנדלונגען פֿעראֶדעלט אונד אונז בעססער מאַכט. „זיעבען טאַגע זאָללט איהר אין לויבהיטטען וואָהנען, דאַמיט איירע נאַכקאָממען עס וויססען, דאַס איך דיא קינדער ישראל'ס האַבע

חין הוטטען וואַהנען לאַססטען, אַלז חיך ימ חוי: מצרים געפֿיהרט; חיך, דער עוויגע, חייער גאָטט!" אָ דאַס וויר אַללע מיט טרייעם פֿראָממען הערצען חין גאָטטעס וועגען וואַנדעלטען, וויח חונזערע פֿאָרפֿאַהרען, פֿאָן דענען גאָטט ספריכט: "חיך געדענקע דיר דיח גוטע דיינער יוגענד, וויח דוח מיר נאַכפֿאָלגטעסט נאַך דער וואו:טע, נאַך חיינעם חונבעזאַעטען לאַנדע." דאַנן ווירד עס חונז חויך חונזרער פילגערפֿאַהרט זאָ וועניג פֿעהלען, אַלז עס חונזערן פֿאָרפֿאַהרען פֿיערציג יאַהרע חין דער וואו:טע געפֿעהלט האַט. ווענן חונז נור דיח וואַהרהייט רעכט קלאַר געוואָרדען חיזט, דאַס וויר פילגער הויף ערדען זינד; חויף ערדען, וואָ עס קיינע ריינע פֿריידע, קיינע חונפֿערמיטטע גלוקזעליגקייט גיעבט; וואָ אַללעז דעם חונבעסטאַנד חונד דער חייטעלקייט חונטערוואָרפֿען חיזט, דאַנן וואורדען וויר חויך בעגרייפֿען, דאַס וויר היער נור לו חיי= נעם האָהערן, בעססערן לעבען ערלאָנגען ווערדען. — דאַמיט דיזע ערחיננערונג חין חונזערן הערלען פֿאָרט לעבע, זאָללען וויר חין דיזען טאַגען חונזער הוי: פֿערלאַססען חונד הוטטען בעוואָהנען. וויח בערוהיגענד חיזט דער געדאַנקע: חיך בין חיין פילגער חויף ערדען, אַבער דער אַללגוטיגע גאָטט האַט מיר דאַ לו דער רייזע געסטעללט חונד לייטעט מיך דאַהין. ווענן ניכט אַללע וועגע מיינע לעבענז גלייך עבען, גלייך זיכער חונד אַנגענעהם זינד; ווענן חיך אָפֿט חים דונקעלן, אָפֿט חויף רויהען, געפֿאֶהרליכען וועגען חיינזאַם וואַנדעלע, אָפֿט דיז טאַגעז לאַזט חונע היטלע טראַגע, חונד פֿערגעבליך נאַך ערקוויקונג טמאַכטען מוס, דאַנן טראָ:טע מיך דער געדאַנקע: חיך בין יאַ נור חיין פילגער חויף ערדען! בין חיך חיין פילגער, זאָ דאַרף עס מיך יאַ ניכט בע= פֿרעמדען, ווענן מיך דער אַנבליק דיזעס היממעלז באַלד ערה יטערט, באַלד ערטרעקט; ווענן חיך אַללע אַננעהמליכקייטען חונד אַללע בעטווערדען דער פֿערטיעדענען טאַגעז= חונד יאַהרעזלייטען וועכ= סעלווייזע ערפֿאַהרע; ווענן חיך באַלד לווייטען בלומען, באַלד לווייטען דאָרנען דאַהין געהע; ווענן מיר באַלד אַנגענעהמע באַלד ווידריגע לופֿאֶללע בעגעגנען: ווענן חיך באַלד הינדערניססע חונד ווידערסטאַנד, באַלד חויפֿמונטערונג חונד הילפֿע פֿינדע. חונטער דיינער חויפֿזיכט, אָ אַללמאֶכטיגער! חונטער דיינעם טוטלע זעטלע חיך דען וועג מיינעז לעבענז פֿאָרט, דוח לייטעזט מיך, חונד דער חויזגאַנג דיינער וועגע חיזט זעליגקייט. ערהאַלטע חונד סטאֶרקע חונז, אָ גאָטט, חין דיזען געזיננונגען! לאַס עס חונז

ניא פֿערגעססען, דאַס וויר דיר אַנגעהאָרען אונד דאַס דוא אונ־
לייטעזט, אונד פֿוֹהרע דען טאַג הערבייא, פֿאָן דעם עס הייסט
(ישעיה ד׳ ה׳): „דער עוויגע ווירד פֿאָר ציון אונד זיינע פֿעזט־
פֿערזאַממלונגען, טאַגעז איינע טוֹלענדע וואָלקע, אונד נאַכטס
פֿייערגלאַנץ ערשאַפֿפֿען אונד אַללעז העררליכע דאַמיט בעדעקקען.“
איינע סוכה ווירד איהנען צום שוטץ דיענען פֿאָר דעז טאַגעז
היטצע, צום שוטץ אונד צור צופֿלוכט פֿאָר שטורם אונד אונגע־
וויטטער. אמן

דעסזעלבען אינהאלטז.

מיט פֿריידען ערפֿוֹללען וויר דיינע געבאָטע, אָ הערר! זיא
זינד לעבען, דעם, דער זיא בעגרייפֿט. דיינע בעפֿעהלע זינד
רעכט אונד ערפֿרייען דאַז הערץ. גאָלדנע אֶפֿפֿעל אין זילבער־
דראַהט־אַרבייט זינד דיינע גאֶטטליכען געבאָטע. וואָהל דעם,
דער איבעראַלל דען קערן פֿאָן דער שאַלע, דאַז איננערע וועזענט־
ליכע פֿאָן דעם אייסערליכען צו אונטערשיידען וויס. וויר פֿער־
איינִיגען היטע פֿיער פֿפֿלאַנצאַרטען, שפּרעכען אונזערן זעגען
אונד זינגען דיר לאָבליעדער (הלל) דאַבייא. אַבער אין היילִיגער
געדאַנקע זאָלל אונז דאַבייא בעשעפֿטיגען. דיעזעס פֿעזט הייסט
(חג האסיף) דאַז פֿעזט דעז איינזאַממעלנס, וועלכעס נאַך דער
ערנדטע פֿאָן אונזערן פֿאָרפֿאַהרען געפֿייערט וואָרדען איזט. הויז
אונד שיינע, קעללער אונד שפייכער, וואַרען מיט דעם איינגע־
ערנדטעטען זעגען איבערפֿוֹללט. וויא לייכט איבערהעבט זיך דעז
מענשען הערץ אים איבערפֿלוס, וויא לייכט בילדעט ער זיך איין,
„מיינע קראַפֿט, מיינע מאַכט האַבען מיר דיעס פֿערמאֶגען ער־
וואָרבען.“ וויא לייכט איזט דער מענש גענייגט, דען גערינג צו
אַכטען, דער ניכט מיט גלוֹקזגוֹטערן געזעגנעט איזט. דאַרום
זאָללען אונז דיא צערעמאָניען, דיא וויר צו בעאָבאַכטען האַבען,
לעהרען, דאַס וויר אַללע קינדער גאָטטעז זינד, קינדער איינעז
געמיינשאַפֿטליכען גוֹטיגען פֿאַטערז, דער זיינע קינדער גלייך
ליעבט, אונד זיא אַללע צו בעגלוֹקקען וויוֹנשט. רייך אונד אַרם,
פֿאָרנעהם אונד גערינג, זינד פֿאָר איהם גלייך. דיא פֿעראייניגונג
דעז וואָהלריעכענדען אתרוג מיט דער געמיינען באַכווידע, זאָלל
אונז דיעזע גראָסע וואַהרהייט אין ערינגערונג ברינגען. יעדער
מענש איזט אין צוועק גאָטטעז אין דער שאֶפּפֿונג. ניכט רייכ־
טהום, ניכט וויססענשאַפֿט, ניכט שאֶנהייט געבען אונז איינען

ווערטה פֿאָר גאָטט. נור דיא טוגענד גיעבט דעם מענשען זיינען ווערטה, אונד דער, דען וויר אויך ערדען פֿעראַכטען, סטעהט פֿיעללייכט האָהער פֿאָר גאָטט, אַלז וויר אין אונזערם דונקעל גלויבען. פֿערנער זייא אונז דיא פֿערבינדונג דער (ארבע מינים) פֿיער פֿלאַנצאַרטען, איינע עראיננערונג פֿערשיעדענער סטעללען דער הייליגען שריפֿט, וואָ עס הייסט: „מיין הערץ אונד מיין לייב זאָללען דעם לעבענדיגען גאָטט לאָבזינגען;" „אָדער אַללע מיינע געביינע ספּרעכען: „עוויגער, ווער איזט וויא דוא!" דער אתרוג איין בילד אונזערעס הערצענס; דער לולב פּאַלמצווייג, איין בילד אונזרער אויפֿרעכטען קאָרפּערסטעללונג; דיא מירטע אונד באַכווידע, איין בילד אונזערער ליפּפּען אונד אונזערער אויגען, אַללעס זאָלל נור עהרע גאָטטעס געבראויכט ווערדען, דעם דיענסטע גאָטטעס געווייהט זיין. ריין וויא דער אתרוג אונד פֿלעקקענלאָס זאָלל אונזער הערץ זיין, אָהנע פֿלעקקען דעס לאַסטערס. אונזרע אויפֿרעכטע סטעללונג זאָלל אונז עראיננערן, דאַס וויר אויסגעצייכנעט זינד פֿאָר אַללען געשאָפּפֿען דער ערדע, דורך אונזרען אויפֿרעכטען גאַנג; דאַס וויר ניכט דער ערדע אַנגעהאָרען אונד איהרען זינליכען פֿריידען, זאָנדערן דעם הימעל, צו דעם וויר אויפֿבליקקען קאָננען אונד דער אונזער אייגענטליכעס פֿאַטערלאַנד איזט. אונזער מונד, דיא גאַבע דער ספּראַכע, דיא אונז אויסצייכנעט פֿאָר אַללען לעבענדען וועזען, זייא הייליג! ניא זאָללען וויר דיא גאָטטליכע גאַבע דער ספּראַכע דורך לוגען, דורך אוננוצטיגע רעדען, דורך פֿלוכען ענטהייליגען. אונד אונזער אויגע זייא הייליג אַלס דאַס ערסטע ווערקצייג דעס בעגעהרענס, וועלכעס זיך אונזערם הערצען מיטטהיילט. זאָ הייסט עס אין דער הייליגען שריפֿט: „איהר זאָללט ניכט נאַכוואַנדעלן נאַך אייערען הערצענסבעגיערדען אונד נאַך אייערען אויגען." אַללעס, אַללעס אין אונז, זייא גאָטט געהייליגט. אונד ווען וויר זאָ דענקען, זאָ האַנדעלן, זאָ האָפּפֿען וויר דאַס דוא דיא צערשטאָרטע (סוכה) הוטטע דוד'ס וויעדער אויפֿריכטען אונד אונז וויא אין פֿאָריגען צייטען ערפֿרייען ווירסט. אמן

הושענא רבה.

עס זייא דיר וואָהלגעפֿעלליג, עוויגער, אַללמאַכטיגער גאָטט! דיא האַנדלונגען, דיא מיר אין דיעזעם פֿעסטע פֿערריכטעט האַבען, וואָהלגעפֿעלליג אויפֿצונעהמען. מיט דעם פֿראָמען וואונשע, עטוואַס דיר וואָהלגעפֿעלליגעס צו טהון, בעאָבאַכטען וויר (מנהג

נביאים) דיא וויזע דער פּראָפהעטען, אונד האַבען מיט דער ערבה דיעזען אַלטאַר אומרינגט. זיעבענמאַל איזט דיין אַלטאַר אומרינגט װאָרדען, צור ערינגנערונג אַן זיעבען אונזרער גראָססען פֿאָרפֿאַהרען: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, דוד, שלמה. הערר, װאַס זינד וויר, װאַס איזט אונזער לעבען, װאַס איזט אונזרע קראַפֿט אונד אונזרע טוגענד. וויר בייגען אונס דעמוטהיג פֿאָר גאָטט, פֿאָן דעססען גנאַדע וויר אַללעס ערוואַרטען. וויר זעלבסט האַבען זאָ וועניג פֿערדיענסט וויא דיעזע באַכווידע (ערבה), דיא װעדער געשמאַק נאָך גערוך האַט. וויר טראַגען זיא היער אַן דיא ערדע צום לייכען אונזרער אונטערווערפֿונג פֿאָר גאָטט. דורך דעמוטה וואָללען וויר דיא זינדען בוסען, דיא וויר מיט דען ליפּפען געטהאַן האַבען, פֿאָן דענען דיעזע באַכווידענבלאַטטער איין בילד זינד. דאַמיט וויר דען פֿלוך פֿאָן אונס אַבווענדען, דען דוד אויזגעשפּראָכען האַט: „ראָטטע אויס, עוויגער! אַללע היי־לערישע גלאַטטע ליפּפען." אונד וועננ וויר אַללעס, וואַס אונזרע פּפֿליכט געביעטעט, נור אונפֿאָללקאָממען אויזאיבען, אויס מאַנגעל אַן איינזיכט, זאָ שליעסען וויר אונס אין געדאַנקען אַן דיאיעניגען אַן, דיא דען טיעפֿען זינן דיעזער צערעמאָניען גאַנץ ערפֿאַססט האַבען, אונד בעטען: „דיא ליעבליכקייט דעס עוויגען אונזרעס גאָטטעס, זייא אונס בעשיעדען," זאָ געלינגט דאַס וואַס וויר טהון, דענן אַלל אונזער טהון געלינגט נור דורך איהן. אמן

ווענן איינע פֿרויא דען סטיעל פֿאם אתרוג אויזבייסט. *)

הערר דער וועלט! אונזרע שטאַממוטטער חוה האַט, אויבער־רעדעט פֿאָן דער שלאַנגע, אים פּאַראַדיעזע זיך פֿערלייטען לאַססען דיין געבאָט צו אויבערטרעטען, אונד האַט דאַדורך אויבער זיך אונד אויבער איהרען מאַנן עלענד געבראַכט. מאַנניכפֿאַכע שמערצען וואַרען זייטדעם איהר לאָאָס, דיא זיא אויף איהרע נאַכקאָממען פֿערערבט האַט. וויר אַללע שטעהן אין געפֿאַהר, פֿאָן דער שלאַנגע אונזרער זיננליכקייט צור אויבערטרעטונג דער גאָטטליכען געבאָטע פֿערלייטעט צו װערדען. גיעב, אָ גאָטט! דאַס וויר שטאַרק גענוג זיין מאָגען, קיינער פֿערפֿיהרישען שטימע

*) עס איזט אַן מאַנכען אָרטען נאָך געברייכליך, אַן הושענא רבה שוואַנגערן פֿרויען דען אתרוג צו שיקקען, דאַמיט זיא דען שטיעל אויזבייסען. מאַן האַט אויבער דיעזען געגענשטאַנד איין געבעט אויפֿגעפֿונדען אונד דאַהער ניכט אונטערלאַססען, היער עבענפֿאַללס איין זאָלכעס אויפֿצונעהמען.

אונזער אָהר צו זיהען, אונד דאָס וויר ניא פֿערגעססען, דאַס דעם איבערטרעטער דיינער געבאָטע, דאַז פּאַראַדיעז דער אונשולד זיך אויך עוויג פֿערשליעסטע, וויא עס זיך פֿאָר חוה פֿערשלאָססען האַט. אונד דיין ראַכעענגעל, דאַז געוויססען, מיט דעם פֿלאַמ־מענדען שווערטע, דער שמערצליכען ערינגערונג, פֿערשליעסט אונז אויך עוויג דאַז טהאָר דעז פּאַראַדיעזעס. וויא איך אין זיעבען פעזטטאַגען קיין געלוזטע נאַך דיעזער פֿרוכט, דיא וויר פּאַראַדיעז־אַפּפֿעל נעננען, געהאַבט האַבע; אונד זאָ וועניג גענוס מיר דאַז אויזבייסען איהרעז שטיעלעז געוואָהרט, זאָ לאַס מיך פֿרייא זיין פֿאָן יעדער בעגיערליכקייט אונד לעטערנהייט; אונד ניא מאָגע איך דיא פֿריידע זוכען, דיא דאַז לאַזטער געוואָהרט. איך וואַנדלע אין אונשולד אונד דו ערלאָזעזט מיך אונד בעזט מיר גנאָדיג. אמן

אן שמיני עצרת.

אַללגוטיגער גאָטט, וואָ דו ביזט איזט פֿריידע! העררליכקייט אונד וואָננע איזט אַן יעדעם אָרטע, וואָ דיין גאָטטליכער גייזט וואַלטעט. דאַז היטיגע בעשלוססעזט איזט איין פֿעזט דער פֿריידע. דאַרום ציעמט עס אונז נאַכצודענקען איבער דיא פֿריידע, דיא דיר וואָהלגעפֿעלליג איזט. אַן דיעזעם ערנדטעפֿעזטע וואַר בעזאָנדערס ביים אונזערן פֿאָרפֿאַהרען, דיא זאָ גליקליך געוועזען זינד, זיך אויזשליעסליך מיט דעם לאַנדבויא צו בעשעפֿטיגען, פֿריידע אונד יובעל איבער דען זעגען דער ערנדטע, דיא איהנען איינען זאָרגענלאָזען ווינטער פֿערהיעס. דאַרום הייסט אויך דיעזעס פֿעזט אין דער הייליגען שריפֿט: דאַז פֿעזט דער פֿריידען. דענן זאָ לאַנגע וויר אויף דיעזער ערדע וואַנדלען, איזט אונזער גייזט ביים בעזטען ווילען פֿאָם קאָרפער אַבהאָנגיג; אונד וועננ אונז דיא נאָטהיגזטען בעדירפֿניססע דעז לעבענז פֿעהלען, קאַנן אויך דער גייזט ניכט הייטער זיין אונד זיך צור פֿריידע ערהעבען. דאַרום בעטען וויר אויך היטע (משיב הרוח ומוריד הגשם), אום איין גליקליכעז געדייהען פֿיר דיא ערנדטע דעז קינפֿטיגען יאַהרעז.

וויא פֿערשיעדענאַרטיג איזט אַבער דיא פֿריידע דער מענשען. מאַנכער פֿרייט זיך איבער דאַז אונגליק זיינער פֿיינדע. דער פֿראָממע קאָניג דוד אַבער שפריכט: דו לעגזט מיר פֿריידע אינז הערץ וועננ זיך איהר קאָרן אונד מאָזט מעהרט. פֿאָן דענען, דיא נור פֿיר דיעזע ערדע לעבען, שפריכט דער פּראָפֿעט (ישעי' כ"ב): „זיהע, דאַ איזט וואָננע אונד פֿריידע! מאַן שלאַכטעט רינדפֿיעה

אונד קליינפיעה, וויר וואָללען פלייש עססען אונד וויין טרינקען.״
— יאַ עססען אונד טרינקען, דענן מאָרגען קאָננען וויר יאַ שטער-
בען. בעהיטע אונז גאָטט, דאַס זאָלכע פריידע ניא אין אונזער
הערץ קאָממע! וויר וואָללען אונז מיט דען גערעכטען פרייען,
נאַך דען וואָרטען דעז קאָניגליכען זאָנגער: ״דיא גערעכטען
פרייען זיך אונד זינד פראָהליך פאָר גאָטט — אונד פרייען
זיך מיט איהרער פריידע.״ דאַז איזט דער פראָממסטען פראָמ-
מער היילִיגער פריידע, ווענן מאַן זיך מיט רוהיגעם געוויססען
דער גענאָססענען פריידע עראיננערן דאַרף. דיא זיך אָבער איהרע
גענאָססענע פריידען פרייען קאָננען, דורפטען זיך אויך דעם גראַבע
ענטגעגען פרייען, זאַגט איוב (ג׳ כ״ב), פאָן דעם עס אויך
הייסט: ״אַלז דאַז פאַמיליענגאַסטמאַהל ענדע וואַר, בראַכטע
ער אָפפער; דענן ער זאַגטע: פיעלליכט האַבען מיינע קינדער
געזינדיגט אים גענוססע איהרער פריידע. דיא גערעכטען פרייען
זיך פאָר גאָטט!״ אונד זאָ הייסט עס אין דער היילִיגען שריפט:
״איהר זאָללט אייך פרייען פאָר דעם עוויגען אייערען גאָטט!״
פריידע פאָר גאָטט איזט היילִיג, אָהנע טאָבען, אָהנע אונאַנ-
שטאַנדיגקייט, אָהנע אונמאַססיגקייט. פריידע פאָר גאָטט היי-
ליגט זעלבסט דען קאָרפערליכען גענוס אונד מאַכט אונז מילדע,
טהיילנעהמענד אונד וואָהלטהאַטיג. וויא עס דענן אויך אין דער
שריפט הייסט: דאַס מאַן בייא דער פעסטפריידע מיטטהיי-
לען זאָלל (לגר ליתום ולאלמנה) דעם פרעמדלינג, דער וואַיזע
אונד דער וויטווע. גיעב אונז, עוויגער! דאַס וויר שטעטס זאָלכע
פעסטע פייערן, דיא דיר וואָהלגעפעלליג זינד, דאַמיט אונזערע
פריידע פאָן דער אַרט זייא, דאַס וויר אונז שפאַט נאָך נאַך דעם
גענוססע דערזעלבען איהרער עראיננערונג פרייען קאָנ-
נען. לאַס אונז ניא פאָן דעם אויגענבליק, צו אַנגעמעססענער זינ-
ליכער פריידע הינגעריססען ווערדען. זאָ הייסט עס אין דער
היילִיגען שריפט (איוב כ׳ ד׳): דאַז יובלען דער בעזען איזט דער
נאָכזטען פעראַנלאַססונג, דיא גערעכטען פרייען זיך אָבער דאַז
אַללגעמיינע גוטע. זאָ זייא אונזער זינן שטעטס אויף דאַז וואַהרע
גוטע געריכטעט, אונד מאָגען וויר בייא אונזערן פעסטליכען פריי-
דען, דיא פריידען ניכט פערנאַכלאַססיגען, דיא דיא וואָהלטהאַ-
טיגקייט געוואָהרט. דאַנן ווירזט דוא, עוויגער! איינסטמאַהלען
אין דיא פריידע אונזרעס הערצענס, אונד אונז טהיילהאַפטיג ווער-
דען לאַססען דער עוויגען פריידען, דיא דוא אויפבעוואַהרט אים

גפֿילדע דער זעליגקייט פֿאָר דיא, דיא דיך אין וואַהרהייט פֿער־עהרען. אמן

פֿאָר שמחת תורה.

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁלּוֹ כָּכָה, מֵאֱלֹהָיו וְגֹאֲלוֹ יִשָּׂא בְרָכָה.

פֿריידע איבער דאַז געזעטץ, פֿריידע איבער דיינע גאָטטליכען, הייליגען, טראָסטרייכען אונד בזעליגענדען אָפֿפֿענבאַרונגען אונד פֿערהייסונגען. פֿריידע, דאַס וויר דאַז יאַהר אין דער בעטראַכטיגונג מיט דיינער הייליגען תורה פֿערבראַכט האַבען, דיעזער פֿריידע איזט דער הייטיגע טאַג געהייליגט, אונד וואָהל דעם, דער דיעזע פֿריידע עמפּפֿינדעט אונד זיך איהר גאַנץ ערגיעבט! וויר האַבען הייטע דען לעטצטען אַבשניטט דיינער הייליגען לעהרע (תורה משה) געלעזען אונד צוגלייך דען ערזטען אַבשניטט דערזעלבען, דיא געשיכטע דיינער שאָפּפֿונג, וויעדער אַנגעפֿאַנגען. מאָגע דיעזער קרייזלויף אונז איין פֿאָרבילד פֿאָר אונזער לעבען זיין! מאָגען וויר ניא אויפֿהאָרען, נאַך דיינעם געזעטצע צו לעבען, מאָגע דער טהאָריכטע גידאַנקע אונז ניא בעשלייכען, אַלז האַטטען וויר יעמאַלז גענוג געטהאַן, מאָגען וויר ניכט שטילל שטעהען אויף דעם וועגע אונזערער פֿערפֿאָללקאָממנונג. מאָגע דיין וואָרט שטעטס אונזערע פֿריידע זיין, אונד מאָגען וויר דיינעם בונדע טריא זיין, וויא עס אין דער שריפֿט הייסט: „אונד זיהע! דיעזעס איזט איין בונד מיט איהנען, שפּריכט דער עוויגע, איין גייזט, דען איך אויף דיך געלעגט, אונד מיין וואָרט, דאַס איך אין דיינען מונד געלעגט האַבע, זאָלל וועדער אויז דיינעם, נאָך אויז דיינער קינדער אונד איהרער שפּעטעזטען נאַכקאָממען מונד וויכען, פֿאָן נון אַן ביז אין עוויגקייט, שפּריכט דער עוויגע.“ — געפּריעזען זייזט דוא, משה! דיענער דעז עוויגען, טרייער הירט דיינעז פֿאָלקעז, דער דוא צווישען גאָטט אונד אונזערן פֿאָרפֿאַהרען געשטאַנדען האַזט, אונז דאַז קאָסטליכזטע געשענק גאָטטעז פֿאָם היממעל צו ברינגען. צוואַר איזט דיין גראַב ניכט בעקאַננט, אַבער דיא שפּורען דיינעז גאָטטליכען גייזטעז ווערדען ניא אויז דען יאַהרבוכערן דער וועלטגעשיכטע פֿערשווינדען. גיעב, אָ גאָטט! דאַס וויר טריא דעם גלויבען, זאָ אַללעז אירדישע אויפֿאָפּפֿערן, זאָ אַללעז לײדען, דולדען, טראַגען, זאָ אַללעז הינגעבען דיר צו געפֿאַללען, אַללגוטיגער, וויא ער! אונד מאָגען וויר, ווען וויר דאַז לעבענזציעל ערריכט האַבען אין אונגעשוואַכטער קראַפֿט, זאָ זאַנפֿט פֿאָן דיינער האַנד

דער ערדע ענטנאָממען אונד צו נאַמענלאָזער היממלישער זעליגקייט
געפֿיהרט ווערדען, וויא ער! הייטע האַב בעשלאָססען, וואָללען
וויר איינען רוקבליק אויף דיינע לעהרען טהון. הייטע בעים
לעטצטען פֿעסטע, וואָללען וויר איינען בליק ווערפֿען אויף דיא
רייהע דער פֿעסטע, דיא וויר זייט דעם אַנפֿאַנגע דעס פֿרוהלינגס
געפֿייערט אונד אונס אַן דיינער געטטליכען ווייזהייט ערפֿרייען.
יענע זיעבען טאַגע דעס אָסטערפֿעסטעס זינד איין בילד דער זיעבען
מאַל צעהן יאַהרע דעס מענשליכען לעבענס. זאָ וויא דער ערסטע
אונד לעטצטע טאַג דעס פֿעסטעס (מקרא קודש) אויזרופֿונג דער
הייליגקייט זינד, זאָ זאָללען דיא ערסטען יאַהרע אונזרער יוגענד,
אונזרער אויזבילדונג צו איינעם געטטליכען לעבען הייליג זיין, אונד
זאָ זאָללען דיא לעטצטען צעהן יאַהרע רוהעטאַגע פֿאָם געטיממעל
דער וועלט זיין, איין אויפֿהאָרען דעס אירדישען טרייבענס אונד
טהונס, אונד נור אונזערם זעעלענהייל געווידמעט. אין דיעזען לעטצ-
טען צעהן יאַהרען זאָללען וויר גלייכזאַם זאַממעלן פֿיר דיא גראָסטע
רייזע דיא אונס בעפֿאָרשטעהט. אַבער טאָן פֿאָם אַנדערן מאָרגען
נאַך דעם ערסטען טאַג פסח, זאָללען וויר צו צעהלען אַנפֿאַנגען,
דיא פֿונפֿציג יאַהרע דעס לעבענס, דיא צווישען דער יוגענד אונד
דעם אַלטער ליעגען. לעהרע אונס, גאָטט! אונזרע טאַגע צעהלען,
דאַמיט וויר ווייזע ווערדען! זאָ בעטעטע דוד (תהלים צ'). אונד
האַט אונס גאָטט דיעזע פֿונפֿציג יאַהרע איבערלעבען לאַססען, דאַנן
זאָללען וויר, וויא אַם וואָכענפֿעסטע, איין נייעס אָפּפֿער ברינגען;
אָפּפֿער, וועלכע ערגעבניססע אונזרער געריייפֿטען פֿערנונפֿט אונד
גאָטטעס ווירדיג זינד. ניכט מעהר איינען עומר גערסטע, וויא אַם
צווייטען פסח־טאַגע, זאָנדערן בראָדע פֿאָן פֿיינעם מעהל. ניכט
איינען גאָטטעסדיענסט וויא אין אונזרער יוגענד, וואָ נייגונגען,
בעגיערדען אונד ליידענשאַפֿטען אונזערן פֿערשטאַנד טריבען אונד
אונזערן גייסט פֿערפֿינסטערן; זאָנדערן ריינע אָפּפֿער, אָפּפֿער דער
וואַהרהייט. דאַס פֿעסט שבועות, דאַס פֿעסט דער אָפֿפֿענבאַרונג,
איזט נון נאַך פֿונפֿציג טאַגען דאַ, אונד זאָ נאַהט זיך אויך דער
טאַג, וואָ דער מענש זיך דעם הימעל נאַהערט, אונד וענן ער
עס דורך איין פֿראָממעס לעבען פֿערדיענט האַט. דעם קוועלל דער
אָפֿפֿענבאַרונג, וואָ ער דיא וואונדער דער געטטליכען לעהרע שויען
זאָלל. דער טאַג דעס אַנדענקענס אַם ערסטען טאַגע דעס זיעבענ-
טען מאָנאַטס, דייטעט אויף דען אַנטריטט דעס זיעבענטען סטופֿ-
פֿענאַלטערס דעס מענשען. נון זאָלל דער מענש זיך גאַנץ צו גאָטט

ווענדען אונד דיא לעצטען צעהן יאַהרע זאָללען איהם וויא דיא
צעהן בוסטאַגע זיין, איינע פֿאָרבערייטונג אויף דען גראָסען פֿער=
זאָהנונגסטאַג, אויף זיינען טאָדעסטאַג. דאַס ער ריין פֿאָן זינדען,
בעגלייטעט פֿאָן גוטען ענגעלן, פֿאָר גאָטט ערשיינע, אוך דיא
ערנדטע דעז לעבענז איינזאַממעלן. פֿערנער האַזט דוא אונז,
אַללגנאֶדיגער גאָטט! נאָך דאַז פֿעזט סכות געגעבען; איינע אַבער=
מאַליגע ערנייערונג אַן אונזרע אירדישע בעסטיממונג, איינע
לעהרע, דאַס דוא וואָללעזט, דער מענש זאָלל זיך זיינעם לעבענז
פֿרייען: דאַס אונז קיינעזוועגס דיא פֿריידען דיעזער ערדע פֿער=
זאַגט זינד. אַללליין דיין הייליגעז וואָרט לעהרט: איהר זאָללט אייך
אַם ערסטען טאַגע דיא פֿרוכט פֿאָם בוימע הדר, פאַלמ=
צווייגע, מירטען אונד באַכווידען נעהמען אונד אייך פֿאָר דעם
עוויגען איירעם גאָטטע פֿרייען, דער וואָהלגעפֿאַללען האַט אַן דער
פֿריידע דער מענשען. — אַבער נור דען ערסטען יאַהרען
דעז לעבענז ציעמט דיא פֿריידע, נור דער יוגענד געציעמט עס,
זיך מיט מירטען צו קרענצען. דאַז אַלטער זייא פֿראָממען בע=
טראַכטונגען, איינעם פֿאָן דער וועלט אונד איהרען פֿריידען גע=
שיעדענעם לעבען געווידמעט. דאַרום האַלטען וויר אונז אין דיע=
זען טאַגען אין צערברעכליכען היטטען אויף, דאַמיט עס אונז רעכט
איינדרינגליך פֿאָרגעשטעללט ווערדע, דאַס וויר נור פּילגער אויף
ערדען זינד, דאַס אונזער זיין ניכט גאַנץ אויף דיעזע ערדע גע=
ריכטעט זיין זאָלל; דאַס דיעזעס לעבען נור איינע פֿאָרבערייטונג
זייא אויף איין בעססערעז לעבען, צו דעם וויר אונזפֿערהאָפֿפֿט,
ווער וויס וויא שנעלל, אַבגערופֿען ווערדען. נימם אונזערן דאַנק,
אַללגוטיגער גאָטט! פֿיר דיא ערקעננטניס, דיא דוא אונז אין דיי=
נער לעהרע געגעבען. דיינע לעהרע מיזט פֿאָללשטענדיג, ערקוויקט
דיא זעעלע. וויר פרייזען דיך, אונד פֿרייען אונז אין דיר. אונזרע
האָפֿפֿנונג מיזט אויף דיך געריכטעט, דיך פרייזע איך צו יעדער
צייט, מיין גאָטט, מיין האָרט, מיין שוטצפֿעלז! דיא לעהרע,
דיא דוא אונז געגעבען, מיזט פֿיר אַללע אין בויס דעז לעבענז,
פֿאָן דיר, קוועלל דעז לעבענז! איהרע וועגע זינד וועגע דעז
פֿריעדענז, אַללע איהרע שטייגע פֿיהרען צור גליקזעליגקייט. הייל
דעם פֿאָלקע, דעם עס זאָ ערגעהט! דאַז פֿאָן זיינעם גאָטטע
אונד ערלאָזער עמפפֿאַנגט דען זעגען! אמן

פֿוֹר שני וחמישי ושני*)

אִיךְ פֿלעהע דיך אַן, קאָניג דעס ערבאַרמענס, זענדע פֿאָלל-קאָממענע גענעזונג אַללען דיא איהרער בעדירפֿען, אונד מאַגע איך דיין הייליג וואָרט בעסטאֶטיגען: „איך וויל יעדע קראַנק-הייט פֿאָן דיר אַבווענדען.“ אַן דען טאַגען, וואָ דיא יאַהרעס-צייטען זיך טיידען, פֿאַסטען אונד בעטען וויר, דאַס דוא אונס פֿאָר קראַנקהייטען טאָדטלען מאָגעסט, דיא אין דיעזער צייט זיך איינצוסטעללען פֿפלעגען. אויך ערגעבען וויר אונס געפֿיהלען אונד האַנדלונגען דער בוסע, וועגען דער זינדען, דיא וויר פֿיעללייכט אין דען עבען פֿערפֿלאָססענען פֿייערטאַגען בעגאַנגען האַבען. פֿערלייהע אונס, אונד בעהיטע אונס פֿאָר אַללעם איבעל, אונד סטעהע אונס בייא אין אַללען נאָטהען. טאָדטלע אונס פֿאָר דעם איינפֿלוססע דעס ניידעס, דעס האַססעס אונד דער נויעטראַכט, פֿאָר אַרמוטה אונד דעמיטהיגונג, פֿאָר אַללען בעזען לופֿטללען אונד פֿאָר דען אַנשלאֶגען פֿרעפֿעלהאַפֿטער מענשען. סטאֶרקע אונס אין דען גע-פֿיהלען דער בוסע. — בעהיטע אַללע פֿרויען פֿאָר אונגליקליכער ניעדערקונפֿט, אונד וועננ דוא איהנען קינדער בעשיעדען האַסט, זאָ גיעב איהנען קראַפֿט, זיא צו נאֶהרען, אונד זיא דיינעם דיענסטע צו ערציעהען. בעהיטע דיא ליעבע יוגענד פֿאָר קינדערקראַנקהייטען, אונד גיעב איהנען אַללע איינגענטהאַפֿטען דעס גייסטעס, אום דיא לעה-רען דער הייליגען רעליגיאָן צו פֿאַססען, אונד איהרעם הערצען איינצופרעגען. אונד וויא דוא איינסט דיא עהע דעס ערזטען מענ-שענפאַארעס געפֿיגט אונד געזעגנעט האַסט, וויא דוא דיא עהע דעס יצחק דורך אליעזר, דיא עהע דעס יעקב דורך זיינע רייזע נאַך פדן ארם, דיא עהע דעס משה, דורך זיינע פֿלוכט פֿאָר

*) איך כל בו, אין דעם אַבשניטט פֿאָם פֿאַסטען: עס איזט איין מנהג ישראל, נאַך דעם פסח- אונד סוכות דרייאַמאַל, נאֶמליך מאָנטאַג, דאָנ-נערסטאַג אונד דען פֿאָלגענדען מאָנטאַג צו פֿאַסטען אונד צו בעטען, צור פֿערזאֶהנונג דער זינדען דיא מאַן עטוואַ איך וואָהלגענוס דער פֿעסטע בע-גאַנגען האַבען קאֶננטע. דער מהריל זעטצט הינצו: עס הייסט אין דער שריפֿט (תהלים ב׳ א׳) פֿרייעט אייך מיט ציטטערן; וואָ פֿריידע איזט, זאָל אויך הייליגע פֿורכט זיין. דער מדרש בעציעהט דען געברויך אויף איוב א׳ ה׳. ר׳ יוסף קארו אין דעם אַבשניטט פֿאָם פֿאַסטען (הלכות תענית) אונד הלכות גדולות געבען נאַך אַנדערע אורזאַכען אַן; נאֶמליך: וועגען קראַנקהייטען, דיא געוואֶהנליך בייא טיידונגען דער יאַהרעסצייטען דען קינדערן איבערפֿאַללען. אין יעדעם פֿאַללע זעגט מעהר וואָרדע איך ענטשאַגען מאַג איך געניעסען.

פרעה הערבייח געפֿוֹהרט האַט, זאָ לייטע איהרע ענטשלאָססע
נור רעכטען לייט, ווענן זיח אין דען הייליגען עהעסטאַנד טרעטען
וואָללען. ערבאַרמע דיך אַללער וויטווען אונד וואַיזען, אונד גיעב
איהנען גונסט אין דען אויגען דערער, דיח זיח צו איהרעם טראָסט
אונד אונטערהאַלט אין אַנשפרוך נעהמען. זעגנע דיח מענשהייט
מיט געזונדהייט אונד גוטער נאַהרונג ביז אַן איהר לעבענסציעל.
ווער אויך איינער רייזע מיזט, ווער אין אָדען געגענדען וואַנדעלט,
ווער זיך דער זעע אַנפֿערטרויט האַט, מאָגעזט דוח פֿאָר הונגער,
פֿאָר דורזט אונד געפֿאַהרליכען שטוֹרמען, וויח פֿאָר אַללען באָזען
פרמייגניסטען שוֹטצען אונד זיח גלוֹקליך צום ציעל איהרער רייזע
לייטען. דיח זיך דעם האַנדעל ווידמען, זעגנע, אָ גאָטט, דאַס
זיח זיך אונד איהרע פֿאַמיליען מיט עהרען ערנאָהרען קאָננען,
אָהנע פֿערגעהונגען, דיח דיעזעם נאַהרונגזצווייג אַנצוהאָנגען פֿפֿלע-
גען, זעטצע זיח אין סטאַנד, אַנדערע דורפֿטיגע, בעזאָנדערס
אַרמע געלעהרטע אונטערסטיטצען צו קאָננען. דיח זיך איינעם
האַנדווערקע ווידמען, זעגנע מיט קראַפֿט אונד מוטה, דאַמיט
זיח מיט ליעבע איהרען בערוף ערפֿיללען. אַרמע אונד דורפֿטיגע
ערהאַלטע דורך מילדע אונד באַרמהערציגקייט, וויח דוח אַללען
דיינען געשאָפּפֿען דיינע מילדע האַנד אָפֿפֿנעזט. — דיח גע-
לעהרטען זעגנע מיט ווייזהייט אונד פֿערסטאַנד, דאַס זיח דיר
וואָהלגעפֿאַלליג לעהרען, ריכטען אונד ענטשיידען מאָגען. דאַז
געבעט אונזערער פֿאַרבעטער ערהאָרע שטעטז מיט גנאַדע אונד
וואָהלוואָללען. אונזערן געמיינדעפֿאָרשטעהערן אונד אַרמענפֿפֿלע-
גערן שטאָרקע דאַז הערץ, דאַס זיח זיך שטעטז מיט אייפֿער
אונד רעדליכקייט איהרעז אַמטעז אַננעהמען, גיעב איהנען גונזט
אין דען אויגען דער האָהען בעהאָרדען, ווענן זיח איינע גוטע
זאַכע צו פֿערטרעטען האַבען, אונד ענטקליידע זיח אַללעז שטאָלצ-
עז, אַללער זעלבזטזוכט. זעגנע אונז, אונד ערלאָזע אונז פֿאָן
אַללעם איבעל. אמן

פֿוֹר חנוכה.

איך וויל דיך ערהעבען עוויגער, דאַס דוח מיך אויז דער
טיעפֿע געצאָגען האַזט. איך זינגע דיר אונד רוהמע דיינען
הייליגען נאַמען! דיין צאָרן וואָהרט איינען אויגענבליק, אַבער
לעבענזלאַנג וואַלטעט דיינע גנאַדע איבער דאַז מענשענגעשלעכט!
דער הייטיגע טאַג ערמיננערט אונז אַן דיזע טראָזטענדע וואַהר-

הייט. דער הייטיגע טאַג איין ־יעגעספּע:ט, דאַ: פע:ט דער
טעמפּעלווייהע! לווייא גאָטער גיבט עס איך לעבען, האָהע
לעבענ:גוטער: גאָטט אונד פרייהייט. אוך דיא פרייהייט וואַרען
אונ:רע פאָרפאַהרען דורך דען :ריטען קאָניג אנטיאכוס טאָן
געבראַכט, אונד נון :אָללטע איהנען אויך דאַ: אַנדערע גוט, דאַ:
האָכ:טע געראובט ווערדען. דענן לור אַבגאָטטערייא, לוך גאָטלענ=
דיענ:ט, לוך היידענטהום וואָללטע דער טיראַנן איט דעם טווערטע
אין דער האַנד דיא לווינגען, דיא נור איינען איינליגען גאָטט
ליעבטען אונד אַנבעטעטען, דערען גאַנלער סטאָלל אונד רייכ=
טהום עס וואַר, פאָן יעהער נור איינען איינליגען גאָטט ערקאַננט
לו האַבען. :יינע פרעכע האַנד וואַגטע עס, אויך דען אַלטאַר
דע: עוויגען איין גאָטלענביוד לו סטעללען. — וואָהל גאַב עס
דאַמאַל: טהאָריכטע :עעלען גענוג, פאָר דיא איין עלענדע: סקלאַ=
פענלעבען אעהר ווערטה האַטטע. אַל: דיא ערהאַלטונג דע: האָכ=
:טען גוטע:; אַבער עס גאַב אויך הייסגלאָהענדע העדלען, דיא
פאָר גאָטט אונד וואַהרהייט אַללע: וואַגטען, אונד דיא, וויא איינ:ט
משה, אוי:ריפען: „ווער עס איט דעם עוויגען טרייא איינט,
קאָאאע לו אונ:!“ אויך דערען פאַהנען דיא וואָרטע געאָנלטען:

מי כמוך באלים יי *)

ווער אי:ט אונטער דען אאָכטען העדר, וויא דוא!

מתתיהו אונד דעססען :אָהנע אוי דעם פרי:טער=סטאַאאע —
אהרע נאַאען סטעהען איך בוכע דע: עוויגען לעבענ: פערלייכ=
נעט — ערוואונטערטען לוך קאַאפף פאָר דיא ערהאַלטונג דע:
ליכטע: אין דער פינ:טערניס. אונד עס פאַנדען זיך עדלע, דיא
דען נאַאען בני ישראל פערדיענטען, דיא דיא ערדע איינ=
:עטלטען, אוך דען היאאעל לו געווינגען, דיא דען לייב וואַג=
טען פאָר דען גיי:ט, דיא דיא לייט פעראַכטעטען, אוך דער
עוויגקייט וויללען! אונד :יא ערקויפטען עס. — דיא גאָט=
טע:פערעהרונג, דע: עוויגען וואָרדיג, וואורדע וויעדער העדגע=
סטעללט, דער טעאפעל דע: העררן וואורדע פאָן אַללעם הייד=
ניטען געראָטה געזייבערט, נייע געראָטהטאַפטען פערפערטיגעט,
דער אַלטאַר פאָן נייעם איינגעווייהעט, אונד דאַ: וואונדערבאַר
ערהאַלטענע רייני אָהל לייכטעטע העלל אונד ריין, אונד :יין

*) ווענן דער אַנפאַנגסבוכסטאַבען מ׳ כ׳ ב׳ י׳ ווערדען דיא פערטהיידי=
גער אאַכאַבאָער גענאַננט.

ליכט ערשיינערטע אן דאז הייאליטע ליכט דער וואהרהייט אונד דער רעליגיאן, דאז ניא פערלאשען ווירד זא לאנגע מענשענהער= צען שלאגען.

אללגוטיגער! זאגען דיא ליכטער דיא וויר הייטע אנצינדען, וועגען דער וואונדער דיא דוא אונזערן פאטערן אין יענען טאגען, אויך דיזע צייט געטהאן האזט, זאגען זיא אונז רוהע אונד טראָזט אינז הערץ ליכטען, דאסס עס אימאמער עדלע געבען ווירד, דיא דאז גוטע אהנע אייגעננוטץ, יא מיט ענטזאגונג דער אייגנען פארטהייליע בעפאָרדערן ווערדען; דאסס עס אימאמער ערלייכטעטע געבען ווירד, דיא דער וואהרהייט רויק פערטהאפפען ווערדען; דאסס עס אימאמער אויך פרויען געבען ווירד וויא יענע יהודית, דיא איהר לעבען געוואגט האט פיר איהרע שטאדט, וויא יענע מוטטער, דיא זיעבען קינדער הינגעאָפּפערט האט, אהנע זיך פאר דען היידנישען געשטאלטען צו בייגען. לאסס אונז גאָטט, וויא דוא צו יעדער צייט גראָסע גייסטער ערוועקט האזט, דיא דאז לעבען וואגטען פיר רעכט אונד פרייהייט, פיר ברודער אונד פאטער= לאנד, עס אויך אונטער אונז אן קראפטיגען מאננערן ניכט פעהלען, דיא איהרען בערוף העהער אכטען אלז דען ווינקענדען גענוס ערטזאפפענדער זינגליכקייט; לאסס עס ניא אן געלעהרטען אונטער אונז פעהלען, דיא אהנע פורכט דיא וואהרהייט אויפזוכען אונד דיא מענשען בעלעהרען. שטארקע אונז גייזט אונד הערץ, דאסס וויר דיר טריא בלייבען אין אללען פערהעלטניססען דעז לעבענז, דאסס וויר אונז רייך דינקען, ווענן אונז אללעז גענאממען ווירד, נור דוא ניכט אונד דיינע פראממע פערעהרונג, גאטט דער וואהרהייט. אמן

אן עשרה בטבת.

רבון העולמים, הערר דער וועלט, דוא ביזט לאנגמוטהיג אונד פאן גראססער גוטע! וויא וואהל אונזרע פארפאהרען דיך אפט ערצירנט, אונד ווידער דיינע געבאטע געהאנדעלט האבען, זא האזט דוא איהנען דאך אפט פערציהען, אונד זיא אימער אויפס נייע דורך דיינע פראפהעטען ווארנען לאססען. דיינע פרא= פהעטען האבען געווארנט אונד איהנען איהר שיקזאל פארהויזגע= זאגט, ווארדען אבער פאן איהנען פערשפאטטעט אונד פערפאלגט. זא מוזט ענדליך איהר זינדענמאאס פאלל געווארדען, זיא ווארען ווידערשפענסטיג אונד דוא קאננטעזט לאנגער ניכט פערצייהען. אונד זא וואורד דער הייטיגע טאג, אן וועלכעם דיא וויעדערהער=

סטעלּלער דעז געזעטצעס (עזרא חונד נחמיה) געסטאָרבען זינד, חיין חונגלוקזעליגעס פֿאָר חונזער פֿאָלק. אַן דיעזעם טאַגע, ווחורדע ירושלים פֿאָם קאָניגע פֿאָן בבל ענג חיינגעשלאָססען חונד געזעריעטה חין גראָסע נאָטה. וויר פֿאַזטען הייטע חונד פיינינגען חונזערן לייב, אָ דאַס זיך חויך דאַז געזעצטע בייגען מאָכטע, דאַס וויר פֿעזט חין דעם פֿאָרזאַטץ פֿערהאַררען, דיר טרייא צו דיענען, חונד דיא וואָרטע דיינער לעהרע סטעטז צו הערצען צו נעהמען. געדענקע דיינעז בונדעז מיט אברהם, יצחק חונד יעקב חונד דיינער פֿערהייסונג, חונז ניא גאַנץ צו פֿערוועלפֿען. מאָגע יעדער פֿאָן חונז דיר חיינען טעמפעל חין זיינעם הערצען ערריכטען חונד זיך היילינגען, דאַס דוא חין חיהנען וואָהנעזט עוויגליך. געדענקע דער געמיינדע, פֿאָרמאַלז דיר ערוואָרבען, דעז סטאַממעז, דען דוא דיר צום חייגענטהום ערקאָרען. לאַס דען לעריקנירטטען ניכט בעשאַמט ענטוויכען; דאַס אַרמע חונד בעדירפֿטיגע דיינען נאַמען פרייזען עוויגליך. אמן

אן תענית אסתר.

דוא אַללערהייליגזטער, דער דוא חונטער לאָבגעזאַנגען ישראל'ס טהראָנזט, דיר פֿערטרויען חונזרע פֿאַטער, פֿערטרויטען דיר חונד, דוא האַלפֿזט חיהנען חוז; צו דיר טריען זיא חונד פֿאַנדען רעטטונג. יאַ אַללגיטיגער פֿאַטער, ווער דיר פֿערטרויט, ווירד ניכט צו סטאַנדען. וויא וואונדערבאַר זינד דיינע לייטונגען! דוא טזאָגזט וואונדען, האַזט אַבער שאָן חיהרע היילמיטטעל פֿאָרהער בערייטעט. זאָ טריטט אַם הייטיגען טאַגע דיא רעטטונג חונזרעס פֿאָלקעז דורך מרדכי חונד אסתר פֿאָר חונזערע ערחיננערונג. חום זיינעס גלויבענז ווילּלען ווחורדע מרדכי פֿערפֿאָלגט, וויל ער זיך ווייגערטע חיינעם מענשען געטטליכע עהרע צו ערווייזען, ברראַכטע ער זיין פֿאָלק חין געפֿאַהר. אַבער עבען דיעזעל מרדכי האַטטע, וויל ער דעם געטטליכען געבאָטע געזאָס: „פֿירכטע גאָטט חונד דען קאָניג, מיט חויפֿרוהרערן לאַס דיך ניכט חיין,‟ דאַז לעבען דעז קאָניגס געררעטטעט, דיא רעטטונג זיינעס פֿאָלקעז פֿאָרבערייטעט. זיינע פפֿלעגעטאָכטער אסתר, דיא חים קאָניגליכען פאַלאַזט חיהרעם ערליעהער זאָ געהאָרכטע, וויא זיא עס מיט חיהרער פֿריהעזטען יוגענד געוואָהנט וואַר, וואַגטע חיהר לעבען פֿיר דיא רעטטונג חיהרעז פֿאָלקעז, אַז מרדכי חיהר זאַגען ליעס: „ווער וויס, ביזט דוא ניכט פֿאָן גאָטט נור פֿיר

דיע:ע געפחהרפחללע לייט לור קחניגין ערהחבען ווחרדען?״ לחס חויך גוטיגער גחטט חונ: חונ:ערן בערוף ניח פערקעננען, חונד סטחרקע חונ:ערן וויללען, סטעט: חיט חויפחפפערונג חונ:ערס חייגנען פחרטהייל:, דח: בע:טע לוק הייל דער חענטען לו פחלל-בריגגען. ענטפערנע דיך ניכט פחן חונ: ווענן דיח נחטה נחהע חי:ט, ווענן ניעמחנד העלפען מחג. דוח פערחכטע:ט, דוח פער-טשחהט דע: חרמען עלענד ניכט, דוח פערבירג:ט דיין חנטליטל ניכט ווענן ער לו דיר רופט. ווענן חונ: דיינע ווייזהייט חיט סטרחפען הייחזוכט, ווענן וויר חין געפחהרען גערחטהען, לחס חונ: דען חוטה ניכט פערליערען; חבער לחס חונ: חויך ניכט חובערחוטהיג זיין חויף חייגנע קרחפט, זחנדערן וויח אסתר רעטטונג:-פער:וכע חיט געבעט לו דיר, ערהחרער דע: געבע-טע:, חנפחנגען, חונד דוח ווירי:ט חונ: סטעט: חין געפחהרען בייסטעהען. דיח פיינדע דיח חונ: חונפערטוולדעט חנפיינדען חונד פערפחלגען, ווערדען זיך חין חיהרען חייגנען נעטלען פער-סטריקקען חונד בעטחמט לורוקטרעטען מוססען, וויח עס דעם המן ערגחנגען חי:ט.

חונד זינד וויר דחנן געדעטטעט, סטימטען וויר דיר דחנק-חונד פריידענליעדער חן, פייערן וויר דחנקפע:טע דיר לו עהרען, דחנן, ח דחנן, לחס חונ: ניכט פערגעססען דיינען וויללען לו טהון. לחס חונ: ניכט פערגעססען, דחס דיח חפפער דיח דיר חן-ווחהלגעפחלליג:טען זינד, חין חונטערסטיטלונג דער חרמען בע-סטעהען. וויח עס חין בוכע אסתר הייסט: „דיח טחגע דיח חיהנען. פערוווחנדעלט ווחרדען זינד חוי: טרויריגקייט חין פריידע, חוי: טרויער- חין פייערטחגע, זחללען לוי:- חונד פריידענטחגע זיין, חן דענען פריינדע חיינחנדער געשענקע שיקקען, חונד חן וועלכען דען חרמען גחבען גערייכט ווערדען.״ דחנק חונד לחב, פריידע חונד ווחהלטהחטיגקייט חי:ט דער קחרחקטער דער חי:-רחעליטישען פע:טע, דיעס ווחללען וויר סטעט: בעחבחכטען. חונד דוח, עוויגער, ווירי:ט חונ: סטעט: רעטטען חונד זעגנען, דחס וויר חונ:רע ווחהלטהחטיגען געזיננונגען בעטהחטיגען קחננען, דיר לום פרייזע חונד לום הייל חונ:רער זעעלע. אמן

דיא דרייצעהן גלויבענס-ארטיקעל.

1 חיך גלויבע חיט חונפערברוכליכער טרייע, דחס דער שחפפער, געלחבט זייח זיין נחמע! דער שחפפער, חונד רעגיערער חללער

וועזען זייא, דער אַללײן אַללעז הערפאָרגעבראַכט, אַללעז גע-
טעהן לאַססען, אונד אויך אַללעז ענטסטעהן לאַססען ווערדע.

2 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, איינציג זייא; דאַס קיינע איינהייט אין אירגענד איינער פֿערהאָלטניססע דער זיינען גלייכע, אונד דאַס אויזשליעסליך ער אונזער גאָטט וואַר, איזט אונד זיין ווערדע.

3 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, קיין קאָרפער זייא, דאַס קיין מענט-
ליכער בעגריפף איהן ערפאַססען אונד קיינע בילדליכע פאָר-
סטעללונג איהן בעצייכנען קאָננע.

4 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, דער ערסטע וואַר אונד דער לעטזטע זיין ווערדע.

5 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, אַללײן נור אַנגעבעטעט ווערדען דורפע, אונד קיין אַנדערע וועזען אַנבעטונגזווירדיג זייא. —

6 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס אַללע פערקונ-
דיגונגען דער פראָפהעטען, וואַהרהאַפט, אונד אונלייגבאַר זינד.

7 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, אַן דיא לויטער-
קייט דער ווייזאַגונגען אונזערעס לעהרערס משה. אונד דאַס ער דער פאָרנעהמסטע אַללער פֿרוהערען אונד שפעטערען פראָפהעטען געוועזען זייא.

8 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דיא פאָר-
האַנדענע לעהרע, אין איהרעם געגענוואַרטיגען אומפאַנג אונד איהרער פאָללסטאַנדיגקייט, אונזערם לעהרער משה איבערליעפערט וואָרדען זייא.

9 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, דיעזע לעהרע אונפעראַנדערט לאַס-
סען, אונד אויך קיינע אַנדערע לעהרע אַן איהרע סטעללע זעטצען ווערדע.

10 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער, געלאָבט זייא זיין נאַמע, אַללע האַנדלונגען דער מענשען קעננע; דענן עס הייסט: „ער, דער איהרע הערצען געביל-
דעט, בעמערקט אויך איהרע האַנדלונגען.“

11 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער טאָפפער,

געלאָבט זייא זיין נאַמע, דיא בעפאָלגונג זיינער געבאָטע
בעלאָהנע, אונד דיא איבערטרעטונג דערזעלבען בעסטראַפע.

12 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, דאַס דער ערלאָ־
זער קאָממען ווערדע, אונד זיין זאַימיגעס אויזבלייבען מאַכט
מיינע טאָגליכע ערוואַרטונג ניכט וואַנקענד.

13 איך גלויבע מיט אונפערברוכליכער טרייע, אַן דיא אויפער־
סטעהונג דער טאָדטען, ווענן דער גנאַדענפאָללע ווילע דעז
שאָפפערז עס בעשלאָססען ווערדע — געפריעזען ווערדע זיין
נאַמע, האָכגעלאָבט זיינע ערוועהנונג אין אונענדליכער עוויג־
קייט. אויף דיינע הילפע האָפפע איך, עוויגער. איך האַררע,
עוויגער, אויף דיינען ביישטאַנד. עוויגער, אויף דיינע ער־
רעטטונג פערטרויע איך.

מאָרגענס אונד אַבענדס נאַך אַללען געבעטען.

אָ, דאַס דאָך דער עוויגע אונזער גאָטט פערנער מיט אונז זייא, וויא ער מיט אונזערן פֿאָרעלטערן געוועזען, אונז ניא פער־לאַססע, אונד ניא פערשטאָססע; זאָנדערן אונזער הערץ צו זיך נייגע, דאַמיט וויר אין זיינען וועגען וואַנדעלן, אונד אַללע זיינע בעפֿעהלע, געזעצע אונד פאָרשריפטען בעאָבאַכטען, דיא ער אונזערן עלטערן בעפֿאָהלען האַט; אונד דאַס דיזע מיינע וואָרטע, דיא איך פֿלעהענטליך צום עוויגען געשיקט, דעם עוויגען אונזערם גאָטטע נאַהע זיין מאָגען טאַג אונד נאַכט! דאַמיט זיינעם דיע־נער אונד זיינעם פֿאָלקע ישראל רעכט פערשאַפפט ווערדע צו יעדער צייט אונד ביא יעדעם פֿאָרפֿאַללע. דאַדורך ווערדען אַללע פֿאָלקער דער ערדע ערקעננען, דאַס דער עוויגע אַללײן גאָטט זייא, אונד אויסער איהם קיינער. — צייגע מיך אין דיינער פֿראָממיגקייט, אָ עוויגער! דען טאַדענפֿראָהען צום טראָסט, עבנע דיינע וועגע פֿאָר מיר! איך וואַנדלע אין מיינער אונשולד, ערלאָזע מיך! זייא מיר גנאָדיג, דען איך בין איינזאַם אונד בעדראָנגט. נון שטעהט מיין פֿוס אויף עבנער באַהן, אונד איך דאַנקע אין קאָהרען דעם העררן. ער זייא מיין הוטער, ער בעשאַטטע מיך, מיר צור רעכטען! פֿאָם עוויגען קאָממט מיינע הילפֿע, דער הימ־מעל אונד ערדע שוף. דער עוויגע בעהוטע מיינען אויסגאַנג אונד איינגאַנג צום לעבען, צור גליקזעליגקייט, פֿאָן נון אַן ביז אין עוויגקייט. טויע פֿאָן דיינער הייליגען וואָהנונג, פֿאָם הימעל, אונד זעגנע דיין פֿאָלק ישראל אונד דאַז לאַנד וועלכעז דו אונז

געגעבען האַ:ט, וויח דוח חונ:ערן פּאָרפֿאַהרען לוגעשוואָרען האַ:ט. גאָטט דער עהרע! דיר ברינג חיך פריי: חונד דאַנק, דיר וויהע חיך איינען דיענ:ט טאַג חונד נאַכט. געזאָבט זייח דער חיינליגע חייניגע, דער פֿאָן עוויגקייט הער וואַר, חי:ט חונד זיין ווירד. עוויגער, אַזזמאַכטיגער גאָטט חי:רבאַעזס, קאָניג אַזזער קאָניגע, געזאָבט זייח ער! ער חי:ט דער חיחוער זעבענדע גאָטט חונד עוויג דויערנדע קאָניג, געזאָבט זייח דער נאַמע זיינעס הערר־ליכען רייכע: חיחוער חונד עוויג! חויף דיינע הוזפֿע האָפֿפֿע חיך עוויגער! אָאָגען אַזזע נאַליאָכנען, יעדע חיהרעך גאָטטע נאַכוואַנ־דעזן, חיך וואַנדזע חים נאַמען דע: עוויגען, זעבענדיגען גאָטטע:, חונד העררן דע: וועזטאַזז:. איינע הוזפֿע קאָמוט פֿאָם עוויגען, דער היחוערז חונד ערדע ערטאַפֿפֿען האַט. דער עוויגע רעגיערט חיחוער חונד עוויג! אמן

געבעט איינעז מענשען דער זיך דורך דען האַנדעל נאָהרט.

איינע הוזפֿע קאָמוט פֿאָם עוויגען דער היחוערז חונד ערדע געטאַפֿפֿען האַט. ווירך חויף דען עוויגען דיינע זאַ:ט, ער ווירד דיך פֿערפֿזעגען. בעאָבאַכטע חויפֿריכטיגקייט, זיהע חויף רעד־זיכקייט, עס גיעבט חיינע גזוקזיכע לוקונפֿט פֿור דען פֿריעדזיכען אענטען. פֿערטרויע חויף דען עוויגען, טהוע גוטע:, בזייבע חים זאַנדע חונד נאָהרע דיך רעדזיך. דער אַזזמאַכטיגע חי:ט איין הייז, חיהם פֿערטרויע חיך אָהנע נאַגען. איין זיעג, איין זאַיטענספיעז חי:ט גאָטט, ער חי:ט איר סטעטע: לור הוזפֿע. עוויגער הערר דער וועזט! חין דיינער הייזיגען טריפֿט הייסט עס: „ווער חויף גאָטט פֿערטרויעט, דען חומגיעבט וואָהזוואָזזען.“ פֿערנער הייסט עס: דוח ערנאָהר:ט אַזזע וועזען. עוויגער, גאָטט דער וואַהרהייט, גיעב זעגען חונד גזוק חין איין האַנדעווערק חונד חין איינע געשאַפֿטע, דאַס חיך איך חונד איין הויז קוואַערזאָ: ערנאָהרע חויף ערזויבטע ווייזע, אָהנע חובערטרעטונג חיינע: געזעטזעס, לום זעבען חונד לור גזוקזעזיגקייט.

אָ אַזזמאַכטיגער, דער דוח יעדעם געשאַפֿטע נאַהרונג בעריי־טעזט, יעדע: וועזען נאַך זיינער אַרט בעקזיידעזט חונד ערהאַזט:ט! ערהאַזטע חונד ערנאָהרע איך חונד איין הויז חונד גאַנץ ישראל, אָהנע טאָערץ, אָהנע חובערטרעטונג חיינע: געזעטזעס, אָהנע שאַנדע, אָהנע בעשאָמונג. גיעב חונ: חונזרע נאַהרונג חוי: דיינער הייזיגען סטעטע: געפֿוזזטען האַנד, חונד ניכט דורך דיח האַנד

דער מענשען. מאגע אונזרע נאהרונג שטעטס בערייט זיין, עהע
דרינגענדע נאטה איינטריטט, אויף דאס וויר אונס פֿריידיג מיט
דיינעם געזעטצע בעשעפֿטיגען, אונד אללע דיינע געבאטע אהנע
הינדערניססע בעאבאכטען קאננען! מאגע אונזער אויגע ניא נאך
דעם טישע פֿרעמדער מענשען שמאכטען, אונד מאגען וויר, אום
דער נאהרונג ווילען, ניעמאנדען אלז דיר אונטערטהאניג זיין.
מאגען וויר שטעטס אים שטאנדע זיין, אונס אנשטאנדיג צו קליי=
דען, דאס וויר ניא צו דעמוטהיגונג, ערנידריגונג אונד הערא=
בזעטצונג קאממען. בעגליקקע אונס פֿיעלמעהר, דאס וויר אים
שטאנדע זיין מאגען, גאסטפֿרייהייט צו איבען, אלמאזען צו געבען,
אונד געפֿאלליג צו זיין געגען יעדען מענשען, אונד שיקקע אונס
אימער ווירדיגע געגענשטאנדע דער וואהלטהאטיגקייט צו, דענען
וויר וואהלטהון קאננען. אמן

דיא צעהן געבאטע. *)

אונד דער עוויגע רעדעטע אללע דיעזע ווארטע, וויא פֿאלגט:
1 איך בין דער עוויגע דיין גאטט, דער איך דיך אויס דעם עגיפּ=
טענלאנדע, אויס דעם הויזע דער סקלאפֿען געפֿיהרט האבע.
2 דוא זאללסט קיינע אנדרע געטטער האבען, פֿאר מיינעם
אנגעזיכטע. דוא זאללסט דיר קיין געטצענבילד מאכען, אויך
קיינע אהנליכע געשטאלט, פֿאן דעם וואס אבען אים הימעל,
אדער אונטען אויף דער ערדע, אדער אים וואססער אונטער=
האלב דער ערדע איזט; דוא זאללסט דיך פֿאר איהנען ניכט
בוקקען; אויך זיא ניכט געטטעסדיענסטליך פֿערעהרען; דענן
איך דער עוויגע דיין גאטט בין איין אייפֿערפֿאללער גאטט,
דער מיססעטהאט דער פֿאטער אהנדעט, אן קינדערן,
ענקעלן אונד אורענקעלן, נאמליך ביא דענען דיא מיך האססען,
דער אבער גנאדע ערצייגט ביז אין טויזענדסטע געשלעכט
דענען דיא מיך ליעבען אונד מיינע געבאטע האלטען.
3 דוא זאללסט דען נאמען דעס עוויגען דיינעס גאטטעס ניכט
מיסברויכען; וועדער פֿערגעבליך, נאך צו איינער אונוואהרהייט

*) עס איזט איין פֿראממער געברויך, דיא צעהן געבאטע טעגליך צו לעזען
אום זיא דעם געדעכטניססע איינצופּרעגען; זיעהע אונזער קהלת שלמה
צווייטע פֿערמעהרטע אונד פֿערבעססערטע אויפֿלאגע זייטע 21 הנובר
יבא גואל ישראל לפ"ק.

חויםספרעכען; דענן דער עוויגע ווירד ניכט חונגעשטראַפט לחַססען דעניעניגען, ועלכער זיינען נחַמען מיסברויכט.

4 זייח סטעטס חיינגעדענק דעס רוהעטחַגעס חוס חיהן צו היי־ליגען. זעכס טחַגע קחַנסט דוח חַרבייטען, חונד חַללע דיין געשחֲפט פערריכטען, דער זיבענטע טחַג חַבער חיזט חיין רוהעטחַג, דעם עוויגען דיינעם גחָטטע צו עהרען; דוח זחָללסט קיין החַנדוועלק פערריכטען, ווערער דוח זעלבסט, נחָך דיין זחָהן חָדער דיינע טחָכטער, דיין סקלחַפע, חָדער דיינע סקלחַפין חויך ניכט דורך דיין פיעה חָדער דורך דען פרעמ־דען, דער זיך חין דיינען טהחָרען חויפהחָלט. דענן חין זעכס טחַגען החַט דער עוויגע הימעל, ערדע חונד מעער, נעבסט חַללעם וואַס דחַרין חיזט, פערפערטיגעט חונד חַם זיבענטען טחַגע גערוהעט, דחַרום החַט דער עוויגע דען טחַג דער רוהע געזעגנעט חונד חיהן הייליג ערקלחָרט.

5 עהרע דיינען פחַטער חונד דיינע מוטטער! דחַמיט דוח לחַנגע לעבעסט חויף דעם ערדרייכע, וועלכעס דער עוויגע דיין גחָטט דיר גיעבט.

6 דוח זחָללסט ניכט מחָרדען.
7 דוח זחָללסט ניכט עהעברעכען.
8 דוח זחָללסט ניכט סטעהלען.
9 דוח זחָללסט ווידער דיינען נחָכסטען ניכט חויסזחַגען, חַלס חיין פחַלשער צייגע.
10 דוח זחָללסט דיך ניכט געלוסטען לחַססען דיינעס נחָכסטען הויז, חונד זחָללסט קיינע בעגיערדע החַבען נחַך דיינעס נחָכסטען וייב, נחַך זיינעם סקלחַפען, נחַך זיינער סקלחַפין, נחַך זיינעם חָכזען, נחַך זיינעם עזעל, חָדער נחַך חַללעם וואַס דיין נחָכסטער בעזיטצעט.

מאָרגען־ אינד אַבענד־ געבעט.

גחָטט! זחָ וויח זיך דיח זחָננע חיבער דען החָריזחָנט ערהעבט, חונד מיט חיהרען חַללעס בעלעבענדען סטרחַהלען, נחַך חונד נחַך, פחָן חיינעם ענדע דער ערדע צום חַנדערן, ליכט חונד ווחַרמע פערברייטעט, זחָ ווירד חַללעס וואַס חיזט חונד וואַס לעבט, רעגע, חונד פרייעט זיך זיינעס חונד לעבענס; זחָ ערווחַכען חויך טויזענדע מיינער מיטמענשען צו מחַנניכפחַלטיגען געשחֲפטען חונד פערריכטונגען, חונד חַללע נחָהרען זיך חוס חייניגע טריטטע

דעם ליעבע, דאַס דוא איהנען פֿאָרגעזעצט האַסט. וויא מאַנניכ=
פֿאַך זינד דיא געשעפֿטע, דיא אַבזיכטען אונד בעסטרעבונגען
דער מענשען, פֿאָם פּאַלאַסטע ביז צור היטטע! יעדער נימט
אַם מאָרגען דען פֿאַדען זיינער געדאַנקען דאַ ווידער אויף, וואָ
ער איהן געסטערן פֿאָם שלאַפֿע איבערוועלטיגעט, פֿאַללען ליעס.
יעדער מענש זעצט זיינען גאַנג פֿאָרט דורך וויסטען אָדער
בלומענגעפֿילדע, צווישען דאָרנען אָדער ראָזען. אַללעס שיינט איינ=
אַנדער אין זיינעם לויפֿע, אין זיינען בעמיהונגען אויפֿצוהאַלטען,
צו הינדערן, צורוקצושטאָססען; אַללעס שיינט ווידערשפרוך אונד פֿער=
וויררונג צו זיין; אַבער אַללעס געשיהט אונטער דיינער אויפֿזיכט
אונד לייטונג. אונד זאָ ווירד אַללעס אָרדנונג אונד איבעראיינ=
שטיממונג, אַללעס אונפֿעהלבאַרעס מיטטעל, דיינע האָכזטען אַב=
זיכטען צו ערדייכען אונד צו בעפֿאָרדערן. וויא פֿערשידען איזט
ניכט דער צושטאַנד, אין וועלכעם יעדעס מיינע ערדענברידער
אונד שוועסטערן צום לעבען ערוואַכען! וויא פֿערשידען דער גראַד
איהרער בילדונג, איהרער ערקעננטניס, איהרער טוגענד אונד
גליקזעליגקייט. היער איזט ליכט אונד וואַהרהייט, דאָרט פֿינסטער=
ניס אונד איררטהום; היער טוגענד אונד פֿרייהייט, אונד דאָרט
לאַסטער אונד קנעכטשאַפֿט; היער וואָננע אונד פֿריידע, דאָרט
יאַממער אונד עלענד. גאָטט, דוא זיעהסט, דוא קעננסט זיא אַללע
דיינע מענשען, דוא ליעבסט זיא אַללע, זיא זינד אַללע דיינע גע=
שעפּפֿע, דיינע קינדער; אַללע פֿאָן דיר צור גליקזעליגקייט בע=
שטיממט. אין אַללען פֿערשלינגונגען דעס לעבענס, דורך אַללע
שיקקונג אונד בעגעגניססע, מיססען דיא מענשען פֿריה אָדער
שפעט, היער אָדער דאָרט, דאַס ווערדען, וואַס געשעפּפֿע דיינער
האָכזטען ווייזהייט אונד גיטע, וואַס קינדער דעס ליעבעפֿאָללען פֿאַטער=
זיין אונד ווערדען קאָננען אונד זאָללען. אַבער דיינע געדאַנקען זינד
ניכט אונזערע געדאַנקען, אונד דיינע וועגע זינד ניכט אונזערע
וועגע (ישעי' נ"ה ח'). אונז אומגיבט פֿינסטערניס, אונד פֿאָר דיר
ליעגט אַללעס אים העללסטען גלאַנצע דאַ. דוא אומפֿאַססעסט דיא
גאַנצע אונערמעסליכקייט דער צייט אונד דעס ראומעס. אונד דאַס זאָלל
מיך בערוהיגען אונד טרעסטען, ווען איך מיר דען צושטאַנד
אונד דאַס שיקזאַל מיינער מיטמענשען ניכט ערקלערען, אונד ניכט
יעמער מיט הייטערער פֿריידע אויף זיא הינבליקקען קאַן. איך
ערקעננע, פֿיהלע אונד דאַנקע עס דיר, אָ אַללגיטיגער, מיט גע=
ריהרטעם הערצען, דאַס איך פֿאָר פֿיעלען מיינער מיטברידער

אויף ערדען בעגליקט בין; דאַס איין אויגע זיך ביים הינבליק אויף זיא ערווייטערט, דאַס איך אַללע מיט ליעבע אומפֿאַססען קאַנן, אונד דאַס איין הערץ זיך צו דיר, אונזערם געמיינשאַפֿטליכען פֿאַטער ערהעבען, אונד אין דיר בערוהיגען קאַנן. וועלך איין גליק, וועלך איינע זעליגקייט איזט דאַס, דאַס איך דיך אַללגיטיגער קעננע, אונד מיך גלויבען אַן דיינע איינהייט געבאָרען אונד ערצאָגען בין, דאַס איזט דער גרונד אונד דיא קוועללע אַללער פֿאָרציגע דיא איך ערפֿרייען. אָ מעכטע זיך דיעזע קוועללע דעס הייל: אונד דעס זעגענס אַללען מענשען עפֿפֿנען, מעכטען אַללע דיינען נאַמען היילינען! מעכטען אַללע דיין דאַזיין, דיינע גרעססע, דיינע העררליכקייט דיינע פֿאַטערליעבע ערקעננען אונד פֿערהערליכען. לאַס, אָ גאָטט, מיך אונד אַללע, דיא דיך אונד דיינע קינדער אויף ערדען ליעבען, הייטע אונד אימערדאַר אין דיינער ערקענטניס צונעהמען, אונד דיינע וואָהלטהעטיגען אַבזיכטען צום בעסטען דער מענשען נאַך קרעפֿטען אונפֿערדראָססען מיט פֿריידיגעם אייפֿער בעפֿערדערן העלפֿען. לאַס מיך פֿראָה פֿאָן דיינער גנאַדע הערען; דענן איך פֿערטרויע אויף דיך! לייטע מיך דען וועג דען איך געהן זאָלל, דענן צו דיר ערהעבע איך מיינע זעעלע! אמן

דעזגלייכען.

גאָטט, מיט דיר אונד דורך דיך, פֿאַנגע איך וויעדער איינען טאַג דעס לעבענס אַן, ווענן איך דאַס ערנייערטע געפֿיהל איינעס לעבענס צור פֿריידע אונד צום דאַנק געגען דיך, דעם געבער אונד ערהאַלטער דעסזעלבען, ערמונטערט; זאָ פֿאָדערט עס מיך אויך צום נאַכדענקען אויף. פֿערפֿליעסט גלייך יעדער טאַג זעהר שנעלל דאַהין; שיינט גלייך יעדער נור איין געריינגער טהייל איינער לעבענסצייט צו זיין: זאָ איזט דאָך יעדער זעהר וויכטיג פֿיר מיך, אונד אָפֿט עבען זאָ וויכטיג פֿיר אַנדערע. וויא פֿיעל קאָממט ניכט אָפֿט אויף דען ענטשלוס איינעס אויגענבליקס, אויף וועניגע שנעלל פֿערהאַנדעלטע וואָרטע, אויף דען געבראַוך אָדער מיסברויך איינער שטונדע, אויף איינע פֿערזוימטע, אָדער איינע טריי ערפֿיללטע פֿפֿליכט, אויף איינען פֿעהלטריט, אָדער אויף איינען זיעג איבער זיך זעלבסט, אויף איינע גוטע אונד רעדליכע, אָדער אויף איינע בעזע אונד ניעדריגע האַנדלונג אַן! וויא אָפֿט האָנגט ניכט דיא רוהע אונד דער וואָהלשטאַנד, דיא צופֿריעדענהייט, דער גוטע רוף איינצעלנער פֿערזאָנען אָדער גאַנצער פֿאַמיליען

דאַפֿאָן אַב! וויא לאַנגע ווירקט אָפֿט דאַס, וואַס איין אויגענבליק דער איבעראיילונג אונד דער ליידענשאַפֿט געטהאַן ווירד, נאָך איין פֿערבאָרגענען פֿאָרט. אָ גאָטט, לאַס דאַס ניכט דער וואַהר-הייט דען פֿעהל איינעס לעבענס ערהעלען, אונד דיינען גייסט איך אויף דעסעלבען לייטען אונד פֿיהרען, דאַס איך יעדען, אונד אויך דען הייטיגען טאַג, זאָ היינברינגע, דאַס ער איר אונד אַנדערן וואָהלטהאָטיג ווערדע! גיעב, דאַס איך הייטע אונד אַללע טאַגע פֿאַר דיינעם אַנגעזיכט, איין דער עמפֿפֿינדונג דיינער געגענוואַרט וואַנדלע. יאַ שטעטס וויל איך אויף דיך אונד דיינען ווילען האָרען; שטעטס אַן דיך, אַן דיינע האָכשטע פֿאָללקאָממענהייט, אַן דיינע אָבעראויפֿזיכט אונד הערששאַפֿט איבער אַללעס; שטעטס אַן איינע אַבהאָנגיגקייט פֿאָן דיר דענקען, אונד אַללעס; איין רוק-זיכט אויף דיך אונד דיינען הייליגען ווילען בעטראַכטען אונד בעאורטהיילען, טהון, אונטערלאַססען, דולדען, ליידען אונד געניעס-סען. אַללעס וואַס איך פֿאָן דיר ענטפֿערנט, אַללעס וואָבייא איך דער געדאַנקע אַן דיך אונד דיינע געגענוואַרט ערשרעקקען אונד בעאונרוהיגען ווירדע: דאַס וויל איך אַלס טהאָריך אונד באָזע פֿליהען אונד אונטערלאַססען. נור דאַס וויל איך טהון, וואָבייא איך געטראָסט אונד פֿראָה געגען דען הימעל בליקקען, אונד אַן דיך דענקען דאַרף. לעהרע מיך איינע טאַגע מעססען, אויף דאַס איך וויזע ווערדע, אונד קיינען טאַג איינעס לעבענס פֿערליערע, דענן פֿערלאָרען איסט יעדער טאַג, דער פֿאָריבערגעהט אָהנע אונס דיא ערינערונג אַן איינע גוטע טהאַט צוריקצולאַססען. שטאַנדהאַפֿט אונד רוהיג וויל איך איינען לעבענסוועג פֿאָרטזעטצען, בין איך איר נור בעוואוסט, שטעטס זאָ געהאַנדעלט צו האַבען, דאַס איך דיינעס בייפֿאַללס געוויס זיין דאַרף. לאַס איך, אָ גאָטט, דורך דאַס לאָב אונד דען טאַדעל דער מענשען ניכט איררע ווערדען. איך וויל צופֿריעדען זיין אונד געטראָסט, ווענן איינע אַרבייטען אונד בעמיהונגען דען אויסגאַנג אונד דאַס גוטע ניכט בעווירקען, דאַס איך איר דאַפֿאָן פֿערשפּראָכען האַטטע. אונטער דיינער אויפֿזיכט, אַללווייזער! בלייבט דאָך ניא דאַס גוטע אָהנע ווירקונג, ווענן זיא אונס גלייך פֿערבאָרגען איסט; אונד יעדע טרייע אונד געוויססענהאַפֿטע אַנווענדונג אונזרער האַבע אונד קראַפֿטע, אונזרער צייט אונד אונזרעס פֿערמאָגענס, ברינגע אונס דער פֿאָלל-קאָממענהייט דעס צוקונפֿטיגען לעבענס (עולם הבא) נאָהער. איך האַבע דיך אַללווייזענדער, אַללגיטיגער, שטעטס פֿאָר אויגען

חונד ווערדע ניאאער וואַנקען, איינע וועגע ניח פערפעהלען,
חונד דאַס ליעל איינער גליקזעליגקייט, לו וועלכעם ער מיך פיה־
רען ואָלל, געוויס עררייכען. עס פרייען זיך אַללע, דיח דיר
פערטרויען; עוויגליך לאָבפרייזען, דאַס דוח איין טירק ביזט
חיבער זיח. פראָהליך לאַס זיח זיין חין דיר, דיח דיינען נאַמען
ליעבען.- אמן

דעזגלייכען·

גאָטט, יעדער נייע טאַג חיזט חיין געטענק דיינער גיטע.
חונד וויח פיעל טיינקט מיר ניכט דיינע גיטע מיט יעדעם נייען
טאַגע! מאַנניכפאַלטיג חונד גראָס זינד איינע בעדירפניססע; זיח
ערנייערן חונד פערפיעלפעלטיגען זיך פאַזט טעגליך; טעגליך לערנע
חיך מעהר טאָנע חונד גוטע קעננען חונד פערלאַנגען. דיח
בעגיערדע חונד דאַס בעסטרעבען נאַך ערקעננטניס, בעגלייטען
מיך, חונד ווערדען מיט יעדעם טריטטע דען חיך נאַך דעם ליעלע
טהוע, מיאאער סטערקער. אַבער מיט יעדעם נייען טאַגע,
טיינקט דוח מיר חויך נייע מיטטעל חונד קרעפטע, יעדען בעי־
דירפניססען אַבלוהעלפען חונד דיעזע בעגיערדען מעהר אָדער וועני־
גער לו בעפרידיגען· טעגליך אָפפנעזט דוח מיר חויפ נייע דען לו־
גאַנג לו אַללען גיטערן חונד רייכטהימערן דער נאַטור, לו אַללען
שעטלען דער ווייזהייט, לו אַללען טראָזטונגען חונד זעליגקייטען
דער רעליגיאָן; חונד טעגליך קאַנן חיך דאַרוי נאַהרונג חונד
סטערקונג פיר קערפער חונד גייזט, פריידען דער געגענווערטיגען
חונד דער לוקינפטיגען לעבענס שעפפען. יעדע חיימערונג איינער
קרעפטע, יעדע אַנווענדונג חונד ענטוויקלונג איינער פעהיגקיי־
טען; יעדער פאָרטשריטט חין דער ערקעננטניס חונד חין דער
טוגענד; יעדע עמפפינדונג איינער וואָרדע חונד איינער בעסטימ־
מונג; יעדער געדאַנקע אַן דיך, איינען שעפפער חונד פאַטער;
יעדער בליק חויף דיינע העררליכען חונד שענען ווערקע חונד חויף
דיינע ווייזע רעגיערונג; יעדע אַנגענעהמע חונד נוטנליכע פער־
בינדונג מיט איינען מיטמענשען חיק בירגערליכען חונד הייזליכען
לעבען; יעדער פריינדשאַפטליכע חוּאגאַנג, יעדע פערטרויליכע
געספרעך מיט חיהנען; יעדער דיענזט חונד יעדע הילפע, דיח
חיך חיהנען לייזטע, אָדער פאַן חיהנען ערהאַלטע; יעדע מיט־
טהיילונג חונזרער געגענווערטיגען געדאַנקען חונד עמפפינדונגען,
חונד יעדע אַננעהרונג חונזרער הערלען גיגען חיינאַנדער; יעדע
פראָהע חויזיכט דיח זיך מיר ערעפפנעט, חונד יעדער זיעג

חוֹבער חיינע זיידענטחַפט, חַזזע:. חַזזע: קחַנן חיר זו:ט חונד פֿריידע געוווֹהרען. חַזזע: הייסט חיך חייכען זוין געטרחָ:ט פֿחָרט־ :עטזען ; חונד דיע:עס זעבען חונד חַזזע ויינע בעטווערדען ניכט חַז: חייכע זחַ:ט , :חָנדערן חַז: חיין קחָ:טבחַרע:ס געטעגק דיינער גוֹטע, חַז: חייכע חונטחֿטזבחַרע וחָהזטהחַט בעטרחַכטען. גיב, חָ גחָטט, דחַס חיך דחַ: טחָּנע חונד גוטע חין דיינער וועזט חונד חונטער דען מענטען ניכט חוֹבער:עהע! דחַס חיך דחַ: גוטע חונד חַנגענעהמע חין דער וועזט ניח געדחַ:קענזחָ: עמפפינדע, חָהנע מיך זו דיר דעק געבער דער:עזבען, זו ערהעבען. זחַס מיך פֿחָן דען זערסטרייחונגען דע: זעבדנ: ניכט געהינדערט ווערדען, זו :חַממעזן חונד חייכען פֿרייען, פֿרחָהען בזיק חויף דיך חיין פֿחַטער חיק היממעז זו ווערפֿען. זחַס קיין פֿחָרחורטהייז, קיינע חוֹבזע זוינע, קיין בייספיעז חַנדרער מיך פֿערזייטען, מעהר חויף דחַ: בחָּ:ע חַז: חויף דחַ: גוטע זו :עהן, דחַ: מיך חוזגיבט! חָּזפֿכע מיין הערז מיממער מעהר דעק חיינדרוק יעדער עדזען חונטוזדיגען פֿריידע, דיח :יך מיר דחַרביעטעט. דיעס חי:ט דער דחַנק, וועזכען דוח חַזזגוֹטיגער פֿוֹר דיינע וחָהזטהחַט פֿחָן חונ: פֿחָרדער:ט. חָ מחָּכטע, מיין גחַנזע: זעבען חיינע חיממערווחֹה־ רענדע זחָבפריי:ונג דיינער גוֹטע :יין. בעֿנעדייע מיינע :עעזע דעק הערן, חַזז מיין חיננערע: זחָבע :יינען הייזיגען נחַמען. מיינע :עעזע, בענעדייע דעק הערן חונד פֿערגיס ניכט חַזזער :יינער וחָהזטהחַטען. אמן

דעזגלייכען ;

וויח דחַ: קינד, :חָבחַזד עס פֿחָק טזחַפֿע ערווחַכט, נחַך :יינער זחֿרטזיכען מוטטער, חָדער נחַך :יינעק זיעבעפֿחָזזען פֿחַטער בזיקט חונד :יך :יינע: דחַ:יינ: פֿרייעט: :חָ :יעהט מיין חויגע :חָ בחַזד עס :יך חָּפֿפֿנעט, זו דיר, חָ גחָטט, עמפחָר, דער דוח דער רעכטע פֿחַטער חַזזער מענטען בי:ט, דיח דיך קעננען חונד פֿערעהרען; חונד דחַנק חונד פֿריידע דורכדרינגען מיין הערז, וועגן חיך חַן דיח :עזיגען פֿערהחֿזטניססע דענקע, חין וועזכען חיך געגען דיך סטעהע. יחַ, גחָטט, דיך קעננע, דיך פֿערעהרע, דיך זיעבע חיך חַז: פֿחַטער, חַז: מיינען פֿחַטער! דורך דיך בין חיך, דורך דיך בעסטעהע חיך, דיינע גחָּטטזיכע פֿחָר:יכט ער־ החֿזט דען חָדעק דע: זעבענ: חין מיר. דיין טוטז בעדעקט, דיינע קרחַפֿט בעזעבט, דיינע החַנד זייטעט חונד פֿוֹהרט מיך חויף דעק וועגע דע: זעבענ: ; :יח פֿוֹהרט מיך זוק זיעזע דער פֿחָזז־

קאָמעטנהייט, דאַ: דוא מיר בעסטימט האַ:ט. גאָטט, וואָ איזט
איין פֿאַטער, וויא דוא ביזט? זאָ מאַכטיג, זאָ ווייזע, זאָ אונ־
פֿערענדערליך גוטיג, זאָ נאַכזיכטספֿאָלל, זאָ פֿערטראָגענד? דוא
ליעבזט אונז, דיינע קינדער, וויט מעהר אַלז וויר אונז זעלבזט
ליעבען; דוא קעננזט אונז וויט בעססער אַלז וויר אונז זעלבזט
קעננען; דוא זאָרגזט וויט בעססער פֿוֹר אונזרע גליקזעליגקייט
אַלז וויר זעלבזט דאַפֿוֹר זאָרגען. וויא טהאָריכט, וויא ווידער־
ספרעכענד זינד אָפֿט אונזרע וואונשע! וויא עלענד וואורדע אונז
איהרע ערפֿיללונג מאַכען! וויא איינגעשראַנקט, וויא אַנגעלאַהפֿט
זינד סטעטז אונזרע איינזיכטען! וויא זעלטען וויססען וויר מיט
געוויסהייט, וואַז גוט, וואַז דאַז בעזטע פֿור אונז איזט. אונז
זעלבזט איבערלאַססען, וואורדען אונז איבעראַלל טיין אונד טיעמער
טייטען; וואורדע נור דאַז זינליכע, דאַז געגענווארטיגע זיינע
געוואַלט איבער אונז אויזאיבען; וואורדען וויר, אַך וויא אָפֿט,
דאַז בעזע דעם גוטען, דאַז שלעכטערע דעם בעססערן, דאַז פֿער־
גנוגען איינעז אויגענבליקקעז, איינער דויערהאַפֿטען בלייבענדען
פֿריידע פֿאָרציעהען. אַבער דיך, דען אַללוויססענדען, דען אַללווייזען,
קאַנן ניכטס טייטען. דוא קעננזט אַללע אונזרע בעדירפֿניססע אונד
דיא מיטטעל, זיא צו בעפֿרידיגען. דוא קעננזט אונזרע בעסטימ־
מונג אונד אַללע וועגע, דיא אונז צו דערזעלבען פֿיהרען קאָננען,
מיט אונטריגליכער געוויסהייט. דיינע פֿאַטערליעבע איזט האָכזט
ווייזע ליעבע; ליעבע דיא אונז דאַז בעזע, דאַז שאַדליכע פֿער־
וויגערט, וועגן עס אונז אויך נאָך זאָ וואונשענסווערטה פֿאָר־
קאָממט; ליעבע, דיא ליידען אונד טריבזאַלען איבער אונז פֿערהאַנגט,
וועגן אונז ליידען אונד טריבזאַלען גוט אונד הייליאַם זינד; ליעבע,
דיא אונז ניכט בלאָס פֿוֹר דיעזע, זאָנדערן אויך פֿוֹר דיא קונפֿטיגע
וועלט, ערציעהט, אונד אונז דאָרט איין עוויגעז גליק בעריייטעט.
יאַ, דוא ביזט פֿאַטער, דער ווייזעסטע, גיטיגסטע פֿאַטער, וועגן
דוא אונזרע וואונשע ערפֿיללזט, אונד פֿאַטער, וועגן דוא זיא ניכט
ערפֿיללזט; פֿאַטער, וועגן דוא אונז מיט וואָהלטהאַטען ערפֿרייזט,
אונד פֿאַטער, וועגן דוא אונז דיזעלבען דורך דיינע פֿאָרזעהונג
ענטציעהזט; פֿאַטער, וועגן דוא אונז זעגנעזט, אונד פֿאַטער,
וועגן דוא אונז צוכטיגעזט; פֿאַטער, וועגן עס אונז וואָהל געהט,
אונד פֿאַטער, וועגן עס אונז איבעל צו געהן שיינט; פֿאַטער,
וועגן דוא אונז קיינע לעבען איינפֿלאָססעזט, אונד פֿאַטער, וועגן דוא
אונז דורך דען טאָד איינז האָהערע לעבען רופֿעזט. אונפֿערמאָ־

דערליך אונד עוויג איזט דיינע פאַטערליעבע געגען אונז. קיין צופאַלל, קיינע ליידענשאַפט, קיינע צייט קאַנן זיא שוואַכען. זעלבסט ווען וויר זינדיגען אונד פעהלען, ענטציעהסט דוא אונז דיין וואָהלוואָללען אונד דיינע ליעבע ניכט. דוא שאָנעסט אונזער, וויא איין פאַטער זיינעס זאָהנעס שאָנט, אונד ערבאַרמסט דיך דערער דיא דיך פירכטען, וויא איין פאַטער זיך זיינער קינדער ערבאַרמט (תהלים ק"ג, י"ג). סטראַפסט דוא אונז, זאָ געשיעהט עס בלאָס צו אונזרער בעסרונג; אונד ניא קאַננסט דוא, דער דוא עבען זאָ וויזע אַלז מעכטיג ביזט, דיינען ענדצוועק פערפעהלען; אונד דער איזט קיין אַנדערער, אַלז אונז, דיינע קינדער, פראָהער אָדער שפּעטער, גליקזעליג צו מאַכען. אונד מיינען זאָלכען גאָטט, מיינען זאָלכען פאַטער זאָללטע איך ניכט איבער אַללעס ליעבען? מיינעם זאָלכען גאָטט, מיינעם זאָלכען פאַטער, זאָללטע איך ניכט דורך טהון אונד דורך ליידען ווילליג אונד פריידיג געהאָרכען? פאָן איהם זאָללטע איך מיך ניכט גערן פיהרען אונד רעגיערען לאַססען? איהם זאָללטע איך ניכט מיך אונד מיינע שיקזאַלע געטראָסט אַנ-פערטרויען? אונד אונטער זיינעם שוטצע אונד אין דער פערזיכערונג זיינער הולד אונד ליעבע, זאָללטע איך ניכט רוהיג אונד צופריעדען לעבען? יאַ גאָטט, דיר איבערגעבע איך מיך אַלז מיינעם פאַטער, גאַנץ אונד גאַר. אויף דיך וויל איך זעהן, אַן דיך מיך האַלטען, אין דיר מיך בערוהיגען, אונד פאָן דיר אַללעס גוטע מיט קינדליכער צופערזיכט ערוואַרטען. אונטער דיינער אויפזיכט דאַרף איך ניכטס אונגליק פירכטען. דיינע פירזאָרגע ווירד עס מיר אַן ניכטס, וואָס איך בעדאַרף, יע פעהלען לאַססען. דוא ביזט מיין הירט, מיר קאַנן ניכטס פעהלען (תהלים כ"ג). דוא לייטעסט מיך אין דען וועגען דער גערעכטיגקייט אום דיינעס נאַמענס ווילען. אויך אויף דעם וועגע אין דעס טאָדעס שאַטטענטהאַל, פירכטע איך ניכטס! דענן דוא ביזט מיט מיר. יעדער וועג דען דוא מיך געהען היישט, ער זייא פינזטער אָדער העלל, רויה אָדער עבען, ווירד מיך צום ציעלע, צור גליקזעליגקייט פיהרען. דיעזע געדאַנקען זאָללען מיך אויך היינטע שטאַרקען אונד פרייען, זיא זאָללען מיר קראַפט צו יעדער פפליכט אונד טראָסט אין יעדעם ליידען געבען. אמן

אַבענד-געבעט (אין בעצוג אויף אָביגעז געבעט).

אַלז איך מיין גייזט דיעזען מאָרגען צו דיר ערהאָב, מיין גאָטט, אונד אין דעם געדאַנקען אַן דיך, קראַפט אונד שטאַרקע זוכטע,

דַח פֿרייטע חיך איך דעססען, דחַס חיך דיך חַוֹ: פֿחַטער, חַוֹ:
פֿחַטער חַוֹע: גיי:טע: חונד חַוֹע: פֿוֹייטע: קחַננטע חונד איך
דיין קינד נעננען דורפֿטע. חונד חין דיע:ער גע:יננונג גינג חיך
דען בעטווערדען דע: טחַגע: געטרחָ:ט ענטגעגען. נון חי:ט דער
טחַג איט חַוֹען :יינען געטחֹפֿטען, :יינען ליידען חונד נופֿחֹוֹען
פֿחָרחֹבערגעגחַנגען. חונד וועוֹכען חיינפֿוֹוס החַט נון וואָהוֹ יענער
גרחָסע :עוֹיגע געדחַנקע, גחָטט חי:ט איין פֿחַטער, חין איין
פֿערהחַוֹטען חַן דעם פֿערפֿוֹחָססענען טחַגע געהחַבט? חי:ט דיע:ער
געדחַנקע :חָ איין בעגוֹייטער געוועזען, וויח חיך עס איר דיע:ען
אחָרגען חין דער סטונדע דער חַנדחַכט פֿערספּרחַך? פֿעלעהרטע
חיך יעדען ווינק, דען איר גחָטט דורך :יינע פֿחָר:עהונג חונד
דורך איין געוויססען גחַב, חַוֹ: בעפֿעהוֹ איינע: היאאוֹיטען פֿחַטער:
איט חונפֿערוֹגוֹיכעם געהחָר:חַם, איט קינדוֹיכער חונטערווערפֿונג?
נחַהם חיך חַוֹע: וחַ: איר גוטע: חונד בחֹ:עם בעגעגנעטע, חוי:
:יינער החַנד, חַוֹ: חוי: דער החַנד דע: וויי:עטען, גוטיג:טען
פֿחַטער:, אָהנע אורדען חונד איט דחַנקבחַרקייט חַן? פֿערריכ=
טעטע חיך דיח געטחֹפֿטע איינע: בערופֿ: איט פֿרחָהעם אוטה
חונד געוויססענהחַפֿטער טרייע, חַוֹ: געטחֹפֿטע דיח איר דער פֿחַ=
טער חים היאאעוֹ, לוק בע:טען דער אייניגען, (איינע: אחַננע:,
איינער קינדער) חויפֿגעטרחַגען החַט? גענחָס חיך דיח פֿריידען
דע: טחַגע: חַוֹ: גי:טענקע :יינער גוֹטע? בענוטלטע חיך דיח ווידער=
ווחֹרטיגקייטען דיח איך טרחַפֿען, חַוֹ: טוגענדחֹבונגען, פֿחָן גחָטט
חויפֿגעוֹעגט? בעטרחַכטעטע חיך איינע ברוֹדער חונד טווע:טערן
חַוֹ: קינדער חיינע: געאיינטחַפֿטוֹיכען פֿחַטער: חים היאאעוֹ?
פֿעלעהרטע חיך חין יעדעם גחָטטע: עבענביוֹד? פֿרייטע חיך
איך דע: גוטען וועוֹכע: :יח גענחָססען, חונד נחַהם טהייוֹ חַן דעם
וחַ: :יח ווידערווחֹרטיגע: בעטרחַף? לערסטרייטע חיין גוֹויבענ=
פֿחָוֹער בוֹיק חויף גחָטטע: חַוֹגעאיינע פֿחַטערוֹיעבע, דען לווייפֿעוֹ
דער איך בעקוֹאאערטע, ווענן חיך אחַנכע: :חַה, וחַ: איר איט דער
חַוֹגוֹטע חונד חַוֹוויי:הייט גחָטטע: ניכט חין חֹבערחיינסטיאאונג
טיען? וחַר חיך לו יעדער לייט ערגעבען חין דעם וויוֹוֹען גחָטטע:?
— :חָ דענקט, :חָ וֹעבט דער אענט, דער דיך, חָ גחָטט, חַוֹ:
פֿחַטער קעננט חונד פֿערעהרט, חונד דען וועהרט דע: גוֹוקקע:,
דיין קינד לו :יין, עאפֿפֿינדעט. דחַנק דיר, חַוֹגוטיגער, דחַס
איר דיע:ע געדחַנקען ניכט פֿרעאד :ינד, דחַס חיך דען ווערטה
דיע:ע: גוֹוקקע: ניכט פֿערקעננע. דחַנק פֿור יעדע פֿריידע דיח

איר דער הייטיגע טאַג געוואָהרט האַט. בעוואַהרע איך אַלל=
גוטיגער פאָר יעדעם אונדאַנק. מאֶגען דיינע וואָהלטהאַטען איר
שטעטס געגענוואָרטיג זיין. ניכטס זאָלל איך פאָן דיר ענטפערנען,
ניכטס דאַס אַנדענקען אַן דיך אין איינער זעעלע פערדונקעלן.
דער געדאַנקע אַן דיך זאָלל איך אויף אַללען איינען וועגען בע=
גלייטען; אונד מיט דעם געדאַנקען אַן דיך, וויל איך יעדען טאַג
בעשליעסען. אָ לאַס דיעזען געדאַנקען אויך יעצט, איר אונד אַללען
מענשען אויף ערדען ערפרייליך זיין. לאַס דיינע גוטע שטראָמען
איבער דיינע פערעהרער! דיין וואָהלטהון איבער דיא דיינע=
הערלענז זינד. אמן

דעזגלייכען.

נאַכט אונד פינזטערניס פערברייטען זיך ווידער איבער איינען
גראָסען טהייל דער בעוואָהנער דער ערדע; מיללייאָנען מענשען
ווערדען נון אין איהרען אַרבייטען אונטערבראָכען, זיא פיהלען זיך
ענטקראַפטעט אונד מידע, אונד אַללעס לאַדעט זיך צור רוהע איין,
אָדער נאָטהיגט זיך דאַצו. אַבער ניכט אַללע, אָ גאָטט, גענייסען
דיעזער וואָהלטהאַטיגען רוהע, ניכט אַללע זינד איהרעס גענוססעס
פאַהיג. ניכט אַללע פינדען אין דער שטיללע דער נאַכט דיא
ערקוויקקונג אונד שטאַרקונג, דיא זיא דעם וויזען אונד דעם
גוטען פערשאַפפט. אַך, דער עהרגייציגע, דער ראַכזיכטיגע, דער
ניידישע, דער אונצופריעדענע, דער האַבזיכטיגע, דער אייטלע קעננט
קיינע רוהע, אונד זיינע לידענשאַפטען מאַרטערן איהן אויך זאָ
מעהר. ווענן דיא נאַכט איינבריכט אונד ער יעטצט פאָן אייסערן
דינגען ניכט צערשטרייט אונד בעשעפטיגט ווירד. אונד וויא קאַנן
דער מענש דער הייטע בעזעס געטהאַן, גוטעס פערהינדערט,
ברידער בעליידיגט אונד בעטריבט, זיינע פפליכט פערזייאַמט,
זיינע פעהיגקייטען אונד קרעפטע פערנאַכלעססיגט, אָדער צור
זינדע געמיסברויכט, וויא קאַנן דער דיא זיסיגקייטען דער רוהע
גענייסען? וויא קאַנן ער אַן דיך דען אַללוויסענדען, אָהנע פורכט
אונד שרעקקען געדענקען, ווענן איהן זיין אייגנעס הערץ פער=
אורטהיילט. ניין, נור איין גוטעס געוויססען, נור רעכטשאַפ=
פענהייט דעס הערצענס אונד דעס לעבענס, פערשאַפפט אונס רוהע
אונד פרייזיגקייט. אָ בעוואַהרע מיך דאָך פאָן אַללען אונמאָ=
רעלישען, זינדליכען לידענשאַפטען, באַרמהערציגער פאַטער!
אונד ערהאַלטע מיך אין דיינער גאָטטעספורכט; אונד ווענן איך
אין דעם פערפלאָססענען טאַגע איינער פפליכט צוווידער געהאַנ=

דעזט, חָדער דיינע גע:עטלע חובערטרעטען החַבען :חָזזטע, חָ־
:חָ זַחס חיך טנעזז חיינען פֿעהזער ערקעננען, :יינע קווענזע ער־
פֿחָרטען חונד גיעב חיר קרחַפֿט, לו גוטען גע:יננונגען לורוק לו
קעהרען. — חַבער חויך דער קרחַנקע, דער עזענדע, דער חונ־
טערדרוקטע חונד פֿערפֿחָזגטע, קחָננען דיח :חַנפֿטע רוהע ניכט
החָפֿפֿען, דער חיך ענטגעגען געהע, חונד פֿיעזע חיינער ברודער
חונד טווע:טערן חחָגען יעטלט חין דיע:עם לוסטחַנדע דען טרעק־
ניססען דער נחַכט ענטגעגען :עהן! חַך גחָטט, ערקוויקקע :יח,
טרחָ:טע :יח, היזף חיהנען, גיסע בחַז:חַם חין חיהרע וווּנדען,
החָפֿפֿנונג חונד לופֿערזיכט חין חיהר הערץ. זחַס :יח חיטזיידיגע,
געפֿוהזפֿחָזזע :עעזען פֿינדען, דיח :יך חיהרער חַננעהמען חונד
חיהנען חיהרע בעטווערדען חונד זיידען ערזייכטערן. גחָטט,
דוח ערפֿחָרטע:ט חונד פרופֿ:ט חיין הערץ. דוח ווי:ט, חָב חיך
חויף דעם רעכטען וועגע וחַנדזע, חָדער חָב חיך חויף חַבוועגע
חונד חירררוועגע גערחַטהע; זעהרע חיך, חיך :עזב:ט חיממער
בע:סער קעננען, בע:סער חורטהייזען, חיממער :חָרגפֿחַזטיגער
חובער חיך וחַכען, חיממער פֿחָר:יכטיגער חויף דעם זעבענ:וועגע
וחַנדעזן, חונד :חָ חיינעם ניעזע חיממער נחַהער קחָממען. טוי־
:ענדע פֿחָן מענטען פֿערזחַ:סען הייטע דחַ: זעבען; דיע:ע חיט
פֿריידיגקייט חין דיר, דיח חיהנען דיח טוגענד חונד דחַ: בע־
וומוסט:יין געבען, דיר געפֿחַזזיג געזעבט לו החַבען, חונד יענע
חיט טחַחַם חונד חונג:טיכקייט. יע קורלער חונד חונגעווי:טער
חיינע חירדיטע זויפֿבחַהן חי:ט, דע:טחָ מעהר וויזז חיך בעוחַהט
:יין, יעדען טחַג דע: זעבענ: דער חיר פֿחָן גחָטט געזיעהען חי:ט
חיט גוטען החַנדזונגען גע:מוקט גחָטט וויעדער לו געבען. :חָ
דחַרף חיך חיך היער חונד דחָרט דער רוהע ענטגעגען פֿרייען,
נחַך חיינעם וווֹהזדורכזעבטען טחַגע. חיך זיעגע, טזחַפֿע, ער־
וחַכע חין רוהע, דענן גחָטט טוטלט חיך. :ייח חיר לו חיינער
פֿע:טען בורג, לו חיינעם טוטלע לו יעדער לייט, חיין גחָטט
חונד פֿחַטער. אמן

דעזגלייכען.

וויכטיג קחַם חיר יעדער טחַג חיינע: זעבענ: בייח דעם בעגינן
דע: יעטלט פֿערפֿזחָ:סענען טחַגע: פֿחָר, חונד יע טנעזזער :יח
חַזזע דחַהין פֿזיעסען, חונד יע חונגעווי:טער חיהרע פֿחָרטדויער
חי:ט, דע:טחָ וועניגער קחַנן חיך חַן חיהרער וויכטיגקייט לוויי־
פֿעזן, וויח טנעזז חי:ט חויך דער הייטיגע טחַג חיט חַזזען :יינען

געשאפֿטען אונד פֿריידען אונד ליידען פֿאָריבערגעגאַנגען! אונד ווער אַלז דוא, אָ גאָטט, קעננסט אונד בעסטיממט דיא צאַהל מיינער טאַגע אויף ערדען? דוא האַסט זיא אַללע אויף דיין בוך געשריעבען, דאַ איהרער נאָך קיינער דאַ וואַר (תהלים קי"ט). דוא לאֶסט זיא אַללע אונאויפֿהאַלטבאַר אונד מיט שנעללען טריטטען אויף איינאַנדער פֿאָלגען, ביז דער לעטצטע פֿאָן אַללען ערשיינט, דער אונז צו דיר, אונזערן פֿאַטער אונד ריכטער, רופֿט, אונד אונז אין איינען אַנדערן, האֶהערן צוסטאַנד פֿערזעטצט. אונד דיעזער לעטצטע טאַג — וויא באַלד קאַנן ער ניכט פֿיר מיך ערשיינען! ווער פֿערזיכערט מיך דאַפֿאָן, דאַס איך דאַז ליכט דעז מאָרגענ= דען טאַגעז ערבליקקען, דאַס איך ניכט דיעזע נאַכט דעם טאָדע ענטשלאַפֿען ווערדע? וויא פֿיעלע טויזענדע ווערדען ניכט ווירקליך אין דיעזעם קורצען צייטרוימע איהר ציעל עררייכען אונד אין דיא עוויגקייט איבערגעהן, אום דאַ צו עמפּפֿאַנגען, נאַך דעם זיא היער געהאַנדעלט האַבען, עס זייא גוט אָדער באֶזע. וויא זאָללטע מיר ניכט יעדער טאַג וויכטיג זיין, וויא קאָננטע איך איינען טאַג געדאַנקענלאָז אונד לייכטזינניג פֿערשאֶנדעלן אָדער פֿערטריימען? אַך נור צו אָפֿט פֿערליערע איך נאָך דיך, דען צייגען אונד ריכטער מיינער האַנדלונגען אויז דען אויגען, דאַרום געהט נאָך זאָ מאַנכער טאַג מיי= נעז לעבענז אונבעצייכנעט פֿאָן גוטען טהאַטען, אָדער גאַר פֿאָן פֿעה= לערן אונד טהאָרהייטען ענטסטעללט דאַהין, אונד לאֶסט זאָ וועניג ספּורען הינטער זיך, אויף דיא איך מיט צופֿריעדענהייט אונד פֿער= גניגען צוריק זעהן קאֶננטע. אַך הערר, ווער קאַנן מערקען, וויא אָפֿט ער פֿעהלע? פֿערצייהע מיר אַללע, אויך דיא פֿערבאָרגענען פֿעהלער. דוא ווייסט, אַללוויססענדער, דאַס איך זיא אַללע אויפֿריכטיג בערייע, אונד ניכטס זעהנליכער פֿערלאַנגע אַלז איממער פֿאָללקאָממענער אונד בעססער צו ווערדען, אונד אַללע צייט, אונד אַללע קראֶפֿטע דיא דוא מיר שענקזט, איממער מעהר זאָ אַנצואווענדען, וויא עס דיינעם וויללען געמאֶס איזט. אָ לאַס דיעזען וואונש איממער מעהר טהאַט אונד וואַהרהייט ווערדען! אַללגיטיגער, וואַז איך הייטע דורך דיינע קראַפֿט גוטעז אונד ניטצליכעז גערעדעט אונד געטהאַן, בעגאַנ= גען, אָדער פֿאָרגעזעטצט האַבע, מאֶגע דיינען זעגען ערהאַלטען אונד בעפֿאֶרדערן. אָ מאֶכטע דאָך דער פֿערפֿלאָססענע טאַג פֿיעל פֿריידע אונד גליקזעליגקייט אונטער דען מענשען פֿערברייטעט האַבען, אונד דיעזע נאַכט אַללען בעטריבטען אונד ליידענדען רוהע אונד ערקוויקקונג געוואֶהרען. אמן

דעזגלייכען. *)

געהאָזט אין גרויע טאַטטען
דער דאממרונג, ליעגט פאָר איר דיא פלור.
אונד פריינדליך ווינקט דען מאַטטען,
נור זאַנפטען רוהע דיא נאַטור.

דיר גאָטט, וויהן דיא געפיהלע,
דעז דאַנקז, דער דיר געבוהרט,
דיא דיינע האַנד לום ציעלע,
אויף הייטערן פפאַד געפיהרט.

דעז אַרמען דולדער: פלעהען
אין זיינעם באַנגען טמערץ,
סטייגט אויף צו דיינען האָהען,
אונד רוהע פיהלט זיין הערץ.

דורך נאַכט אונד דונקעלהייטען
בליק איך, אָ גאָטט עמפאָר צו דיר;
דוא וואַרזט אין טמערץ אונד פריידען,
סטעטז פאַטער אונד ערועטטער מיר.

דיך בעט' איך אין דער סטילע
מיט הייליגער עהרפורכט אָן;
איך ליטעטע דיין ווילע,
זאַ זאַנפט דעז לעבענז באַהן.

אויך דיעזעס טאַגעז זעגען —
ער קאַם פאָן דיינער האַנד.
איך געה אויף דיינען וועגען
געטראָזט לום פאַטערלאַנד.

וויא ביזט דוא מיר זאָ נאַה,
דען קיינע ספראַכע וואָרדיג נעננט;
דען ניא איין אויג נאָך זאַה,
אונד דאָך איין הערץ אַלז פאַטער קעננט.

איך בליק צו דיינען סטערנען,
דוא אָרדנעזט איהרען לויף
אין יענען בלויען פערנען,
מיט הייליגער עהרפורכט אויף.

זינקט איינזט דעז לעבענז בליטהע,
אונד איזט דער לויף פאָללבראַכט,
דאַנן לאָכלע מיר דיין פריעדע
זאָ זאַנפט, וויא דיעזע נאַכט!

*) אַלטערע פרויען ווערדען זיך נאָך דעז אַלט יהודית-דייטשען נאַכטליעדעז ער-איננערן, וועלכעז דעם זאָגענאַננטען קריאת שמע בייגעדרוקט וואַר; יעטלט אַבער וועניג מעהר בעקאַננט איזט, אונד דאַהער אין ריין דייטשע שפראַכע איבערטראַגען.

אַנדאַכטסאיבונג איינער מוטטער. *)

גאָטט, שאָפפער אַללער מענשען, געבער אַללעס גוטען, דוא האַסט מיר קינדער געשענקט, אונד זיא איינער אויפזיכט אונד פֿיהרונג אַנפֿערטרויט. געוויס איין קאָסטבאַרעס געשענק דיינער גיטע, איינע רייכע קוועללע פֿאָן פֿערגניגען אונד פֿריידע, פֿאָן פֿאָללקאָממענהייט אונד גליקזעליגקייט, פֿיר מיך אונד דיא גאַנצע מענשליכע געזעללשאַפֿט! דוא האַסט מיר זעלבסט דיא נאַטירליכסטע ליעבע געגען זיא איינגעפֿלעסט, דוא לעסט מיך איהר וואָהל אונד איהר וועהע אַלס דאַס מייניגע עמפֿפֿינדען; אונד דאַדורך גיעבסט דוא מיר אַנטריעב אונד קראַפֿטע גענוג, איהנען אַללעס צו זיין אונד צו לייסטען, וואַס איך איהנען זיין אונד לייסטען זאָלל. דיא ליעבע דיא דאַס מוטטערהערץ בעזעעלט, איסט איין פֿונקע דער גאָטטליכען ליעבע, מיט וועלכער דוא אַללע דיינע געשאָפפֿע אומ=פֿאַססעסט אונד בעזעליגעסט. אַבער זיא זאָלל אויך גלייך דער דייניגען פֿערשטענדיג אונד ווייזע זיין! זיא זאָלל וואַהרע אונד בלייבענדע גליקזעליגקייט צור שטיטצע האַבען, אונד ניכט בלאָס אויף אייטעלן וואָהלשטאַנד, אָדער אויף דען געגענווערטיגען אויגענבליק זעהן. איך זאָלל ניכט בלאָס פֿיר דיא ערהאַלטונג דעס לעבענס אונד דיא ענטוויקלונג דער קערפערליכען קרעפֿטע איינער קינדער, זאָנדערן אויך אונד בעזאָנדערס פֿיר דיא בילדונג איהרעס גייסטעס אונד איהרעס הערצענס זאָרגען. איך זאָלל זיא צו פֿער=נינפֿטיגען מענשען, צו רעכטשאַפֿפֿענען איזראַעליטען, צו ברויכ=באַרען אונד ניטצליכען מיטגליעדערן דעס שטאַאַטעס, צו גוטען עהעגאַטטען, הויספֿעטערן אָדער הויסמיטטערן, פֿריינדען, פֿאָר=געזעטצטען, אונטערגעבענען בילדען. איך זאָלל זיא דיך, איהרען שאָפפֿער אונד פֿאַטער אַללער, אונד דיא מענשען, איהרע ברידער, וויא זיך זעלבסט ליעבען, זיך דיינער אונד דיינער קינ=דער אויף ערדען פֿרייען לעהרען (ויקרא י״ח). דאַס איסט מיינע פֿאָרנעהמסטע אונד צוגלייך מיינע עדעלסטע בעסטיממונג אויף ערדען!

---

*) דיעזעס אונד פֿאָלגענדע שטיקקע, זינד אַבזיכטליך "אַנדאַכטסאיבונגען" איבערשריעבען; דענן פֿאָן דעם קאַראַקטער איינעס געבעטעס וויכען זיא שאָן דורך איהרע לענגע אַב. עס זאָללטען בעטראַכטונגען איבער דיא וויכטיגסטען פֿערהעלטניססע דעס לעבענס זיין. פֿערנינפֿטיג נאַכדענקען אונד דאַס גוטע ערקעננען, הייסט אויך בעטען. בעקאַננטליך שטאַממט דאַס וואָרט תפלה פֿאָן פּלל, ריכטען, אורטהיילען, מיט זיך זעלבסט איינס געריכט געהען — זעלבסטבעטראַכטונג.

דאַז איזט דיא וויכטיגזטע אונד צוגלייך דיא הייליגזטע פפליכט, דיא דוא מיר אַלז דער מוטטער מיינער קינדער אויפגעלעגט האַזט! דיעזער בעסטיממונג זאָלל איך אַללע אַנדערע נאַכזעטצען; דיעזער פפליכט יעדע בעקוועמליכקייט, יעדעז פֿערגניגען, זאָ בעגעהה-רענזוואורדיג זיא אויך אין זיך זעלבזט זיין מאָגען. פֿאָן דיעזער הייליגען פפליכט שפריכט איך קיין אַלטער, קיין שטאַנד, קיינע פֿער-בינדונג מיט דער איבריגען געזעללשאַפֿט פֿריי. דיעזע פפליכט קאַנן אונד דאַרף קיין אַנדערער, קיין מיעטהלינג גאַנץ אָדער צום גרעסטענטהיילז פֿיר מיך ערפֿיללען, וויל קיין אַנדערער דאַז צו עמפפֿינדען אונד צו טהון אונד צו דולדען פֿערמאַג, וואַז איין מוטטערהערץ צו עמפפֿינדען אונד צו דולדען פֿעהיג איזט.

שווער אונד מיהזאַם איזט דיעזע פפליכט, אַבער אויך רייך, אונערשעפפֿליך רייך אַן וואָהלטהעטיגען ערפֿרייליכען פֿאָלגען, ווענן איך זיא אונטער דיינעם זעגען אָ גאָטט מיט ערפֿאָלג ערפֿיללע. וועלך איין עדלעז געמיטליכעז, איך זעלבזט, יעטצט אונד עוויג לאָהנענדעז געשעפֿט איזט עז ניכט, שוואַכע געשעפֿפֿע צו לייטען, צום געברויך איהרער קרעפֿטע אַנצופֿיהרען; איהרע פֿעהיגקייטען אונד אַנלאַגען צו ענטוויקקעלן; איהרע אונשולדיגען, טויזענד גע-פֿאַהרען אונד פֿערפֿיהרונגען בלאָסגעשטעללטען זעעלען, פֿאָר איրר-טהום אונד לאַסטער צו בעוואַהרען; דען זאַמען גוטער געזיננונגען אין איהר הערץ צו שטרייען; יענע גוטע נייגונג אין איהנען צו פפֿלעגען, אונד דיא בעזען אים קיימע צו אונטערדריקקען; דיא קוועללען דער טהאָרהייט פֿאָר איהנען צו פֿערשליעסען, אונד דיא דער-פֿריידע אונד דער צופֿריעדענהייט איהנען צו אָפֿפֿנען! אָ גאָטט, לאַס מיך דיא וויכטיגקייט אונד דיא ווירדע דיעזעז געשעפֿטעז אימער מעהר איינזעהען, ערקעננען אונד פֿיהלען אונד דיעזער ערקעננטניס געמעס האַנדעלן.

לאַס מיך ניא פֿערגעססען, וויא ענטשיידענד פֿיר דאַז גאַנצע לעבען דיא ערציעהונג דער מוטטער איזט, אונד דאַס איך איינזט ביים איבערגאַנג אין דען שטאַנד דער פֿערגעלטונג, ווערדע רעכענ-שאַפֿט געבען מיססען, פֿיר דאַז וואַז מיינע קינדער געטהאַן אונד געווירקט האַבען אין איהרעם ווירקונגזקרייזע. וואורדיגע מענשען זאָללען מיינע קינדער ווערדען, בעהאַררליך אויף דעם וועגע דער וויזהייט אונד דער טוגענד, אונד מאָגען זיא אַלזדאַנן האָך אָדער ניעדריג אין דער מענשליכען געזעללשאַפֿט דאַשטעהן, מאָגען זיא אים גלאַנץ אָדער אין דער דונקעלהייט, אין רייכטהום אָדער אין

חַרװוטה זעבען, רוהיג קחַנן חיך חיינ:ט פֿחָן חיהנען מיך טרעננען; זיח החַבען נוק בע:טען דער חענטהייט געזעבט, חונד חיך װוערדע זיח דחָרט װויעדער פֿינדען.

דוח, חָ פֿחַטער, גיעב מיר דיינען זעגען, דחַס דער עדלע זחַמחע דען חיך חוי:סטרייע, ניכט פֿחָן בחֶ:ען בייספיעלען, פֿחָן פֿערפֿוֹהרערן דער חונטוזד, פֿחָן זינגליכען זוֹ:טען חונד ליידענ־טחַפֿטען ערסטיקט װוערדע! גחָטט בעװוחַהרע מיך פֿחָר דעם חונגלוֹק זחַ:טערהחַפֿטע קינדער לו החַבען, דעם גרחֶ:טען, דחַ: מיך טרעפֿפֿען קחָננטע! טוֹטלע דיח טװוחַכען, דיח דוח מיינער חויפֿ:יכט חַנפֿערטרויט החַ:ט. זחַס זיח ניכט דעם פֿערפֿוֹהרער חָדער דער מחַכט בחֶ:זער ליידענטחַפֿטען לוק רויבע װוערדען! ערהחַלטע מיר מיינע קינדער, חונד עבנע חונד ערלייכטערע חיהנען דיח בחַהן דע: זעבענ:, חונד זחַס חונטוזד, װוחַהרהייט, טוגענד חונד פֿרחֶֿמיגקייט זיח סטעטס בעגלייטען. טענקע מיר װויזהייט חונד קרחַפֿט, סטעטס דחַ: בע:טע פֿוֹר זיח לו װוחֶהלען חונד לו טהון. מחָגע חיך חיינ:ט פֿחָר דיינעם טהרחָנע זחַגען קחָננען: העלר, דחַ זינד דיח, דיח דוח מיר חים ערדענלעבען חַנפֿערטרויט החַ:ט; זיח זינד דיר חונד חיהרער פֿפֿליכט טרייח געבליעבען, חיך החַבע זיח ערלחָגען װויח עס דענען לוקחָמט פֿחָן װועלכען דיינע טריפֿט זחַגט: »דיין פֿחָלק זויטער גערעכטע, װוערדען חויך מיזמער דחַ: לחַנד בע:יטלען, ספרחָסלינגע, פֿחָן מיר געפֿפֿלחַנלט, מיינער החֶנדע װוערק, דחַס מיך מיך העררליך לייגע;« חונד זיח ערװוחַרטען נון מיט מיר פֿחָן דיינער בחַרמהערליגקייט דען לחָהן דער טרייע, דען דוח חונ: פֿערהייסען החַ:ט. אמן

אַנדאכטזאוֹבונג, אוֹבער דאז פֿערהאֶלטנים דער קינדער צו איהרען עלטערן.*)

גחָטט, דיינע װויזהייט לחֶ:ט דיח קינדער דער מענטען חין חיינעם חוֹבערחוי: טװוחַכען חונד חַבהחֶנגיגען לוסטחַנדע געבחָרען װוערדען. װוייט טװוחֶכער חונד חַבהחֶנגיגער, װוייט מעהר געפֿחַהרען חונטערװוחָרפֿען חַל: דיח טהיערע דע: פֿעלדע:, בעטרעטען זיח דיע:ע ערדע; חונד נור לחַנג:חַם, נור ספחֶט געלחַנגען זיח לו גרחָ־סערער סטחֶרקע חונד חונחַבהחֶנגיגקייט, חַבער חויך דיעם חי:ט

*) פֿחָרנעהמליך חַן פֿיערטחַגען לו בעטען, װוענן פֿרויען דיח זחַ גלוֹקליך זינד, חיהרע עלטערן לו בע:יטלען, װוחֶהרענד דע: הזכרת נשמות, דיח זינחַגחָגע פֿערלחַסטען.

ַאנמָרדנונג דיינער ווייזען פַֿטערגוֹטעז. דוח וויזֿזט מוני וויָט
מוֹבער דיח טהיערע דעי פֿעוֹדעי ערהעבען, מונד מוני לו פֿער־
כּוֹנפֿטיגען ומָרמַוֹיטעַֿן געטאָֿפפֿען בילֿדען; מונד דמַי קמַנן ניכט
מָהנע דען מוּוגמַנג מיט מַנדערן, טמָן מעהר מויגעבילֿדעטען
געטאָֿפפֿען, ניכט מָהנע מַנהמַוֹטענדען מונטערריכט פֿמָן מיהנען
געטעהן, מונד דיעזער מוּוגמַנג, דיעזער מונטעררֿיכט וומוֿרדע ניכט
סטמַטט פֿינדען, ווענן דוח מוני ניכט זמָ מיננינג מיט מיינמַנדער
פֿערבונדען מונד זמָ מַבהמֿנגיג פֿמָן מיינמַנדער געומַכט המֿט־
טעזט. גמָטט, מיך פֿערעהרע דיינען ווילֿזען מונד דמַנקע דיר
פֿוֹר דיח פֿערבינדונגען, מין וועלֿכע דוח מיך מיט מיינען עלֿטערן
געזעטלֿט מונד פֿוֹר מַלֿזע פֿמָרטהיילֿע, דיח דוח מיר דמַדורך
פֿערלֿיעהען המַזט. ומָכטען מיך דמָך דמַנק מונד לֿיעבע געגען
מיינע עלֿטערן גמַנלֿ דורכדרינגען, מונד מיר דיח ערפֿוֿלֿלֿונג מַלֿזער
פֿפֿלֿיכטען, דיח מיך מיהנען טולֿדיג בין, לֿור פֿריידע ומַכען!
וויח פֿיעלֿ המַבע מיך מיהנען ניכט לֿו פֿערדמַנקען! ומַי ווֿמרע
מיך מָהנע זיח? טויזענד געפֿמַהרען מוּורינגען מיך פֿמָן מיינער
געבורט מַן בּיז מויף דיעזען מויגענבלֿיק, מונד קיינער פֿמָן מַלֿזען
ווֿמרע מיך ענטגמַנגען, ווענן מיך ניכט דיח לֿיעברייכע, סטעטי
לֿו מיינער ערהמַלֿטונג מונד רעטטונג מויזגעסטרעֿקטע המַנד מיינעי
פֿמַטערי, מיינער מוטטער, מָדער דעריעניגען דיח מיהרע סטעלֿלֿע
פֿערטרעטען, דעננעלֿבען ענטריססען המֿטטע. מַך מונד נמָך יעטלֿט
טייטט מיך יעדער טין, יעדער טימומער בלֿענדעט מיך. נמָך
יעטלֿט זינד מיינע ערפֿמַהרונגען לֿו וועניג, מַלֿז דמַם מיך מיך
געטרמָזט מויף זיח פֿערלֿמַססען קמָֿננטע. נמָך יעטלֿט המַבע מיך
קיין פֿעזטעי מורטהייל מוֹבער וועלֿט מונד מענטען, נמָך יעטלֿט
קמַנן מיך קיינען זיכערן טריטט מין דער וועלֿט טהון, מָדער וויים
ניכט גמַנלֿ, ומַי מיינע בעסטיממונג מויף ערדען מיזט. מונד וויח
מיך מיך מיהר נמֿהערן זמָלֿ. מָהנע מיינע טרייען פֿוֿהרער ווֿמרדע
מיך מיך מין טויזענד מיררגמֿנגע פֿערוויקקעלֿן, מונד מיין רויב דער
פֿערפֿוֿהרונג ווערדען. מונד ווער ווירד מיך זמָ לֿיעברייך, זמַ
פֿמָרזיכטיג לֿייטען מַלֿז מיין פֿמַטער, מיינע מוטטער טהון, דיח
ערזטען, מיינע טרייזטען פֿוֿהרער מויף דעם פפֿמַדע דעי לֿעבעני?
זיח לֿייהען מיר מיהרע ערפֿמַהרונג, מיהרע מיינזיכט מונד מיהרע
קרמֿפֿטע; זיח לֿעהרען מיך טיין פֿמָן ומַהרהייט מונטערטיידען,
מונד מענטען מונד דינגע ריכטיג בעמורטהיילֿען. זיח לֿייטען מיך
לֿור ווייזהייט, לֿור ערקעננטניס גמָטטעי, לֿור רעלֿיגימָן, מונד לֿעהרען

איך דורך זיא דען וועג צור גאָטטזעליגקייט קעננען אונד בעטרעטען. אונד וועננ זיא ניכט אַללעס זעלבסט טהון קאָננען, זאָ זאָרגען זיא דאָך דאַפֿיר, דאַס עס פֿאָן אַנדערן אַן איהרער שטעללע געשיעהט. וויא פֿיעל האַט איהנען ניכט מיינע ערהאַלטונג, מיינע ערזיעהונג געקאָסטעט! וויא פֿיעלע זאָרגען, וויא פֿיעלע מיהע אונד אַרבייט, וועלכע בעקוועמליכקייטען, וועלכע פֿערגניגונגען, וועלכע פֿריידען האַבען זיא מיר ניכט געאָפּפֿערט! וויא פֿיעלע טהרענען דער קוממער אונד דער אַנגסט, ניכט מיינעטוועגען פֿערגאָססען! וויא פֿיעל מעהר פֿאָר מיך אַלס פֿאַר זיך געזאָרגט אונד געאַרביי־טעט! אונד וויא אָפֿט האַבע איך פֿיעללייכט איהרע ליעבע מיט קאַלטזינן, איהרע וואָהלטהאַטען מיט אונדאַנק פֿערגאָלטען! אַ מאָכטע איך דאָך דיזע פֿעהלער פֿערגיטען קאָננען, אונד איהנען נון אויך זאָ פֿיעל מעהר פֿריידע מאַכען! דאַ וויל איך ערנסטליך אונד אונאַבלעססיג צו טהון מיך בעמיהען. קינדליכע עהרערביע־טונג אונד ליעבע זאָללען מיך אין איינעם גאַנצען פֿערהאַלטען געגען זיא בעזעעלען. אַללע דיענסטע, אַללע הילפֿע, דיא איך איהנען יע צו לייסטען פֿערמאַג, זאָללען מיר פֿריידע מאַכען. גערן וויל איך יעדעם איהרער בעפֿעהלע פֿאָלגען. אַללע מיטטעל דעס אונטעררייכטס אונד דער איבונג, דיא זיא מיר אַנוויזען, וויל איך מיט אייפֿער געברויכען, אום אימער פֿערסטאַנדיגער אונד בעססער צו ווערדען; דענן דאַס איזט דער פֿאָרנעהמסטע דאַנק, דען זיא פֿאָן מיר פֿערלאַנגען אונד ערוואַרטען. בעוואַהרע דו זעלבסט מיך, באַרמהערציגער גאָטט, פֿאַר דעם לייכטזיננע אונד דעם וואַנקעלמוטהע מיינעס אַלטערס. לאַס דען געדאַנקען אַן דיך אונד אַן דיינען ווילען מיך אין איינעם גוטען פֿאָרזאַטצע שטאַרקען, אונד היילף מיר דיזעלבען שטאַנדהאַפֿט אונד טרייליך אויסאיבען. אמן

אַנדאַכטזאוֹבינג איינער בעטאַגטען פֿרויא.

גאָטט, דו האַסט מיר דאַס לעבען געגעבען, דו האַסט עס מיר דורך מיינע לאַנגע רייהע פֿאָן יאַהרען הינדורך ערהאַלטען. דו האַסט מיך דורך אַללע שטופֿען דעס אירדישען דאַזיינס גע־פֿיהרט, איך וואַר קינד, וואַר יונגפֿרויא, אונד וואַר גאַטטין אונד מוטטער פֿערזאָרגט אונד געלייטעט, אונד מיך דעם אַלטער נאַהע געבראַכט. וויא גראָס, וויא אונענדליך זינד ניכט דיא וואָהל־טהאַטען אונד זעגנונגען, דיא איך פֿאָן מיינער געבורט אַן ביז אויף דיעזען אויגענבליק פֿאָן דיר, דעם אַללגיטיגען, עמפּפֿאַנגען

הַבע! וועלכען בּיסדורפֿניסטען מיינעס קאָרפּערס אונד מיינעס גייסטעס, האַסט דוך ניכט פֿאָטערליך אַבגעהאָלפֿען! וועלכע קוועללע פֿאָן פֿריידע אונד פֿערגניגען האַסט דוך מיר ניכט געאָפֿפֿנעט, מיך הייסליכען אונד געסעלליגען לעבען! וויא פֿיעלע געפֿאַהרען האַסט דוך ניכט פֿאָן מיר אַבגעווענדעט! אוי וויא מאַנכער נאָטה אונד פֿערלעגענהייט מיך געררעטטעט! וויא פֿיעלע זינדען אונד פֿעהלער מיר פֿערציעהען! וויא פֿיעל אונטערנעהמונגען האַסט דוך מיר ניכט געלינגען, וויא פֿיעל גוטעס מיך טהון אונד געניעסען לאַססען! וויא קאַנן איך דיינע פֿאַטערהולד גענוג ערקעננען אונד פּרייסען? וויא דיר ווירדיג גענוג דאַנקען? יעדער טאַג מיינעס פֿערפֿלאָססענען לעבענס איסט מיט ספורען דיינער גיטע בעצייכנעט, דיא איך ניכט איינמאַל אַללע איבערסעהן קאַנן. נון האַבע איך דיא האַלפֿטע דעס לעבענס געטראַגען, סיינע פֿריידען גענאָססען, סיינע פּפֿליכטען ערפֿיללט, סיינע בעסטיממונג ערקאַננט אונד ניכט פֿערפֿעהלט. געטראָסט אונד פֿראָה קאַנן איך נון דאַססעלבע פֿערלאַססען, אונד איינער האָהערן בעסטיממונג ענטגעגען געהן. מיין טאַגעווערק איסט פֿאָללבראַכט! נון סאָלל איך דיא פֿריכטע דעססעלבען געניעסען, אונד דאַרף פֿאָן דיינער ווייסען גיטע האָפֿפֿען, דאַס דוך מיר, אַלס דיינער געטרייען דיענערין, גראָססערע אונד וויכטיגערע אין דיינעם אונערמעסליכען רייכע אַנוויסען ווערדעסט. נאַה סטעהע איך נון אַם ציעלע, מיין לויף איסט פֿאָללענדעט! אַללע בעשווערליכקייטען, אַללע געפֿאַהרען דעססעלבען סינד איבערסטאַנדען! וויא פֿרייעט מיך, ווענן איך מיין לעבען איבערשויע, יעדע גוטע, פֿראָממע טהאַט, דערען איך מיך ערמיננערע, וויא טאָן ליינען סיך דיא טאַגע מיינעס לעבענס אוי, וואָ איך אירגענד מיינען סיעג איבער דיא סיננליכקייט אונד דען פֿערסוכונגען דער וועלט דאַפֿאָן געטראַגען, דאַ איך גאָטט אין דער טוגענד אירגענד איין טהיירעס אָפּפֿער מיט ווילליגעם הערצען געבראַכט, דאַ איך אוי ריינער, עדלער ליעבע מענשליכע גליקסעליגקייט בעפֿאָרדערט, אָדער מענשליכעס עלענד פֿערמינדערט האַבע! אָ מאָכטע קיינער מיינער טאַגע מיך מייסט בעטריבען, קיינער פֿאָר דעם ריכטער דער וועלט מיך פֿערקלאַגען! סאָללטע עס מיך אויך בעטריבען אונד אין דען אויגען דער וועלט ערניעדריגען, סאָ וויל איך דאָך גערן אונד אונגעזייאמט יעדען פֿעהלער פֿערגיטיגען, יעדעס בעגאַנגענע אונרעכט ערסעטצען, יעדען פֿערסיכטען קוממער סטיללען. ווענן איך קאַנן, אום מיט רוהיגעם

געוויססען פאר דעם ריכטער דער וועלט צו ערשיינען. קאנן איך דער געזעללשאפט ניכט מעהר דורך מיינע ארבייטזאמקייט אונד נוטצליכע געשעפטע דיענען, זא וויל איך איהר דורך מיין בייא-ספיעל נוטצען. מיינע קינדער, מיינע נאכקאממען, מיינע פריינדע, מיינע הויזגענאססען זאללען פאן מיר לערנען דיא שרעקניססע דעז טאדעז איבערווינדען, זאללען פאן מיר לערנען, מיט האפפנונג אונד צופערזיכט צו שטערבען. וואהל מיט רעכט זאגען אונזרע ווייזען: „איינע אלטע פרויא אים הויזע, איזט איין זעגען פיר דיא הויזגענאססען." ווענן אונזער אלטער געפעללינג, אונזרע וויי-הייט הייטער, אונזרע טוגענד ניכט פינזטער אונד אונערטרעגליך איזט, אונד אנדערן פאן מונטערקייט אונד פריידע בעגלייטעט ווירד, דאנן קעננען וויר דורך ראטה אונד בייספיעל גוטעז בעפערדערן אונד בעזעז פערהינדערן. מעגע דיעס מיינע בעשטיממונג אים אלטער זיין, אונד בעהיטע מיך פאר דען געוועהנליכען שוואכ-הייטען אונד פעהלערן דעז העהערן אלטערז, פאר מייגענליעבע, קאלטזינן, מיסטרויען, שטרענגע, טאדעלזוכט אונד אונפריינדליכען ווארטוועכזעלן. אונד זא וויל איך דעם אויגענבליק מיינעז איבערגאנגז אין דיא צוקינפטיגע וועלט, רוהיג ענטגעגען זעהן. וויליג אונד געטראזט וויל איך דיינעם רופע פאלגען, שעפפער אונד פאטער מיינעז לעבענז! דיין רוף איזט דער רוף צור אונ-שטערבליכקייט, צו איינעם העהערן בעססערן לעבען. דאפאן האזט דו אונז בעלעהרט, דורך דיינע פראפהעטען אונטעררינכטעט: „לאסס גראז פערדארדען, בלומען פערוועלקען, דאז ווארט אונזרעז גאטטעז בלייבט עוויג." אונד דיין ווארט קאנן ניכט טרוגען, ווענן אויך היממעל אונד ערדע פערגעהן זאללען. אמן

אים בעזיטץ דעז רייכטהומס.

דער שטאנד, א גאטט, אין וועלכעם דו מיך דורך דיינע פארזעהונג געזעצט האזט, האט אללערדינגז גראססע פארטהיילע אונד אננעהמליכקייטען. ער בעפרייט מיך פאן פיעלען דרינגענדען זארגען; עפפנעט מיר קוועללען דעז פערגניגענז אונד דער פריידע, דיא מיר זאנזט פערשלאססען בליעבען, טרייבט מיך צור גרעססערן אונד געמיינניטציגערן טהעטיגקייט אן; אונד גיעבט מיר מעהר מיטטעל אונד קרעפטע, מיינע גליקזעליגקייט, אונד דיא גליקזעליגקייט מיינער ברידער אונד שוועסטערן, אויף מאנכערלייא ארט צו בעפערדערן. דאז ערקעננע איך, אללגיטיגער, אונד

דאַפֿיר דאַנקע איך דיר, אַ! פֿיר טאָטלבאַרע געטענקע דיינער
גיטע. אָ לעהרע זיא איך סטעטס אַ ניעהן אונד געברויכען,
וויא עס דיינעם ווילען אונד איינעם הייליגען געמאַס איזט. איך
בעטראַכטע זיא ניכט אַלס בעווייזע איינער גראָססערן ווירדיגקייט,
אָדער פֿיר אערקענטניסע דיינער גראָססערן וואָהלגעפֿאַללענס: אַן איר;
דאַ איך וויס דאַס מאַנכע איינער בראָדערן טוגענדהאַפטער פֿער-
שטאַנדיגער אונד בעססער, אונד דייגער גוט ווירדיגער זינד אַלס
איך. לאַס איך ערקעננען, אָ גאָטט, דאַס דער ווערטה דער
רייכטהימער ניכט אין דעם בעזיטץ, זאָנדערן אין דעם גוטען עדלען
געברויך דעססעלבען ליעגט, דען איך דאַפֿאָן מאַכע! הוטע איך
פֿאָר דען געפֿאַהרען, דיא מיט איינעם שטאַנדע פֿערבונדען זינד,
פֿאָר פֿערזוכונגען אונד ריילונגען צום שטאָלץ, צור איטעלקייט,
צור טראָגהייט, צו איינעם איפפיגען לעבען, צור פֿערזייאונג דער
הייליגען פפֿליכטען, צור גאָטטעספֿערגעססענהייט אונד צו איינער
גאַנץ אירדישען געזינונגסאַרט. הוטע איך פֿאָר דער פֿערזוכונג צור
פֿעראַכטונג אונד בעדריקקונג מיינער אַרמען ברידער, צור האַרטע
אונד פֿיהללאָזיגקייט געגען פֿרעמדע עלענד. לאַס איך סטעטס
איינגעדענק זיין דיינער הייליגען וואָרטע: „שליעסע ניכט הערץ
אונד האַנד צו פֿאָר דיינעם דירפֿטיגען ברודער, עפֿפֿנע דיינע
האַנד אונד ליהע איהם נאַך זיינעם בעדירפֿניס. זייא ניכט
מיסגינסטיג געגען דיינען אַרמען ברודער, דען ווען ער ווידער
דיך צו גאָטט רופֿט, זאָ האַפֿטעט דיא זינדע אַן דיר." צו דיזען
בעהופֿע זעגנעט דיך דער עוויגע אין אַללען דיינען געשעפֿטען.
זיא ווירד עס אַן אַרמען אים לאַנדע פֿעהלען, דאַרום געביעטע
איך דיר: „עפֿפֿנע דיינע האַנד דיינעם אַרמען אונד דירפֿטיגען
ברודער." הוטע איך פֿערנער, אָ גאָטט, פֿאָר אונגערעכטעם
גוטע, דאַס קיינען זעגען ברינגען קאַנן. נאַך דעם אויסשפרוך
דער הייליגען שריפֿט: „ווער אונרעכט גוט ערווירבט, ווירד עס
אין דער העלפֿטע זיינער טאַגע פֿערלאַססען מיססען." מאָגע איך
זיא איינען רייכטהום אַנדערן אויף איינע קראַנקענדע אונד בע-
לידיגענדע אַרט זעהן אונד פֿיהלען לאַססען; זיא איך דעססעלבען
אַלס איינע וואַהרען פֿאַרלוג פֿאָר אַנדערן רוהמען; זיא פֿערגליי-
כונגען צוויטען איינעם אונד אַנדערער אויפוואַנד אַנשטעללען,
אונד דען אַרמען פֿעראַכטען, אָדער איהם מיט האַרטע אונד
פֿעראַכטליכקייטען בעגעגנען; זיא פֿערגעססען, דאַס דער אַרמע
אויך מענש וויא איך, דאַס ער מיין ברודער איזט.

ניא וויל איך דעם אַרמען אונד דורפֿטיגען אויך מיינע פֿראַה=
לעריטע אַרט וואָהלטהון; ניא מיינע וואָהלטהאַטען ערזט דורך
אונגערעכטע פֿאָרוואורפֿע אונד קראַנקענדע ערניעדריגונגען ערקויפֿען
לאַססען, ניא איהן אויף מיינע בעשאַמענדע וויזע אַן דיעזע וואָהל=
טהאַטען ערמאַהנען, ניא דאַנק, דען דאַז הערץ פֿערווייגערט, אָדער
ניעדריגע געפֿאַלליגקייטען, אָדער דיענזטע פֿאָן איהם פֿאָדערן;
לאַס איך מיך פֿערבאָרגענען. אָהנע אַללע פֿערגעלטונג וואָהלטהון,
אונד אויך דעם אונדאַנקבאַרען, דעם פֿיינדע גוטעז ערווייזען,
וויא עס אין דער הייליגען שריפֿט הייסט: "הונגערט דיין פֿיינד,
גיעב איהם ברָאד, דורזטעט ער, גיעב איהם לו טרינקען, ערדעגזט
דוא אויך אין איהם איין אונאַנגענעהמעז געפֿיהל, גאָטט ווירד
עס דיר דאָך פֿערגעלטען." הייליגע איין הערץ, אַללגוטיגער,
דאַס עס זיך ניכט אַן דען רייכטהום האַנגע, אונד איהן פֿאָר דיא
איינליגע בעדינגונג דער לופֿריעדענהייט אונד גלוקזעליגקייט האַלטע,
לאַס עס ניכט נאַך אַכטונג אונד עהרענבעלייגונג אום דעז רייכ=
טהומז וועגען גייצען. לאַס איך פֿיעלמעהר שאַטצע פֿאָר דיא לוקונפֿט
זאַממעלן, דיא ניא פֿערשווינדען, ניא זיך פֿעראינדערן. דיא קיין
לופֿאַלל רויבען קאַנן. לאַס איך רייך בלייבען אין עדלען געזינ=
נונגען אונד טהאַטען, דיא אויך דאַנן, ווענן איך איינען רייכטהום
פֿערליערע, איין וואַהרעז אייגענטהום בלייבען, איך אין דאַז גראַב
אונד אין דיא עוויגקייט בעגלייטען, אונד דיא איין ניא פֿערזיעגענדער
קוועלל דעז זעגענז אונד דער פֿריידע פֿאָר איך זיין ווערדען. אמן

דער אַרמע.

אַללמאַכטיגער גאָטט! דוא טהיילזט דיינע גוטער אונטער דיא
מענשען אויז, זאָ וויא עס דיר וואָהלגעפֿאַללט; נאַך האָכזט וויזען,
אַבער אונז גראָסטענטהיילז אונבעקאַננטען געזעטלען, יאַ דוא
מאַכזט רייך אונד מאַכזט אַרם, דוא ערניעדריגזט אונד ערהאָהעזט
(שמואל א' ב'). דענן אָהנע דיינען וויללען, אָהנע דיינע אַללווייזע
לייטענדע פֿאָרזעהונג, איזט אונד געשיעהט ניכטז פֿאָן אַללעם וואַז
איזט אונד געשיעהט! אַנגעבעטעט זייא דיין וויללע, אָ גאָטט, דענן
דיין וויללע איזט רעכט אונד גוט!

דיא אַרמוטה דאַרף אונד זאָלל איך ניכט ניעדערטראַגען, אונד
איר דיא פֿריידע אובער איין דאַזיין אונד דאַז געפֿיהל איינער
וואורדע ניכט רויבען! אַללעז, וואַז דען מענשען לום מענשען מאַכט,
אַללעז, וואַז איהן אובער דיא אובריגען געשאָפּפֿע דעז ערדבאָדענז

ערהעבט, וואס איהם וואהרע אונד איננערע בלייבענדע פֿאָללקאָמ־
מענהייט פֿערשפּריכט אונד געוועהרט, דאס האבע איך מיט דעם
רייכסטען מיינער ברודער געמיין. איך האבע יא עבען דיעזעלבען
פֿעהיגקייטען, קרעפֿטע, אויסזיכטען אונד האָפֿפֿנונגען דיא ער
האט. איך געהע יא מיט איהם עבען דערזעלבען צוקונפֿט ענט־
געגען, דיא ערסט אונזער שיקזאל ענטשיידען ווירד, אונד צו וועלכער
וויר אונס ביידע היער פֿאָרבערייטען זאָללען. איך דארף יא ניכט
דענקען, דאס ער מיך דעסוועגען וויל איך ארם בין, וועניגער
ליעבט, אָדער, דאס איך דיא ארמוטה הינדערן ווירדע, מיינע
בעשטיממונג צו ערריייכען. פֿיעללייכט פֿערזאגטע מיר דיינע פֿאָטער־
ליכע ליעבע, אָ גאָטט, דען רייכטהום, וויל ער מיר פֿיעללייכט צום
פֿאללשטריק אונד צום פֿערדערבען געריכען ווירדע. אונפֿער־
שולדעט איזט מיינע ארמוטה, אונד דיעזע קאנן ניכט שאנדען.
גאָטטעס אורטהייל, דער אללעין גערעכט ריכטעט, ווירד ניכט
פֿאָן מיינער ארמוטה בעשטיממט, אונד דיא אכטונג זאָלכער
מענשען דיא איבעראלל נור אויף דען אייסערן צושטאנד, אויף דאס
קלייד דעס מענשען זעהט, האט קיינען ווערטה. פֿערלייהע מיר
נור, אָ גאָטט, דאס איך פֿאָן דען פֿעהלערן אונד פֿערגעהונגען
ריין בלייבע, דיא מיינעם שטאנדע מעהר אלס אנדערן אייגען זינד,
אונד וואָ דער ארמע דיא שטארקסטען פֿערזוכונגען אונד רייצונגען
פֿינדעט. פֿערנע זייא פֿאָן מיר מירגענד איין אונרעכטמעסיגעס
מיטטעל, אויך דער ארמוטה צו ענטרייסען, אונד מיר רייכטהום
צו ערווערבען! דאנן ווירדע מיינע געוויססענסרוהע דאהין, אונד דיא
אכטונג אללער רעכטשאפֿפֿענען, אונד דאס וואָהלגעפֿאללען גאָטטעס
פֿיר מיך פֿערלאָהרען זיין! דאנן ווירדע איך דיא פֿעראכטונג אונד
דיא שאנדע ווירקליך פֿערדיענען, דיא יעטצט נור נאָך איינער
פֿאלשען איינבילדונג, אָדער נאך דעם אורטהייל דעס טהאָרען אויף
מיר ליעגען. פֿערנע זייא עס פֿאָן מיר, מורריט צו קלאגען איבער
דיא שיקונגען גאָטטעס. דער עוויגע איזט גערעכט אין אללען
זיינען וועגען, אונד פֿראָמם אין אללען זיינען טהון. פֿערן זייא פֿאָן
מיר נייד, פֿעראכטונג אונד שפּאָטט געגען דיא רייכען. פֿערן
זייא פֿאָן מיר, איך יע דער מוטהלאָזיגקייט צו איבערלאססען, אונד
פֿיר דיא צוקונפֿט אנגסטליך צו זאָרגען. (ברוך ה' יום יום)
געלאָבט זייא דער עוויגע, טאג פֿיר טאג, דיעס זייא מיין וואהל־
שפּרוך. דאס וואָרט דיינער הייליגען שריפֿט (תהלים ל"ג) זייא
מיין טראָסט: „עהרפֿירכטעט גאָטט, איהר זיינע הייליגען! זיינע

פֿערעהרער האַבען קיינען מאַנגעל. יונגע לֶעווען דאַרבען אונד הונגערן, אַבער דען גאָטטעזפֿערעהרערן פֿעהלט קיין גוט. איך בין יונג געוועזען, בין אַלט געוואָרדען, אונד האַבע ניא דען גע=רעכטען פֿערלאַססען, אונד זיינע קינדער נאַך בראָד געהן זעהן." נור אויף יענע וועלט זייא איין בליק געריכטעט! וואָ דער רייכע דען אַרמען, דער פֿאָרנעהמע דען געריגגען ניכט מעהר פֿערדראֶנ=גען, ניכט מעהר דריקקען, ניכט מעהר פֿערדונקעלן קאַנן; וואָ איין יעדער נאַך דעם וואַס ער איזט אונד וואַס ער געטהאַן, אונד ניכט נאַך דעם וואַס ער געהאַבט אונד צו זיין געטיענען האַט, פֿאָן דיר דעם ריכטער דער וועלט, דעם פֿאַטער אַללער מענשען, ווירד בעאורטהיילט אונד דעז לאָהנעז אָדער דער סטראַפֿע ווירדיג ערקאַננט ווערדען! דאָרט געלטען גאַנץ אַנדערע טיטעל אונד רייכטהימער אַלז היער! טיטעל אונד רייכטהימער, דיא עוויג דויערן, אונד צו דענען דעם אַרמען וויא דעם רייכען דער צוגאַנג אָפֿפֿען שטעהט. לאַס מיך רייך ווערדען, אָ גאָטט! אַן אונפֿער=גאַנגליכען גיטערן, אַן גייזטיגער, אימערווערדער צונעהמענדער פֿאָלל=קאָממענהייט. דאַז איזט אַללעז, אָ גאָטט, וואַז איך אונבעדינגט אונד מיט פֿאָלליגער איבערצייגונג! דאַס עס פֿיר מיך גוט איזט; פֿאָן דיר ביטטע, אונד דאַז ווירזט דוא, אַללגיטיגער, מיר געוויס ניכט פֿערזאַגען! אין אַללעם איבריגען אונטערווערפֿע איך מיך אין טיעפֿזטער ערגעבונג דיינעם היילליגען ווילּלען. דוא ביזט איין פֿערבאָרגענער גאָטט, דער רעטטער אונד העלפֿער ישראל'ס. בעשאַמט ווערדען דיא אַללעזאַמט, אונד מיססען ערראָטהען, דיא זיך געטצענבילדער ערקינזטעלן, ישראל אַבער ווירד פֿאָם עוויגען געררעטטעט (ישעיה' מ"ח ט"ו). אמן

אַנדאַכטזאָבונג איינער ברויט אַן איהרעם האָכצייטזטאַגע.

אַללגיטיגער, עס איזט דיינע אַנאָרדנונג, דאַס דיא מענשען אים עהעסטאַנדע לעבען, אונד אין דעמזעלבען דיינע אַבזיכטען אונד דאַז וואָהל איהרער ברידער אויף ערדען בעפֿאָרדערן זאָללען. געוויס זינד דיינע אַנאָרדנונגען אויך היער דער האָכזטען ווייזהייט געמעס, אונד ניעמאַנד דאַרף זיך איהנען ענטציעהן. אַם היטיגען טאַגע, דער מיך אויז דען אַרמען מיינער צערטליכען עלטערן אין דאַז הויז איינעז מאַננעז פֿיהרט, מיט דעססען שיקזאַל איך דאַז מייניגע פֿערבינדען זאָלל פֿיר דאַז גאַנצע לעבען, וויל איך נאָך איינמאַל איבער מיינע פפֿליכטען נאַכדענקען, אונד דוא ווירזט

ויינע בעטראַכטונגען, ויינע ענטטוֿסטע חונד פֿאָר:חֿטלע :עגנען, דאַס :יח ויך טראָ:טען חונד סטחֿרקען בייח דעם ענטטיידענ:טען טריטטע חין וייגעם גחַנלען לעבען.

דער עהעסטחַנד פֿערבינדעט דיח ועגטען חונד חיהרע חַבֿ:יכטען, חיהרע פֿריידען חונד ליידען חויפֿ: חיננינ:טע ויט חיינ:חַנדער; ער ערהעבט חונד פֿערפֿיעלפֿחֿלטיגט גלייכ:חַם חיהרע חירדיט:ע עק:יסטענן; ער גיעבט חיהנען דיח סטחֿרק:טען ערחונ:טערונגען חונד חַנטריעבע לור ענטוויקלונג חונד חֿבונג חַללער חיהרער פֿחֿהיגקייטען חונד קרחֿפֿטע, לור חונפֿערדראָססענען חֿבונג חיהרער פפֿליכטען; ער קנֿפֿפֿט דיח ועגטען פֿע:טער חַן דיח בֿרגערליכע חונד ועגטליכע גע:עלטחַפֿט חונד הייסט :יח טהחֿ:טיגען חַנטהייל חַן דעם וואָהל דער:עלבען נעהוען. ניכט: פֿער:ספריכט חונ: ועהר טראָ:ט חונד הֿלפֿע חין יעדעם חַלטער חונד חין יעדעם לוסטחַנדע, ניכט: חֿ:פֿנעט חונ: חַנגענעהוערע חוי:יכטען חין דיח לוקונפֿט, חַ: דער עהרוחֿרדיגע עהעסטחַנד.

הייליג :ייח ער חויך ויר חונד הייליג חַללע פפֿליכטען דיח ער ויר חויפֿלעגט, חונד חַללע חיינטרחֿנקונגען דיח ער ויר פֿאָר:טרייבט! דיח פפֿליכט, וייגעם עהעגעגאָססען לחֿרטליכע חַכטונג חונד ליעבע לו בעווי:ען; חיהן חַ: ויין חַנדערע: חיך לו בע:טרחַכטען חונד לו בעהחַנדעלן, חונד דיח פֿערהחֿלטניססע חין דענען וויר לו חייגחַנדער סטעהען, ניח לו פֿערגעססען, :ייח ויר הייליג! פֿערן :ייח עס פֿאָן ויר, דיע:ען סטחַנד נור חַ: חיין ויטטעל גראָסערער פֿרייהייט חונד חונחַבהחֿנגיגקייט לו וחֿהלען, חונד דחַבייח בלאָס, אָדער פֿאָרלֿגליך חויך חייטערע פֿאָרלֿגע, חויך רחַנג חונד רייכטהום לו :עהן, חונד דיח חייגענטחַפֿטען דע: גיי:טעס חונד דע: הערלענ:, דיע:ע פֿרוכטבאַר:טען קוועללען דער גלֿק:עליגקייט אָדער דע: עלענד:, גערינג לו טחֿטלען. ניין, גע:וגדער פֿערסטחַנד, ריכטיגע: חורטהייל, חיינע עדלע ג:יננונג, חיין טהיילנעהוענדע:, טוגענדהחַפֿטע: חונד פֿראָוועע: הערל, דחַ: :ינד דיח וואַהרען גרֿנדע, דיח ניח פֿער:יעגענדען קוועללען דע: עהעליכען גלֿקקע:, חונד דיח וֿססען ויר חונענדליך ועהר ווערטה :יין חַ: חַללער טיוועער חונד גלחַנן. פֿריידען חונד ליידען וועכ:עלן חים עהעסטחַנדע וויח חין חַללען לוסטחֿנדען דע: לעבענ:. דיח חַנגעהעליכקייטען דע: עהעסטחַנדע: :ינד חונלערטרענליך ויט :יינען בעטווערדען חונד חיינטרחֿנקונגען פֿערפֿלאָכטען, חונד דער דחַרך אָהנע בעטחֿוונג חונד גצוויסטענ:ביסטע דיח חַנגעהעליכקיי:

טען איינעז סטאַנדעז גענאָססען, דער אויך זיינע אונאַנגנעהמליכקייט מיט געדולד ערטרעגט. יע מאַנניכפאַלטיגער אונד אינניגער דיא פֿערבינדונגען זינד, אין וועלכען איך אין דיעזען סטאַנד מיט מיינעם עהעגענאָססען, מיט מיינער פֿאַמיליע אונד מיט דער גאַנצען גע־זעללשאַפֿט טרעטע, דעזטאָ מעהר מוס אונד וויל איך מיך איינעז טהעטיגען, אַרבייטזאַמען אונד געמיינניטציגען לעבענז בעפֿלייסיגען, אונד אין דער טרייען ערפֿיללונג מיינער פפֿליכטען מיינע גרעסטע עהרע אונד מיין פֿאָרציגליכעז פֿערגניגען פֿינדען. יעדע אַרט פֿאָן געשעפֿטיגקייט, פֿאָן אַרבייט, פֿאָן פֿאָרזאָרגע אונד אויפֿזיכט, דיא דאַז וואָהל דער מיינינגען בעפֿערדערט אונד זיכערט, דיא זייא מיר עהרווירדיג אונד וויכטיג, זיא מאַג עדעל אָדער ניעדריג הייסען, זיא מאַג לייכט אָדער שווער פֿאַללען! — ניכט אין דער זאָגע־נאַננטען גראָססען וועלט צו גלענצען אונד אַן אַללען איהרען בעטריג־ליכען פֿריידען אונד ערגעטצלונגען טהייל צו נעהמען, זאָנדערן דער קליינען וועלט, דיא מיך אומגיעבט, אונד דאַז סטיללע, אַבער וואַהרע גליק דעז הייזליכען לעבענז צו גענייסען, דאַס זייא דאַז ציעל נאַך וועלכעם איך סטרעבע. ווען קיין מענש אין דער וועלט בלאָס פֿיר זיך דענקען אונד זאָרגען אונד לעבען דאַרף, זאָ דאַרף עס דער פֿערעהעליכטע נאָך פֿיעל וועניגער. איהם איזט אַללעז מיט זיינעם עהעגענאָססען געמיין, מיט איהם טהיילט ער אַללע פֿריידען אונד אַללע ליידען דעז לעבענז, איהם סטעהט זיין הערץ אָפֿפֿען, איהם טהיילט ער גערן אַללע זיינע איינזיכטען, אַללע זיינע עמפפֿינדונגען, אַללע זיינע קרעפֿטע מיט. איהם ערלייכ־טערט ער גערן יעדע אַרבייט, יעדען קוממער, יעדע זאָרגע, איהם ריימט ער גערן, ווען ער קאַן, יעדען סטיין דעז אַנ־סטאָססעז, יעדע אורזאַכע דעז פֿערדרוססעז, יעדע געלעגענהייט צום מיספֿערגניגען אויז דעם וועגע.

אונד ווען איין יעדער מענש דעם אַנדערן נאַכזיכט אונד געדולד שולדיג איזט, וויא פֿיעל מעהר איין עהעגענאָססע דעם אַנדערן! יע וועניגער וויר זעלבזט דער נאַכזיכט ענטבעהרען קעננען, דעזטאָ גענייגטער מיססען וויר זיין, זיא אַנדערן וויעדער־פֿאַהרען צו לאַססען. וואוזטע איך עס דאָך פֿאָרהער, דאַס איך מיך מיט איינעם מענשען, אַלזאָ מיט איינעם איינגעשרענקטען, פֿעהלערהאַפֿטען, אויך וואָהל פֿערגעהונגען פֿעהיגען געשעפפֿע, פֿערבינדע. אַבער געמיינשאַפֿטליך אַן אונזרער בעססערונג צו אַרבייטען, אונד אונז דען פֿאָרטגאַנג אויף דעם וועגע דער טוגענד

געגענ:ייטיג לו ערלייכטערן, דחַ: חי:ט פפֿליכט חונד :עליגקייט
דע: עהעסטחַנדע:. גוטע: בייספיעל, ערחיננערונגען, ערוונטע:
רונגען חונד ביטטען, פֿערבונדען ויט ליעבע חונד חַכטונג, :חָללען
חונ: געגענ:ייטיג לו בעסרונג:ויטטעלן דיענען; חונד החַנד חין
החַנד וומָללען וויר חויך דעם פפֿחַדע דער ווי:הייט חונד דער
טוגענד פֿחָרטווחַנדעלן, חונד :חָ חונ: געויינטחַפֿטליך חונ:רער
החָהערן בעסטיוווונג נחֶהערן.

גחָטט, חיך ערקעננע ויינע פפֿליכטען, חיך :עהע חיהרע
גערעכטיגקייט חונד בילליגקייט ויט חוֹבערלייגונג חיין. חיך פֿוֹהלע
עס, דחַס ויך חיהרע ערפֿוֹללונג גלוֹקליך וחַכען ווירד. לחַס
דיע:ע: ליכט ניחט חין ויר פֿערדונקעלן, דיע:ע חוֹבערלייגונג חונד
דיע:ע: געפֿוֹהל ניחט חין ויר ענטקרחֶפֿטעט ווערדען, גיעב, דחַס
חיך חיהרעם חַנטריעבע סטעטע: ווילליג חונד טרייליך פֿחָלגע,
חונד דחַדורך דיינען ווילען ערפֿוֹללע.

עהעליכע טריע, קייטהייט חונד הייליגע רוהע, :ינד סטעטע:
חי:רחַעליטיטען פֿרויען חייגען געווע:ען; סטחֶרקע ויך לו דער
סטרענג:טען חוֹבונג דיע:ער טוגענדען. :עגנע ויינען חוי:גחַנג חוי:
דעם עלטערליכען הוי:ע חונד ויינען חיינגחַנג חין דחַ: הוי:, דחַ:
חיך פֿחָן הייטע חַן בעגלוֹקקען, חונד ווחָ חיך :עלב:ט חיין גלוֹק
פֿינדען :חָלל. אמן

געבעט איינער ברויט פֿאָר דער טרויאונג.

חַללגוֹטיגער גחָטט, חונענדליכער קוועלל דע: :עגענ:! ווחֶהרענד
לחֶרועננדע: פֿע:טליכע: גערייט ויך חוזגיעבט, :עהנט :יך ויין
בעקוֹוחָוועננע: הערל נחַך חיינער סטיללען חַנדחַכט, נחַך חיינער
ערגיעסונג דע: הערלענ:, פֿחָר דיר, חַללגוֹטיגער, לענקער דע: וענט:
ליכען געטיקקע:. לו דעם וויכטיג:טען טריטטע ויינע: לעבענ:,
ווילל חיך ויר דיינען בייסטחַנד ערפֿלעהען. נור דורך דיך קחַנן
יעדע: פֿחָרהחַבען געלינגען, פֿחָן דיר :ינד חונ:רע טריטטע פֿחָר:
געוועססען, דוח לייכנע:ט חונ: דיח וועגע פֿחָר, דיח לור גלוֹק:
:עליגקייט פֿוֹהרען.

פֿחַטער חים היוועל! דונקעל ליעגט ויינע לוקונפֿט פֿחָר ויר.
קיינן פפֿליכטען געהע חיך ענטגעגען, חונבעקחַננטע פֿערהחֶלטניסטע
ערווחַרטען ויך. חוי: דעם קריי:ע דער געליעבטען וייניגען, ווחָ
חיך :חָ החַרולחָ: לעבטע, ווחָ דחַ: וועניגע גוטע דחַ: חיך חָובטע,
ליעבעפֿחָלל חויפֿגענחָוווען, חונד ויינע פֿעהלער ויט ליעבעפֿחָללער

צאַרטליכקייט, נאַכזיכטיג פֿערציהען וואָרדען זינד, טרעטע איך הייטע אין מיינען נייען קרייז אונד איבערנעהמע נייע, שווער צו ערפֿיללענדע פפֿליכטען. ביי דער פֿערמעהרונג מיינער פפֿליכטען, פֿינדען מיינע האַנדלונגען איינען שטרענגערן ריכטער, אַלז אים הויזע דער מייניגען.

דיא ליעבע דער עלטערן אונד דער געשוויסטער, איזט אין דען הייליגסטען געפֿיהלען בעגרינדעט; דיא ליעבע דעז מענשען זאָללען וויר דורך אונזער בעטראַגען ערווערבען אונד ערהאַלטען. דרום, פֿאַטער אים הימעל! ערהאָרע מיין אינברינסטיגעס פֿלעהען אין דיעזער פֿייערליכען, פֿיר דאַז גליק מיינעז לעבענז ענטשיידענדען שטונדע! פֿערלייהע מיר קראַפֿט, דיעזע נייען פפֿליכטען, טריא ערפֿיללען צו קענען. לאַס עס מיר געלינגען, דאַס איך דורך זאַנפֿטמוטה, געפֿעלליגעז וועזען, דורך טרייע אויסאיבונג מיינער הייליגען פפֿליכטען, מיר דיא ליעבע דעז מאַננעז ערהאַלטע, דאַס ער מיר שטעטס מיט דען געפֿיהלען צוגעטהאַן בלייבע, מיט וועלכען ער מיך יעצט אונטער דעם טרויהימעל ערוואַרטעט. בעוואַהרע מיך פֿאַר יעדעם מוררישען וועזען, פֿאַר מיינעם לוינענהאַפֿטען בעטראַגען, דורך וועלכעז מאַן זאָ לייכט דיא ליעבע דער מענשען פֿאָן זיך אַבווענדעט.

דוא הערר, האַזט דען עהעסטאַנד איינגעזעצט, מיט דען וואָרטען: „איך וויל דעם מענשען איינע געהילפֿין שאַפֿפֿען, דאַס זיא אום איהן זייא.“ לאַס מיך שטעטס דיא געהילפֿין מיינעז גאַטטען זיין אין אַללען פֿערהעלטניססען דעז לעבענז. פֿערלייהע מיר קראַפֿט, דיא אונאַננעהמליכקייטען מיינעז נייען שטאַנדעז צו ערטראַגען אונד שטעטס זאָ צו לעבען, דאַס איך מיר דיא אַכטונג מיינעז מאַננעז אונד דער מייניגען ערהאַלטע. „אייטעל איזט דיא אַנמוטה, טריגעריש דיא שאָנהייט, איין גאָטטעזפֿורכטיגעז ווייב ווירד געפּריזען.“ אין דער גאָטטעזפֿורכט לאַס מיך וואַנדעלן. אָ גאָטט, דאַן ווייכע איך קיין האַארברייט פֿאָן מיינער פפֿליכט. זעגנע אונזערן, פֿאָר דיר אַללווייזער, אַללגיטיגער, בעשלאָססענען בונד! דאַס מיינע זעעלע דיר דאַנקע פֿיר אונד פֿיר, פֿיר דיא גיטיגע לייטונג מיינעז שיקזאַלז. אָ, דאַס איך מיך דיעזעס טאַגעז שטעטס מיט פֿראָהליכעם הערצען עראיננערן דירפֿטע, אונד דאַס מיינע געליעבטען פֿערוואַנדטען עס ניא צו בערייען האַבען מעגען, מיין לעבענזגליק אַן דאַז שיקזאַל דיעזעס מיינעז גאַטטען געקניפּפֿט צו האַבען. מעגען זיא אין איהם איינען זאָהן, מיינען ליעבע־

פֿאַללען טרייען פֿערוואַנדטען געפֿונדען האַבען! הערר, זעגנע מיינען אויזגאַנג אויז מיינעם הויזע, אונד מיינען איינגאַנג אין דאַז הויז, דאַז איך יעטצט דורך מיינע געֿרינגען אייגענשאַפֿטען שמיקקען אונד בעגליקקען זאָלל, דיין זעגען איבער אונז אַללע. אמן

געבעט איינער מיטטער אם האָכצייטסטאַגע איהרער טאָכטער.

שמעפֿפֿאַנגע מיינען דאַנק אַללגיטיגער, פֿיר דיא גנאַדע, דיא דו מיר ערטהיילט האַזט, מיינע טאָכטער ביז אויף דען היי-טיגען טאַג צו ערציהען, אונד דאַס דו עס מיך האַזט ערלעבען לאַססען, זיא הייטע האָהערן פפֿליכטען צוצופֿיהרען. דו קעננעזט יאַ פֿאַטער, דיא געפֿיהלע מיינעז מוטטערהערצענז אונד ווייסט, דאַס עס קיין אַנדרעז גליק קעננט, אַלז דאַז גליק מיינער קינדער. איך קניפֿפֿע הייטע דאַז שיקזאַל מיינעז געליעבטען קינדעז, איך איבערגעבע איהר לעבענזגליק איינעם מאַננע, דער אונז ביז יעטצט פֿרעמד געוועזען איזט. אָ לאַס עס געלינגען! דאַס זיא ווירקליך איהר לעבענזגליק אַן זיינער זייטע פֿינדע, פֿערלייהע איהר הייליגעז גליק, אונד איין אויזקאָממען אָהנע דריקקענדע זאָרגען. מאַגע רייכטהום זיא ניכט אונד ניכט אַרמוטה זיא פֿאָם וועגע דער טוגענד אַבלייטען. מאַגע זיא אונד איהר מאַנן שטעטס איהרע פֿריידען אין דער הייליגקייט פֿינדען אונד מאַגע איהר הויז איין טעמפעל דער קיישהייט, דער זיטטזאַמקייט, דער רוהע אונד דעז פֿרידענז, דער טוגענד אונד דער גאַסטפֿרייהייט.

מאַגען דיא אַלטען עהרוואירדיגען געברייכע אונזערער פֿאָר-פֿאַהרען, מאַגע דאַז טרויאונגז-צערעמאָניעל איהר איינע דייטונג זיין פֿיר איהר גאַנצעז לעבען. וויא דער טרויהימעל זיא בע-דעקט, זאָ זייא דיינע גנאַדע איהר שטעטס שוטץ אונד שירם; אונד וויא ער פֿאָן אַללען זייטען אָפֿפֿען איזט, זאָ מאַגע זיא איהר הייליגעז לעבען שטעטס זאָ איינריכטען, דאַס זיא ווידער איהר געוויססען, נאָך זאָנסט איינען ריכטער אונד צייגען איהרעז טהונז פֿירכטען דירפֿע. פֿלעססע איהר גענוגזאַמקייט, טרייע אונד זיטט-זאַמקייט איין הערר! וויא מאַן אין דיזער שטונדע איהר הויפט בעדעקט, זאָ פֿאַססע זיא דען ענטשלוס, פֿאָן נון אַן איהרען בליק ניכט אינז ווייטע שווייפֿען צו לאַססען, דער אייטעלקייט, דער געפֿאַללזוכט צו ענטזאַגען, פֿאָן נייד אונד מיסגונזט פֿערן צו זיין, אונד איהרען בליק נור אויף דען צו ריכטען, דעם זיא פֿאָן הייטע אַן גאַנץ אַללעין אַנגעהערט, אונד אויף דען הייליגען קריי-

דען זיא לעהרען אונד בעגליקקען זאָלל. מאָגע זיא אַן דיא וואָרטע דעס הייליגען פזאַלמיסטען דענקען (תהלים מ"ח): „האָרע טאָכטער אונד בעדענקע עס, פערגיס דאַס פאַטערהויז אונד פאַמיליע, זאָ ווירד ער אַן דיינער שאָנהייט געפאַללען פינדען, — ער איזט דיין העררּ, פערעהרע איהן.“ אַבער ניכט פערגעסען זאָלל זיא דיא ליעבע איהרער עלטערן אונד פערוואַנדטען, פיעלמעהר דעס גוטען איינגעדענק זיין, דאַס זיא דאַס עלטערליכע הויז געלעהרט האַט, אונד עס אויזשליעסליך לאָק בעזיטצען איהרעס הויזעס נאָטלע.
זעגנע אָ גאָטט, איין קינד אַם הייטיגען טאַגע, דער פאָר איהר גאַנזע ליעבען ענטשיידעט, אונד וואַז דיינע ווייזהייט איהר אויך בעסטיממט האַט, שטאַרקע איהר הערץ, דאַס זיא עס מיט פראָממער ערגעבונג טראַגע, דאַס זיא דאַז גליק ניכט איבער-מיטהיג, אונד דאַז אונגליק ניכט פערצאַגט מאַכע, דיין זעגען איבער אונז וואַלטע. אמן.

געבעט איינער שטיעפמוטטער.

אַללמאַכטיגער גאָטט! עס האַט דיינער אַללווייזהייט געפאַללען, איינעם מאַננע זיינע פאָריגע פרויא, אונד זיינען קינדערן איהרע מוטטער, דורך דען טאָד צו נעהמען. מיר איהרער נאַכפאָלגערין, איזט עס בעשטיממט, דיזען טהייערן פפלענדערן איהרער עהעליכען ליעבע מוטטער צו זיין. מיר זינד זיא צור פפלעגע, וואַרטונג, ערציעהונג אונד פערזאָרגונג אַנפערטרויט. פיעלע בעשווערליכקייטען זינד מיט דער ערציעהונג איינגענער קינדער פערבונדען, אום וויא פיעל שוויעריגער איזט דיא ערציעהונג פרעמדער קינדער. וויא שוויעריג איזט דאַס פערהעלטניס איינער שטיעפמוטטער, וועלכע צאַרטע פערהעלטניסע האַט זיא ניכט צו בעריקזיכטיגען. דער נאַמע שטיעפמוטטער פיהרט זאָ עטוואַז ביטטערעס אונד געהעססיגעס מיט זיך, דאַס דיא אויגען דער וועלט מיט געשאַרפטען בליקקען איהר בעטראַגען ריכטען, אונד אָפט זעהר אונרעכט בעאורטהיילען. זעלבסט ביי דער גערעכטעסטען פערפאַהרונג איינעם שטיעפ-קינדע עטוואַז צו פערזאַגען אָדער עס צו שטראַפען, איזט דיא וועלט, זינד דיא מיטטערליכען פערוואַנדטען דיזעס קינדעס שטעטס געניייגט צו גלויבען, יעדעס פערזאַגען, יעדע שטראַפע זייא נור ווילקיר, אונד איינע רעכטע מוטטער ווירדע זאָ ניכט געהאַנ-דעלט האַבען. זעלבסט איין מאַנן, זאָ זעהר ער פאָן איינער ליעבע אונד אַנהענגליכקייט אַן איהם, אונד אַן אַללעס וואַז איהם

טהייער מיזט, חוּבערלייגט מיזט, דוֹרפטע דאָך פאָן דעם קליינזטען חונטערטידע, דען חיך חין דער בעהאַנדלונג דיזער קינדער מוי: דעם נאַטוּרליכען גרונדע מיהרער מייגענטהימליכקייט, מוי: דעם גרונדע מיהרער פערטידענען געמיטהזאַרט לו מאַכען גענאָטהיגט בין, בעטראַפּפען זיין, חונד איך חין דען קראַנקענדען פערדאַכטע דער ליעבלאָזיגקייט חונד דער פאַרטייליכקייט האַבען. חיך ער- קעננע דיזעס האַלזע, חונד לאַגע ניכט. זאָ וויח חיך איך ענט- זאָסען האַבע, דיזען קינדערן מוטטער לו זיין, האַבע חיך דיזעס האַלזע ערוואָגען, חונד עם חים פערטרויען חויף דיינע פאַטערהולד חונטערנאָמען. עס זינד יאַ מענזטען, עס זינד יאַ דיינע קינ- דער, עס זינד דיח קינדער איינע גאַטטען, פאָן דעסען ליעבע חונד האַכטונג איין גאַנלע ליעבענזלאַק האַבהאַנגט; דיזע בעטראַכ- טונג מיזט דער גענוגענדזטע גרונד דיזע קינדער לו ליעבען, חונד זיח טרייח חונד מוטטערליך לו פפלעגען, גייזטיג חונד לייבליך חונד זיח לו ערליעהען, דיר לום פריי, איינעם גאַטטען חונד איר לור פריידע, חונד דער מענזטהייט לור עהרע. וואַ: קאַנן חיך מעהר האַ: דען פּעזטען פאָרזאַטך פאַסען, דיזע קינדער וויח איינע חייגנען לו ערליעהען. האַבער חויך דיח ליעבע לו חייגנען קינדערן, מוס מיהרע טראַנקען האַבען. האַלזע: טהון, וואַ: דעם יוגענד- ליכען געמיטהע פוֹר דען חויגענבליק וואָהלטהוט, האָהנע בערוֹק- זיכטיגונג זיינעס וואַהרען וואָהלז: דיח ווילקוֹר, דיח דעם יוגענד- ליכען געמיטהע חייגען מיזט, דען לייכטזינן חונד דיח ווידער- זפענזטיגקייט ניכט לוגעלן, חונד חום דער רוהע ווילען, אָדער מוי: פאַלזטער לאַרטליכקייט, חוּבערמאַל מיהרעם ווילען נאַכגעבען, מיזט מיינע חונוואָרדיגע, מיינע טהאָריכטע ערליעהונג.

וואַ: מין איינען קראַפּטען זטעהט, וויל חיך חויפביטען, דיזע קינדער-געזונד, זטאַרק, פערזטאַנדיג, געזיקט, גוט חונד גאָטט- חונד מענזטען געפאַלליג לו מאַכען; האַבער האָהנע רוקזיכט. וויל מיך מיהנען געוואָהרען חונד פערזאַגען; זיח ליעבקאָזען חונד זטראַפּפען, וויח עס. נאַך איינער בעזטען מיינזיכט נאָטהיג מיזט, האָהנע רוקזיכט חויף דאַ: מורטהייל אַנדערער. זאָ טמערליך עס איר וואָרע, פאַלזט בעמורטהיילט לו ווערדען, זאָ דאַרף חיך עס דאָך ניכט בעאַכטען, וואָ עס חויף דאַ: היילינגע ווערק דער מענ- זענבילדונג אַנקאָממט. גיב נור אָ גאָטט, דאַס איין בעטראַגען דיר וואָהלגעפאַלליג זייח, חונד לאַס איין ווערק געלינגען, דאַס דער ערפאָלג איך בייח איינזען מאַנכע חונד בייח דער וועלט

רעכטפערטיגע, ווען זיא יא מיסטרויען אין מיך זעטצען זאללטען. וואס איך סטעטס בעדענקען, דאס דאס מאאס אונזערער טאגע אונגעוויס איזט, אונד אויך מיינע קינדער איינזט פאָן אנדערן מענשען ערצאָגען ווערדען קאָננטען. וואס איך זא גאָטט, דיזע מיינע טהייערסטען פפליכטען סטעטס מיט פריידיגקייט ערפיללען, אונד דיזע קינדער זא ערציהען, דאס איהרע מוטטער אים געפילדע דער זעליגקייט זיך איהרער פרייען קאָננע, אונד דאס איהרע ערציהונג דיר וואָהלגעפעלליג זייא, אונד מיר אונד מיינעם מאננע, אין דען אויגען דער וועלט נור עהרע גערייכע. אמן.

געבעט איינער וויטווע.

דאס ביטטערע הערץ איינער טיעפבעטריבטען פרויא, ערהעבט זיך יעטצט צו דיר, ריכטער דער וויטווען, פאטער דער וואייזען! עס וואר דיין אונערפאָרשליכער ראטהשלוס, איין הויז צו צערשטאָרען, מיר דען גאטטען, דען פריינד, דען בעשיטצער אונד ערנאָהרער, דען פאטער, דען ערציעהער מיינער קינדער, דורך דען טאָד צו ענטרייסען. איך בייגע מיך פאָר דיינעם געוויס גערעכטען, אָבוואָהל אונערגרינדליכען ראטהשלוס; אבער דיזע טהראָנען, דיא איך זיינעם אנדענקען וויינע, קאָננען דיר ניכט מיספאללען. יא זיא זינד איינע היילזאמע גאבע דיינער גנאדע; וועלכעס הערץ וואורדע דען שמערץ ערטראגען קאָננען, ווען עס זיך ניכט צו־ווייצען אין לינדערנדע טהראָנען אויפלאָזטע. איך בייגע מיך אין דעמוטה פאָר דיינעם ווילען, אבער איך פלעהע דיך אום קראפט איין אונגליק צו ערטראגען.

גראָס זינד דיא ליידען מיינעס הערצענס: וויא איין שיפפבריכיגער, דער פלאָטצליך אין איין אונבעקאננטעס לאנד פערשלאגען ווירד, סטעהע איך דא, גאנץ אויך איך אללין פערוויזען. אך וויא שמערצליך איזט עס, דאס מיטליידען דער מענשען צו ערדעגען, אונד וויא וועניג טראָסטענד איזט איהר מיטליידען, דאס זיך אין פלאָכטיגען ווארטען אייסערט, דיא אָפט מעהר פערוואונדען, אלס טראָסטען.

מיינע וויטווע סטעהט דא, איין סטיין דעס אנסטאָססעס פיר יעדען פאָהלזאמען. אך, מיט וועלכער טיעפען וויזהייט ערקלארען אונזרע וויזען יענער ווארט: „קיינע וויטווע, קיינע וואייזע זאללט איהר דריקקען, — אויך ניכט איינע קאָניגליכע וויטווע. דען. וויא קאן רייכטהום טראָסטען, ווען דאס הערץ אויפ'ס

טיעפסטע פערלעטצט איסט! דער פאַלאַסט פערליערט זיינען גלאַנץ, ווענן מאַן איהן איינזאַם בעוואָהנען מוס; שמוק אונד קליידערפראַכט פערליערען ווערטה אונד בעדייטונג, ווענן מאַן זיך פאָר דען ניכט שמיקקען קאַנן, דעם מאַן זיינע יוגענדליעבע געשענקט האַט.

ויא פעראֶנדערט האַט זיך דער קרייז מיינער פפליכטען, זייט דעם אַבסטערבען מיינעס מאַננעס! ויא פרעמד שטעהע איך אין דיזעם געביעטע דאַ, אונד אום דיא קראַפט מיינעס גייסטעס אַנצושטרענגען, איינער נייען לעבענסוויזע ענטגעגען צו געהען. ויא זיא מיינען אומשטאֶנדען אונד פערהאֶלטניסען געמאֶס איסט, ויא גערן מאָכטע איך מיך ניכט נור אויס אייגנער קראַפט ער-נאֶהרען, מאָהנע דיא הילפע דער מענשען אין אַנשפרוך צו נעהמען, זאָנדערן אויך דאַס גוטע טהון, דאַס וואָהלוואָללען אויסאֶבען, דיא בייטראֶגע צו אַללגעמיינען גוטען צוועקקען פאָרטזעטצען, דיא גאַסטפריינדשאַפט אֶבען, מיינע אֶרמערן פערוואַנדטע אונד בע-קאַננטען נאַך קראֶפטען אונטערשטיטצען, ויא איך עס זייט מיינער רייהע פאָן יאַהרען צו טהון געוואָהנט בין. אַך, אונד וואַס דאַס טרויריגסטע איסט, איך מוס אַן מיינען קינדערן אויך דיא שטעללע דעס פאַטערס פערטרעטען. ווענן איך זאָנסט נור איך בייא דער ערציעהונג אויף דען ענגערן קרייז מיינער מוטטער-פפליכטען בעשראֶנקען דורפטע: זאָ מוס איך יעטצט פפלעגען, וואַרטען, ערציעהען, אונטערריכטען, ראַטהען אונד ריכטען, אונד מיט דער זאַנפטמוטה דער מוטטער, דיא שטרענגע דעס פאַטערס פערבינדען.

אַבער דו אַללגיטיגער, ביסט עבען זאָ באַרמהערציג אַלס גע-רעכט, דו פערוואונדעסט אונד היילעסט, שלאֶגסט וואונדען אונד פערבינדעסט זיא; דו ווירסט אויך באַלזאַם פאָר דיא וואונדען מיינעס הערצענס פינדען.

דו ווירסט מיר קראַפט שענקען, אַללע מיינע פפליכטען צו ערפיללען; דיא ענטבעהרונגען דיא מיר מיין וויטווענשטאַנד אויפ-לעגט, דיא איינשראֶנקונגען דיא איך מאַכען מוס, דיא אַבהאֶנ-גיגקייט פאָן פאַסט פרעמדען מענשען, אין דיא איך אונד מיינע קינדער פיעללייכט געראַטהען, דיא האֶרטע מאַנכעס פאָהלאָסען, דער דיא שוטצלאָזיגקייט דער וויטווע בעזיטצט, אויך זיא מיט האֶרטע צו בעהאַנדעלן, צו ערטראַגען.

דו ווירסט מיר קראַפט געבען, דיא ערציעהונג מיינער קינדער זאָ צו פאָללענדען, דאַס איך איהר פאַטער מאַך קוועלל דער וואַהר-

הייט אונד דער זעליגקייט איהרער פֿרייען קאָננע, אונד דאַס זיא
צור עהרע גאָטטעס אונד צור פֿריידע דער מענשען אויפֿבלוהען,
אונד מיר טראָזט זיין קאָננען אים אַלטער.

פֿלאָססע ליעבע אונד ערבאַרמען אין דאַז הערץ דערער, פֿאָן
דענען איך אונד מיינע קינדער אַבהאַנגען, דאַס זיא שטעטס
דיינער מאַהנונג געדענקען: „איהר זאָלט קיינע וויטווע, קיינע
וואַיזע דרוקקען; דענן ווענן איהר זיא בעדרוקקעט, אונד זיא צו
מיר רופֿען, ווערדע איך עס הערען, דענן איך בין גוטיג. „בע־
הוטע מיך אָ גאָטט, אונד מיינע קינדער, דאַס וויר יעמאַלס
אין דיא טרויריגע נאָטהווענדיגקייט געראַטהען, דיא ראַכע דעס
היממעלס געגען איינען מענשען הערבאַבצורופֿען.“

דער גייזט דער מילדע אונד דער וואָהלטהאַטיגקייט בעלעבע
יעדעס הערץ, דאַס יעדער פֿאָן זיך רוהמען קאָננע, וויא דער
פֿראָממע (איוב כ"ט י"ג): „דער זעגען דעס אונגליקליכען קאַם
איבער מיך, איך האַבע דאַז הערץ דער וויטווען ערפֿרייט.“
דוא אַללגיטיגער, בעשיטצער דער וויטווען אונד פֿאַטער דער
וואַיזען, צו דיר נעהמען וויר אונזרע צופֿלוכט פֿאָן דעם עס הייסט:
(ירמי' מ"ט י"א): „דיינע פֿערלאַססענען וואַיזען וויל איך ערהאַל־
טען, דיינע וויטווען זאָללען מיר פֿערטרויען.“ דוא ביזט אונזער
פֿריינד אונד פֿאַטער, אונזער בעשיטצער אונד אונזער רעטטער,
אין עוויגקייט. אמן.

וואָהרענד דער שוואַנגערשאַפֿט.

אַללמאַכטיגער! דער דוא מיך געווירדיגט האַזט, אונטער
מיינעם הערצען איין וועזען צו בעהערבערגען, דעססען גייזט
אונשטערבליך, אונד בערופֿען איזט, דיך, דיא וואַהרהייט אונד
טוגענד צו ערקעננען, אונד דורך דיעזע ערקעננטניס גליקזעליך צו
ווערדען, ווירדיגע מיך אויך דיינער געטטליכען פֿירזאָרגע אין
געגענווערטיגעם צייטפונקטע, דאַ, וואָ יעדער מיינער שריטטע,
יעדע מיינער האַנדלונגען, יעדער מיינער געדאַנקען בעצוג אויף
דיא געליעבטע בירדע האַט, דיא דוא אין מיינעם איננערן שופֿזט
אונד אויזבילדעסט. בעוואַהרע מיך גאָטט, אַללע צייט אונד
פֿאָרצוגליך וואָהרענד דער שוואַנגערשאַפֿט פֿאָר אַללצו העפֿטיגען
ליידענשאַפֿטען, לאַסע קיינע אונשטאַטטהאַפֿטע בעגיערדען, קיינע
טאַדעלהאַפֿטע נייגונג אין מיינעם הערצען ענטשטעהן. דיר גע־
פֿעלליגע, עדלע, ריינע עמפֿפינדונגען, מעגען עס איינעהמען

אונד גאַנץ ערפֿיללען. ערהאַלטע מיך זאַנפֿט, גוט אונד וואָהל־וואָללענד, דאַמיט איך זאַנפֿט, גוט אונד וואָהלוואָללענד דאַז פֿפאַנד מיינער עהעליכען צערטליכקייט ווערדע. שענקע מיר ווייזהייט עס זאָ צו לעבען. דאַס איהם מיינע ליעבע ניכט שעדליך ווערדע, אונד דאַס איך ניא פֿערגעססע, דאַס עס מעהר דיין אַלז מיין אייגענטהום איזט. גיב מיר סטערקע, מוטה אונד הערצהאַפֿ־טיגקייט, דאַמיט איך דיא געפֿאַהרען דער געבורט איבערווינדע, אונד דיא שמערצען בעזיעגע, דיא מיר נאַך דעם געזעטצע דער נאַטור, אונד דיינער אַללווייזהייט בעפֿאָרסטעהן. ערהערע מיך אונד זייא מיר אַרמען, דיא דיר פֿערטרויט אונד זיך נור אויף דיינע אַללמאַכט, אַללגיטע אונד אַללווייזהייט פֿערלאַססט, יעטצט אונד אַללע צייט גנעדיג. אמן.

אין דען לעטצטען מאָנאַטען דער שוואַנגערשאַפֿט.

אימער ריקט זיא נעהער העראַן, דיא וויכטיגע, דיא ענט־שיידענדע סטונדע, דאַ איך נאַך דער פֿאָן דיר, אָ אַללווייזער אונד אַללגיטיגער גאָטט, געטראָפֿפֿענען איינריכטונג; איינער ליעבע פֿרוכט זאָלל ענטבונדען ווערדען. אַללוויסענדער, דוא קעננזט מיינע שוועכע, אונד דוא ווירזט עס מיר פֿעטערליך פֿערלייהען, דאַס איך דיזער סטונדע ענגזטליך ענטגעגען געהע. אָב מיין געבערען לייכט, אָב עס שווער זיין ווירד, איזט נור דיינער אַלל־וויסענהייט בעקאַננט, דאָך איך וויל אים פֿאָראויז מיך דאַרום ניכט בעקיממערן, אונד דאַדורך דער סטערקע דעז גייזטעס, דער קרעפֿטע דעז קערפערז, אונד דעז געטראָזטען מוטהעז איך ניכט בערויבען, דיא מיר אין איינער ענטבינדונג זאָ נעטהיג זינד. איך וויל מיט סטיללער געלאַסענהייט, אים פֿערטרויען אויף דיינען מעכטיגען בייסטאַנד, אויף דיינען טראָזט אונד דיינע הילפֿע זיא ערוואַרטען

אַללמאַכטיגער, דוא האַזט זאָ פֿיעלען געבערענדען געהאָלפֿען, אונד הילפֿזט אונד רעטטעזט אין יעדעם אויגענבליק דורך דיינען געטטליכען בייסטאַנד, אונד איך זעלבזט האַבע זאָ פֿיעלע פּראָ־בען דיינער אַללמאַכט אונד אַללגיטע אין מיינעם לעבען ערפֿאַהרען; אויך מיך האַט דיינע קראַפֿט, דיינע ווייזהייט זאָ אָפֿט אונטער־סטיטצט אונד אויז געפֿאַהרען ערלאָזט, אויז וועלכען צו רעטטען עס קיינער מענשליכען מאַכט, קיינער מענשליכען קונזט אונד וויססענשאַפֿט מעגליך וואַר. דוא שפּראַכזט, אונד דיא הילפֿע

קאַן, דו וואָלטעסט, אונד רעטטונג וואַר דאַ. דיר אַלזאָ גוטיגסטער פֿאַטער, עמפּפֿעהלע איך יעטצט מיין שיקזאַל. וואַס דו אויך איבער מיך בעסטיממט האַסט, עס קאַן ניכט אַנדערס אַלס צו מיינעם בעסטען זיין, פֿאָלל קינדליכער ערגעבונג אין דיינען ווילען אָ גאָטט, וויל איך דער פֿראָהען האָפֿפֿנונג אין מיינעם הערצען רוים געבען; דאַס דו מיך גליקליך ענטבינדען ווירסט; דאַס מיר אונד מיינעם קינדע דיא סטונדע לייכט אָהנע אַללצו גראָסען שמערץ פֿאָריבער געהען ווירד, אונד דאַס דו מיך מיט מיינעם געזונדען וואָהלגעסטאַלטעטען קינדע ערפֿרייען ווירסט.

אויף דיך, מיין גאָטט אונד פֿאַטער, מיט איינער צופֿערזיכט, דאַס דו אויך דיעזע מיינע אַנגסט אין פֿראָהע פֿערוואונדערונג, מיינע טרויריגקייט אין פֿריידע פֿערוואַנדלען ווירסט. בעלעבע דו זעלבסט אָ גאָטט, דיא פֿראָהע האָפֿפֿנונג אין מיר, אונד שטערקע מיך אין דיעזעם פֿערטרויען דורך דיינען גאָטטליכען גייסט. אויס דער טיעפֿע מיינער זעעלע רופֿע איך דיך אַן, מיין בעשוטצער אונד מיין ערדעטטער, אונד דו ערהערסט מיך גנעדיג. אמן.

געבעט פֿור איינע שוואַנגערע פֿרויא.

מאָגע עס דיין ווילע זיין, מיין גאָטט אונד גאָטט מיינער פֿאָרפֿאַהרען, דער שוואַנגערשאַפֿט דער פֿרויא (מיינער טאָכטער, שוועסטער, אָדער פֿריינדין) צו ערלייכטערן. ערהאַלטע איהרע קרעפֿטע, שטערקע זיא קערפּערליך אונד גייסטיג. בעוואַהרע זיא פֿאָר בעזען צופֿעללען, דיא איהר אָדער דעם קינדע, וועלכעס זיא אונטער איהרעם הערצען טרעגט, שעדליך זיין קאָננען. שטערקע איהר געמיטה, דאַס זיא דער שווערען סטונדע איהרער ניעדערקונפֿט מיט פֿראָהעם מוטהע ענטגעגען געהע. ערלייכטערע איהרע ניעדערקונפֿט, אונד לאַס זיא איינעס געזונדען קינדעס געניסען, דאַס זיא דער זיסען מוטטערפֿריידע אין פֿאָללעם מאַסע אונגעטריבט זיך ערפֿרייע. מאָגע איין גליקליכעס שיקזאַל איבער איהר קינד וואַלטען, דאַס עס נור פֿריידע זיינער עלטערן אונד אַנגעהעריגען זיך זעלבסט צום הייל, דיר אָ גאָטט צום פּרייס, אונד דער רעליגיאָנסגעמיינשאַפֿט דער עס אַנגעהערט, צור עהרע לעבע, וואַכסע אונד געדייהע. דו היילפֿסט אַללען דיא דיך אין וואַהרהייט אַנרופֿען, דו ווירסט אויך מיין געבעט ערהערען, קוועלל דער גנאַדע אונד דעס ערבאַרמענס. אמן

צור צייט דער ניעדערקונפט.

אַללמאֶכטיגער גאָטט! אַללווייזער אונד גערעכטער ריכטער! דוא האַסט דעם וויבליכען געשלעכטע דיא בעשטיממונג געגעבען מיט שמערצען קינדער צו געבאֶרען. שאָן דיא בעטראַכטונג, דאַס פֿאָרשטיננען אונד קלאַגיננען דער ערדע מיט דעם מאָראַסטען ווייבע איין גלייכעס שיקזאַל האַבען; דאַס קיין רייכטהום, קיינע מאַכט אויף ערדען איינע פֿרויא, פֿאָן דען מיט איהרער ענטבינדונג פֿערקנִיפֿטען שמערצען בעפֿרייען קאַנן, זאָללטע אונס טראֶסטען צור צייט דער ניעדערקונפֿט, ווענן געבורטסשמערצען אונס איבערפֿאַללען, דענן עס ליעגט דעם פֿראַממען, גאָטטערגעבענען מענשען, זיך אין דאַס אונפֿעראיידליכע צו פֿיגען. ווענן וויר אַבער אין דען פֿעסטען גלויבען לעבען, דאַס דעם מענשען אויף ערדען קיין האַאַר געקרימממט ווערדען קאַנן, אָהנע דיינע בעשטיממונג, אונד דאַס דענגאָך אין דיעזען שווערען אויגענבליק דיא איינע פֿרויא מעהר צו ליידען האַט אַלס דיא אַנדרע, זאָ קאָננען וויר ניכט אומהין צו גלויבען, דאַס אונזער בענעהמען, אונזער לעבען אַלס מענש איבערהויפּט אונד אַלס איהעלייט אינס בעזאָנדערע, איינפֿלוס אויף אונזרע בעגעבניססע איִם לעבען האַבען. זאָ ביטטע איך דיך דענן, גאָטט דער גנאַדע אונד דער באַרמהערציגקייט, אין דיעזעם שווערען אויגענבליק, דעם איך ענטגעגען געהע, דיינע איגענשאַפֿטען פֿאָן וואָהלוואָללען אונד באַרמהערציגקייט וואַלטען צו לאַססען (מדת החסד ורחמים). איך ערגעבע מיך דיינעם ווילללען הערר, דיין ווילע געשעהע! נור לאַס מיך דען מוטה אונד דיא קראַפֿט אין דיעזער שווערען שטונדע ניכט פֿערליערען. לאַס מיך שטעטס מיינער בעשטיממונג איינגעדענק זיין, וועלכע אין דיא וועלט צו זעטצען, דערען בעשטיממונג עס איסט, דיך צו פֿערעהרען, דיינען נאַמען צו פֿערהערדליכען אויף ערדען. עוויגער, אַללגיטיגער גאָטט, דער מענש מיסט ניא זאָ פֿראָממ אויף ערדען, דאַס ער שטעטס גוטעס טהוע אונד ניע זינדיגע. איך בין מיר בעוואוסט אָפֿט ווידער דיינען ווילען געהאַנדעלט צו האַבען. דוא אַבער ביסט דער גאָטט דער גנאַדע, לאַנגמיטהיג אונד פֿאָן גראָססער גיטע. ניכט מיינער זינדע געדענקע אין דיעזער שטונדע, פֿיעלמעהר זייא איינגעדענק דער פֿראָממיגקייט מיינער גוטען עלטערן אונד פֿאָרעלטערן, אונד לאַס דיר וואָהלגעפֿאַללג זיין דיא וואָרטע מיינעס מונדעס, אונד דיא געדאַנקען מיינעס הערצענס. דיא געלאָבטע, דיא איך אין דיעזעם אויגענבליק טהוע, מיינען

װאַנדעל אויף ערדען דיר װאָהלגעפֿעלליג איינצוריכטען, אונד דאַס קינד, װעלכעס איך דורך דיינע אונערמעסליכע גנאַדע צור װעלט ברינגען זאָלל, דיר צור עהרע אונד דער מענשליכען געזעללשאַפֿט צור פֿריידע צו ערציעהען, נימם גיטיג אויף, גאָטט מיין שיטצער אונד ער-רעטטער, דער דאַ ניכט שלעפֿט, ניכט שלוממערט, היטער איזראַעלס. אמן

געבעט איינער מוטטער צור צייט װענן מאַן איהר קינד מל איזט.

זאָ ערשיטטערט אויך מיין מוטטערהערץ איזט, װענן איין שמערץ איהר קינד טריפֿפֿט, זאָ ערגעבע איך מיך דאָך צו דיעזער שטונדע אין דיינען װיללען אַללגיטיגער פֿאַטער, אין דעם אויגענבליק װאָ מיין געליעבטעס קינד דורך שמערצען אין דען בונד מיט גאָטט אונד אין דיא געמיינשאַפֿט דעס פֿאָלקעס ישראל געבראַכט װירד. מאָגע איהם דיעזער שמערץ בייא זיינעם איינטריטט אינס לעבען איינע מאַהנונג זיין, דאַס דאַס װאַהרע גליק דעס לעבענס שטעטס דורך שמערץ אונד לײדען ערקויפֿט װירד; דאַס דיא בעשטיממונג דעס מענשען היעניעדען איזט, דורך מאַנניכפֿאַכע לײדען צום ציעלע צו געלאַנגען. מאָגע מיט זיינער קערפּערליכען פֿאָרהויט אויך דיא פֿאָרהויט זיינעס הערצענס שװינדען, אונד מאָגע דיא בעזע בעגיערדע ניא דאַרין װאָהנען. איין גוטער גייסט מאָגע שטעטס אין איהם װאָהנען, אונד איהן אַנלייטען דעם װיללען גאָטטעס געמעס צו לעבען. אונזער פֿראָממער אורפֿאַטער אברהם, דער אים נײנציגזטען יאַהרע דורך דיא בעשניידונג אין דען בונד מיט גאָטט געטרעטען איזט, דעססען טרייע אַנהענגליכקייט, דעססען פֿעזטער גלויבע אַן גאָטט איהם צור טוגענד אַנגערעכנעט װאָרדען איזט, אונד צו דעם גאָטט דער הערר שפּראַך: װאַנדלע פֿאָר מיר אונד זייא אויפֿריכטיג, לייכטע מיינעם זאַהנע אויף זיינער לעבענסבאַהן פֿאָר, אונד לעהרע איהן, אַללעס אויפֿצואָפּפֿערן װאַס דיא ערדע שעצט, װאַס דאַס לעבען הערליכעס האַט, אום דער טוגענד װיללען. אים װעגע דער טוגענד פֿינדע ער דיא גליקזעליגקייט, אונד דיא באַהן צור אונשטערבליכקייט. אמן

װענן איינע פֿרויא איז דעם װאָכענבעטטע אויפֿשטעהט.

הערר דער װעלט, אַללגיטיגער גנאַדענרייכער גאָטט, איך דאַנקע דיר, דאַס דוא מיך דען שמערצען דעס געבעהרענס גליקליך האַסט ענטקאָממען לאַססען; דאַס דוא מיר דיא קראַפֿט גיבסט,

הייטע דעם וואָכענבעטטע צו ענטסטייגען, חום איך דיינעם הייליגען דיענסטע וויהען צו קאָננען. הערר איין גאָטט! חַז נחָך דיין הייליגער טעמפעל סטחַנד, ווחַר חיינע ווחָכנערין פֿער־ פפֿליכטעט, נחַך חיהרען וואָכען חיין אָפפֿער צו ברינגען, חום דיינען הייליגען נחַמען צו עהרען. זעלבסט חיינע חַרמע פֿרויח ברחַכטע צוויח יונגע טויבען, אָדער צוויח טורטעלטויבען, דחַז יננביילד דער חונטוולד, דער עהעליכען טרייע חונד צחַרטליכקייט דיר צום אָפפֿער. חום חונזערער פֿאָטער זינדען חַבער חיזט ירושלים צערסטאָרט, דער טעמפעל פֿערוואַזטעט, חונד וויר האַבען קיינען פריעזטער חונד קיינען חַלטחַר. חַבער עם הייסט פֿיעלפֿחַך חין דער הייליגען טריפֿט: „אָפפֿער חונד גאַבען פֿער־ לחַנגזט דוח ניכט,‟ דוח ניממזט דיח געזיננונגען חונזרעס הערצענז, חונד דיח וואָרטע חונזרעס מונדעז חַז אָפפֿער חַן. נימם חַזחָ חָ חַללגוטיגער גאָטט, מיינען דחַנק גוטיג חויף, סטאָרקע מיין הערץ, דחַס חיך דיח פֿאָרזאָטצע דיח חיך וואָהרענד דעז טמערצעז מיינער ניעדערקונפֿט חונד מיינעז וואָכענבעטטעז געפֿחַסט האַבע, חויך חויספֿיהרע; דחַס חיך סטעטז חין ליעבע חונד טרייח מיט מיינעם מחַננע לעבע, חונד דיח קינדער דיח דוח חונז טענקזט צור פֿראָממיגקייט חונד צו חַללגעמיינער מענטשענליעבע ערציעהען העלפֿע. הערר זעגנע חונז חונד בעהיטע חונז, גיעב חונז קרחַפֿט, נחַך דיינען געזעטצען צו לעבען, דחַס עס פֿאָן חונזערן קינדערן הייסט: „דיין פֿאָלק חַללע זחַממט גערעכט, עוויג ווערדען זיח דחַז היממלישע רייך בעזיטצען, חין עליזיום מיינער פֿפֿלחַנצונג, מיינער האָנדע ווערק צום רוהם.‟ אמן

אין געפֿאָהרליכען קראַנקהייטען·

גאָטט, הערר חונד פֿאַטער מיינעז לעבענז, דוח האַזט מיר דחַז לעבען געגעבען, דוח האַזט עס מיר ביז חויף דיעזען חויגענ־ בליק ערהחַלטען, דוח קחַננזט עס וויעדער פֿאָן מיר נעהמען, ווענן עס דיר געפֿאָללט! טאָן עהע וויר ווחַרען, האַזט דוח חַללע חונזערע טיקזחַלע חַנגעאָרדנעט, חונד דיח טחַגע חונזערער פילגערטחַפֿט חויף ערדען בעסטיממט. דוח האַזט חונז חַללען חיין ציעל געזעטצט, דחַז וויר ניכט חיבערטרייטען קאָננען. דוח חַללוויין וויסט, וויח לחַנגע וויר חויף יעדער סטופֿע חונזערעס דחַזיינס סטעהן, חונד ווחַז וויר חין יעדעם צוסטחַנדע טהון חונד חויז־ ריכטען זאָללען. פֿיעללייכט חיזט מיינע חירדיטע ליעבבחַהן באַלד

צו ענדע! פֿיעללייכט האַבע איך מיינע פּילגערשאַפֿט באַלד ער־
רייכט! זעהע איך אויף מיינע באַלד פֿאָללענדעטע לויפֿבאַהן צורוק,
גמאַטט, מיט וויא פֿיעלען בעווייזען דיינער הולד אונד גוטע איזט זיא
ניכט בעצייכנעט! וויא פֿאָטערליך האַזט דוא מיך אויך דערזעלבען
פֿאָן מיינער ערסטען קינדהייט אַן געלייטעט, מיט וועלכער ווייזען
אונד אונערמידענדען ליעבע, מיך צום האָהערען לעבען, דעם איך
יעטצט ענטגעגען זעהע, ערצאָגען! אויז וויא מאַנכער געפֿאַהר
אונד נאָטה מיך געררעטטעט! פֿאָר וויא פֿיעלען זונדען אונד פֿער־
געהונגען מיך בעוואַהרעט! וויא פֿיעלע זונדען אונד פֿעהלער מיר
פֿערציהען! וויא פֿיעל הינדערניססע אונד שוויעריגקייטען מיך
גליקליך איבערשטייגען, וויא פֿיעל נוטצליכע געשעפֿטע מיך מיט
גליק ערפֿאָלגע אויזריכטען לאַססען! וויא אָפֿט האַזט דוא מיך,
ווען איך שוואַך וואַר, געשטאַרקט! וויא אָפֿט, ווען איך שטרוי־
כעלטע אונד פֿעהלטע, מיך וויעדער אויפֿגעריכטעט! וויא אָפֿט,
ווען איך פֿערדראָססען אונד מידע וואורדע, מיר נייען מוטה איינ־
געפֿלאָסט! וויא אָפֿט מיך מיט פֿריידען דעז געגענוואַרטיגען אונד
דעז צוקונפֿטיגען לעבענז בעלאָהנט! יאַ, דיינע הילפֿע וואַר מיר
סטעטז נאַהע, דיינע גיטע וואַר אַללע מאָרגען נייא, אונד יעדער
טאַג, יעדע סטונדע מיינעז פֿערגאַנגענען לעבענז צייגט פֿאָן
דיינער הולד אונד גנאַדע! דאַנק, אינניגער הערצליכער דאַנק דיר,
דעם באַרמהערציגען, דעם האָכזטגיטיגען, פֿיר אַללעז, וואַז איך
יע גוטעז געטהאַן אונד גענאָססען האַבע, פֿיר אַללע פֿריידען,
וואָמיט דוא מיך ערקוויקט, פֿיר אַללע ליידען, וואָדורך דוא מיך
געאיבט אונד געבעססערט האַזט.

מיט שאַאַם אונד רייע ערבליקקע איך אַללע פֿעהלטריטטע אונד
פֿערגעהונגען, דיא איך אין מיינעם לעבען בעגאַנגען האַבע. אַבער
דוא ביזט איין פֿערשאָנענדער פֿאַטער, אונד פֿערלייהעזט גנעדיגליך
דיינען קינדערן דיא זינדען פֿערלאַססען אונד זיך אויפֿריכטיג
בעססערן. דאַרום ערגעבע איך מיך געטראָזט דיינעם וויללען,
אונד דענקע נור מיינע געזיננונגען צו אענדערן אונד מיך דער
פֿריידען מיינער בעססערן וועלט ווערטה צו מאַכען. דוא ווירזט
מיך דאַצו שטערקען אונד מיר אַללעז איבערווינדען העלפֿען. אַן
דיר האַלטע איך מיך, אויף דיך פֿערלאַססע איך מיך רוהיג אונד
געטראָזט! אונטער דיינער אויפֿזיכט אונד דיינעם שוטצע, פֿירכטע
איך וועדער טאָד נאָך גראַב! פֿאָן דיר ערוואַרטע איך נור גוטעז,
אַללגוטיגער, דעססען איך נור פֿעהיג בין! עוויגעז לעבען אונד

עוויגע חַנכּהעדונג נור פֿאָלקאָממענהייט! נור גאָטט ערלאָזט איינע זעעלע, ענטהעבט דער אונטערוועלט. אמן

אַם סטערבעטאַגע דער עלטערן (יאַהרצייט געגאַננט).

גיעבט עס אויף ערדען איין פֿעזטערע, איננינגערע בּאַנד, אַלז יענע הייליגע, וועלכע דאַז הערץ דער קינדער אַן דאַז הערץ דערער פֿעסטעלט, דענען זיא איהר דאַזיין אויף ערדען טולדיג זינד? האַבען וויר זעלבט פֿאָר דען ערהאַבענען שאָפּפֿער דעז וועלטאַלז איינען אַנדערען נאָרטליכערן נאַמען, אַלז וועלכען וויר פֿאָן אונזערן אירדיטען עלטערן ענטלעהנען? פֿאַטער! זאָ רופֿען וויר לוק האָכּ־זטען וועזען, אונד וויססען קיינען זֿסערן נאַמען, קיינען לו ערפֿינ־דען, דער אונזערן הערלען וואָהלטהוענדער וואָרע. — דער פֿאַטער־אונד מוטטערנאַמע איזט דאַז ערסטע וואַז וויר אויף ערדען סטאַמ־מעלן לערנען; דאַז ערסטע, וואַז אונז אונמאָנדיגען איינזט פֿריידע אונד טראָזט גאַב. אַך עס איזט שאָן גענוג, דאַז אונגלאָק איינע קינדע לו טילדערן, אונד זעלבסט האַרטע געמיטהער נור וועה־מוטה לו בעוועגען, ווענן וויר זאַגען; עס איזט איינע וואַיזע, פֿאָן פֿאַטער אונד מוטטער פֿערלאַססען.

גיעבט עס איין פֿעזטערע, איין איננינגערע באַנד אויף ערדען, אַלז יענע הייליגע, דורך וועלכע דיא האַנד דער נאַטור, דיא האַנד דער גאָטטהייט דאַז הערץ דעז קינדעז אַן דאַז הערץ דער עלטערן בינדעט? — לוואַר טאָן זינד אויך דיא פֿערבינדונגען דער פֿריינד־טאַפֿט אונד ליעבע, זאָ איזט עס, זיינע פֿריידע מיט איינעם געליעבטען געגענסטאַנדע טהיילען, זיינע קלאַגע איינער איננינג פֿערטרויטען זעעלע אָפֿפֿנען לו קאָננען; אַבער יאַהרע, אומ־סטאָנדע, זיטטען, אונגלייכהייט דער טיקזאַלע אונד מיינונגען, האַבען טאָן זאָ מאַנכען פֿריינדטאַפֿטזבונד געבראָכען! — נור דיא נייגונג אונד עהרפֿורכט דעז קינדעז לו דען עלטערן לאָסט זיך ניא ברעכען. אונד ווענן וויר דיא געספיעלען אונזערער יוגענד־טאַגע, דיא גענאָססען אונזערע האָהערן אַלטער, אונד וואַז אונז זאָנסט טהייער וואַר, פֿערגעססען האַבען: זיינער עלטערן קאַנן דאַף דאַז אונגעראַטהענזטע דער קינדער ניא פֿערגעססען, עס מוס איהרער געדענקען, זיא עס מיט נאָרטליכעם ענטלאָקקען, מיט ליעבענדער וועהמוטה, אָדער מיט דער באַנגיגקייט איינעז ניטטערנדען געוויססענז.

וואַנכע טוגענד איזט אונטערגעגאַנגען, וואַנכע טאָנע עמ־

פפינדונג שטאַרב אונטער דעם געפֿיהל דער פֿערפֿיהרונג, אַבער דיא פֿערעהרונג דער עלטערן קַאנן, אויך אין דעם פֿאָללענדעטסטען מַאַסע ניכט גַאנץ פֿערטילגט ווערדען. נָאך הייטע, וויא אין דעם גרויען אַלטערטהום דער מענשהייט, שפריכט יעדע מענש-ליכע געפֿיהל: „(משלי ל׳ י״ז) איין אויגע דאַס דען פֿאַטער פֿער-שפָאטטעט, אונד פֿעראַכטעט דער מוטטער צו געהָארכען, דאַס מיססען דיא ראַבען אַם באַכע אויסהַאקקען, אונד דיא יונגען אַדלער פֿרעססען.“ ניין, דיא עהרפֿורכט פֿאָר דען עלטערן איזט אונטער אַללען טוגענדען דיא ערסטע, וועלכע ער עמפֿפֿינדעט, קעננען לערנט אונד איבט, זיא טרייבט איהרע ווארצעלן אַם פֿריהעסטען אין דיא טיעפֿע דעס קינדליכען געמיטהעס הינאַב, דאַהער איזט זיא ניא ווידער גַאנץ אויסצורָאטטען.

הייטע אַן דיינעם (מיינעם) שטערבעטַאגע, געליעבטער פֿאַ-טער, (טהיירע מוטטער,) שטייגען דיזע געדַאנקען לעבהַאפֿטער אין מיינעם הערצען אויף. אַך, עס איזט דיא ווייזע דעס מענשען, דיא האָכזטען גיטער אויף ערדען ערזט דאַנן גַאנץ צו וואירדיגען, ווענן מַאן ניכט מעהר אים איהרעם בעזיטצע איזט. וויא גערנע וואָללטע איך אייך טהייערזטען יעטצט ביי גערייפֿטעם פֿערשטַאנדע, מעהר ליעבע אונד צערטליכקייט, מעהר אַכטונג אונד געהָארזַאם בעווייזען, וואָרע איך זָא גליקליך אייך נָאך צו בעזיטצען.

איך ווַאר פֿיעלייכט איירע לעטצטע זָארגע, אייער לעטצטער קוממער, איירע לעטצטע פֿריידע, אייער לעטצטעס געבעט. דרום זייא אויך אייער גראַב מיר איין הייליגטהום! דרום וויל איך עס מיט פֿרָאממעם אַנדענקען עהרען זָא לַאנגע איך לעבע. אייער נַאמע אונד דיא ערינגערונג אייער ליעבעפֿאָללען לעבענס זייא מיין שטָאלץ, מיינע פֿריידע! דער בליק אויף אייך אונד אויף דיא עוויגקייט, וואָ טיעפֿער פֿריעדע וואָהנט, זייא מיינע האָפֿפֿנונג.

פֿאַטער! מוטטער! פֿערקלערטע! איהר, נון העָהערע וועזען! אַך, מיין אויגע בריכט אין טהרענען אויס; זעהנזוכט אונד וועה-מוטה בעקלעממען מיין הערץ! פֿאַטער! מוטטער! פֿערקלערטע! איהר שטאַרבעט מיט דער ליעבע פֿיר מיך אים הערצען. איך בין פֿאָן אייך געריססען, איך ווײנע אויף ערדען אַללײן. מוטטער! זָא דיינע מוטטערליעבע טרָאקנעט מיינע אויגען ניכט מעהר; פֿאַטער, דיינע פֿאַטערליעבע ערקוויקט מיך ניכט מעהר! אַך, איך הַאטטע מיינעט אויף ערדען איינען היממעל, דאַס וואַרעט איהר נָאך; דאַס וואַנדעלטעט איהר וויא ענגעל געשטאַלטע אום מיך,

חונד וואַכטעט פֿוֹר מיך. אָ קאָננטע חיך ווידער חין דען
טהאָנען מחָרגענטרויק מיינע: זעבענ: הייאקעהרען; וויח וואָהז וואַר
מיר בייח חייך!

יאַ, חיך ווערדע הייאקעהרען חין איינען כייען זעבענ:מחָרגען,
וואָ חיהר, פֿערקזחֿרטע, מיך ווידער אַנזחֿכעזט, איינע סטערבע:
סטונדע ווירד ווידער איינע געבורט:סטונדע. חייער קינד ווירד
ווידער פֿאָזזענדעט נו חייך פֿזיעגען, דאָרט, דאָרט — וואָ
גאָטט חונ:ער אַזזער פֿאַטער, חונד :יינע :עזיגקייט וואָהנט! —
דאָרט, דאָרט וואָ חיהר איינער וואַרטעט, חונד חיירע חונסטערב:
זיכע זיעבע טהאָנער פֿוֹר איך בזוֹהט אַ: חויף ערדען. — — אָ
פֿאַטער, אָ מוטטער, וועזכע :עזיגקייט ווידער דיין נו :יין, גאַנז
חונד עוויג דיין נו :יין, אָהנע טרעננונג, אָהנע טהרחֿנען דיין!

גאָטט, גאָטט, גיעב מיר קראַפֿט, דאַס חיך חויף ערדען
ווחֿרדיג וואַנדזע, חוס דיח הייסגעזיעבטען דאָרט ווידער נו
פֿינדען, דאַס חיך חיהר אַנדענקען דורך קיינע טזעכטע טהאַט
ענטווייהע, דאַס חיך חין דער הייזיגקייט חונד טוגענד וואַנדזע,
חין דער :יח פֿאָזזענדעטען.

חונד וועגן דיח :וֹנדע :יך טמייכעזנד איינעם הערזען נאַהט,
וועגן דיח פֿערפֿוֹהרונג חיהרע נעטזע ווידער איך חוי:ספּאַננט,
וועגן חיך טוואַך ווערדע חונד אַם ראַנדע חיינע: זאַטערהאַפֿטען
ענטטזוסע: וואַנקע, וועגן חיך איינער :עזב:ט חונוחחֿרדיג נו
ווערדען חין געפֿאַהר בין — דאַנן פֿאַטערטרייע, דאַנן מוטטער:
זיעבע, דאַנן עזטערנעהרע, ערטיינעט דעם וואַנקענדען אַז:טוטז:
גיי:טער :יינער :עעזע! וויח חיירע האַנד איך חייננ:ט דורך איינע
יוגענד געפֿוֹהרט, :אָ פֿוֹהרע איך דיח ערחיננערונג חייך ווידער
חין דיח אַרמע דער טוגענד, דער רעזיגיאָן.

ווענן מאַן אויף דען בעגראַבניספּלאַטץ קאָממט.

געזאָבט :ייח דער עוויגע חונ:ער גאָטט, דער הערר דער חייך
נאַך גערעכטיגקייט ערטאַפֿפֿען, ערנחֿהרט חונד פֿערפֿזעגט האַט,
חונד דער חייך נאַך :יינער גערעכטיגקייט האַט סטערבען זאַססען,
דער חיירע אַנזאַהז קעננט, חונד חייך חיינ:ט ווידער חויפֿזעבען
זאַססען ווירד, נאַך גערעכטיגקייט. געזאָבט :יי:ט דוח עוויגער,
דער דוח דיח טאָדטען בעזעב:ט.

אתה גבור דוח בי:ט אַזזמחֿכטיג חין עוויגקייט אָ הערר!
דוח בעזעב:ט דיח טאָדטען ווידער, מחֿכטיגער ערדעטטער. דיינע

גנאדע ערנאהרט דיא לעבענדען, דיינע אונענדליכע בארמהערציגקייט לאסט דיא טאדטען ווידער אויפלעבען; דוא ביסט דיא שטיטצע דער וואנקענדען, דאס הייל דער קראנקען, אונד דער בעפרייער דער געפעססעלטען. דוא האלטסט איהנען טרייליך דיינע צוזאגע, יענען, דיא אין דער ערדע שלוממערן. ווער גלייכט דיר הערר דער מאכט! ווער איסט דיר אֶהנליך? קאָניג דעס טאָדעס אונד דעס לעבענס, ספענדער דעס היילס. דוא ביסט דער פערהייסונג געטרייא, דיא פערשטאָרבענען איינסט ווידער צו בעלעבען.

דארום איסט עס אונזרע פפליכט, דיר צו דאנקען אונד דיינען גראָססען, מאכטיגען אונד עהרפורכטבארען נאמען אלס איינציג אנצוערקעננען. ניכטס איסט דיר גלייך צו אכטען, גאָטט אונזער הערר! אין דיזער וועלט; אונד ניכטס איסט אָהנע דיך אונזער קאָניג, אים לעבען איינער קינפטיגען וועלט. פערגאנגליך איסט אללעס אָהנע דיך, אונזער ערלאָזער, אין דען טאגען דער ערלאָזונג (משיח), אונד ניכטס איסט דיר אֶהנליך, אונזער עררעטטער, ביים איינציגען אויפלעבען דער טאָדטען.

אַם רוֹסטטאַגע צום נייען יאַהר (ערב ראש השנה) אויף דעם בעגראֶבניספלאַטצע.

הערר דער וועלט, קאָניג אללער קאָניגע, פערגיב מיר, דען מייניגען אונד אללען, דיא דיך הייטע אין דיזער אבזיכט אנרופען, אונזרע זינדען אונד מיססעטהאטען! פלאֶססע אונזערן הערצען ליעבע אונד עהרפורכט איין פאָר דיר, בעפעסטיגע אונזרע ענט־שליססע דיינער פערעהרונג טריי צו בלייבען, לייטע אונזער הערץ אין דיינער לעהרע אונד בעוואהרע אונס פאָר פעהלטריטטען. מאָגע אן דיזער געהייליגטען שטאֶטטע דער ענטשלוס אין אונס לעבענדיג ווערדען, זאָ צו לעבען, דאס וויר אן אונזערם שטער־בעטאגע ריין פאָן זינדען זיין מאָגען, וויא אם טאגע אונזערער געבורט. גיב אונס קראפט, דיינע געבאָטע אויסצואיבען אונד לאס אונס דאדורך גנאדע אונד ערבארמען אין דיינען אויגען פינדען, אונד וואָהלגעפאללען בייא דען מענשען. מאָגען דיא גוטען ווערקע דער פראָממען, דיא היער דער אויפערשטעהונג ענטגעגען האררען, אונזרע פירשפרעכער זיין פאָר דיינעם טהראָנע, דאס אונזרע וואונשע אים נייען יאהרע ערפיללט ווערדען, אונד דאס וויר ניכט אונערהאָרט פאָן היננען געהען, אורהעבער אללעס גוטען! מאָגע דיר וואָהלגעפעלליג זיין, מיין גאָטט אונד מיינער פאֶטער,

אורקוועלל דער ליעבע! איינע אונד דער איינצגען בוטע אַם היי=
טיגען טאַגע אין גנאַדען אַנלונעהמען. ערהאָרע אונזער געבעט!
פערלייהע אונז אַללען איין געזעגנעטעס יאַהר, איין יאַהר דער
גנאַדע אונד דעז ערבאַרמענז, אין וועלכעם אַללע דיינע פערהיי=
סונגען לום וואָהלע דער מענשהייט אונד לום וואָהלע איזראַעלס אין
ערפיללונג געהען מאָגען. בעהיטע אונז פאָר אַללען בעזען בעגעג=
ניססען, פאָר אַרמוטה אונד דראַנגזאַל, גיב אונז קראַפט איט גאַנ=
לעם הערלען בוסע לו טהון אונד פערגיב אונז אונזרע זינדען אוס
אַללער פראָממען וויללען, דערען גראָבער וויר היר אַבערצייגען.
דיינע גנאַדע וואַלטעט אָבער אַללע, דיא איט טרייעם הערלען
דיך אַנבעטען, אונזער טאָפּפער אונד ערלאָזער. אמן

דעסזעלבען אינהאַלטז.

הערר דער וועלט, קאָניג אַללער קאָניגע! פערגיב איר איינע
זינדען, פערלייהע איינע איסטעטהאַטען. ערטאַפּפע אין איר איין
ריינעז הערץ, פּלאָנטע איר ליעבע אונד עהרפורכט פאָר דיר איין.
בייגע איינען זינן, דאַס ער זיך דיר אונטערווערפע, רעטטע אונז
פאָן באָזען ענטשליסונגען, פאָן באָזען נייגונגען, פאָן באָזען בעגעג=
גיערדען. בעפעסטיגע איין הערץ אַן דיינע געבאָטע אונד אָפּפנע
עס דיינער לעהרע, דאַס עס זיך איט דעם וואָרטע דיינער הייליגען
שריפט גערן בעשאַפטיגעט. גיב איר סטעטז קראַפט דיינע
געזעטלע געטרייליך לו אָבען, אויך דאַס איך אַן איינעם סטער=
בעטאַגע ריין זייא פאָן זינדע. לייכנע אונז בייא בעגינן דעז
נייען יאַהרעז לו איינעם גלוקזעליגען לעבען אויף. ערנייע אונז
איין גוטעז יאַהר, אונד גיב אונז גלוק אונד זעגען לו אונזערם
האַנדווערק. לאַס אונז אונזרע נאַהרונג אויז דיינער האַנד, אונד
ניכט אויז דער האַנד דער מענשען עמפּפאַנגען, ערהעבע אונזער
גלוק אונד לאַס אונז גנאַדע, וואָהלוואָללען אונד ערבאַרמען פינדען
אין דיינען אויגען אונד בייא אַללען, דיא אונז זעהען. אוס דער
גוטען אונד עדלען האַנדלונגען, דיא דיא פראָממען אונד הייליגען
געאיבט האַבען, דיא היר רוהען, לאַס אונז ניכט אונערהאָרט פאָן
היר געהן, זאָנדערן ערהאָרע אונזער געבעט לום גוטען. אמן

איין אונמינדיגעז קינד אַם גראַבע זיינער עלטערן.*)

היר סטעהע איך אַרמעז, אונגליקליכעז קינד, אַם גראַבע

*) אויז דעם פיערטען טהיילע דער ערבויונגען ענטלעהנט.

מיינער עלטערן, דיא איר דיא ליעבזטען וואַרען אויף דער ערדע; היר סטעהע איך אונד סטאַררע וויינענד אַן דען לייכענסטיין, דער דיא אוֹבעררעזטע דעקט פֿאָן דען בעזטען דער עלטערן. איך וויינע אונד שלוכצע, אַבער דיא טהראֶנען פֿערמאֶגען ניכט, איר דיא טהייערען צו ערוועקקען; — זיא זינד דאַהין, איך ווערדע זיא היר ניממער וויעדערזעהען, זיא זינד איינגעגאַנגען צו דעם לעבען פֿאַטער אים הימעל, אונד איך, איך סטעהע איינזאַם דאַ אונד פֿערלאַססען.

אָ איך אונגלוֹקליכעז קינד, איך האַבע קיינען פֿאַטער מעהר אונד אויך קיינע מוטטער, אונד בין נאָך זאָ צאַרט אונד יונג אַן יאַהרען! — וויינען מוס איך אונד טרויערן, דאַס איהר מיך פֿערלאַססען האַבט, איהר, דיא איהר מיר אַללעז וואַרעט; — וויינען מוס איך, דאַס איהר זאָ פֿרוֹה זייד פֿאָן מיר געוויכען, דאַ איך נאָך זאָ שוואַך בין, אונד ניכט רעכט ווייס, וואַס גוטעז איזט אונד באֶזעס — אונד וואַס גאָטט וואָהלגעפֿאֶלליג איזט, אונד וואַס מיספֿאֶלליג. אַך, ווער ווירד יעצט פֿוֹר מיך זאָרגען? ווער מיר איממער נאַהרונג אונד קליידונג שאַפֿפֿען? ווער מיר אונטער-ריכט געבען אונד ווייזע לעהרען פֿוֹר דאַז לעבען? אַך איך אַרמעז קינד, מיר פֿעהלט עס יאַ אַן אַללעז! — דאָך ניין, איך בין ניכט גאַנץ פֿערלאַססען, דוא לעבזט יאַ עוויג, דוא גוֹטיגער גאָטט אים הימעל, דער דוא אַללען מענשען, אונד דען וואַיזען אינזבע-זאָנדערע פֿאַטער ביזט, דוא ווירזט מיין וואָהלטהאֶטער, מיין ערהאַלטער, אונד בעשוֹטצער זיין; דוא ווירזט מיר געבען נאַהרונג, קליידונג אונד אונטערריכט, ווירזט גוטע מענשען מיר בעשיידען אין פֿריינדען אונד פֿערוואַנדטען, דיא, זאָ לאַנגע איך אונמוֹנדיג בין, פֿוֹר מיך זאָרגען, פֿאָר מאַנגעל מיך שוֹטצען אונד מיך טראֶ-זטען ווערדען; אונד ווענן איך דעראיינזט עלטער ווערדע, ווירזט דוא אויך דאַנן, וויא ביז יעצט, מיר בייזטעהען? דוא מיין פֿאַטער! קאַננזט אונד ווירזט עס; דענן דוא ביזט אַללמאֶכטיג אונד אויך אַללגוֹטיג. יאַ, דאַז איזט מיין טראָזט, דאַס איך ווייס, דאַס דוא מיין פֿאַטער ביזט, אונד דאַס דוא דאַז ערפֿוֹללזט, וואַס וויר מיט פֿראָממען הערצען פֿאָן דיר ערפֿלעהען. אָ, זאָ בעטע איך דענן מיט ריינעם, קינדליכעם אונד אונשולדפֿאָללען הערצען:

אַללער מענשען אונד מיין איינציגער פֿאַטער! העֶרע מיך אונד מערקע אויף דיא וואָרטע איינעז שוואַכען קינדעז. גיב מיר קראַפֿט, אונד לעהרע מיך וואַז דיינע וועגע זינד. ערהאַלטע מיין

הערץ סטעטז ריין אונד אונבעפלעקט, דאס איך דאז בעזטע וואָללען מאָגע אונד אויז אללען קראַפטען דאַנאַך סטרעבע. לאס ליעבע צו דיר אונד עהרפורכט פאָר דיינער ערהאַבענען מאַיעזטאט מיך סטעטז דורכדרינגען, גיב מיר איינען פראָממען אונד עדלען זינן. דאס איך מיינען פריינדען אונד פערוואַנדטען, דיא מיר זאָ פיעל גוטעז טהון, סטעטז געהאָרזאַם זייא, אונד דיר אונד איהנען דאַנקבאַר לעבע. האַבע ערבאַרמען מיט מיר, ווענן איך פעהלע אונד לאַס מיין אונרעכט מיך באַלד איינזעהען, דאַמיט איך ניכט צו לאַנגע פערהאַררע אין דער זינדע, דיא דיר זאָ מיס-פאַללזיג איזט. סטראַפע מיך, ווענן איך דיינען פערווייזענדען פינגערצייג ניכט אַכטע, נור ענטציעהע מיר דיינע גנאַדע ניכט, דיא מיר דאַז גרעססטע אונד היילִיגזטע איזט, וואַז איך האַבע. יאַ, טרייא וויל איך זיין אונד דיר ערגעבען אַללע טאַגע מיינעז לעבענז; איך געלאָבע עס היר אים אַנגעזיכטע דעז היממעלז, אַם גראַבע מיינער עלטערן בעטהיירע איך עס, אונד האָפפע אויף דיינען ביישטאַנד. אמן

סֵדֶר תַּשְׁלִיךְ׃

ווער איזט, אָ גאָטט, וויא דוא, דער זינדען פערגיבט, אים-זיטהאַטען פערלייהט דעם איבעררעזט זיינעז פאָלקעז; דער זיינען צאָרן ניכט עוויג האַלט, וויל ער אַם בעגנאַדיגען געפאַללען האַט. ער ווירד זיך וויעדער אונזערער ערבאַרמען, אונזערע זינדען אונ-טערדריקקען, אונזערע פערגעהונגען אין דיא טיעפע דעז מעערעז פערזענקען: יאַ אַללע זינדען דיינעז פאָלקעז איזראַעל, ווירזט דוא פערבערגען, דאַס זיא ניכט מעהר ערוואָהנט, ניא געאַהנדעט, ניא אין ערינגערונג געבראַכט ווערדען. דוא ווירזט יעקב דיא טרייע ערפיללען, אברהם דיא הולד, דיא דוא דיזען, אונזערן פאָטערן אין דער פאָרצייט צוגעשוואָרען האַזט. אין אַנגזט ריעף איך דיא גאָטטהייט אַן, זיא האַט מיך ערהאָרט אונד מיר רוים פערשאַפפט. גאָטט איזט מיט מיר, איך פירכטע ניכטז, וואַז קאַנן איין מענש מיר טהון? גאָטט סטעהט מיר בייא, איך ווערדע לזט אַן פיינדען טויען. בעססער איזט עס דעם עוויגען פערטרויען, אַלז זיך אויף מענשען פערלאַססען. בעססער איזט דעם העררן פערטרויען, אַלז זיך אויף פירסטען פערלאַססען. —

זיח ווערדען פֿאָרדער ניכטס בעזזעס טהון אויף איינעם געהַנלעגן
הייליגען בערגע, דענן דיח ערדע ווירד פֿאָלל ווערדען דער ער=
קעננטניס געָטטעס, וויח דאס וואַססער דיח טיעפֿע דעס מעערעס
בעדעקט. אמן

סֵדֶר כַּפָּרוֹת·

ערדענזאָהנע, דיח אין פֿינזטערניס אונד טאָדטעסשאַטטען
וואַנדעלן, געבייגט פֿאָן דען עהערנען פֿעססעלן דעס ליידענס,
פֿאָהרט גאָטט אויס דונטערן טאָדעסשאַטטען אונד צעררייסט איהרע
באַנדע. וועננ טהאָרען דורך איהרען זינדענוואַנדעל אונד אוס
איהרער איבערטרעטונגען ווילּלען, ליידען, וועננ זיח יעדען גענוס
פֿערראַבשייען, אונד אין דעס טאָדעס פֿפֿאָרטען נו שטעהן וואָהנען,
זאָ מאָגען זיח אין דער נאָטה צום העררן שרייען, ער רעטטעט
זיח אויס איהרער אַנגזט. ער זענדעט זיין וואָרט אונד זיח ווערדען
געהיילט, ער בעפֿרייט זיח פֿאָם אונטערגאַנג. — דאַנן פרייזען
זיח דעס עוויגען גוטע, דען מענשענקינדערן זיינע וואונדער. האַט
דער מענש נור אונטער טויזענדען איינען ענגעל, איינע גוטע
האַנדלונג זיינעס לעבענס, דיח פֿאָר איהן שפּריכט, זאָ בעגנאַדיגט
איהן דער העדר, אונד שפּריכט: ער זייח ערלאָזט פֿאָם פֿערדער=
בען, איך האַבע ערלאָזונג פֿאָר איהן.

(ווער זיך זעלבזט דיח כפרה אומשלאָגט, זאַגט:)

דיזעס זייח ערזאַטץ, דיזעס זייח אויסוועכזלונג, דיזעס זייח
פֿערזאָהנונג פֿאָר מיין לעבען! דיזעס געהט צום עוויגען טאָד,
איך אַבער ווערדע איינזט פֿערזאַמעלט אונד געהע איינעם בעס=
סערן אונאויפֿהאָרליכערן לעבען דער גלאָקזעליגקייט ענטגעגען.

(ווער פֿאָר אַנדערע, פֿאָר איינען אָדער מעהרערע דיזע צערעמאָניע
פֿערריכטעט, ווירד דיח לעטצטע פֿאָראַסע נאַך פערזאָן אונד צאַהל
אַבצואָנדערן וויססען, צ. ב.: דאַס מיזט דיין, איער ערזאַטץ א.ז.וו.)

גאָטט זייח מיט אונז, אונד שטאַרקע אונז מיט גלויבען אַן
איהן. ער זענדעט זיין ליכט אונד זיינע וואַהרהייט פֿאָר גייזט
אונד געמיטה. אמן

אינהאַלטס־פֿערצייכניס

:ייטע

בייק חיינטריטט חין דאַ: בעטהוי:	1
חיין אַנדערע: דעס:עלבען חינהאַלטס	2
אַללגעאיינע: געבעטע	3
פֿאָרביטטע	4
אַק ערסטען טאַגע דער וואָכע	6
אַק לווייטען טאַגע דער וואָכע	7
אַק דריטטען טאַגע דער וואָכע	8
אַק פֿיערטען טאַגע דער וואָכע	9
אַק פֿוּנפֿטען טאַגע דער וואָכע	10
אַק :עכסטען טאַגע דער וואָכע	11
אַק שבת	13
עבענפֿאַלז: פֿאָר שבת	14
ווענן ואַן ערב שבת וי"ט ליכט אַנלאָנדעט	15
ווענן ואַן חלה ניאוט	16
הוצאת ספר תורה	17
פֿאָר דעק חיינ:עגנען דע: נייאאָנדע: (ראש חודש בענטען)	18
דעס:עלבען חינהאַלטס	18
בייח הוצאת ס"ת, פסח, שבועות חונד סוכות	19
הוצאת ס"ת אַן ראש השנה, יום כפור חונד הושענא רבא	20
בייק טלוס דעס גאָטטעסדיענ:טעס חין דער :ינאַגאָגע	21
דיח פֿיער ערינגערונגען (ארבע זכירות)	—
אַן חיינעק פֿאַסטטאַגע (תענית)	23
אַק פּאַססאַפֿע:טע (פסח)	25
דעס:עלבען חינהאַלטס	27
חין דער ספירה	28
אַק וואָכענפֿע:טע (שבועות)	29
דעס:עלבען חינהאַלטס	31
שבעה עשר בתמוז	32
תשעה באב	33
ראש הודש אלול בייק שופר בלאַ:ען	35

זייטע

פזאַזק, 47 דען אמָן זיעבען אמַל פאָר שופר בלאָזען זאָגט . . . 36
ראש השנה פאָר שופר בלאָזען . . . 36
לווייטע תחנה פאָר שופר בלאָזען . . . 37
ווען דער חזן ונתנה תוקף פאָרטראָגט . . . 39
פאָרביטטע פאָר דיא פערסטאָרבענען . . . 40
דעס זעלבען אינהאַלטס . . . 42
דעס זעלבען אינהאַלטס . . . 43
דעס זעלבען אינהאַלטס (אונסטערבליכקייט) . . . 45
ראש השנה אונד י"כ ווען דער חזן עלינו פאָרטראָגט . . . 47
צום גדליהו . . . 37
בעטראַכטונג פאָר דיא לעהן בוסטאַגע (עשרת ימי תשובה) . . . 48
פאָר כל נדרי . . . 51
יום כפור ווען אמַן ליינט . . . 54
געבעט פאָר דען רעגענטען (הנותן תשועה) . . . 55
יה"כ לו מנחה אָבער דיא געטיכטע פאָן יונה . . . 56
פאָר נעילה . . . 58
פאָר דעם אתרוג בענטשען . . . 61
דען ערסטען טאַג סוכות . . . 62
דעס זעלבען אינהאַלטס . . . 64
הושענא רבה . . . 65
ווען איינע פרויא דען שטיעל פאָם אתרוג אויזבייסט . . . 66
שמיני עצרת . . . 67
שמחת תורה . . . 69
פאָר שני וחמישי שני . . . 72
חנוכה . . . 73
עשרה בטבת . . . 75
תענית אסתר . . . 76
דיא דרייצעהן גלויבענס-אַרטיקעל (שלשה עשר עקרים) . . . 77
מאָרגענס אונד אַבענדס, נאַך מאַלצען געבעטען . . . 79
געבעט איינעס מענטשען, דער זיך [illegible]ך דען האַנדעל נאָהרט . . . 80
דיא לעהן געבאָטע . . . 81
מאָרגענגעבעט . . . 83
דעסגלייכען . . . 84
דעסגלייכען . . . 86
דעסגלייכען . . . 87
אַבענדגעבעט אין בעלוג אויף אָביגעס געבעט . . . 89

זייטע

דעסגלייכען 91
דעסגלייכען 92
דעסגלייכען 94
אַנדאַכט:איבונג איינער מוטטער 95
אַנדאַכט:איבונג, איבער דאַ: פערהעלטניס דער קינדער צו איהרען עלטערן 97
אַנדאַכט:איבונג איינער בעטאַגטען פרויא 99
אים בע:יטץ דע: רייכטהומ 101
דער אַרמע 103
אַנדאַכט:איבונג איינער ברויט אַן איהרעם האָכצייט:טאַגע 105
געבעט איינער ברויט פאָר דער טרויאונג 108
געבעט איינער מוטטער אַם האָכצייט:טאַגע איהרער טאָכטער . . . 110
געבעט איינער סטיעפמוטטער 111
געבעט איינער וויטווע 113
וואָהרענד דער שוואַנגערשאַפט 115
אין דען לעטצטען מאָנאַטען דער שוואַנגערשאַפט 116
געבעט פיר איינע שוואַנגערע פרויא 117
נור לייט דער ניעדערקונפט 118
געבעט איינער מוטטער נור לייט וועננ מאַן איהר קינד מל אי:ט . . 119
וועננ איינע פרויא אוי: דעם וואָכענבעטטע אויפסטעהט 119
אין געפאַהרליכען קראַנקהייטען 120
אַם סטערבעטאַגע דער עלטערן (יאַהרצייט גענאַננט) 122
וועננ מאַן אויף דען בעגרעבניספלאַטץ קאָממט 124
ערב ראש השנה אויף דעם בעגרעבניספלאַטצע 125
דעמ:עלבען איינהאַלטס 126
דאַ: קינד אַם גראַבע :יינער עלטערן 126
סדר תשליך 128
סדר כפרות 129

[illegible]